

J.K. ROWLING

AZ
ICKABOG

J.K. ROWLING

Az ICKABOG

Az Ickabog klasszikus tündérmese, amit J.K. Rowling több mint tíz éve esti mesének írt a két kisebb gyerekének. Habár nagyon szerette a történetet, az idő múlásával arra jutott, hogy rajtuk kívül nem is osztja meg mással. A koronavírus-járvány kitörésekor viszont mégiscsak úgy döntött, hogy közzéteszi a család kedvenc meséjét, hogy egy kicsit könnyebbé tegye a szülőknek, gondviselőknak a kijárási korlátozás miatt bezárkózásra kényszerült gyerekek szórakoztatását.

Rowling felolvasásra szánta *Az Ickabogot*, ami egy képzeletbeli világban játszódik, és teljesen különálló történet, nem kapcsolódik egyetlen másik művéhez sem. Ugyanakkor felbukkannak azok a jellegzetes témák, amelyek gyakran megfigyelhetők az írásaiban.

Amint novemberben megjelenik a kötet, J.K. Rowling felajánlja a szerzői jogdíját olyan, az Egyesült Királyságban és más országokban működő csoportoknak, amelyek különösen megszenvedték a koronavírus-járványt.

1. fejezet

Félhetetlen Frédi király

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy Duskáldia nevű picinyke ország, ahol évszázadok óta szőke királyok követték egymást a trónon. Azt a királyt, aki történetünk idején uralkodott, Félhetetlen Frédinek hívták. A „Félhetetlen” jelzőt a koronázása napján ő maga biggyesztette a neve elé – egyrészt azért, mert jól csengett a „Frédi” előtt, másrészt, mert egy alkalommal sikerült elkapnia és agyoncsapnia egy darazsat, méghozzá teljesen egyedül, ha nem számítjuk az őt lakájt és a cipőpucoló fiút.

Trónra lépésekor Félhetetlen Frédi király hatalmas népszerűségnek örvendett. Pompás szőke fűrtjei voltak, kackiás bajsza, és csodásan festett szűk térdnadrágban, bársonykefében meg fodros ingben, márpedig az előkelő emberek ilyesmiket viseltek annak idején. Nagylelkű férfiú hírében állt, mindig széles mosollyal integetett alattvalóinak, és borzasztóan jól festett a portréképeken, amelyeket az ország minden szegletébe elküldtek, hogy ki lehessen akasztani őket a városházán. Duskáldia népe tökéletesen elégedett volt az új uralkodóval, sokan királyszerűbb királynak tartották még apjánál, Igazságos Ignácnál is, ugyanis az ő fogazata (noha ezt életében kevesen merték szóvá tenni) meglehetősen girbegurba volt.

Félhetetlen Frédi titkon megkönnyebbült, amikor megtapasztalta, milyen könnyű Duskáldiában királynak lenni. Az ország mintha önmagát kormányozta volna. Majdnem minden alattvaló bővében volt az élelemnek, a kereskedők vékaszám hordták haza az aranyat, és ha bármi probléma adódott, a királyi tanácsosok megoldották. Frédinek nem volt más dolga, mint szélesen mosolyogni az emberekre, amikor kikocsizott, és hetente ötször vadászni menni két legjobb barátjával, Swindler és Lebrencs bárókkal.

Swindlernek és Lebrencsnek hatalmas vidéki birtokaik voltak, de rájöttek, hogy költségkímélőbb és szórakoztatóbb, ha Frédi palotájában laknak, az ő kenyérét eszik, és az ő szarvasaira vadásznak. Ráadásul így tenni tudtak róla, hogy a király egyet se kedveljen meg túlságosan az udvarban megforduló bájos hölgyek közül. Nem akarták ugyanis, hogy Frédi megnősüljön, mert egy királyné elronthatta volna a mulatságukat. Egy ideig úgy tűnt, a királynak igencsak tetszik Eslanda kisasszony – aki épp olyan fekete és szépséges volt, amilyen szőke és jóképű Frédi –, ám Swindler végül meggyőzte róla a királyt, hogy az ifjú hölgy túl komoly és tudálékos ahhoz, hogy a nép osztatlan rajongását élvező királyné lehessen. Swindler azt már nem kötötte Frédi orrára, hogy ő maga neheztel Eslanda kisasszonyra, mert korábban megkérte a kezét, és kosarat kapott tőle.

A vézna Swindler eszes és ármányos férfiú volt. Barátja, a vörös képű Lebrens akkorára nőtt, hogy hat ember tudta csak feltuszkolni megtermett pej lova hátára. Ész dolgában elmaradt Swindler mögött, de még neki is több sütnivalója volt, mint a királynak.

Mindkét báró mesterien tudott hízelegni és látványosan ámuldozni azon, hogy milyen felülmúlhatatlanul ügyes Frédi király a lovaglástól a szöcskejátékig mindenben. Swindlernek ahhoz volt különös tehetsége, hogy a királyt saját érdekeinek szolgálatába állítsa, Lebrensnek pedig ahhoz, hogy elhitesse Frédivel, senki a világon nem olyan hűséges hozzá, mint két legjobb barátja, azaz Swindler meg ő.

Frédi király remek fickóknak tartotta a két bárót. A biztatásukra fényűző fogadásokat, pompás piknikeket és pazar lakomákat rendezett – tudni való ugyanis, hogy Duskáldia messze földön híres volt a finom ételeiről. Minden duskáld város más és más különlegességgel büszkélkedhetett, és azok mind a világ legjobbjai voltak a maguk nemében.

Duskáldia fővárosát, az ország déli részén fekvő Lapuvárat többhektáros gyümölcsösök és aranyló búzatáblák vették körül, no meg smaragdzöld mezők, amelyeken hófehér tejlő tehének legeltek. A helyi gazdák a megtermelt tejszínt, lisztet és gyümölcsöt a kiváló lapuvári sütőmestereknek adták el, akik süteményeket készítettek belőlük.

Gondolj, kérlek, a legfinomabb tortára vagy sütire, amit valaha ettél. Nos, tudd meg, hogy azt Lapuváron fel se merték volna szolgálni neked! Az olyan lapuvári süteményt, amitől egy felnőtt férfinak nem szöktek könnyek a szemébe az élvezettől, hitványnak minősítették, és nem készítették el soha többet. A lapuvári sütőmesterek kirakatai mögött halmokban álltak az olyan nyalánkságok, mint a leányálom meg a tündérbölcső, és a leghíresebb specialitás, a mennyek reménye, amit különleges alkalmakra tartogattak, mert olyan felülmúlhatatlanul, fájdalmasan finom volt, hogy mindenki zokogott az örömtől, ha ette. Porfirio, a szomszédos Pluritánia királya egyszer küldött egy levelet Frédi királynak, amelyben felajánlotta neki bármelyik lánya kezét, ha Frédi élete végéig ellátja mennyek reményével, de Swindler azt tanácsolta, hogy a király válaszul kacagjon a pluritániai nagykövet képébe.

– Porfirio lányai messze nem olyan szépek, hogy mennyek reményét érjenek, felség! – így érvelt a báró.

Lapuvártól északra is voltak zöld mezők meg kristálytisza vizű folyók, de azon a vidéken koromfekete marhák és rózsaszín malacok nevelkedtek, amelyek aztán Turonburgban és Lordográdban végezték. Turonburg és Lordográd ikervárosok voltak, és íves kőhíd kötötte össze őket, mivel közöttük hömpölygött Duskáldia legfontosabb folyója, a Flúma, amelynek vizén rikító színű bárkák szállították az árukat a királyság egyik végéből a másikba.

Turonburg nevezetes termékei a különféle sajtok voltak: a hatalmas fehér korongok, a tömör narancsszín gömböcök, a nagy, kéken erezett, mállékony hengerek meg a kicsi babák: a selyemnél is selymesebb krémsajtok.

Lordográdot füstölt-sült mézes sonkái, húsos szalonnái, csípős kolbásza, vajpuha marhasültjei és vadas pitéi tették híressé.

A vörös téglás lordográdi tűzhelyek kéményéből felszálló illatfelhők keveredtek a turonburgi sajtműhelyekből áradó aromákkal, úgyhogy negyven mérföldes körzetben aki csak beleszagolt a levegőbe, óhatatlanul kicsordult a nyála.

Turonburgtól és Lordográdtól néhány óra járásnyira északra végeláthatatlan szőlőültetvények fogadták az utazót. A tőkék roskadoztak a fűrtöktől, és a lédús, édes, érett szőlőszemek akkorák voltak, mint egy-egy tyúktojás. Ha a vándor folytatta útját, napnyugtára elérte a boraira méltán büszke gránitvárost, Jeroboámot, amiről az a hír járta, hogy elég az utcáin sétálni, és már a levegőtől becsíp az ember. A jobb évjáratú borok több ezer aranyért cseréltek gazdát, nem csoda hát, hogy a jeroboámi borkereskedők a királyság leggazdagabb emberei közé tartoztak.

Jeroboámtól északra viszont úgy tűnt, mintha Duskáldia varázslatosan gazdag földje belefáradt volna abba, hogy a világ legjobb fűvét, legjobb gyümölcsét és legjobb búzáját ontsa. Fent, az ország északi szegletében terült el a Lápfölde nevű vidék, ahol nem termett, csak ízetlen, rágós gomba meg kiszáradt fű, ami csupán arra volt jó, hogy pár vézna birka eléljen rajta.

A birkák gazdái, a lápföldiek nem voltak olyan pirospozsgások és kellemes külleműek, mint Jeroboám, Lordográd, Turonburg meg Lapuvár polgárai. Nem, ők bizony ösztövérek és rongyosak voltak. A sovány juhaikért nem kaptak jó árat se belföldön, se másutt, így hát kevés lápföldi jutott hozzá, hogy megkóstolja a finom duskáldiai borokat, sajtokat meg húsokat, nem is beszélve a süteményekről. A lápföldi konyha leggyakoribb fogása az öreg, eladhatatlan birkákból főzött zsíros leves volt.

Duskáldia délebbi vidékeinek lakói úgy tartották, hogy a lápföldiek külön népség: bárdolatlanok, piszkosak és mogorvák. Jellegzetesen érdes hangjukat előszeretettel utánozták – rekedt öreg birka módjára bégetve –, rossz modorukat és együgyűségüket pedig viccekben gúnyolták ki. A duskáldiai közvélekedés szerint egyetlen érdekes és emlékezetes dolog származott csak Lápföldéről: az Ickabog regéje.

2. fejezet

Az Ickabog

A lápföldiek nemzedékek óta meséltek egymásnak az Ickabogról, s a rege idővel – szájról szájra szállva – egészen Lapuvárig eljutott. Történetünk idején már mindenki ismerte Duskáldiában. Természetesen ezt is, mint minden regét, ahány ember, annyféléképpen mesélte, de az minden változatban közös volt, hogy lakik egy szörnyeteg az ország legészakibb sarkában, egy nagy, sötét, majd mindig köd lepte mocsárban, ahova embernek életveszélyes betenni a lábát. A szörny, úgy mondták, gyerekeket és juhokat eszik, de néha elragad felnőtt férfiakat és nőket is, ha napnyugta után túl közel merészkednek a mocsárhoz.

Az Ickabog külsejét és szokásait sokféleképpen írták le. Volt, aki kígyóhoz, más sárkányhoz vagy farkashoz hasonlította. Egyesek szerint bömbölt, mások szerint sziszegett, megint mások azt mondták, olyan némán lebeg, mint a mocsárra alattomban leszálló köd.

Rebesgették, hogy az Ickabog rendkívüli képességekkel bír: utánozni tudja az emberi hangot, úgy csalja magához az utazót; ha megsebesítik, varázslatosan meggyógyul, vagy két Ickaboggá hasad szét; tud repülni, tüzet okádni és mérget köpni – summa summarum, a szörny erejének csak a mesélő képzelete szabott határt.

„Amíg dolgozom, ki ne menjetek a kertből – mondogatták a duskáldiai szülők a gyerekeiknek –, különben elvisz és felfal titeket az Ickabog!” A kisfiúk és kislányok szerte az országban Ickaboggal harcolókat játszottak, meg ijesztgették egymást a szörny meséjével, és ha az ijesztgetés túl jól sikerült, az Ickabog rémálmaikban is megjelent.

Egy Bazsaly Berci nevű kisfiú is éppen így járt. Egy este vacsoravendégeik voltak – a Galomb család –, és Galomb úr az Ickabogról szóló, úgymond „legújabb hírek”-kel szórakoztatta a társaságot. Aznap éjjel az ötéves Berci rémülten, zokogva riadt fel egy álomból: a szörnyeteg nagy, fehérén világító szemét látta egy ködös mocsár fölött, amiben ő lassan elsüllyedt.

– Jól van, nyugodj meg – suttogta neki az anyja, aki gyertyával a kezében besietett a szobába, és most az ölében ringatta a kisfiát. – Az Ickabog nem létezik, Berci. Az csak egy buta mese.

– D-de Galomb úr azt mondta, hogy e-eltűnt egy csomó birka! – csukladozta Berci.

– Lehet, hogy eltűntek – felelte Bazsalyné asszony –, de nem egy szörny vitte el őket. A birkák oktondi állatok. Csak mennek az orruk után, aztán eltévednek a lápon.

– D-de Galomb úr azt mondta, hogy emberek is eltűntek!

– Legfeljebb olyan buta emberek, akik sötétben kimennek a mocsárhoz. Nyugodj meg, Berci, nincs ott semmiféle szörnyeteg.

– De G-Galomb úr azt is mesélte, hogy voltak, akik hangokat hallottak az udvarból, és reggelre eltűntek a tyúkjai!

Bazsalyné asszony elnevette magát.

– Közönséges tolvajok hangját hallották. Fent, Láp földén mindennapos dolog, hogy az emberek elcsennek ezt-azt egymástól. Egyszerűbb mindent az Ickabogra fogniuk, mint beismerni, hogy a szomszédai lopnak tőlük.

– Lopnak? – döbönt meg Berci. Kiegyenesedett az anyja ölében, és roppant komoly arcot vágott. – De hát lopni nagyon csúnya dolog, nem így van, anya?

– Így van, csúnya dolog – bólintott Bazsalyné asszony. Felemelte a kisfiát, gyengéden visszafektette a jó meleg ágyba, és betakargatta. – De szerencsére mi messze lakunk azoktól a csirkefogó láp földiektől.

Az asszony felemelte a gyertyát, és lábujjhegyen elindult kifelé a szobából.

– Csukd be szemed és szád – suttogta az ajtóhoz érve. Más estéken így folytatta volna: „Az Ickabog ne lessen rád”, mert a duskáldiai szülők ezt szokták mondani a gyerekeiknek lefekvéskor. De most inkább csak ennyit mondott: – Jó éjszakát.

Berci újra elaludt, és többet nem álmodott szörnyetegekről.

Tudni való, hogy Galomb úr és Bazsalyné régi jó barátok voltak. Kisgyerekkoruk óta ismerték egymást, az iskolában is egy osztályba jártak. Mikor Galomb úr megtudta, hogy Berci rosszat álmodott attól, amit mesélt, lelkifurdalása támadt. Ő volt Lapuvár legügyesebb faművese, faragott hát a

kisfiúnak egy Ickabogot. A figura, aminek szélesen mosolygó, csupa fog szája és nagy, karmos lába volt, Berci kedvenc játéka lett.

Ha Bercinek, a szüleinek, a szomszédban lakó Galombéknak vagy bárkinek Duskáldiában azt mondták volna, hogy a királyság szörnyű bajba fog kerülni, még hozzá éppenséggel az Ickabog regéje miatt, csak nevettek volna. A világ legboldogabb országában élnek! Mi bajt okozhatna nekik az Ickabog?

3. fejezet

Meghal egy varrónő

A környéket, ahol a Bazsaly és a Galomb család lakott, Városon Belüli Városnak hívták. Lapuvárnak ebben a részében csupa olyan ember élt, akik Frédi királynak dolgoztak: kertészek, szakácsok, szabók, kisasok, varrónők, kőművesek, lovászok, asztalosok, lakájok és egyéb szolgálók. Mindegyiküknek volt egy csinos kis háza a palota tőszomszédságában.

A Városon Belüli Várost magas fehér fal választotta el Lapuvár többi részétől. A kapu nappal nyitva állt, hogy a bentiek meglátogathassák odakint lapuvári barátaikat, rokonaikat, meg persze elmehessenek a piacra. Éjszakára a súlyos kaput bezárták, és a Városon Belüli Város lakói – épp úgy, mint az uralkodó – a királyi gárda védelme alatt aludták az igazak álmát.

A királyi gárda parancsnoka, Bazsaly főstrázsamester, Berci apja csinos arcú, víg kedélyű férfi volt. Acélszürke paripája hátán mindig elkíserte Frédi királyt, Swindlert és Lebrencset, ha azok – szokásosan hetente ötször – vadászni mentek.

Frédi kedvelte Bazsaly főstrázsamestert, de talán még jobban kedvelte Berci édesanyját, Bazsaly Bertát. Az asszony volt ugyanis a királyi fő-süteménykészítő, ami igen rangos állás egy olyan városban, ahol a világ legjobb sütőmesterei laknak. Mivel Berta rendszeresen hazavitte a nem teljesen tökéletesre sikerült ínyencségeket, Berci bizony túlsúlyos kisfiú volt, és sajnos el kell mondanom, hogy a többi gyerek néha Gömböcnek csúfolta és megríkatta őt.

Berci legjobb barátja Galomb Gréta volt. A kisfiú és a kislány csupán néhány nap eltéréssel született, és nem is játszópajtásoknak, inkább testvéreknek hitte volna őket az ember. Gréta mindig megvédte Bercit a csúfolódókkal szemben. Sovány lányka volt, de fürge, és ki mert állni bárki ellen, aki Gömböcnek nevezte a barátját.

Gréta apja, Galomb Gergely a király faműveseként főként a hintók kerekeinek és tengelyeinek javítását és cseréjét végezte, de volt olyan ügyes, hogy bútorokat is készíthetett a palota számára.

Gréta édesanyja, Galomb Gerda udvari fővarrónőként dolgozott. Fontos állásnak számított ez is, mert Frédi nagyon szerette a szép ruhákat. Egész csapatnyi szabót foglalkoztatott, hogy azok hónapról hónapra új öltözeteket készítsenek neki.

És éppen ez, a király cicomaimádata lett az okozója egy csúnya esetnek, amit a duskáldiai történetírók utólag a boldog kis királyságra rátörő bajok forrásaként jelöltek meg. A dologról kezdetben csak a Városon Belüli Város maroknyi lakója tudott, igaz, néhányuk szörnyű tragédiaként élte meg.

Elmondom hát, mi történt.

Pluritánia királya bejelentkezett Frédinél udvariassági látogatásra (talán még mindig reménykedett benne, hogy sikerül valamelyik lányáért cserébe életfogytig tartó mennyek reménye-ellátást kialkudnia). Frédi úgy ítélte meg, hogy a jeles alkalomra muszáj egy vadonatúj rend ruhát csináltatnia: fáradtlilát ezüstpaszománnyal, ametisztgombokkal és a mandzsettánál szürke prémmel.

Frédi király hallott ugyan róla, hogy a fővarrónő gyengélkedik, de nem vette komolyan a dolgot. Mivel Gréta anyja volt az egyetlen, akiben az ezüstpaszomány kifogástalan felvarrását illetően megbízott, parancsba adta, hogy ezt a munkát kizárólag ő végezheti, senki más. Így aztán Gerda három nap és három éjjel csak varrt és varrt, hogy a pluritán király látogatására rendelt lila díszruha időben elkészüljön, és a negyedik nap hajnalán a segédje ott találta őt a padlón holtan, kezében az utolsó ametisztgombbal.

A királyi főtanácsos vitte meg a hírt Frédinek, aki éppen reggelizett. A bölcs öreg főtanácsost Balinlábnek hívták, és majdnem a térdéig érő ősz szakálla volt. Miután beszámolt a fővarrónő haláláról, így folytatta:

– De biztosra veszem, hogy egy másik asszony is fel tudja varrni az utolsó gombot felséged ruhájára.

Frédi királynak egyáltalán nem tetszett, ahogy Balinláb ezt mondta. Furcsán tekeregni kezdett tőle a gyomra.

Később, miközben az öltöztetők segítségével felöltötte a vadonatúj lila díszruhát, Frédi úgy próbálta lelki furdalását csillapítani, hogy megbeszélte a dolgot Swindler és Lebrencs bárókkal:

– Ha tudtuk volna, hogy súlyos beteg – zihálta erősen kifulladásra, mivel a szolgák éppen belepréselték a feszes atlaszselyem pantallóba –, természetesen valaki mással varrattuk volna meg az öltönyt.

– Felsőged végtelenül jóságos – jegyezte meg Swindler, miközben fakó ábrázatát vizsgálgatta a kandalló fölötti tükörben. – Lágyszívűbb uralkodót még sosem hordott hátán a föld!

– De hát miért nem szólt az az asszony, hogy beteg? – dohogott Lebrencs, aki egy párnázott széken ült az ablaknál. – Kötelessége lett volna jelenteni, hogy munkaképtelen! Ki kell mondanunk: hűtlen lett felsőgedhez. Vagy legalábbis felsőged ruhájához.

– Lebrencsnek igaza van – fordult el a tükörtől Swindler. – Senki nem bánik jobban a szolgálival, mint felsőged.

– Tényleg jól bánunk velük, nem? – kapott a szón a király, és behúzta a hasát, hogy az öltöztetők be tudják gombolni az ametisztgombos kabátot. – És hát lássuk be, ma cefetül jól kell kinéznünk, nemde, urak? Hiszen tudjátok, Pluritánia királya is mindig mennyire kicsípi magát!

– Egész nemzetünk szégyene volna, ha felsőged nem lenne ma legalább olyan elegáns, mint a pluritán király – erősítette meg Swindler.

– Felejtse el felsőged ezt a szerencsétlen közjátékot – tanácsolta Lebrencs. – Ne hagyja, hogy egy hűtlen varrónő elrontsa ezt a szép napot.

Frédi királynak jólesett, hogy a bárók így vélekednek, mégsem tudott teljesen megnyugodni. Eslanda kisasszony aznap mintha a szokásosnál is komolyabb lett volna... A szolgák mosolya hűvösebbnek, az udvarhölgyek pukedlije kelletlenebbnek tűnt... És miközben az udvartartás vígan lakomázott Pluritánia uralkodójával, Frédi fejében fel-felrémlt a varrónő képe, amint a padlón fekszik, holtában az ametisztgombot markolva.

Este, miután visszavonult a hálósobájába, Balinláb kopogtatott be a királyhoz. A főtanácsos mély meghajlás után megkérdezte, szándékozik-e Frédi virágot küldeni Galombné temetésére.

– Oh... oh, persze! – pislogott a király. – Küldj egy nagy koszorút nekik, ahogy kell, és üzenjük, hogy együttérzünk velük, s a többi, s a többi. Rád bízhatjuk a dolgot, ugye, Balinláb?

– Természetesen, felség – felelte a főtanácsos. – És ha megkérdezhetem: tervezi-e felséged meglátogatni a varrónő családját? Jelzem, hogy csupán néhány lépésnyire laknak a palota kapujától.

– Meglátogatni őket? – Frédi habozott. – Nos, nem, Balinláb, nem kívánunk... Mármint... azt egészen biztosan nem várják el.

Balinláb és a király néhány másodpercig némán néztek egymásra, aztán a főtanácsos meghajolt, és távozott.

Na mármost, mivel Frédi ahhoz volt szokva, hogy mindenki mindenben kiválónak mondja őt, igencsak zavarta a távozó főtanácsos rosszalló arckifejezése. Eddig restellte magát egy kicsit, most viszont inkább bosszús lett.

– Átkozott egy história – mondta a képmásának, miután újfent a tükör felé fordult, hogy folytassa esti bajuszfésülését –, de hát lássuk be, én a király vagyok, ő meg csak egy varrónő volt. És ha meghalnék, én sem várnám el, hogy...

Hanem ekkor belé hasított a gondolat, hogy ha meghalna, igenis elvárná, hogy Duskáldia minden lakója abbahagyja, amit épp csinál, feketébe öltözzön, majd egy hétig sirassa őt, ahogy azt királyi atyja, Igazságos Ignác halálakor tették.

– Ej, hagyjuk ezt! – mondta türelmetlenül a tükörképének. – Az élet megy tovább.

Azzal fejébe húzta selyem hálósipkáját, befeküdt baldachinos ágyába, elfújta a gyertyát, és álomba merült.

4. fejezet

A néma ház

Galomb Gerdát a Városon Belüli Város temetőjében hantolták el, ott, ahol a királyi szolganép megannyi nemzedéke aludta örök álmát. A temetésen Gréta és az apja kézen fogva álltak, és utána még hosszú ideig nézték a sírhantot. Berci vissza-visszatekintett Grétára, mikor könnyes szemű anyja és komor arcú apja lassan elvezették. Mondani szeretett volna valamit legjobb barátjának, de ami történt, nem tűrte a szavakat: túlságosan letaglózó és borzalmas volt. Berci elképzelni sem merte, mit érezne, ha az édesanyját örökre elnyelné a hideg, kemény föld.

Miután mindenki más távozott a sírtól, Galomb úr levette a királytól kapott lila koszorút Gerda fejfájáról, és azt a kis csokor hóvirágot tette rá helyette, amit Gréta szedett aznap reggel. Azután apa és lánya lassan hazaballagtak a házba, amiről tudták, hogy már sosem lesz olyan, mint régen.

A temetés után egy héttel Frédi a gárda kíséretében kilovagolt vadászni. Amerre ment, szokás szerint mindenki kiszaladt a házából meghajolni, pukedlizni, és hangosan éltetni a királyt. Frédi, miközben mosolyogva bólogatott és integetett, észrevette, hogy az egyik ház előtt nem áll senki. Az ajtót és minden ablakot fekete drapéria fedte.

– Ki lakik ott? – fordult a főstrázsamesterhez.

– Az... Galombék háza, felség – válaszolta Bazsaly.

– Galomb, Galomb – ráncolta a homlokát Frédi. – Hallottuk már ezt a nevet, nemde?

– Hát... igen, felség – felelte a főstrázsamester. – Galomb Gergely felséged faművese, Galomb Gerda pedig felséged fővarrónője... volt.

– Persze, persze! – vágta rá Frédi. – Hogyne... már emlékszünk.

Azzal megsarkantyúzta tejfehér ménjét, hogy mihamarabb maga mögött hagyja a fekete drapériás Galomb-házat, és igyekezett semmi egyébire, csak az előtte álló vadászatra gondolni.

Csakhogy ezután valahányszor kilovagolt, foglyul ejtette a tekintetét az üres kert meg a Galomb-lak fekete ajtaja, és valahányszor meglátta a házat, felrémlett lelki szemei előtt az ametisztgombot markoló halott varrónő képe. Végül nem bírta tovább, és hívatta a főtanácsost.

– Balinláb – szólt, kerülve a bölcs öreg pillantását –, ott az a sarokporta, ahogy a vadaspark felé megyünk. Szép tágas ház, tisztességes méretű kerttel.

– Galombéké, felség?

– Á, szóval ők laknak ott – folytatta csevegő hangon Frédi. – Nem túl nagy ház az nekik? Mintha úgy hallottam volna, hogy csak ketten vannak, vagy tévedek?

– Jól tudja felséged – bólintott a főtanácsos. – Ketten maradtak, miután az asszony...

– Nem jól van az ügy, Balinláb – vágott a szavába emelt hangon a király –, hogy ketten lakják azt a szép nagy házat. Úgy tudjuk, vannak öt- meg hatfős családok, akiknek nagyobb szükségük lenne rá.

– Felséged azt kívánja, hogy Galombék elköltözzenek?

– Igen, azt tartanánk helyesnek – felelte Frédi, s közben nagy érdeklődéssel szemlélte szatécipője orrát.

– Ahogy parancsolja felséged. – A főtanácsos mélyen meghajolt. – Értesítem őket, hogy házat kell cserélniük a Pondrow családdal, akik minden bizonnyal tágasabb otthonra vágnak. Galombék megkapják Pondrow-ék házat.

– Az hol is van pontosan? – kérdezte kissé nyugtalanul Frédi, mert a világért se akarta volna a fekete drapériákat esetleg a palota kapujához még közelebb látni.

– A Városon Belüli Város legszélén, felség. Közel a temetőhöz, szemben a...

– Remek, tökéletes! – Frédi király felpattant. – A részletek nem érdekelnek. Csak mihamarabb intézkedj, Balinláb. Előre is köszönjük fáradozásodat.

Így aztán Grétát és az édesapját utasították, hogy cseréljenek házat a nagycsaládos Pondrow kapitánnyal, aki Berci apjához hasonlóan a királyi gárdában szolgált. Mikor Frédi király legközelebb kilovagolt, már nem volt fekete drapéria a ház ajtaján, és a Pondrow gyerekek – négy mokány fiú, épp azok, akik Gömböcnek „keresztelték el” Bazsaly Bercit – kiszaladtak a ház előtti kertbe, ugrándoztak, éljeneztek, és duskáld zászlócskákat lengettek.

Frédi király széles mosollyal integetett nekik. Pár hét alatt aztán teljesen el is felejtette Galombékat, s újra gondtalan és elégedett volt.

5. fejezet

Galomb Gréta

A Galomb Gerda halála utáni néhány hónapban két táborra oszlott a királyi személyzet. Az egyikben azt suttogták, hogy Frédi király volt a felelős Gerda tragédiájáért. A másik tábor tagjai inkább arra hajlottak, hogy valaki más követett el végzetes hibát, és az uralkodó, amikor ráosztotta a nehéz munkát, nem tudhatta, milyen beteg Galombné asszony.

Bazsalyné, a fő-süteménykészítő az utóbbi táborhoz tartozott. Frédi király mindig nagyon kedves volt vele, néha még az ebédlőjébe is behívatta, hogy személyesen gratuláljon neki egy-egy különösen ízletesre sikerült adag habcsókok hercegéhez vagy tarkabarka tirádához, így aztán Bertának meggyőződése volt, hogy Frédi jószágos, nagylelkű és megértő uralkodó.

– Hidd el nekem, valaki elfelejtette értesíteni a királyt – mondogatta a férjének, Bazsaly főstrázsamesternek. – A felséges úr sose dolgoztatna egy beteg asszonyt. Biztos szörnyen érzi magát a történetek miatt.

– Hát persze – hagyta rá mindig Bazsaly úr. – Egészen biztosan.

Akárcsak a neje, a főstrázsamester is jóindulatú elfogultsággal tekintett Frédire, elvégre nemcsak ő, de már az apja és a nagyapja is a duskáldiai uralkodók feltétlen hívei, hűséges gárdisták voltak. Hiába tűnt fel hát neki, hogy Frédi király Gerda halála után ugyanolyan kedélyesen vadászgat, mint máskor, és hiába tudott róla, hogy Galombékát a temető mellé költöztették, meggyőzte magát, hogy a király igenis sajnálja, ami a fővarrónőjével történt, és nem rajta múlt, hogy az elhunyt özvegyét és lányát kirakták régi otthonukból.

Galombék új lakhelye nyomasztó hangulatú ház volt. Alig érte napfény, mert a temetőt szegélyező magas tiszafák árnyékában állt, viszont legalább Gréta a szobája ablakából jól látta édesanyja sírját a sötét ágak közti résen át. Mivel már nem voltak szomszédok Bercivel, ritkábban találkoztak, még úgy is, hogy a fiú átment hozzá, amilyen gyakran csak tudott. Az új, kisebb kertben nem tudtak úgy játszani, mint régen, de ez nem szegte kedvüket, kitaláltak olyan játékokat, amelyekhez kevesebb hely is elég volt.

Hogy Galomb úrnak mi a véleménye az új házról – vagy épp a királyról –, azt senki sem tudta. Sose beszélt ezekről a dolgokról az udvari személyzet többi tagjával. Csöndben végezte a munkáját, keresett annyit, amiből eltarthatta Grétát, és a tőle telhető legnagyobb gonddal nevelte anyátlanul maradt lányát.

Gréta, aki szeretett segíteni apjának a műhelyben, mindig is munkaköpenyben érezte magát a legjobban. Az a fajta lány volt, aki nem fél összepiszkolni magát, és nem akar mindenáron csinos lenni. A temetés után egy ideig mégis mindennap más ruhát vett fel, úgy vitt friss virágot az anyja sírjára. Mert Galombné életében fontosnak tartotta, hogy a lánya – ahogy mondani szokta – „úgy fessen, mint egy kis hercegnő”. Rengeteg szép ruhácskát varrt Grétának, néha olyan kelmeből, ami a pompás királyi díszöltönyök készítése során maradt meg, és amiről Frédi nagy kegyesen lemondott.

Telt-múlt az idő, eltelt egy hét, aztán egy hónap, majd egy egész év. A ruhákat, amiket az édesanyja varrt neki, Gréta már mind kinőtte, de azért gondosan őrizte őket a szekrényében. Az emberek mintha lassan elfelejtették volna, mekkora veszteség érte őt, vagy talán csak napirendre tértek a dolog fölött. Gréta is úgy tett, mintha megszokta volna a félárvaságot. Aki látta, azt gondolhatta, az élete visszatért a régi kerékvágásba: segített az apjának a műhelyben, iskolába járt, és sokat játszott Bercivel. Az édesanyjáról azonban még vele se beszélt soha, ahogy a királyról se esett szó köztük. De Gréta minden este a holdsugárban fehéren fénylő, távoli sírkövet nézte az ágyából, amíg le nem csukódott a szeme.

6. fejezet

Dulakodás a díszudvaron

A palota mögött volt egy szép udvar, ahol pávák sétáltak, szökőkutak csobogtak, és néhai királyok meg királynék szobrai álltak őrt. A palotaszolgák és mesteremberek gyerekeinek – ha nem cibálták a pávák farkát, nem ugráltak bele a szökőkutak medencéjébe, és nem használták mászókának a szobrokat – szabad volt iskola után ebben az udvarban játszaniuk. A gyerekszerető Eslanda kisasszony néha lement hozzájuk, és százszorszépfüzért készített velük, de a legnagyobb élmény az volt, ha Frédi király megjelent az erkélyen, és integetett nekik. Olyankor az összes gyerek éljenzett, hajlongott, illetve pukedlizett, ahogy a szüleik tanították őket.

Azonban az is előfordult, hogy a gyerekek egy csapásra elnémultak, abbahagyták az ugróiskolázást, és beszüntették az Ickabog elleni ádáz küzdelmet. Erre akkor került sor, ha felbukkant a díszudvaron Swindler vagy Lebrencs. A bárók ugyanis cseppet sem kedvelték a gyerekeket. Úgy vélték, a semmirekellő kölykök túl nagy zshivajt csapnak a délután közepén, pont abban az időben, amit ők a vadászat és a vacsora közötti szunyókálásnak szerettek szentelni.

Egyik nap, nem sokkal Berci és Gréta hetedik születésnapja után, mikor a gyerekek szokás szerint a szökőkutak és a pávák közt játszottak, az új fővarrónő lánya, aki gyönyörű rózsaszín brokátruhát viselt, így szólt:

– Jaj, úgy szeretném, ha ma is integetne nekünk a felséges úr!

– Hát én nem szeretném! – vágta rá Gréta. Csak úgy kiszaladt a száján a mondat, még azt se vette észre, hogy fennhangon beszél.

A többi gyerek elszörnyedve meredt rá. A tekintetüket látva Grétát egyszerre öntötte el a jeges rémület és a forró szégyen.

– Ezt nem kellett volna mondanod – súgta oda neki Berci, akinek, mivel Gréta mellett állt, szintén kijutott a döbbent pillantásokból.

– Nem érdekel! – csattant fel kipirult arccal a lány. Ha már elkezdte, akár be is fejezheti. – Anyukám még mindig élne, ha a király nem dolgoztatta volna halálra!

Ebben a pillanatban Gréta úgy érezte, réges-rég másra se vágyott, csak hogy ezt mindenki előtt kimondhassa.

Az összesereglett gyerekek megint eltátották a szájukat a döbbenettől, sőt az egyik szolgáló lánya még fel is sikoltott.

– Nála jobb királya sose volt Duskáldiának – mondta fel gyorsan Berci az anyjától számtalanszor hallott mondatot.

– Ez nem igaz! – vágta rá dacosan Gréta. – A királyunk önző, hiú és kíméletlen!

– Gréta! – suttogta elszörnyedve Berci. – Ne légy... Ne légy buta!

Ettől a szótól betelt a pohár Grétánál. Ő a „buta”, mikor az új fővarrónő lánya a háta mögött vihogva összesúg a barátnőivel, és ujjal mutogat a piszkos munkaköpenyére? Ő a „buta”, mikor az apja esténként, ha azt hiszi, hogy ő nem látja, a könnyeit törölgeti? Ő a „buta”, mikor egy hideg, fehér sírkőhöz kell elzarándokolnia, ha az édesanyjához akar beszélni?!

Gréta meglendítette a kezét, és lekevert egy nagy pofont Bercinek.

Ekkor a legidősebb Pondrow gyerek, Pongrác, aki most Gréta régi szobájában lakott, elkiáltotta magát:

– Ne hagyd magad, Gömböc! – És a vezényletével felharsant a fiúk kórusa: – Verd meg! Verd meg! Verd meg!

A rémült Berci erre tessék-lássék meglökte Gréta vállát, mire a lány mérgében rávetette magát. Ezután csak porfelhőbe burkolózó kezek és lábak látszottak mindaddig, amíg a két gyereket szét nem választotta Berci apja, Bazsaly főstrázsamester, aki az áldatlan z sivaj hallatán kisietett a palotából, hogy megnézzé, mi folyik a díszudvaron.

– Szép kis viselkedés – dörmögte méltatlankodva az épp arra sétáló Swindler báró, mikor elhaladt a főstrázsamester és a két felhevült, szipogó gyerek mellett.

Hanem mikor már nem láthatták, elégedett vigyor terült szét a báró fakó arcán. Olyan ember volt, aki minden helyzetből hasznot tudott húzni, és most úgy

vélte, eljött az alkalom, hogy kiutasíttathassa a gyerekeket – vagy legalább néhányat közülük – a palota díszudvaráról.

7. fejezet

Swindler bekavar

Aznap este a két báró szokás szerint Frédi királlyal vacsorázott. Miután jóllaktak ínycsiklandó lordográdi vadpecsenyével, amihez a legjobb jeroboámi bort kortyolták, és túl voltak a válogatott turonburgi sajtokon, valamint Bazsalyné habkönnyű tündérbölcsőjén is, Swindler érkezettnek látta az időt a támadásra. Megköszörülte hát a torkát, és megszólalt:

– Remélem, nem zavarta túlságosan felségedet az a csúnya verekedés, amit a gyerekek délután a díszudvaron rendeztek.

– Verekedés? – visszhangozta Frédi király, aki a történetek idején épp egy új palástot tervezgetett a szabójával, így a dologból semmit nem vett észre. – Miféle verekedés?

– Oh, istenem... azt hittem, felséged tud róla – adta a meglepettet Swindler. – Esetleg kérdezze meg Bazsaly főstrázsamestert, jobb, ha ő mondja el.

Frédi azonban nem volt hajlandó komolyan venni a dolgot.

– Ugyan már, Swindler, gyerekek között mindennapos a civakodás.

A két báró jelentőségteljes pillantást váltott a király háta mögött, majd Swindler újra nekiállt ütni a vasat.

– Felséged maga a megtestesült jóindulat – szögezte le.

– No persze vannak uralkodók – jegyezte meg Lebrencs, miközben lesepert pár morzsát a mellényéről –, akik, ha hallanák, hogy egy gyerek ilyen tiszteletlenül beszél a koronáról...

– Hogy mondod? – kapta fel a fejét a király, és már nem mosolygott. – Egy gyerek tiszteletlenül beszélt... rólunk?

Frédi nem akart hinni a fülének. Ahhoz volt szokva, hogy a gyerekek sikongatnak a gyönyörűségtől, ha csak lebiccent nekik az erkélyről.

– Attól tartok, igen, felség – felelte a körmét nézegetve Swindler. – De mint mondtam, Bazsaly főstrázsamester ismeri a részleteket... Ő választotta szét a verekedőket.

Az ezüst gyertyatartóban hangosat sercent az egyik gyertya.

– A kicsik mindenfélét összehordanak játék közben – legyintett Frédi. – Az a gyermek biztos nem rosszindulatból mondta, amit mondott.

– Hát pedig én felségárulást hallok ki belőle – dörmögte Lebrencs.

– No de ne feledjük – fűzte gyorsan tovább a szót Swindler –, hogy Bazsaly főstrázsamesternek vannak csak pontos értesülései. Lebrencs meg én talán rosszul hallottunk valamit.

Frédi nem szólt semmit, csak belekortyolt a borába. Ekkor egy lakáj lépett az asztalhoz, hogy leszedje a desszertestányérokat.

– Fekelycsik – szólította meg a király, mivel hogy ez volt a lakáj becsületes neve –, küldess Bazsaly főstrázsamesterért!

Frédivel és a két báróval ellentétben a főstrázsamester nem fogyasztott minden este hétfogásos vacsorát, így már rég végzett az esti étkezéssel, pizsamában volt, és lefeküdni készült, amikor megkapta a hírt, hogy a király hívatja. Sebtében uniformist húzott hát, és rohant a palotába. Mire odaért, Frédi, Swindler és Lebrencs már átvonultak a Sárga Szalonba, ahol szaténkárpitú karosszékekben elterpeszkedve folytathatták a jeroboámi desszertbor és – Lebrencs esetében – a tündérbölcsők fogyasztását.

– Ah, itt vagy, Bazsaly – szólt a király, mikor a gárdaparancsnok meghajolt előtte. – Úgy halljuk, délután volt egy kis csetepaté a díszudvarban.

Bazsalynak elszorult a torka. Hón remélte, hogy nem jut a király fülébe Berci és Gréta verekedésének híre.

– Oh, szóra sem érdemes, felség – válaszolta.

– Ugyan már, Bazsaly – szólt közbe Lebrencs. – Büszke lehetsz rá, hogy a fiad megtanulta tőled, hogyan kell bánni az árulókkal.

– Nem, dehogya... szó sem volt árulásról – rázta a fejét a főstrázsamester. – A gyermekek csak bolondoztak, méltóságos uram.

– De igaz, hogy a fiad a védelmünkre kelt, Bazsaly? – tette fel a kérdést Frédi.

Berci apja borzasztóan kínos helyzetbe került. A viláért sem akarta elismételni, amit Gréta a királyról mondott. Feltétlen hűség ide vagy oda, nagyon is meg tudta érteni, mit érez az anya nélkül maradt leány, és semmiképp sem szeretne volna, ha Gréta az ő vallomása miatt kerül bajba. Ugyanakkor tisztában volt vele, hogy vagy húsz szem- és fültanú számolhat be róla a királynak, hogy mit mondott Gréta, és biztosra vette, ha hazudna, Swindler és Lebrencs őt is hűtlen felségáruló színben tüntetné fel.

– Hát... igen, felséges uram, való igaz, hogy Berci fiam megvédte felségedet – felelte végül. – Hanem a kislány, aki azt a... szerencsétlen megjegyzést tette, mindenképp bocsánatot érdemel. Súlyos csapás érte, és hát még felnőtt emberek is beszélnek néha badarságokat keserűségükben.

– Miféle csapás érte a leányt? – érdeklődött Frédi, mivel elképzelni sem bírta, mi oka lehet egy alattvalónak szidalmazni őt.

– Hát... a kislány neve Galomb Gréta, felség. – Miközben ezt mondta, a főstrázsamester Frédi feje fölött az előző király, Igazságos Ignác portréjára meredt. – Az édesanyja volt a varrónő, aki...

– Igen, igen, emlékszünk – fojtotta belé a szót Frédi. – Köszönjük, Bazsaly, végeztünk. Elmehetsz.

A főstrázsamester meghajolt, sarkon fordult, és némileg megkönnyebbülten elindult kifelé. Már majdnem elérte az ajtót, amikor utolérte a király kérdése:

– Pontosan mit mondott rólunk az a lány, Bazsaly?

A főstrázsamester keze megállt a kilincsen. Most már nem volt apelláta, szint kellett vallania.

– Azt mondta, hogy felséged önző, hiú és kíméletlen.

Azzal hátra se nézve kimenekült a szalonból.

8. fejezet

A kérelmek napja

„Önző, hiú és kíméletlen. Önző, hiú és kíméletlen...”

Miközben rákerült a selyem hálósipka, ez a négy szó visszhangzott a királyi főben. De kizárt, hogy igaz legyen, nemde? Frédi csak nagy sokára tudott elaludni, és reggel, amikor felébredt, ha lehet, még rosszabbul érezte magát.

Elhatározta, hogy tesz valami királyian jóságos dolgot, és az volt az első ötlete, hogy megjutalmazza Bazsaly fiát, amiért megvédte őt az undok kislánnyal szemben. Elővett hát egy apró aranymedált, amit máskülönben a kedvenc vadászkuttyója nyakába szokott akasztani, majd megkért egy szobalányt, hogy fűzzön bele egy szalagot, aztán pedig a palotába hívatta a Bazsaly családot. Berci – akire édesanyja sebtében ráadott egy kék bársonykabátot, miután a tanítás kellős közepén elhozta őt az iskolából – meg se mert mukkanni a király jelenlétében. Frédi ezt roppantul élvezte, és hosszú percekig nyájasan szónokolt a fiúcskának, miközben a főstrázsamester és Bazsaly Berta majd szétrepedtek a büszkeségtől. Végül aztán Berci visszamehetett az iskolába, immáron a kicsiny medállal a nyakában. Aznap délután a parkban nem győzött hízelegni neki az a Pondrow Pongrác, akitől máskor a legtöbb bántást kapta. Gréta egy szót se szólt hozzá, és Berci, mikor elkapta a lány tekintetét, elvörösödött zavarában, és az inge alá rejtette a kitüntetését.

A király viszont még mindig nem volt teljesen elégedett. Maradt benne egy kis kellemetlen érzés, olyasféle, mint egy enyhe emésztési zavar. Az éjjel megint nyugtalanul aludt.

Reggelre kelve aztán eszébe ötlött, hogy aznap van a kérelmek napja.

Évente egyszer, a kérelmek napján az alattvalók – Duskáldia minden rendű és rangú polgára – királyi kihallgatást kérhettek. Az udvari tanácsosok persze gondosan megválogatták a jelentkezőket, mert valódi, súlyos problémákkal Frédi nem szembesülhetett. Csak olyan emberek kerültek a színe elé, akiknek a gondját meg lehetett oldani pár aranypénzzel és néhány nyájas szóval: földműves, akinek eltört az ekéje, meg szegény öregasszony, aki az elpusztult macskáját siratta. Frédi mindig nagyon várta a kérelmek napját, egyrészt, mert akkor felölthette legújabb ruháját, másrészt, mert könnyekig meg tudott hatódni azon, hogy milyen fontos ember ő az egyszerű duskáldiaiak számára.

Reggeli után már várták Frédit az öltöztetők az egy hónapja rendelt, vadonatúj összeállítással, ami fehér atlaszselyem pantallóból, hozzáillő arany- és gyöngygombos, feszes kabátból, skarlátvörössel szegett, hermelinprémes palástból és gyöngyös aranycsattal ékes, fehér szatécipőből állt. A szobainas ott várakozott felforrósított arany bajuszszűző szerszámmal, a kisinás pedig bársonypárnán hozta a drágaköves gyűrűket, hogy Frédi választhasson közülük.

– Ezek nem kellene, vigyétek innen őket! – parancsolta a király, és türelmetlenül legyintett az új ruhadarabokat jóváhagyásra felmutató öltöztetők felé.

Az öltöztetők megdermedtek. Azt hitték, rosszul hallanak. Frédi király végig kiemelt figyelmet szentelt a készülő öltözetnek, ő maga rendelte kiegészítésül a skarlátvörös szegélyt meg a csicsás csatokat.

– Azt mondtam, vigyétek! – ripakodott a kővé dermedt szolgákra az uralkodó. – Hozzatok valami egyszerűt! Hozzatok azt az öltönyt, amit apám temetésén viseltem!

– Felsőged... jól érzi magát? – kérdezte óvatosan a szobainas, miután a megzavarodott öltöztetők meghajoltak, és futólépésben távoztak a fehér összeállítással.

– Persze hogy jól érzem magam! – mérgelődött Frédi. – De férfi vagyok, nem pedig egy léha piperkóc!

Az öltöztetők egykettőre visszatértek a kért ruhadarabokkal. Frédi hamar belebújt a fekete nadrágba és a kabátba, ami ruhatára legvisszafogottabb darabja volt – jóllehet ezüsttel szegett ujjával és gallérjával meg a gyémántos fekete ónixgombokkal nem lehetett épp szolidnak nevezni –, majd épp csak a bajsza hegyét engedte kackiásra besütni, aztán nyomban el is zavarta az elképedt szobainast, az öltöztetőket meg a drágaköves gyűrűkkel szobrozó kisinast.

„Tessék – gondolta, miközben megszemlélte magát a tükörben. – Most ki mondhatja rám, hogy hiú vagyok? Tucatnyi szín van, ami jobban áll, mint a fekete!”

Az, hogy a király ilyen szokatlanul hamar elkészült az öltözködéssel, készületlenül érte Swindlert – aki még javában pucoltatta a fülét Frédi egyik szolgájával –, nemkülönben Lebrencset, aki épp a konyhából rendelt habcsókot

hercege adagjának a bekebelezésén fáradozott. A bárók most hanyatt-homlok rohantak ki a szobájukból, futtában gombolták a mellényüket, és fél lábon ugrálva húztak csizmát.

– Igyekeztek, világ lustái! – kiáltott hátra nekik Frédi a folyosón. – Segítségre szoruló emberek várnak rám!

„Vajon egy önző király sietne-e így, csak mert néhány közember szívességet akar kérni tőle? – gondolta menet közben. – Hát persze hogy nem!”

A királyi tanácsosok nem győztek csodálkozni, hogy Frédi pontosan érkezik, és – önmagához képest – egyszerű öltözékben jelenik meg. Balinláb főtanácsos elismerően mosolygott is, miközben meghajolt.

– Felséged a vártnál korábban érkezett – jegyezte meg. – Hálás alattvalói nagyon fognak örülni. Már kora hajnal óta sorban állnak.

– Engedd be őket, Balinláb! – rendelkezett a király, azzal leereszkedett a trónszékre, és intett Swindlernek meg Lebrencsnek, hogy foglaljanak helyet kétfelől.

A nagy ajtó kitérült, és besorjáztak a kérelmezők.

Frédi alattvalóival gyakran előfordult, hogy megkukultak, amikor szemben találták magukat a városházán látott portré hús-vér eredetijével. Volt, aki vihogni kezdett, mások elfelejtették, mit akartak kérni, és néha akadt olyan is, aki elájult. Frédi ezen a napon különösen kegyes volt: minden kérelmezőnek adott két aranyat, minden elébe hozott újszülöttet megáldott, mi több, hagyta, hogy egy öregasszony kezet csókoljon neki.

Csakhogy az aranypénzek és nagylelkű ígérek osztogatása közben végig Galomb Gréta szavai kísértették. „Önző, hiú és kíméletlen.” Arra gondolt, egy igazán különleges kegyet kellene gyakorolnia, olyat, ami rávilágít, milyen csodálatos ember ő, ami megmutatja, hogy kész áldozatot hozni másokért. Duskáldia minden királya osztott aranyat és megoldott csip-csup gondokat a kérelmek napján... de ő olyasmit akart tenni, ami évszázadokra aranyba foglalja a nevét, márpedig azzal nem lehet bekerülni a történelemkönyvekbe, hogy megfoltoztatod egy almakertész kedvenc szalmakalapját.

A király jobbán és balján ülő két báró rémesen unatkozott. Szívesebben henyéltek volna a szobájukban ebédidőig, mint hogy a pizlicsáré problémáikról povedáló parasztokat hallgassák. Az órák csigalassúsággal teltek, de végül az utolsó kérelmező is hálásan hajlongva kihátrált a trónteremből, s akkor Lebrencs, akinek már jó ideje korgott a gyomra, megkönnyebbült sóhajjal felemelkedett a székről.

– Ebédidő! – bődült el, de alighogy az örök megpróbálták becsukni a terem ajtaját, felfordulás zaja hangzott fel odakint, és az ajtó újfent kinyílt.

9. fejezet

A pásztor története

– Felsőleges uram – lépett oda Balinláb a királyhoz, aki már felállt a trónról –, egy lápföldi pásztor szeretne kérelemmel fordulni felségedhez. Egy kicsit késve érkezett... Elküldhetem, ha felséged ebédelni óhajt.

– Egy lápföldi! – prüszkölte Swindler, és meglengette illatosított zsebkendőjét az orra előtt. – Még csak az hiányzik, felség!

– Micsoda arcátlanság, késve érkezni a királyi palotába! – méltatlankodott Lebrencs.

– Türelem, urak – szólt rövid habozás után Frédi. – Az a jóember nagy utat tett meg, fogadnunk kell hát. Bocsáttasd be, Balinláb!

A főtanácsos látható örömmel vette újabb jelét egy jóságos, megértő király születésének. Odasietett a kétszárnyú ajtóhoz, hogy a pásztor bebocsátására utasítsa az öröket. A király visszaült a trónra, mire Swindler meg Lebrencs is kelletlenül, savanyú képpel lezutyantak a helyükre.

A hosszú, vörös szőnyegen a trón felé botorkáló, borzas szakállú öregember kirojtosodott, folt hátán folt ruhát viselt. Igencsak viharvert, meg még annál is piszkosabb volt. Közeledtében lekapta a sapkáját, szemlátomást reszketett a félelemtől, és mikor arra a helyre ért, ahol mások meghajoltak vagy pukedliztek, ő térdre borult.

– Felsőleges úr! – zihálta sípoló tüdővel.

– Feeeel-séges úúúr! – bégette félhangosan Swindler.

Lebrencs tokája rázkódott a néma nevetéstől.

– Felsőleges úr – fogott bele újra a pásztor –, öt hosszú napon át utaztam, hogy színed elé járulhassak. Nem volt ám könnyű eljutnom idáig. Ha felvettek, szénásszekéren jöttem, ha nem vettek fel, gyalogoltam, és elvásott mindkét csizmám talpa...

– Jaj, mondd már, hogy mit akarsz! – morogta türelmetlenül Swindler, orrát még mindig a zsebkendője mögé rejtve.

– ...de amíg úton voltam, végig csak a vén Foltosra gondoltam, felség, meg arra, hogy felséged biztosan segíteni fog, ha valahogy eljutok ide, a palotába.

– Mi az a „vén Foltos”, jóember? – kérdezte a király a pásztor elnyűtt nadrágját szemlélve.

– Az, felség, az öreg kutyám... volt – felelte könnyes szemmel a jövevény.

– Aha – bólintott Frédi, és kitapogatta az övének lógó erszényt. – Akkor hát, jó pásztor, vedd ezt a két aranypénzt, és vásárolj rajta magadnak egy másik...

– Nem, felség, köszönöm, de nem arany kell nekem – rázta a fejét az öreg. – Kapok én ingyen is akárhány kutyakölyköt, igaz, egy se lesz olyan, mint a vén Foltos...

A pásztor a kabátja ujjába törölte az orrát. Swindler megborzongott az undortól.

– Akkor hát miért járultál elénk? – érdeklődött a tőle telhető legnyájasabban az uralkodó.

– Hogy elmondjam felségednek, hogyan végezte Foltos.

– Vagy úgy... – Frédi a kandallópárkányon álló aranyórára pillantott. – Nos, szívesen meghallgatnánk a történetedet, de már igencsak vágyunk az ebédre...

– Az Ickabog falta fel, felség – bökte ki a pásztor.

A meghökkenés másodpercnyi csendje után Swindlerből és Lebrensből kitört a nevetés. Az öregember szeméből hulló könnycseppek megcsillantak a vörös szőnyegen.

– Bizony, Jeroboámtól Lapuvárig mindenhol kikacagtak, mikor elmeséltem, miért indultam el felségedhez. Mindenki dőlt a nevetéstől, és azt mondták, nincs ki mind a négy kerekem. De bizony a saját két szememmel láttam a szörnyet, és látta szegény Foltos is, mielőtt vége lett.

Frédi király erős késztetést érzett, hogy együtt nevensen a bárókkal. Éhes volt, és szívesen megszabadult volna már az öreg pásztortól, viszont az az undok kis hang kitartóan suttozta a fejében, hogy: „önző, hiú és kíméletlen”.

– Mondd hát el, hogyan történt! – szólt végül, mire Swindlernek és Lebrencsnek a torkára forrt a nevetés.

– Az úgy volt, felség – kezdett bele a pásztor, miután újra beletörölte az orrát a kabátujjába –, hogy Foltossal hazafelé ballagtunk a mocsár mentén. Már szürkült az ég, meg leszállt a köd is, és Foltos meglátott egy bolyhoncot...

– Egy micsodát? – kérdezett közbe Frédi.

– Sár-bolyhoncot, felség. Az egy olyan csupasz, patkányforma állat, ami a mocsárban lakik. Tésztába sütve nem rossz, csak a farka rágós egy kicsit.

Lebrencs arcán látszott, hogy émelyeg.

– Szóval... Foltos meglátott egy bolyhoncot – folytatta a pásztor –, és kergetni kezdte. Hiába hívogattam, rám se bagózott, eltűnt. De kis idő múlva vonyítást hallottam. Kiabáltam, hogy: „Foltos! Mi bajod?” De akkor már meg se nyikkant, felség. Na és akkor megláttam a ködben... – Az öreg lehalkította a hangját. – Böhöm nagy volt, a szeme, mint két lámpás, a szája olyan széles, mint felséged trónja, és csak úgy villogtak a ronda agyari. Nem gondoltam akkor már Foltosra, csak futottam, futottam hazáig. És másnap el is indultam felségedhez. Az Ickabog felfalta a kutyámat. Bűnhődnie kell!

A király pár másodpercig tűnődve nézett a lápföldire. Azután lassan, méltóságteljesen felállt.

– Öreg pásztor! – szólalt meg ünnepélyesen. – Még ezen a mai szent napon útnak indulunk észak felé, hogy egyszer és mindenkorra tisztázzuk az Ickabog ügyét. Ha nyomát leljük a bestiának, bizony mondom neked, felkutattatik és példásan megbüntettetik, amiért hitvány módon elragadta a kutyádat. Most pedig vedd ezt a két aranypénzt, és fizess meg belőle egy szekereset, aki hazavisz. – Báró urak! – fordult ezután Swindlerhez és Lebrencshez. – Azonmód öltsetek úti ruhát, és kövessetek az istállóba. Újféle vadászat vár ránk!

10. fejezet

A király útra kel

Frédi rendkívül elégedett volt magával, mikor kivonult a trónteremből. Őrá aztán senki nem mondhatja soha többet, hogy önző, hiú és kíméletlen volna! Hiszen egy közönséges vén pásztor meg az értéktelen korcsa miatt képes haladéktalanul útra kelni, hogy levadássza az Ickabogot! Az igaz, hogy nem létezik semmiféle Ickabog, de mégis milyen átkozottul nemes és nagylelkű cselekedet tőle, Félhetetlen Frédi királytól, hogy ezt bizonyítandó hajlandó személyesen ellovagolni az ország túlsó végébe!

Az ebédet feledve felsietett a hálósobájába, s menet közben kiáltva hívta a szobainast, hogy jöjjön, segítse le róla a rémes fekete öltönyt, és adja rá a tábori öltözetét, amit addig még sosem volta alkalma viselni. Az uniformis zubbonya skarlátvörös volt aranygombokkal, s bíborszín vállszalag és megannyi kitüntetés egészítette ki, amelyeket Frédi azért viselhetett, mert király volt. Mikor megnézte magát a tükörben, és látta, milyen jól áll neki az egyenruha, arra gondolt, hogy mindig ilyenben kellene járnia. Mikor pedig a szobainas aranyló hajfürtjeire helyezte a tollforgós sisakot, elképzelt egy festményt, amelyen a sisakot viseli, kedvenc tejfehér ménje nyergében ül, és épp ledőf egy kígyószerű bestiát a dárdájával. Félhetetlen Frédi király, a vitéz! Már majdhogynem remélte, hogy mégiscsak létezik az az Ickabog...

Ezalatt a főtanácsos kihirdette a Városon Belüli Városban, hogy a király még aznap vidéki körútra indul, mindenki álljon hát készen a lelkes és zajos búcsúztatására. Az Ickabogról Balinláb inkább nem tett említést, mert lehetőség szerint el akarta kerülni, hogy a királyt bolondnak nézzék.

Szerencsétlen módon Fekelycsik fültanúja volt, amint két tanácsos az uralkodó furcsa tervéről pusmog. A lakáinak első dolga volt elújságotni a hallottakat a konyhalánynak, a konyhalány pedig azonmód szétkürtölte a hírt a konyhában, ahol egy lordográdi kolbászkereskedő épp a főszakáccsal trécselt. Elég az hozzá, hogy mire Frédi és kísérete felkészült az indulásra, már jóformán az egész Városon Belüli Város tudott a királyi Ickabog-vadászatáról, sőt a hír elkezdett kiszivárogni Lapuvár külső részeibe is.

– Mi ez, talán valami vicc? – kérdezték egymást a fővárosiak, amíg az utcákon ácsorogva várták, hogy megéjlenezhessék távozó királyukat. – Mit jelentsen ez?

Voltak, akik legyintettek, és nevetve azt mondták, a felséges úr biztos csak mókázik. Mások fejcsóválva dörmögtek, hogy többről lehet szó annál. Egy uralkodó nem lovagol felfegyverkezve az északi országrészbe, csak ha jó oka van rá.

– Mit tudhat a király – tették fel egymásnak a kérdést az aggodalmaskodók –, amit mi nem tudunk?

Eslanda kisasszony a többi udvarhölgygel együtt egy erkélyről nézte a készülődő gárdistákat.

Most elmondok egy titkot, amiről az udvarnál senki nem tudott. Eslanda kisasszony akkor se lett volna hajlandó feleségül menni a királyhoz, ha Frédi megkéri a kezét. Ugyanis titokban szerelmes volt egy bizonyos Jamborszky kapitányba, aki most épp jó barátjával, Bazsaly főstrázsamesterrel nevetgélve diskurált lent az udvaron. A roppant szemérmes Eslanda kisasszony nem tudta rávenni magát, hogy felfedje érzéseit a kapitány előtt, így hát az nem is sejtette, hogy az udvarhölgyek legszebbike nekiadta a szívét. Jamborszky korán elhalt szülei turonburgi sajtkészítők voltak, s hiába állt a kapitány eszes és bátor katona hírében, mesterember fiaként akkoriban remélni se merhette, hogy egy nemeskisasszony feleségül menjen hozzá.

Ezen a délutánon a Városon Belüli Városban korábban hazaengedték az iskolából a gyerekeket, hogy ők is láthassák az útnak induló királyt és kíséretét. Bazsalyné, a fő-süteménykészítő sietett is hamar elhozni a fiát, hogy jó helyük legyen az utcán, és Berci közelről nézhesse az apját a menetben.

Mondanom sem kell, hogy mikor végre feltárult a palota kapuja, és kivonultak rajta a peckes lovasok, Berci és Bazsalyné asszony torkukszakadtából éljeneztek. Lapuvár népe emberemlékezet óta nem látott csatába való tábori egyenruhákat. Milyen izgalmas, és milyen szép! A napsugarak víg táncot jártak az aranygombokon, az ezüstös kardokon meg a kürtösök csillogó hangszerén, s a palota erkélyéről búcsút intő hölgyek zsebkendői mintha verdeső hófehér galambok lettek volna.

Legelől Frédi király lovagolt tejfehér ménje hátán. Egyik kezével a skarlátvörös gyeplőt fogta, a másikkal integetett az ünneplő tömegnek. Nyomában az unott képű Swindler zötyögött egy sovány, sárga kanca nyergében, őt pedig az elmaradt ebédet gyászoló Lebrencs követte elefántméretű pej lován.

A király és a két báró mögött a királyi gárdisták ügettek. Mindegyikük lova almásderes volt, kivéve Bazsaly főstrázsamesterét, aki jó acélszürke paripája hátán feszített. Bazsalyénak csak úgy ficánkolt a szíve nyalka férje láttán.

– Járj szerencsével, apa! – kiabálta Berci, mire a főstrázsamester (bár ez nem volt valami katonás dolog) titkon integetett a fiának.

A csapat, mosolyokat küldve jobbra-balra az ünneplő sokaság felé, leügetett a dombról, és nemsokára elérték a Városon Belüli Város határát. A kaputól, ha nem lett volna akkora a tömeg, megpillanthatták volna Galombék új otthonát. A faműves és Gréta kint állt a ház előtt, de ők se láttak sokkal többet a menetből a gárdisták sisakján ékeskedő tollforgónál.

Grétát nem nagyon érdekelték a katonák. Berci meg ő még mindig nem álltak szóba egymással. Ráadásul barátja aznap a délelőtti szünetet épp azzal a Pondrow Pongráccal töltötte, aki rendszeresen gúnyolta Grétát, amiért rendes ruha helyett munkaköpenyben jár. Egyszóval a lány nem volt olyan kedvében, hogy lelkesedni tudjon holmi lovas felvonulásért.

– Az Ickabog nem is létezik, igaz? – fordult az apjához.

– Nem, Gréta, nem létezik – sóhajtott Galomb úr, és már fordult is, hogy visszatérjen a műhelyébe. – De ha a király hinni akar benne, hát hadd higgyen. Fent Láp földén sok kárt nem tehet.

Ebből pedig az a tanulság, hogy még a józan, megfontolt emberek sem mindig veszik észre a fenyegető, borzalmas veszélyt.

11. fejezet

Irány észak

A csapat hamarosan maga mögött hagyta Lapuvárat, és a vidéki tájban lovagolva Frédinek egyre jobb kedve kerekedett. A király Ickabog-kereső expedíciójának híre ugyanis addigra a dimbes-dombos mezőkön dolgozó parasztokhoz is eljutott, így azok mindenhol családotul siettek az uralkodó, a bárók és a gárdisták üdvözlésére.

Mivel az ebéd elmaradt, a király úgy döntött, a csapat egy turonburgi vacsorával pótolja be az étkezést.

– Itt megszállunk, és majd pirkadatkor indulunk tovább! – kiáltott hátra népes kíséretének, mikor a sajtjairól híres város határába értek. – De most le kell mondani minden kényelemről, fiúk, elvégre katonák volnánk!

Az persze szóba se jöhetett, hogy a király bármiről is lemondjon. Turonburg legjobb fogadójából az összes vendéget utcára tették, hogy helyet csináljanak Frédinek, aki így, miután jól belakott grillezett sajttal és csokoládéfondüvel, sárgarézt ágyban, kacsapehellyel töltött derékaljon pihente ki az út fáradalmait. Swindlernek és Lebrencsnek ellenben az istálló fölötti szűk szobában kellett éjszakázniuk. A félnapos lovaglás alaposan megviselte őket. Joggal kérdezhetitek: miért nem bírták jobban, ha amúgy hetente ötször lóháton jártak vadászni? Nos, az az igazság, hogy a bárók rendszerint félórás cserkészés után belopóztak egy nagyobb fa mögé, ott letelepedtek, és szendvicsevással megboroztatással ütötték el az időt addig, amíg vissza nem térhettek a palotába. Egyikük sem volt hozzászokva, hogy hosszú órákat töltsön a nyeregben, és Swindler csontos ülepén bizony meg is jelentek az első vízhányások.

Másnap kora reggel Bazsaly főstrázsamester jelentette a királynak, hogy a lordográdi polgárok mélységesen csalódottak, amiért uralkodójuk Turonburgot választotta szálláshelyül az ő pompás városuk helyett. Mivel Frédi igen kényes volt a népszerűségére, a csapat aznap királyi utasításra tett egy hatalmas kört a környező mezőkön – ahol lépten-nyomon éljenző parasztok várták őket –, úgy, hogy napnyugtára épp a szomszédos Lordográdba értek.

Ott sercegve sülő kolbászok mennyei illata fogadta őket, és örömmámorban úszó lordográdiak fáklyásmenete kísérte Frédit a város legjobb szálláshelyére. Az ökörsültből és mézes sonkából álló vacsora elfogyasztása után a király faragott tölgyfaágyban, libapehellyel töltött derékaljon aludt, a bárók viszont kénytelenek voltak beérni egy kicsiny padlásszobával, amiben máskor két

szolgálólány lakott. Swindlernek ekkor már borzasztóan fájt a tompora, és a guta kerülgette attól, hogy negyven mérföldet kellett lovagolnia csak azért, hogy a kolbászkészítők meg ne sértődjenek. Lebrencs, aki Turonburgban túl sok sajtot evett, és ezt Lordográsban három adag bélszínnel tetézte, egész éjjel nem tudott aludni, úgy fájt a hasa.

Másnap reggel a király és kísérete már valóban észak felé vette az irányt. Nemsokára szőlőskertek közé értek, amelyekből lelkes szüretelők bukkantak elő. Duskáldiai zászlókat lengettek, és üdvivalgással fogadták meghatódott királyuk kegyes integetését. Swindler ekkor már párnát kötött a fenekére, mégis a sírás kerülgette a fájdalomtól, Lebrencs pedig felváltva böfögött és nyögdecsejt, de olyan hangosan, hogy azt még a patadobogás és a lószerszámok csörgése se tudta elnyomni.

Az estefelé Jeroboámba érkező csapatot trombitaszó fogadta, és az egész város kórusban elénekelte nekik a duskáld himnuszot. Frédi ennek utána pezsgőborral és szarvasgombás csemegékkal kényeztette magát, majd nyugovóra tért egy csupa selyem baldachinos ágyban, hattyúpehellyel töltött derékaljon. Swindlernek és Lebrencsnek viszont két gárdistával kellett osztoznia a fogadó konyhája fölötti szobán. Kint az utcán részeg jeroboámiak ünnepeltek nagy zajjal a királyi látogatást egészen hajnalig. Swindler az éjszaka nagy részét egy lavór jégen ülve töltötte, Lebrencs pedig, miután túl sok vörösbort ivott, gyomra tartalmát ürítette szorgosan egy másik lavórba.

A királyi csapat már hajnalban továbbindult Lápfolde felé, de a jeroboámiak fontosnak tartották, hogy a búcsúztatásuk is emlékezetes legyen, ezért mennydörgésszerű pezsgősdugó-durrogatással kísérték ki őket a városból. A pokoli robajtól Swindler kancája megbokrosodott, és levetette a hátáról lovasát. Miután alaposan leporolták a bárót, visszakötötték a fenekére a párnát, és Frédi király is abbahagyta a kacagást, a csapat folytatta útját.

A zajos Jeroboámot elhagyva nem hallottak egyebet, csak madárcsicsergést. Indulásuk óta most először egy lélek se várta őket az út mentén. A vidék egyre kiesebb lett körülöttük, a buja zöld növények helyét sovány fű, satnya fák és elszórtan sziklatömbök vették át.

– Igazán figyelemre méltó ez a táj, nemde? – szólt hátra a két bárónak a király rendíthetetlen vidámsággal. – Nagy öröm, hogy végre láthatjuk a híres Láp földét, igaz?

A bárók biztosították róla Frédit, hogy ők is nagyon örülnek, de ha a királynak lett volna hátul szeme, igencsak trágár jelzőket olvashatott volna le két leghívebb főnemese szájáról, hogy a súlyosan becsületsértő kézmozdulatokról ne is beszéljünk.

Nagy sokára aztán mégis a királyi csapat útjába vetődött néhány helybéli. Na de mekkorát néztek azok az emberek! Ugyanúgy térdre hullottak, mint az öreg pásztor a trónteremben, még éljenezni és tapsolni is elfelejtettek, s úgy bámultak, mintha sose látták volna se a királyt, se a gárdistáit. És hát valóban nem is láttak őket soha, hisz Frédi a trónra lépése után Duskáldia minden nagyobb városát felkereste ugyan, de senkinek sem jutott eszébe, hogy esetleg Láp földére is el kellene látogatnia bemutatkozni.

– Egyszerű népek, az igaz, de megható a csodálatuk, nemde? – fordult kíséretéhez a király, miközben pár rongyos gyerek a pompás lovakat bámulta tátott szájjal. Még soha életükben nem láttak ilyen jól táplált és fényes szőrű állatokat.

– Na és hol fogunk ma este megszállni? – dörmögte oda Swindlernek Lebrens a kidőlt-bedőlt kőkunyhókat szemlélve. – Itt nincsenek fogadók!

– Egyvalami legalább vigasztal – súgta vissza Swindler. – Most már neki se lesz kényelmesebb, mint nekünk, és majd meglátjuk, hogy viseli!

Egész délután lovagoltak, és végül, mikor a nap már félig eltűnt a horizont mögött, megpillantották a mocsarat, ahol a legenda szerint az Ickabog lakott: a látóhatáron terpeszkedő széles, sötét tömeget, amelyből itt-ott különös alakú sziklák álltak ki.

– Felséges uram! – szólt Bazsaly főstrázsamester. – Bátorodom javasolni, hogy táborozzunk le itt, és reggel kezdjük el a láp átvizsgálását. Felséged is tudja, hogy a mocsár alattomos! Hirtelen száll le itt a köd. Jobb, ha nappali fényben megyünk csak közelebb.

– Badarság! – vágta rá Frédi. Úgy ficánkolt a nyeregben, mint izgatott nebuló az iskolapadban. – Nem állhatunk meg itt, a cél előtt, Bazsaly!

Mit volt mit tenni, a csapat folytatta útját, s végül, mikor már magasan járt a vonuló tintafekete felhők mögött el-eltűnedező hold, elérték a mocsár szélét. Se a király, se a bárók, de a gárdisták se jártak még soha ilyen hátborzongatóan

vad, kopár és kietlen helyen. Néha egy-egy hűvös fuvallattól halkán susogott a káka, de másként halálos csend volt.

– Amint látod, felség – szólalt meg kisvártatva Swindler báró –, igencsak ingoványos itt a talaj. Legyen az birka vagy ember, lehúzza a láb, ha túl mélyre merészkedik benne. A sekély értelműek könnyen szörnyeknek vélhetik ezeket az óriás sziklatömböket a sötétben, és ha susog a sás, azt hihetik, valami kígyófajzat sziszegését hallják.

– Való igaz, való igaz – hagyta rá Frédi, de tekintetével még mindig a sötét lápot pásztázta, mintha arra számítana, hogy az Ickabog kidugja a fejét valamelyik szikla mögül.

– Akkor hát tábort verünk, uram? – kérdezte Lebrencs báró, aki kicsempészett némi hideg sültet Lordográdból, és már nagyon várta, hogy megvacsorázhasson.

– Éji sötétben még egy képzeletbeli szörnyet se lehet megtalálni – érvelt Swindler.

– Való igaz, való igaz – bólogatott kedveszegetten a király. – Üsse kő... Te jó ég, mekkora köd lett hirtelen!

És valóban, amíg ott álltak a lápot nézegetve, sűrű, fehér pára kúszott köréjük némán és olyan sebesen, hogy mire észrevették, teljesen belepte őket.

12. fejezet

A király elveszett kardja

Másodpercek alatt történt a dolog. A királyi csapat tagjai egyszerre úgy érezték, mintha vastag fehér kendőt kötöttek volna a szemükre. Olyan sűrűn belepett mindent a köd, hogy a saját kezüket se látták az orruk előtt. A párának kellemetlen, kissé sós iszapszaga volt. Az emberek, ahogy tanácstalanul forgolódni kezdtek, úgy érezték, mintha hullámozna a lábuk alatt a lágy talaj, s miközben szemüket meresztgetve keresték egymást, teljesen elvesztették a tájékozódási képességüket. Mintha egy vakítóan fehér tengerben sodródtak volna.

Bazsaly főstrázsamester azon kevesek közé tartozott, akik megőrizték lélekjelenlétüket.

– Vigyázzatok! – figyelmeztette a katonáit. – Veszélyes a talaj! Maradjatok, ahol vagytok, senki ne mozduljon!

Csakhogy a király, akit hirtelen felséges félelem fogott el, nem hallgatott főstrázsamesterére. Gondolkodás nélkül elindult arrafelé, amerről Bazsaly hangját hallani vélte, de néhány lépés után érezte, hogy süllyedni kezd a fagyos mocsárban.

– Segítség! – kiáltotta, mikor a hideg, iszapos víz átcsapott finom bőrcsizmája szára fölött. – Segítség! Merre vagy, Bazsaly? Elsüllyedünk!

Erre aztán nyomban megcsörrent sok páncél, és kitört a zivaj. A gárdisták nekiindultak, hogy megkeressék Frédit. Ki-ki ment az orra után, összeütköztek, botladoztak, de a mocsárban vergődő király hangja minden egyéb zajt túlharsogott:

– Elvesztettük a csizmánkat! Miért nem segít senki? Az isten szerelmére, hol vagytok?!

Egyedül a két báró, Swindler és Lebrencs fogadta meg Bazsaly tanácsát, és maradt veszteg azon a helyen, ahol a leszálló köd érte őket. Swindler Lebrencs bő nadrágja szarát markolta, Lebrencs pedig Swindler lovaglókabátja szélébe kapaszkodott. Kísérletet se tettek rá, hogy segítsenek Frédin, csak álltak dideregve, és várták, hogy elmúljon a vész.

– Ha elnyeli a láp azt a féleszűt, legalább hazamehetünk – sziszegte Swindler.

A zűrzavar egyre fokozódott. A király után kutató gárdisták közül mind többen ragadtak a mocsárba. Cuppogás, csörömpölés és kiáltások zaja töltötte be a lápvidéket. Bazsaly főstrázsamester ordítva próbált valamiféle rendet teremteni – eredménytelenül –, s közben a király mintha egyre távolabb tévedt volna a csapattól: mind tompábban és tompábban hallatszott a hangja a homályban.

Aztán valahol a sötétség mélyén egyszer csak a halálos rémület iszonyú sikolya hangzott fel:

– Bazsaly, segíts, itt van a szörnyeteg!

– Megyek, felséges úr! – bömbölte Bazsaly. – Kiabáljon felséged, hogy megtaláljam!

– Segítség! Segítség! Bazsaly! – visított a király.

– Mi baja annak a bolondnak? – bosszankodott Lebrencs.

Mielőtt Swindler válaszolhatott volna, a két báró körül – éppoly hirtelen, ahogy érkezett – eloszlott a köd, úgyhogy ott álltak ketten egy kis tisztáson: egymást tökéletesen látták, de minden oldalról égbe nyúló, sűrű, fehér párafal vette körül őket. A király, Bazsaly és a többiek hangja egyre távolibbnak tűnt.

– Ne mozdulj – intette Swindlert Lebrencs. – Oszoljon még egy kicsit a köd, akkor majd megkeressük a lovakat, és visszahúzódnak biztonságos...

Ebben a pillanatban egy csupa iszap fekete valami tört elő a ködfalból, és vetette magát a két báróra. Lebrencs visított egy nagyot, Swindler pedig a bestia felé rúgott, s csak azért vétette el, mert a lény zokogva a földre roskadt. Swindler ekkor döbbent rá, hogy a lihegő-makogó iszapszörny nem más, mint Félhetetlen Frédi király.

– Istennek hála, hogy megtaláltuk felségedet! – lelkesedett Swindler. – Már mindenütt kerestük!

– Ick-ick-ick... – dadogta a király.

– Csuklik szegény – állapította meg Lebrencs. – Meg kellene ijeszteni.

– Ick... Ick... Ickabogot láttunk! – nyögte ki Frédi. – A s-s-saját szemünkkel! Hatalmas szö-szö-szörny! És majdnem elkapott minket!

– Hogy mondja felséged? – értetlenkedett Swindler.

– A szö-szörnyeteg létezik! – A király nagyot nyelt. – Cso-csoda, hogy még élünk! A lovakhoz, gyorsan! Menekülnünk kell!

Frédi megpróbált volna Swindler lábszárába kapaszkodva felállni, de a báró gyorsan félrehúzódott – nem akarta ugyanis, hogy a király őt is összekenje iszappal –, és inkább csitítóan megveregette Frédi feje búbját, ami viszonylag tiszta volt.

– Öhm... nyugalom, nyugalom, felség. Felségedet borzasztó kellemetlenség érte, hiszen elesett az undok mocsárban. Ahogy arra korábban rámutattunk, a sziklatömböket szörnyeknek vélheti az ember ilyen sűrű ködben...

– Az ördögbe, Swindler, láttuk, amit láttunk! – fakadt ki a király, és segítség híján egyedül vergődött talpra. – Akkora volt, mint két ló, és a szeme, mint két jókora lámpás! Kirántottuk a kardunkat, de az kicsúszott iszapos kezünkből, hát nem tehattünk mást, kiszabadítottuk a lábunkat a mocsárba ragadt csizmából, és elküszünk onnan!

Ekkor egy negyedik ember bukkant fel a kis ködmentes tisztáson: Pondrow kapitány, Pongrác apja, aki a gárdaparancsnok-helyettesi tisztelet viselte a főstrázsamester mellett. Nemsokára kiderül, miféle ember ez a tagbaszakadt, szénfekete bajszú férfiú, de most legyen elég annyi, hogy Frédi nagyon örült a jelenlétének, mert Pondrow volt a királyi gárda legtermetesebb tagja.

– Láttad-e nyomát az Ickabognak, Pondrow? – kérdezte a zaklatott király.

– Nem láttam, felség – felelte alázatos meghajlással a kapitány. – Csak ködöt és iszapot láttam, semmi mást. De az a fő, hogy felséged biztonságban van. Ha kérhetem, maradjon a báró urakkal, amíg összeszedem a csapatot.

Azzal indult volna, de Frédi felnyüsztett:

– Nem, nem, mellettünk a helyed, Pondrow, mert a szörny itt is ránk találhat! Nálad van a puskád? Remek. Nekünk a kardunk és a csizmánk is odalett. Pedig a legdíszesebb kardunk volt, a gyémántos markolatú!

Bár Pondrow kapitány jelenléte némi biztonságérzetet adott neki, a cidriző király annyira fázott és annyira félt, amennyire még soha életében. A tetejébe úgy érezte, senki nem hiszi el neki, hogy valóban látta az Ickabogot, s ez az érzése csak erősödött, mikor elkapott egy óvatlan szemforgató pillantást, amit Swindler küldött Lebrencs felé.

Ez már sértette királyi büszkeségét.

– Swindler, Lebrencs! – förmedt a bárókra. – Vissza akarjuk kapni a kardunkat és a csizmánkat! Ott vannak valahol arra – tette hozzá a ködfal felé bökve.

– Nem volna... nem volna jobb várni, amíg eloszlik a köd, felség? – kérdezte elszorult torokkal Swindler.

– A kardunkat akarjuk! – csattant fel a király. – Még nagyapánké volt, és rendkívül értékes! Eredjete, keressétek meg! Pondrow kapitánnyal itt várunk rátok. Nehogy üres kézzel gyertek vissza!

13. fejezet

A baleset

A két báró kénytelen-kelletlen otthagya a királyt meg Pondrow kapitányt a kis ködmentes tisztáson, és nekivágtak a lápnek. Swindler ment elől, úgy, hogy minden lépés előtt kitapogatta a lábával, hol a legszilárdabb a talaj. Lebrencs szorosán a nyomában haladt – még mindig markolta a barátja kabátja szélét, és jelentős testsúlya miatt egyre mélyebbre süllyedt az iszapban. A sűrű, tejfehér páráról nyálkásnak érezték a bőrüket, és hiába vigyázott Swindler, hamarosan mindkettőjük csizmája megtelt bűzös lúpvízzel.

– Az az átkozott féleszű! – dühöngött az iszapot taposva a vézna báró. – Az a pipogya pojáca! Erről is ő tehet, az egéreszű tökfilkója!

– Megérdemelné, hogy sose kerüljön elő a nyavalyás kardja! – tódította Lebrencs, aki már combtőig süllyedt a mocsárba.

– De mi nem érdemeljük meg, mert akkor reggelig itt leszünk – mutatott rá Swindler. – Ó, a ménkű ebbe a ködbe!

Ezután egy darabig szótlánul cuppogtak tovább. A köd néhol kissé ritkult, csak hogy pár lépéssel odébb megint besűrűsödjön. A nagy sziklák olyan hirtelen bukkantak elő a homályból, mintha elefántkísértetek volnának, és a sás zizegése kígyók hangját idézte. Swindler és Lebrencs az eszükkel tudták ugyan, hogy nem létezik semmiféle Ickabog, a zsigereik viszont nem voltak annyira biztosak benne.

– Eressz már el! – förmedt rá Lebrencsre Swindler, mert a folyamatos huzigálástól az a kényszerű képzelet támadt, hogy egy szörnyeteg karmai vagy fogai akaszkodnak a kabátjába.

Lebrencs elengedte a kabátot, hanem a képtelen félelem órá is átragadt. Elővette hát a fegyvertáskából a mordályát, és lövésre készen tartotta.

– Ez meg mi? – suttogta Swindler, mert hirtelen különös zaj hangzott fel az előttük gomolygó ködben.

Mozdulatlanná merevedtek és füleltek.

A homályból mély morgás és szapora motozás hallatszott. A hangok azt a szörnyű látomást ébresztették a két báró fejében, hogy egy szörnyeteg az egyik gárdista teteméből lakmározik.

– Ki jár ott? – kiáltott bele a ködbe Swindler a félelemtől falzettbe fordult hangon.

Valahonnan a távolból Bazsaly főstrázsamester hangja kérdezett vissza:

– Swindler báró úr, méltóságod az?

– Igen, én vagyok! Furcsa zajokat hallunk! Te is hallod őket, Bazsaly?

A morgás és a motozás most mintha hangosabbá vált volna.

Aztán egyszerre megritkult a köd, s a bárók szeme előtt egy irtózatoss fekete tömeg bontakozott ki, benne világító fehér szempárral – és a szörnyalak hosszan felvonyított.

A következő pillanatban dobhártyaszaggató dörrenés remegtette meg a lápot: Lebrencs elsütötte a mordályát. A rémisztő zajra a köd lepte tájban kóborló gárdisták visszhangzó kiáltásai feleltek, aztán a köd – mintha megijedt volna Lebrencs lövésétől – függöny módjára szétvált a két báró előtt.

Ugyanabban a másodpercben a hold is előbújt a felhők mögül. Fénye egy jókora gránit sziklatömbre hullott, amelynek tövében vadszederbokrok nőttek. A tüskés ágak kusza rengetegében lesoványodott kutya vergődött. Kétségbeesetten vinnyogva próbált kiszabadulni, s félelemtől elkerekedett szeme fehéren villogott a benne tükröződő holdfénytől.

A sziklától néhány lépésnyire Bazsaly főstrázsamester feküdt az iszapban arccal lefelé, mozdulatlanul.

– Mi volt ez? Mi történt? – harsogtak a kérdések a ködben. – Ki lőtt?

Egyik báró sem válaszolt. Swindler, amilyen gyorsan csak bírta, odagázolt Bazsalyhoz, hogy megvizsgálja. Nem tartott soká megállapítania: a főstrázsamester meghalt, szíven találta Lebrencs vaktában kilőtt golyója.

– Édes jó istenem, most mi lesz?! – sápirozott a kövér báró, miután nagy nehezen ő is a holttesthez evickélt.

– Hallgass! – szólt rá suttogva Swindler.

Törte a fejét, ahogy csak tudta, úgy járt az agya, mint ármánykodással teli életében még soha. Közben a pillantása Lebrencsről és mordályáról a pásztor vergődő kutyájára siklott, arról pedig a király csizmájára és gyémántos markolatú kardjára, ugyanis észrevette, hogy azok is ott vannak az iszapban, nem messze a gránitsziklától.

Odacuppogott a kardhoz, magához vette, gyorsan szétvágta vele a kutyát fogva tartó ágakat, majd miután egy lendületes rúgással útnak indította szerencsétlen állatot a ködben, visszatért Lebrencshez.

– Most jól figyelj... – kezdte fojtott hangon, ám mielőtt folytathatta volna, egy természetes alak bukkant elő a ködből: Pondrow kapitány.

– A király küldött – zihálta. – Ófelsége retteg. Mi tört... – Torkán akadt a szó, mert ekkor meglátta Bazsaly főstrázsamester holttestét.

Swindler egy szempillantás alatt két dologra is rájött: arra, hogy be kell avatnia a kapitányt a tervébe, és arra, hogy Pondrow még hasznukra lesz.

– Egy szót se szólj, amíg meg nem hallgattad, mi történt – fordult a kapitányhoz.
– Az Ickabog megölte a mi derék Bazsaly főstrázsamesterünket. E tragikus esemény miatt a gárdának új parancsnokra van szüksége, aki persze te leszel, Pondrow, hiszen te vagy a parancsnokhelyettes. Javasolni fogom, hogy duplázzák meg a zsoldodat, amiért halált megvető bátorsággal – jól figyelj, Pondrow –, tehát halált megvető bátorsággal a szörnyűséges Ickabog nyomába eredtél, amint az eltűnt a ködben. Tudnod kell, hogy az Ickabog épp felfalni készült szegény főstrázsamestert, amikor Lebrens báró úrral rábukkantunk. A báró igen bölcsen a levegőbe lőtt, amivel sikerült megijesztenie a szörnyet, úgyhogy az Bazsaly holttestét hátrahagyva eliszkolt. Te, Pondrow, mint mondtam, bátran üldözőbe vetted, mert vissza akartad szerezni a király kardját, ami a bestia vastag bőréből állt ki. Ám sajnos nem jártál sikerrel. Szegény királyunknak ez bizony nagy veszteség. A felbecsülhetetlen értékű kard – amely, úgy tudom, még a nagyatyjáé volt –, fájdalom, sosem kerül már elő az Ickabog odújából.

E szavakkal Swindler Pondrow lapátkezébe nyomta a kardot. Az újdonsült főstrázsamester megszemlélte a fegyver gyémántos markolatát, és Swindleréhez hasonló alattomos, kegyetlen mosoly terült szét az arcán.

– Igen, valóban nagy kár, hogy nem tudtam visszaszerezni a kardot, méltóságos uram – szólott, miközben zubbonya alá rejtette a fegyvert. – Most pedig bugyoláljuk be szegény néhai főstrázsamesterünk porhüvelyét, hisz a többiek elszörnyednének, ha látnák, milyen borzalmasan elbánt vele a szörnyeteg.

– Igazán figyelmes és tapintatos ember vagy, Pondrow főstrázsamester – dicsérte Swindler.

Pondrow meg ő gyorsan levették a köpenyüket, és belecsavarták a halottat. Lebrencs eközben annyira megkönnyebbült, mint még soha életében, hisz immár úgy tűnt, hármuk titka marad, hogy véletlenül agyonlőtte Bazsalyt.

– Emlékezetembe idéznéd, báró uram, hogyan is festett az az Ickabog? – fordult Swindlerhez Pondrow, miután végeztek a holttest bebugyolálásával. – Mivel együtt láttuk a szörnyet, helyénvaló, hogy hasonló emlékeink legyenek róla.

– Így igaz – bólintott Swindler. – Nos, a király szerint a szörnyeteg akkora, mint két ló, és lámpás méretű szeme van.

– Ám valójában – szólott Lebrencs a gránittömb felé mutatva – méretre és formára is olyan, mint az a szikla ott, és csillogó kutyaszeme van lent, a lábánál.

– Akkora, mint két ló, és lámpás méretű a szeme – visszhangozta Pondrow. – Köszönöm, méltóságos urak. Ha segítetek a vállamra venni Bazsalyt, elviszem a királyhoz, és együtt beszámolhatunk róla, hogyan végezte a főstrázsamester.

14. fejezet

Swindler báró terve

Mikor a köd végre eloszlott, mintha már nem is ugyanazok az emberek álltak volna a mocsár szélénél, akik egy órája megérkeztek oda.

Eltekintve attól, hogy Bazsaly főstrázsamester váratlan halála általános döbbenetet váltott ki, a gárdisták közül többen igencsak különösnek találták a beszámolót a történekről. A bárók, a király és a sebtében előléptetett Pondrow főstrázsamester komolyan azt állítják, hogy szemtől szemben álltak egy szörnyel, amiről a sült bolondokon kívül soha senki nem hitte el, hogy létezik? Lehetséges volna, hogy Bazsaly holtteste a szoroson rácsavart köpenyek alatt az Ickabog karmának és fogának nyomait viseli?

– Azzal vádolsz, hogy hazudok? – sziszegte egy fiatal közlegény arcába Pondrow.

– Azzal vádolod a királyt, hogy hazudik? – méltatlankodott Lebrencs.

A közlegény nem merte azt mondani, hogy kételkedik az uralkodó szavában, így hát a fejét rázta. Jamborszky kapitány, akinek Bazsaly jó barátja volt, egy szót se szólt, de haragos és gyanakvó arckifejezésével kiérdemelte, hogy Pondrow megparancsolja neki: induljon, és verje fel a sátrakat valahol, ahol viszonylag szilárd a talaj, de igyekezzen, mert a veszélyes köd bármikor visszatérhet.

Frédi királyra, jóllehet szalmazsákon alhatott, és a gárdistáktól elvett pokrócokkal is igyekeztek gondoskodni a kényelméről, élete legcudarabb éjszakája várt. Koszos volt, ázott, és kimerült, de ami a legrosszabb: rettegett.

– Mi lesz, ha az Ickabog utánunk jön, Swindler? – suttogta a sötétben. – Mi lesz, ha kiszagolja a nyomunkat? Most, hogy megkóstolta szerencsétlen Bazsalyt, lehet, hogy még akar belőle, és a holttestet keresve idejön.

– Ne aggódj, felség – nyugtatta Swindler. – Pondrow megparancsolta Jamborszky kapitánynak, hogy őrködjön felséged sátra előtt. Felséged lesz az utolsó, akit ma itt felfalnak.

A király a sötétben nem láthatta a báró somolygását. Swindler nem csitítani, épp ellenkezőleg, szítani szándékozott Frédi félelmét. Tervéhez ugyanis egy olyan

királyra volt szüksége, aki nemcsak hogy hisz az Ickabogban, hanem tart tőle, hogy a szörny esetleg elhagyja a lápot, és üldözőbe veszi őt.

Reggel a királyi csapat elindult vissza Jeroboámba. Swindler egy előreküldött futárral megüzente a polgármesternek, hogy a mocsárnál gyászos esemény történt, ezért a király nem szeretne se üdvözlő trombitaszót, se dugódurrogatást. Így aztán néma város fogadta a sereget. A házak ablakain meg a résnyire nyitott ajtókon kileső polgárokat már a siralmas állapotban lévő király látványa is megdöbbentette, de akkor hültek csak el igazán, amikor megpillantották a köpenyekbe csavart holttestet Bazsaly főstrázsamester acélszürke lovára kötve.

A szálláshelyen Swindler félrevonta a fogadóst.

– Szükségünk lesz egy hűvös, zárható helyiségre, például egy pincére, ahol elhelyezhetjük éjszakára a holtat. A kulcsot én magam fogom őrizni.

– De hát mi történt, méltóságos uram? – kérdezte a fogadós, miközben Pondrow lefelé cipelte Bazsalyt a pincébe vezető kőlépcsőn.

– Szíves és gondos vendéglátónk vagy, ezért megérdemled, hogy tudd az igazat – felelte fojtott hangon és roppant komoly arccal Swindler. – De amit hallasz, annak köztünk kell maradnia. A vérszomjas Ickabog létezik, és megölte a királyi kíséret egy tagját. Nyilván belátod, jóember, hogy ennek nem kelhet híre. Nyomban kitörne a pánik. Felséges urunk most a legrövidebb úton visszatér a palotájába, hogy tanácsadóival – akik közé magam is tartozom – haladéktalanul nekiláthasson azon intézkedések kidolgozásának, amelyek garantálják országunk biztonságát.

– Az Ickabog? – hüledezett a fogadós. – Létezik?

– Létezik, és igen veszélyes – bólintott Swindler. – De mint mondtam, ez maradjon köztünk. Ha kitör a pánik, az senkinek sem jó.

Szavaival szöges ellentétben Swindler úgy gondolta, hogy ha kitör a pánik, az neki igenis jó lesz, ugyanis éppen arra volt szüksége fondorlatos terve következő szakaszához. A fogadós, mint azt a báró előre sejtette, alighogy a vendégek lefeküdtek, mindent elmesélt a feleségének. Az asszonynak több se kellett, körbeszaladta a szomszédságot a hírrel, és reggel a Turonburg felé induló királyi csapat egy olyan várost hagyott maga mögött, ahol az elméket már nem a bor, hanem a rettegés ködösítette el.

Swindler Turonburgba is megüzente, hogy a király ezúttal lemond a zajos ünneplésről, így a sajtkészítők városában este sötét és néptelen utcák várták a csapatot. Az ablakok mögött felsejlő arcokon félelem ült, ugyanis egy jeroboámi kereskedő – akinek igen gyors lova volt – már egy órával előbb megérkezett Turonburgba a gyilkos Ickabog hírével.

Swindler itt is kért egy zárható pincét Bazsaly főstrázsamester holtteste számára, majd a turonburgi fogadónak is elmondta, hogy az Ickabog megölte a király egyik emberét. Aztán, mint aki jól végezte dolgát, felment a szobájába, hogy nyugovóra térjen.

Épp gyógykenőccsel kenegette felhólyagzott fenekét, amikor értesítették, hogy sürgősen hívhatja a király. Erre vigyorogva felhúzta pantallóját, rákacsintott a sajtos-uborkás szendvicset majszóló Lebrencsre, majd fogott egy gyertyát, és elindult a folyosón Frédi szobája felé.

A király selyem hálósipkában feküdt a dunyha alatt, és mikor a cselszövő báró becsukta maga mögött az ajtót, így szólt:

– Egyre-másra hallom, hogy az Ickabogról sutyorognak, Swindler. Az istállófiúk is emlegették, meg a szobalány, aki az előbb elment az ajtóm előtt. Mire véljem ezt? Honnan tudják, mi történt?

– Nagyon sajnálom, felséges uram – sóhajtott a báró. – Reméltem, hogy amíg haza nem érünk, eltitkolhatom az igazságot, de tudhattam volna, hogy felséged eszesebb annál, semmint hogy hagyja magát félrevezetni. Felséged félelme nem volt alaptalan: mióta elhagytuk a lápot, az Ickabog sokkal vérszomjasabbá vált.

– Oh, egek! – jajdult fel Frédi.

– Sajnos ez az igazság, felség. De lássuk be, számítani lehetett rá, hogy a szörny megvadul tőle, hogy megsebesítették.

– De hát ki sebesítette meg?

– Hát felséged, ki más? – felelte Swindler. – Pondrow beszámolt róla, hogy felséged kardja állt ki a menekülő szörnyeteg nyakából... Bocsánat, felség, szólni méltóztattál?

A király valóban makogott valami, de most némi habozás után megrázta a fejét. Először ellent akart mondani Swindlernek – hisz biztos volt benne, hogy ő másként számolt be a történekről –, de aztán belátta, hogy a báró verziója, mely szerint vitézül helytállt, és megküzdött az Ickaboggal, sokkal jobban hangzik, mint az igazság: hogy elejtette a kardját, és négykézláb menekült.

– De hát ez szörnyű, Swindler – suttogta elborzadva. – Mi lesz velünk, ha a szörny vérengzésbe kezd?

– Sose féljen felséged! – A báró közelebb lépett a király ágyához, s a leeresztett gyertya alulról világította meg hosszú orrát és gonosz mosolyra húzódó száját. – Arra teszem fel az életemet, hogy megvédjem felségedet és a királyságot az Ickabogtól.

– Oh... köszönöm, Swindler! Odaadó és igaz barátunk vagy.

A meghatódott uralkodó némi ügyel-bajjal kiszabadította kezét a lúdpehely dunyha alól, és melegen megszorította a fondorlatos báró jobbját.

15. fejezet

A király hazatér

Mire másnap reggel Frédi és kísérete felkerekedett, a gyilkos Ickabog híre már nemcsak a hídon túli Lordográdba jutott el, hanem elért a fővárosba is – köszönhetően néhány sajtkereskedőnek, akik jóval pirkadat előtt útra keltek.

Azonban a lapuváriak egyrészt biztonságos távolságra laktak az északi mocsártól, másrészt sokkal műveltebbnek és felvilágosultabbnak tartották magukat a többi duskáldiainál, így aztán a fővárost elérő pánikhullám a hitetlenkedés gátjába ütközött.

Lapuvár minden tavernája és piactere heves vitáktól volt hangos. Egyesek kacagtató ostobaságnak bélyegezték az Ickabog létezéséről szóló hírt, mások azzal vágtak vissza, hogy aki sose járt Láp földén, ne tudálékoskodjon.

A történet persze már módosult, és színesebb változatokban jutott el a déli országrészbe. Voltak például, akik úgy mesélték, hogy az Ickabog három embert ölt meg, mások úgy, hogy csak letépte valakinek az orrát.

A Városon Belüli Városban is zajlottak a viták, de ott némi szorongás fűszerezte őket. A királyi gárdisták hitvesei, gyermekei és barátai aggódtak a katonáékért, de azzal nyugtatták egymást, hogy tragédia esetén azonnal értesítették volna az áldozat családját hírnök útján. Bazsaly Berta is ezt mondta a fiának, mikor Berci, akit nagyon megijesztettek az iskolatársai körében keringő pletykák, megkereste őt a palota konyháján.

– Ha édesapáddal történt volna valami, hírt kaptunk volna róla a királytól – jelentette ki mély meggyőződéssel az asszony. – Tessék, ezt a kis csemegét neked tettem félre.

Bazsaly né mennyek reményét sütött a visszatérő királynak, és most Berci kapott tőle egy nem teljesen szimmetrikusra sikerült darabot. A kisfiú elámult (mert mennyek reményét máskor mindig csak a születésnapján ehetett), és gyorsan bekapta az apró süteményt. Abban a minutumban könnybe lábadt a szeme az örömtől – az édeni íz egy csapásra eloszlatta minden aggodalmát. Izgatott várakozással gondolt a szép egyenruhájában hazaérkező apjára, és arra, hogy másnap az iskolában mindenki az ő szavát lesi majd, mert csak ő fogja tudni, milyen kalandokat éltek át a gárdisták a messzi Láp földén.

Már esteledett, mikor végre feltűnt a város határában a királyi csapat. Swindler ezúttal nem üzenté meg, hogy mindenki maradjon otthon. Azt akarta, hogy Frédi szemtanúja legyen, micsoda pánik tör ki a lapuváriak körében, ha látják, hogy őfelsége egy királyi gárdista holttestével tér vissza a palotába.

Lapuvár népe elcsendesülve figyelte a közeledőket, és nem sok jót olvastak le a lovasok komor arcáról. Aztán mikor meglátták az acélszürke ló hátára kötött holttestet, a döbbenet hangjai futottak végig a sokaságon. A királyi csapat felkaptatott Lapuvár szűk, macskaköves utcáin; ahol elhaladtak, a férfiak levették a sapkájukat, a nők pedig térdet hajtottak, s maguk se tudták, hogy ezzel a király vagy a halott előtt tisztelegnek-e.

Galomb Gréta az elsők között jött rá, hogy ki hiányzik a csapatból. A felnöttek lába között átlesve felismerte Bazsaly főstrázsamester lovát. Nyomban feledte, hogy a verekedésük óta meg van sértődve Bercire, kiszabadította a kezét az apjáéból, és a tömegben cikázva futásnak eredt, hogy csak úgy röpködtek barna copfjai. Muszáj volt odaérnie Bercihez, mielőtt a fiú meglátja a holttestet a lovon. Szólnia kell neki, fel kell készítenie. Ám a szűk utcákon olyan sűrű volt a tömeg, hogy hiába igyekezett, nem tudott lépést tartani a lovasokkal.

Bazsaly Berta és Berci, akik a palotakert fala mellett épült házuk előtt álltak, a sokaságon végigfutó döbbenetet hallva megsejtették, hogy valami baj történhetett. Bazsaly né szívébe befészkelte magát az aggodalom, de azért még mindig biztosra vette, hogy hamarosan megpillantja daliás hitvesét, hiszen a király nem küldött hírt róla, hogy baja esett.

Így hát amint a lovasok befordultak a sarkon, Bazsaly Berta sorban minden arcra rápillantott, a főstrázsamesterét keresve köztük. És amikor elfogytak az arcok, a saját orcájáról lassan eltűnt a szín. Aztán megpillantotta a főstrázsamester acélszürke lova hátán átvett holttestet, s akkor, még mindig Berci kezét fogva, ájultan esett össze.

16. fejezet

Berci búcsúja

Swindler bárónak feltűnt a palotakert fala melletti csődület, és felemelkedett a nyeregben, hogy megnézze, mi történt ott. Mikor meglátta a földön fekvő asszonyt, és elérték fülét a szájalom és részvét hangjai, belehasított a felismerés, hogy hagyott egy elvarratlan szálat, egy olyat, ami a vesztét okozhatja. Az özvegy! A Bazsalyné arcát legyezgető emberek csoportja mellett elléptetve már tudta, hogy kénytelen lesz későbbre halasztani a rég áhított fürdést, és újra dolgoztatni kezdte fortélyos elméjét.

Mikor a csapat a palota udvarára ért, és odarohantak a szolgák, hogy lesegítsék Frédit a lováról, Swindler félrevonta Pondrow főstrázsamestert.

– Az özvegy, Bazsaly özvegye! – sziszegte. – Miért nem üzentél neki, hogy meghalt a férje?

– Eszembe se jutott, báró úr – felelte teljes őszinteséggel Pondrow.

Egész úton hazafelé csak a gyémántos kard járt a fejében: hogy miként tudja majd a legjobb árat kialkudni érte, meg hogy nem kellene-e darabokra szednie, hogy véletlenül se ismerhessék fel.

– Az ördög vigyen el, Pondrow, mindenre nekem kell gondolnom?! – dühöngött Swindler. – Menj, és vidd Bazsaly holttestét a Kék Szalonba! Szedd le róla a koszos köpenyeket, és borítsd le egy duskáldiai zászlóval. Az ajtó elé állíts öröket, aztán indulj Bazsalynéért, és kísérd a trónterembe. Ott fogom várni. Közben add parancsba, hogy a gárdisták nem mehetnek haza, és nem találkozhatnak a családtagjaikkal, amíg eligazítást nem kaptak tőlem. Elengedhetetlenül fontos, hogy mind pontosan ugyanazt meséljük. És most siess, bolond, siess – Bazsaly özvegye mindent elronthat!

Swindler ezután a katonák és istállófiúk között átfurakodva odalépett Lebrenshez, akit épp leemeltek a lováról.

– Tartsd távol a királyt a trónteremtől és a Kék Szalontól! – súgta a kövér báró fülébe. – Vedd rá, hogy hamar lefeküdjön aludni!

Lebrencs bólított, Swindler pedig sietve elindult a palota félhomályos folyosóin. Mentében levetette poros lovaglókabátját, és kiáltott a szolgáltnak, hogy hozzanak neki tiszta felsőruhát.

A néptelen trónterembe érve felvette a kért kabátot, majd megparancsolta egy szolgáltnak, hogy gyújtson meg egyetlen lámpást, és hozzon bort. Azután nem volt más dolga, mint várni. Végül felhangzott a kopogtatás az ajtón.

– Tessék! – kiáltott ki Swindler.

Pondrow főstrázsamester lépett a trónterembe, nyomában a sápadt Bazsaly Bertával és a kis Bercivel.

– Oh, drága Bazsalyné asszony... drága jó Bazsalyné asszony! – Swindler az érkezők elébe sietett, és megragadta Berta szabad kezét. – A király arra kért, biztosítsalak legmélyebb együttérzéséről. És fogadd az én részvéteimet is. Micsoda csapás... Mily szörnyű tragédia!

– Miért nem értesített senki? – szipogott az özvegy. – Miért úgy kellett megtudnunk, hogy megláttuk őt... a lovára kötve?

Berta kissé megingott, mire Pondrow hamar hozott neki egy aranyozott széket. Közben a szolgáló – akit Henninek hívtak – megérkezett a borral, s amíg töltött a bárónak, Swindler így szólt:

– De drága asszonyság, megüzentük, mi történt. Küldtünk egy hírvivőt, igaz-e, Pondrow?

– Küldtünk, igen – erősítette meg a frissen kinevezett főstrázsamester. – Egy közlegényt, név szerint... – Hanem itt elakadt. Nem volt valami élénk fantáziájú ember.

– Hugót – mondta ki Swindler az első keresztnévet, ami eszébe jutott, majd Pondrow egyenruhájának a lámpa fényében megcsillanó aranygombjaira pillantva vezetéknevet is talált hozzá: – A kis Gombos Hugót küldtük el. Önként jelentkezett a feladatra, és azonnal elvágtatott. Mi történhetett vele? Pondrow – fordult a főstrázsamesterhez –, most rögtön küldj ki egy csapatot, hátha a nyomára bukkannak a kis Gombos Hugónak.

– Igenis, báró úr. – Pondrow meghajolt, és távozott.

– Hogyan... hogyan halt meg a férjem? – kérdezte fakó hangon Berta.

– Nos, drága Bazsalyné asszony... – Swindler jól megfontolta a választ, mert tudta, hogy amit most mond, azt később nem másíthatja meg, az lesz a történet hivatalos verziója. – Mint talán tudod, azért utaztunk Lápfüldre, mert hírt kaptunk róla, hogy az Ickabog elragadott egy ebet. Érkezésünk után nem sokkal azonban a szörnyeteg az egész csapatunkat megtámadta. Először a királyra vetette rá magát, de a felséges úr bátran felvette vele a harcot, és kardját a szörny nyakába döfte. Ám a vastag bőrű Ickabognak ez annyi volt csak, mint egy szúnyogcsípés. Felbőszülve további áldozatokat keresett, és fájdalom, Bazsaly főstrázsamester – bár vitézebbül nem is küzdhetett volna – végül hősi halált halt királyáért. Azután Lebrencs bárónak az a remek ötlete támadt, hogy elsüti a mordályát, és ezzel sikerült elijesztenie a szörnyet. Kihoztuk szegény férjedet a mocsárból, majd kértünk egy önkéntest, aki megviszi halálhírét a családjának. A drága kis Gombos Hugó azonnal jelentkezett, és nyomban lóra pattant. Mindeddig szent meggyőződésem volt, hogy ideért, és értesített téged a szörnyű tragédiáról.

– Láthatom... láthatom a férjemet? – suttogta Bazsalyné.

– Hogyne, természetesen – felelte Swindler. – A Kék Szalonban van.

A szalonhoz vezette az özvegyet és Bercit, aki még mindig anyja kezét fogta. Az ajtó előtt a báró megállt.

– Őszintén sajnálom – szólt –, de nem hajthatjuk félre a zászlót, amivel leterítettük őt. Szörnyű sérüléseinek látványa elviselhetetlen volna számotokra. A bestia tépte, marcangolta...

Bazsaly Berta megint megsédült, Bercinek kellett támogatnia. Ekkor Lebrencs báró lépett oda hozzájuk, kezében egy tálca pitével.

– A király lefeküdt – jelentette csámcsogva Swindlernek, majd Bazsalynéra pillantott, aki a finom sütemények készítőjeként egyike volt azon keveseknek a személyzetből, akiket Lebrencs név szerint ismert. – Ah, jó napot... Nagy kár, nagy kár a főstrázsamesterért... Mindig is kedveltem őt. – Mindezt úgy mondta, hogy közben pitemorzsák záporoztak a szájából Bazsalynéra és Bercire.

Ezután sarkon fordult, és távozott, Swindler pedig kinyitotta a Kék Szalon ajtaját, hogy beengedje az özvegyet és fiát. A helyiség közepén ott feküdt Bazsaly főstrázsamester holtteste egy duskáldiai zászlóval leterítve.

– Legalább egy búcsúcsókot adhatok neki? – szipogott Berta.

– Sajnos lehetetlen – felelte Swindler. – Hiányzik a fél arca.

– A kezét, anya – szólalt meg most először Berci. – A kezét azért megfoghatjuk.

És mielőtt a báró megakadályozhatta volna, benyúlt a zászló alá, és kihúzta apja kezét, ami sértetlen volt.

Bazsaly Berta letérdelt a halott mellé, és addig csókolta a fehér kezét, amíg az porcelánként nem ragyogott a könnyeitől. Aztán Berci felsegítette az anyját, és szó nélkül elhagyták a Kék Szalont.

17. fejezet

Jamborszky ellenszegül

Bazsalyék távozása után Swindler egyenesen az őrszobába sietett, ahol utasításához híven ott várakoztak a gárdisták, Pondrow felügyelete alatt. A helyiség falain kardok lógtak, meg egy királyportré, amiről Frédi mindent látó szeme tekintett le a jelenlévőkre.

– Kezdenek türelmetlenkedni, méltóságos uram – jelentette fojtott hangon az új főstrázsamester. – Fáradtak, és haza akarnak menni végre a családjukhoz.

– Mehetnek is majd, ha beszéltem a fejükkel – bólintott Swindler, azzal a kimerült, poros ruhájú katonák felé fordult.

– Van valakinek kérdése azzal kapcsolatban, ami Láp földén történt?

A gárdisták összenéztek. Némelyikük lopva Pondrow felé pillantott, aki a fal mellé húzódva egy puskával fényesítésével foglalatostkodott. Végül Jamborszky kapitány és még két katona felemelte a kezét.

– Miért csavarták köpenyekbe Bazsaly testét, mielőtt bármelyikünk megnézhetné volna? – tette fel a kérdést a kapitány.

– Tudni szeretném, hol az a golyó, amit a mocsárban kilőttek – mondta a másik katona.

– Hogyhogy csak négyen látták a szörnyet, ha olyan hatalmas volt? – A harmadik katona kérdését általános bólogatás és helyeslő mormolás fogadta.

– Csupa kitűnő kérdés – felelte teljes nyugalommal Swindler. – Nos tehát...

Azzal szóról szóra megismételte a mesét, amit Bazsalynénak előadott.

A kérdezők azonban ezt nem érezték elégséges magyarázatnak.

– Akkor is furcsállom, hogy ott volt egy hatalmas szörny, és egyikünk sem látta – mondta a harmadik katona.

– Ha félig felfalta Bazsalyt, miért nem volt csupa vér minden? – kérdezte a második.

– És az ég szerelmére – szólt Jamborszky kapitány –, ki az a Gombos Hugó?

– Kapitány uram honnan tud Gombos Hugóról? – szaladt ki a báró száján a meglepett kérdés.

– Az istállóból idefelé jövet összetalálkoztam az egyik szolgálóval, Hennivel – magyarázta Jamborszky. – Ő vitte fel a bort méltóságodnak. Elmondta, hogy méltóságod egy Gombos Hugó nevű közlegényről beszélt Bazsaly özvegyének, azt állítva, hogy ez a Gombos ment előre megvinni a gyász hírt a családnak. Csakhogy én nem emlékszem semmiféle Gombos Hugóra. Sose ismertem ilyen nevűt a gárdában. Hogy lehetséges ez, méltóságos uram? Hogy lehet, hogy valaki köztünk lovagol, velünk táborozik, és a jelenlétünkben kap parancsot méltóságodtól, de mégse látta őt soha egyikünk sem?

Swindler első gondolata az volt, hogy majd jól elintézi a hallgatózó szolgálót. Jamborszky szerencsére elkotyogta a nevét. Aztán fenyegető hangon így szólt:

– Mi jogosít fel rá, hogy valamennyiőtök nevében beszélj, Jamborszky kapitány uram? Talán a többiek nem olyan feledékenyek, mint te. Talán ők tisztán emlékeznek Gombos Hugóra. A mi szegény kis Hugónkra, akinek az emlékére a király egy kövér erszény aranyat ad hozzá mindenkinek a heti zsoldjához. A

büszke, bátor Hugóra, akinek az önfeláldozása – mert, félek, a szörny őt is szétmarcangolta, csakúgy, mint Bazsalyt –, tehát akinek az önfeláldozása jutalmául minden bajtársa zsoldját megemeljük. A nemes lelkű Gombos Hugóra, akinek hűséges barátai bizvást reménykedhetnek gyors előmenetelben.

Swindler szavait megint csend követte, de ez most jéghideg, súlyos csend volt. Immár minden gárdista pontosan értette, miféle választás elé kerültek. Fontolóra vették magukban, hogy a báró köztudottan nagy befolyással bír a királyra, látták, hogy Pondrow főstrázsamester a fal mellett állva igencsak vészjóslóan simogatja azt a puskát... és eszükbe jutott előző parancsnokuk, Bazsaly főstrázsamester hirtelen halála. Mindezek mellett mérlegelték azt is, hogy több aranyra és talán előléptetésre számíthatnak, ha hajlandóak hinni az Ickabog, no meg Gombos Hugó közlegény létezésében.

Jamborszky kapitány olyan hirtelen pattant fel, hogy feldőlt a széke.

– Nem volt Gombos Hugó nevű bajtársunk, és vigyen el az ördög, ha az Ickabog létezik. Senki kedvéért nem fogok hazudni!

A másik két kérdező katona úgyszintén felállt, a többiek viszont mind ülve maradtak, hallgattak, és várták, mi következik.

– Hát jó – szólt Swindler. – Titeket, hármatokat letartóztatunk hitvány árulásért. Bajtársaitok biztosan emlékeznek rá, hogy megfutamodtatok, mikor az Ickabog megjelent. Hitszegő módon cserben hagyátok a királyt, hogy a rongyos életeteket mentsétek! A büntetésetek golyó általi halál.

Swindler kijelölt nyolc gárdistát, és megparancsolta nekik, hogy vezessék el az elítélteket. A három becsületes katona védekezett ugyan, de nem volt esélyük a túlerővel szemben, és egy perc múlva már ki is hurcolták őket az őrszobából.

– Jól van – fordult Swindler a többi gárdistához. – Nagyon helyes. Mindenkinek megemeljük a zsoldját, és emlékezni fogok a nevetekre, amikor előléptetésekről esik szó. Végezetül: ne feledjétek elmondani a családotoknak, pontosan mi és hogyan történt Láp földén. Kellemetlen következményekkel járna, ha megtudnám, hogy valamelyikőtök felesége, szülei, netán gyermekei kételkednek az Ickabog vagy Gombos Hugó létezésében. És most hazamehettek.

18. fejezet

A főtanácsos nyugovóra tér

A katonák még épp csak szedelődzködni kezdtek, amikor kinyílt az ajtó, és bedöcögött rajta Lebrencs báró, feltűnően aggodalmas képpel.

– Mi van megint? – mérgelődött Swindler, aki már nagyon vágyott a fürdődézsára meg az ágyára.

– A fő... a főtanácsos! – zihálta Lebrencs.

És valóban, Balinláb főtanácsos már be is lépett az őrszobába házikabátban és a legmélyebb felháborodással az arcán.

– Magyarázatot követelek, báró úr! – háborgott. – Miket kell hallanom? Hogy az Ickabog létezik? Hogy Bazsaly főstrázsamester meghalt? És idefelé jövet három királyi gárdistával találkoztam, akiket kivégezni vittek! Természetesen utasításba adtam, hogy egyelőre zárják őket a tömlöcbe, mert tárgyalás nélkül nincs ítélet.

– Megmagyarázom a dolgot, főtanácsos uram – búgta udvarias meghajlással Swindler, és – aznap este már harmadszorra – előadta történetét a királyra támadó, majd Bazsallyal végző Ickabogról, meg Gombos Hugóról, akinek rejtélyesen nyoma veszett, és vélhetőleg szintúgy a szörny prédájává vált.

Balinláb, aki mindig is úgy vélte, hogy Swindler és Lebrencs rossz befolyással vannak a királyra, olyan türelemmel hallgatta a hazug históriát, ahogy a ravasz öreg róka várja a nyúlüreg előtt ülve a vacsoráját.

– Lebilincselő mese – szólt, mikor Swindler a mondókája végére ért. – Mindazonáltal felmentelek, báró úr, a történetekkel kapcsolatos minden további teendő alól. A tanácsosok átveszik az ügyet. Duskáldiában a törvények és a bevett eljárásrend szabályozza az efféle helyzetek kezelését. Először is: a három letartóztatottnak tárgyaláson adunk lehetőséget rá, hogy ha tudják, tisztázhassák magukat a vádak alól. Másodszor: utánanéznünk a nyilvántartásban az említett Gombos Hugónak, hogy értesíthessük a családját a haláláról. Harmadszor: Bazsaly főstrázsamester holttestét alapos vizsgálatnak fogják alávetni a király orvosai, már csak azért is, hogy minél többet megtudjunk a szörnyetegről, ami végzett vele.

Swindler kinyitotta a száját, de hang nem jött ki rajta. Lelki szemei előtt már látta, ahogy fondorlatos terve romba dől, a fejére omlik, és önnön ravaszsága börtönébe zárja őt.

Ekkor Pondrow főstrázsamester, aki mindvégig Balinláb háta mögött állt, lassan letette a puskát, és leakasztott egy kardot a falról. Mint a fekete vízen tükröződő villám, úgy villant össze a tekintete Swindler báróéval, aki ekkor így szólt:

– Azt hiszem, ideje nyugovóra térned, Balinláb.

Villant az acél, és a főtanácsos hasából előbukkant a kard hegye. A gárdisták szeme elkerekedett, és felnyögtek a döbbenettől, Balinláb viszont egyetlen hangot se hallatott. Csak térdre rogyott, aztán holtan terült el a padlón.

Swindler végigjáratta tekintetét az Ickabog-hitre térített katonákon. Tetszett neki a félelem, amit az arcokon látott. A hatalom édes ízét érezte tőle a szájában.

– Ugye mindenki hallotta, hogy a főtanácsos engem jelölt ki utódjának, mielőtt lemondott? – kérdezte halálos nyugalommal.

A katonák mind bólogattak. Bár most néztek végig egy gyilkosságot, nem mertek tiltakozni. miután egy másik bűnben cinkosokká váltak. Már csak az érdekelte őket, hogy élve kijussanak az ajtón, és megóvhassák a családjukat.

– Jól van – folytatta Swindler. – A király hisz az Ickabog létezésében, és én a felséges úr pártján állok. Átveszem a főtanácsosi tisztet, és tervet készítek az ország megvédésére. Aki hű marad a királyhoz, nem sok változást fog tapasztalni az életében. Aki viszont ellene fordul, azt a gyávák és árulók büntetése várja: börtön, vagy halál. Egyvalaki az urak közül maradjon itt, és segítsen Pondrow főstrázsamesternek eltemetni a néhai főtanácsost – egy olyan helyen, ahol senki nem talál rá. A többiek térjenek haza a családjukhoz, és értesítsék az otthoniakat a szeretett Duskáldiánkra leselkedő veszélyről.

19. fejezet

Eslanda kisasszony

Swindler ezután a palota tömlöce felé vette útját. Balinláb már nem akadályozhatta meg, hogy végezzen a három akadékoskodó katonával, s úgy döntött, személyesen lövi agyon őket. Böven lesz ideje utólag kitalálni valami mesét. Elhelyezheti például a holttesteket a kincseskamrában, ahol a koronaékszereket őrzik, és mondhatja, hogy lopási kísérleten kapták őket.

Csakhogy amikor a tömlöcbe vezető ajtó kilincsére tette a kezét, halk hang csendült fel a háta mögött a sötétben:

– Jó estét, báró úr.

Swindler megfordult, és a hollófekete hajú, mosolytalan Eslanda kisasszonyt pillantotta meg, amint lelépett egy sötét csigalépcső utolsó fokáról.

– Későre jár, kisasszonyom – mondta a báró, miközben udvariasan meghajolt.

– Igen, tudom – felelte Eslanda hevesen dobogó szívvel. – De nem jött álom a szememre. Úgy döntöttem, sétálok egyet.

Ez nem volt teljesen igaz. Eslanda mélyen aludt a szobájában, amikor sürgető kopogtatás riasztotta fel. Az ajtóban Henni állt, az a szolgáló, aki bort vitt Swindlernek, és hallotta a báró hazug meséjét Gombos Hugóról.

Hennit furdalta a kíváncsiság, hogy mire készülhet még Swindler, utánalopózott hát az őrszobához, és fülét az ajtóra tapasztva kihallgatott mindent, ami odabent elhangzott. A sötétbe húzódva látta, mikor elhurcolták a három gerinces katonát, és nyomban felszaladt Eslanda kisasszonyhoz, hogy segítséget kérjen tőle a halálraítéltek megmentéséhez. Sejtelve sem volt róla, hogy Eslanda titkon szerelmes Jamborszky kapitányba, de a kisasszonyt szerette a legjobban az udvarhölgyek közül, s tudta róla, hogy jólelkű és okos.

Eslanda sebtében Henni markába nyomott néhány aranyat, és azt tanácsolta neki, hogy még az éjjel szökjön meg a palotából. Attól tartott ugyanis, hogy a lány életveszélyben van. Azután az aggodalomtól reszketve felöltözött, fogott egy lámpást, és sietve elindult lefelé a szobája melletti csigalépcsőn. Még le se ért, amikor hangok ütötték meg a fülét. Gyorsan elfújta a lámpást, és megállt. Hallotta, amint Balinláb parancsot ad rá, hogy Jamborszky kapitányt és két

társát ne a vesztőhelyre, hanem a tömlöcbe kísérik. Ezután ott maradt a sötét lépcső rejtékén, mert az volt az érzése, hogy a három katonát fenyegető veszély még nem múlt el – és félelmét igazolódni látta, mikor megjelent Swindler báró pisztollyal a kezében, úton a tömlöc felé.

– A főtanácsos úr valahol a közelben van? – kérdezte Eslanda. – Nemrég mintha a hangját hallottam volna.

– Balinláb lemondott – közölte Swindler. – Az új főtanácsadó áll előtted, kisasszony.

– Oh, gratulálok! – Eslanda örömet színlelt, pedig elszorult a torka a rémülettől.
– Akkor hát te fogod vezetni a tárgyalást a tömlöcbe zárt három katona ügyében, igaz?

– Igen jól értesült vagy, kisasszonyom. – Swindler vizsla tekintettel nézett Eslandára. – Megkérdezhetem, honnan tudod, hogy három katona van a tömlöcben?

– Véletlenül hallottam, amikor Balinláb említette őket – felelte a kisasszony. – Jó hírű férfiak lehetnek, mert a főtanácsos fontosnak tartotta, hogy tisztességes tárgyalást követően ítélkezzenek fölöttük. Ez bizonyára Frédi királynak is fontos, hisz tudjuk, mennyire ügyel a népszerűségére. Jól is teszi, mert hatalmának záloga az alattvalók szeretete.

Eslanda kisasszony igen meggyőzően játszotta a szerepét: úgy tett, mintha csak és kizárólag Frédi jó híre érdekelné, és azt hiszem, tízből kilenc ember ezt el is hitte volna neki. Swindler azonban kihallotta a remegést a hangjából, és rögtön gyanítani kezdte, hogy Eslanda gyengéd érzelmeket táplál az elítéltek egyike iránt, azért kelt fel éjnek éjadán, és próbálja megmenteni őket.

– Roppantul érdekelne – szólt a kisasszony arcát fürkészsze –, hogy melyik katona sorsát viseled ennyire a szíveden.

Eslanda nagyon szeretett volna nem elpirulni, de sajnos nem sikerült neki.

– Nem hiszem, hogy Ormos lenne az – tűnődött hangosan Swindler. – Ő nem az a fajta, akin bárkinek megakad a szeme, ráadásul nős ember. Botfai volna? Neki jól forog a nyelve, de az ábrázata ragyás.

Nem – következtetett a báró –, csakis a daliás Jamborszky kapitány lehet az, aki pirulásra késztet, Eslanda kisasszony. De valóban lealacsonyodnál hozzá? A szülei sajtkészítők voltak.

– Az én szememben a tisztesség és a becsület teszi a férfit, legyen bár sajtkészítő vagy uralkodó – felelte Eslanda. – És a mi királyunk a becsületét veszti, ha a három katonát tárgyalás nélkül kivégzik. Erre figyelmeztetni is fogom őt, amint felébred.

Azzal Eslanda sarkon fordult, és kissé remegő lábbal elindult felfelé a csigalépcsőn. Nem tudhatta, hogy szavaival sikerült-e megmentenie a katonák életét, ezért álmatlanul töltötte az éjszaka hátralevő részét.

Swindler addig álldogált a hűvös folyosón, amíg zsibbadtra nem fagyott a lába a cipőben. Nem tudta eldönteni, mitévő legyen.

Egyfelől mindenképp meg kellett szabadulnia a három katonától, hisz túl sokat tudtak. Másfelől igazat kellett adnia Eslandának: az emberek a királynak rónák fel a katonák törvényes ítélet nélküli kivégzését. Frédi pedig rá, Swindlerre lenne dühös, s talán még a főtanácsosi posztot is elvenné tőle. Akkor pedig sutba dobhatná álmait a hatalomról és gazdagságról, amelyeket oly nagy élvezettel szövögetett Láp földéről hazafelé jövet.

Így végül a báró hátat fordított a tömlöc ajtajának, és az ágya felé vette az irányt. Mélységesen felháborította a tény, hogy Eslanda, akit egykor feleségül szemelt ki magának, többre tartja nála holmi sajtkészítők felkapaszkodott ivadékát. A szobájába érve aztán azzal az elhatározással a fejében fújta el a gyertyát, hogy ezt a sértést nem hagyja megbosszulatlanul.

20. fejezet

Bazsaly és Gombos kitüntetése

Frédi király éktelen haragra gerjedt, mikor az ágyból kikelve az a hír várta, hogy főtanácsosa lemondott – épp, amikor Duskáldiát történetének legnagyobb válsága fenyegeti. Némileg megnyugtatta viszont, hogy Swindler hajlandó betölteni a megüresedett posztot, hisz tudta, hogy a báró tisztában van az országra leselkedő veszély súlyosságával.

Itthon, a palotájában, a magas falak, az ágyúkkal teli lőtornyok, az erős kapurács és a vizesárok védelmében Frédi többé-kevésbé biztonságban érezte magát, de a lápföldi utazás szörnyű emlékét nem tudta kiverni a fejéből. Bezárkózott a lakosztályába, és még étkezésekkor se mutatkozott, inkább felhordatta magának aranytálcán az ételt. A vadászatról is lemondott. Naphosszat a vastag szőnyegeken járkált fel s alá a rémisztő kaland emlékképeivel viaskodva, és nem fogadott senkit, csak két legközelebbi bizalmasát, akik viszont gondosan ügyeltek rá, hogy félelme ne csillapodjon.

A hazatérésük utáni harmadik napon Swindler komor képpel és azzal a hírrel lépett be a királyi lakosztályba, hogy a Gombos Hugó keresésére a mocsárba visszaküldött katonák nem találtak mást, csak a közlegény véres csizmáját, egyetlen lópatkót és pár lerágott csontot.

A király elsápadt, és lehanyatlott egy szaténkárpitú kanapéra.

– Ez rettenetes, rettenetes... Gombos közlegény... Frissítsd fel az emlékezetem: melyik is volt az?

– Szinte még gyerek, szeplős, özvegy édesanyjának egyetlen gyermeke – felelte Swindler. – Csak nemrég került a királyi gárdába, és nagyon ígéretes képességei voltak. Szörnyű tragédia... De ami még rosszabb, Bazsaly és Gombos után az Ickabog rákapott az emberhúsra – pontosan úgy, ahogy azt felséged megjósolta. Ha szabad megjegyeznem, bámulatos, hogy felséged már az első pillanatban így átlátta a veszélyt.

– De hát akkor mitévők legyünk, Swindler? Ha az a szörnyeteg elkezd emberekre vadászni...

– Ezt a gondot bízta rám felséged – sietett a megnyugtató válasszal a báró. – Főtanácsosként az a dolgom, hogy éjtszórállá téve országunk biztonságának megőrzésén fáradozzam.

– Nagyon örülök, Swindler, hogy Balinláb téged jelölt ki utódjául – sóhajtott fel a király. – Mihez is kezdenék nélküled?

– Ugyan, ugyan, felség, nincs nagyobb kitüntetés, mint egy ilyen kegyes királyt szolgálni. Jut eszembe, felség, szót kell ejtenünk a holnapi temetésekről. Egymás mellett hantolnánk el Bazsaly főstrázsamestert és Gombost – illetve, ami megmaradt belőle. Állami temetés lesz, pompás szertartás s a többi, és úgy vélem, igen szép gesztus volna, ha felséged átadná a Borzalmas Ickaboggal Szemben Tanúsított Vitéz Helytállásért érdemrendet az áldozatok legközelebbi hozzátartozóinak.

– Van olyan érdemrendünk? – csodálkozott Frédi.

– Hogyne volna. Jut eszembe, felséged sem kapta még meg a magáét.

Azzal Swindler elővarázsolt a belső zsebéből egy káprázatos, színarany medált, ami majdnem akkora volt, mint egy csészealj. Az érmet díszítő dombormű egy rubinszemű szörnyeteget és ellenfelét, egy jóképű, csupa izom koronás férfit ábrázolt. A jókora kitüntetés skarlátpiros bársonyszalagon lógott.

– Ezt én kapom? – kérdezte elkerekedett szemmel Frédi.

– Hát persze, felség! – vágta rá Swindler. – Hisz felséged a szörnyeteg undok nyakába mártotta a kardját! Erre mind tanúid vagyunk!

Frédi király az ujjai között forgatta a tekintélyes súlyú aranymedált. Szólni ugyan nem szólt, de igencsak vívódott magában.

Ugyanis most megszólalt benne a becsületes Frédi, ha nem is hangosan, de tisztán és érthetően: „Nem úgy történt. Ezt te is jól tudod. Mikor megláttad az Ickabogot a ködben, elejtetted a kardod, és elmenekültél. Nem szúrtad meg a szörnyet. Meg se próbálkoztál vele!”

Azonban a gyáva Frédinek is volt mondanivalója, és ő hangosabban beszélt: „De hisz egyszer már rábólintottál Swindler meséjére! Bolondot csinálsz magadból, ha most beismered, hogy megfutamodtál!”

A lehangosabban viszont a hiú Frédi hangja harsogott: „Én találtam ki, hogy vadásszuk le az Ickabogot, és én vezetem a csapatot! Én láttam meg elsőként a szörnyet! Igenis megérdemlem ezt a medált, ami remekül mutat majd a fekete temetési öltönyömmön.”

Ezért aztán Frédi így szólt végül:

– Igen, úgy történt, ahogy mondod, Swindler. De persze nem kívánunk hencegni...

– Felséged szerénysége legendás – hajolt meg a hízogó cselszövő, hogy elrejtse vigyorát.

Másnap, az Ickabog áldozatainak emlékére hirdetett nemzeti gyásznapon Lapuvár utcáin tömegek követték tekintetükkel a tollforgós fekete lovak húzta kocsikat, amelyek Bazsaly főstrázsamester és Gombos közlegény koporsóját szállították.

A koporsók mögött Frédi király lovagolt egy szurokfekete ménen. A mellkasán ékeskedő Borzalmas Ickaboggal Szemben Tanúsított Vitéz Helytállásért érdemrend úgy ragyogott a napfényben, hogy aki ránézett, belefájdult a szeme. A király nyomában a gyászruhás Bazsaly és Berci haladt gyalogosan, őket pedig egy vörös parókás, jajveszékeltő öregasszony követte, akit mint Hugó anyját, özvegy Gombosné mutattak be.

– Oh, én szegény kis Hugóm! – siránkozott menet közben az asszony. – Halál a galád Ickabogra, amiért megölte az én drága Hugómat!

A temetőben aztán megtörtént az ünnepélyes sírba tétel, ami alatt a királyi kürtösök a duskáld himnuszt fújták. Gombos közlegény koporsója igen nehéz volt, mert téglákkal rakták tele, s amíg a tíz verejtékező férfi nagy nehezen a sírgödörbe eresztette, a furcsa külsejű Gombosné felváltva jajveszékelt és átkozta az Ickabogot. Bazsaly Berta és Berci csak állt, és csendesen sírt.

Azután Frédi király magához szólította a gyászolókat, hogy átadja nekik a hősök kitüntetését.

Swindlernek esze ágában sem volt annyi pénzt kiadni Bazsaly meg a képzeletbeli Gombos kedvéért, amennyit a király kitüntetésére költött, így az utóbbiak nem arany-, csak ezüstmedált kaptak. Ezzel együtt a ceremónia igazán meghatóra sikeredett, főként, mivel Gombosné asszony a túlradó hálától vezetve a földre vetette magát, és megcsókolta a király csizmáját.

Bazsalyné és Berci gyalog indult haza a temetésről, s a tömeg mindenhol tisztelettudóan utat nyitott előttük. Útközben Bazsaly Berta csak egyszer állt meg, amikor odalépett hozzá régi barátja, Galomb úr, hogy kinyilvánítsa részvétét. Az özvegyember és az özvegyasszony összeölelkezett. Gréta is mondani akart volna valamit Bercinek, de mindenki őket bámulta, és el se tudta kapni a fiú tekintetét, mert Berci komor arccal a cipője orrát bámulta. Aztán mire Gréta észbe kapott, az apja és Bazsalyné szétváltak, s a tömeg összezárult legjobb barátja mögött.

Hazaérve Bazsaly Berta levetette magát az ágyára, és csak sírt és sírt. Berci vigasztalni próbálta, de semmi sem használt. Így végül fogta az apja után kapott kitüntetést, átvitte a saját szobájába, és élére állítva a kandallópárkányra rakta.

Csak amikor távolabb lépett, és ránézett, akkor vette észre, hogy a medált épp a mellé a fa Ickabog-figura mellé tette, amit Galomb úr faragott neki réges-régen.

Berci eddig a percig nem kapcsolta össze magában a játék Ickabogot azzal, amit apja haláláról tudott.

Most levette a figurát a kandallópárkányról, lerakta a földre, majd fogott egy piszkavasat, és addig ütötte a játékszert, amíg az apró darabokra nem tört. A maradványokat aztán összeszedte, a tűzbe dobta, s miközben a fellobbanó lángokat nézte, szentül megfogadta magában, hogy majd egyszer, ha nagy lesz, elindul megkeresni az Ickabogot, és bosszút áll a szörnyetegen, ami megölte az édesapját.

21. fejezet

Szélhám professzor

A temetés másnapján Swindler megint csak kopogtatott a királyi lakosztály ajtaján, s miután belépett, a hóna alól tucatnyi irattekercs gördült az uralkodó asztalára.

– Hallod-e, Swindler – szólt Frédi, aki még ekkor is viselte a Borzalmas Ickaboggal Szemben Tanúsított Vitéz Helytállásért érdemrendjét, de hogy még jobban mutasson, skarlátvörös ruhát vett fel hozzá –, ez a sütemény nem olyan finom, mint máskor.

– Sajnálattal hallom, felség – csóvált a fejét a báró. – Bátorkodtam néhány nap szabadságot adni özvegy Bazsalynénak, s ezt az alsütőmester készítette.

– Az a baj, hogy száraz. – Frédi visszadobott egy félbeharapott habcsókot hercegét a tányérjára. – És mik ezek a tekercsek?

– Ezek a királyság Ickabog-védelmi képességének fejlesztésére tett javaslataim, felség – felelte Swindler.

– Pompás, pompás – örvendezett a király, és hogy helyet csináljon, félretolta a süteményes tálát meg a teáskannát, a báró pedig odahúzott magának egy széket.

– A legelső teendőnk, felség, az volt, hogy minél többet megtudjunk magáról az Ickabogról, hiszen az ismerete kulcsfontosságú a legyőzéséhez.

– Hát persze, de hogyan, Swindler? Az a szörnyeteg csupa rejtély! Évtizedeken át mindenki azt hitte róla, hogy csak a képzelet szülötte.

– Már megbocsásson felséged, de ebben téved. Kitartó kutatómunka árán sikerült rátalálnom Duskáldia legkiválóbb Ickabog-szakértőjére. Lebrencs báróval együtt odakint vár az előtérben. Felséged engedelmével...

– Jöjjön csak, jöjjön csak, jöjjön! – lelkesült fel a király.

Swindler kiment, majd kisvártatva visszatért Lebrencs báróval meg egy hófehér hajú, pöttöm öregemberrel, aki olyan vastag lencsés papaszemet viselt, hogy alig látszott mögötte az igazi szeme.

– Bemutatom Szélhám professzort, felség – szólt Lebrencs, miközben a vakondszerű emberke mélyen meghajolt a király előtt. – Amit ő nem tud az Ickabogról, azt nem is érdemes tudni!

– Hogy lehet, hogy sose hallottunk rólad, Szélhám professzor uram? – tette fel a kérdést Frédi, s közben átfutott a fején: ha előbb tudja, hogy az Ickabog annyira valóságos, hogy még szakértője is van, esze ágában sem lett volna nekiindulni és megkeresni.

– Visszavonultan élek, felséges uram – válaszolta újabb meghajlással a professzor. – Oly kevesen hisznek az Ickabogban, hogy jobbnak láttam megtartani magamnak a tudásom.

Frédi királyt kielégítette a válasz, így Swindler fellelégezhetett. Szélhám professzor ugyanis semmivel sem volt valóságosabb, mint Gombos Hugó közlegény, vagy épp a temetesen jajveszékélő, vörös parókás özvegy Gombosné. A vénasszony parókája alatt és a professzor szemüvege mögött ugyanaz az ember rejtőzött: Swindler főkomornyikja, egy bizonyos Serbling Ottó, aki a báró távollétében annak vidéki birtokát igazgatta. Akárcsak az ura, Serbling is bármire kapható volt, amivel aranyat lehetett keresni, és száz dukát fejében készségesen vállalkozott az özvegy és a professzor megszemélyesítésére.

– Mit tudsz hát mondani nekünk az Ickabogról, professzor uram? – kérdezte a király.

– Nos, lássuk csak – fogott bele az álprofesszor, akit Swindler alaposan kitanított, hogy mit kell mondania –, az Ickabog akkora, mint két ló...

– Ha nem nagyobb – vetette közbe Frédi, akit, mióta visszatért Láp földéről, lidérces álmaiban egy gigantikus Ickabog kísértett.

– Szent igaz, felség: ha nem nagyobb – hagyta rá Szélhám. – Mondjuk úgy, hogy egy átlagos méretű Ickabog akkora, mint két ló, viszont a megtermettebb példányok akkorák is lehetnek, mint... nem is tudom...

– Mint két elefánt – mondta Frédi.

– Mint két elefánt – bólogatott Szélhám. – A szeme olyan, mint valami lámpás...

– Vagy izzó tűzgömb – szólt közbe a király.

– A számból vette ki a szót, felség! – helyeselt buzgón Szélhám.

– És tud-e a szörnyeteg emberi nyelven szólni? – érdeklődött Frédi, mert rémálmaiban az Ickabog, miközben a sötét utcákon a palota a felé lopózott, azt suttogetta: „A királyt... A királyt akarom... Hol bujkálsz, pöttöm király?”

– Igen, felséges uram – felelte újabb meghajlással az álprofesszor. – Tudomásunk szerint az Ickabog megtanult beszélni, mégpedig a foglyaitól. Kibeleztetésük és felfalatásuk előtt arra kényszeríti őket, hogy nyelvórákat adjanak neki.

– Egek ura, micsoda barbárság! – suttogetta elsápadva Frédi.

– Az Ickabog további jellemzője – folytatta Szélhám –, hogy nem felejt, és igen haragtartó. Ha kiszemelt áldozata túljár az eszén – vagy, mint felséged tette, megszökik halálos karmai közül –, bosszúszomjában képes az éj leple alatt elhagyni a lábvidéket, felkutatni áldozatát, és álmában végezni vele.

Frédi most már fehérebb volt, mint félbeharapott süteményén a cukormáz.

– Mi lesz akkor velünk? – hebegte elfúló hangon. – Végünk van!

– Ugyan, dehogy, felség – sietett a bátorítással Swindler. – Intézkedések garmadáját ötlöttem ki felséged védelmére.

E szavakkal a báró kiválasztott egyet a magával hozott tekercek közül, és kiterítette az asztalon. A lepedőnyi papírt egy sárkányhoz hasonlatos szörnyeteg színes képe töltötte ki. Az ábrázolt hatalmas, undok bestiának fekete, pikkelyes bőre, világító fehér szeme és méregtövisben végződő farka volt. Lábain hosszú és borotvaéles karmok sorakoztak, és hatalmas agyarakkal teli szája olyan nagy volt, hogy könnyedén belefért egy ember.

– Az Ickabog elleni védekezés során számos problémával szembesülünk – magyarázta Szélhám professzor, aki most elővett egy rövid pálcát, és sorban rámutatott az agyarakra, a karmokra meg a méregtüskére. – De a legnagyobb nehézséget az jelenti, hogy ha végzünk a bestiával, a teteméből két új Ickabog kel ki.

– Ezt nem mondhatod komolyan – nyögte félájultan Frédi.

– De bizony így van, felség – erősködött Szélhám professzor. – Egész életemet a szörnyeteg tanulmányozásának szenteltem, és biztosíthatom felségedet, hogy minden, amit mondok, cáfolhatatlan tény.

– Emlékeztetném felségedet, hogy az Ickabogról szóló regék közül több is említi ezt a részletet – jegyezte meg Swindler. Különösen fontos volt neki, hogy a király higgyen az Ickabog feltámadási képességében, mert tervét jelentős részben arra alapozta.

– De hát ez annyira... annyira hihetetlen – motyogta Frédi.

– Nagyon jól mondja felséged: első hallásra hihetetlen – hajolt meg Swindler. – Ez ugyanis azon rendkívüli, képtelennek hangzó ideák közé tartozik, amelyekben csak a legélesebb elmék látják meg az igazságot, míg az egyszerű népek – a buta emberek, felség – hitetlenkedve nevetnek rajtuk.

Frédi tekintete Swindlerről Lebrencsre, majd Lebrencsről Szélhám professzorra vándorolt. A három ember szemlátomást arra várt, hogy ő, a király bizonyítsa éleselméjűségét. S mivel természetesen nem akart butának tűnni, így szólt:

– Nos, igen... ha professzor uram azt mondja, így van, nincs okunk kételkedni benne. De ha a szörnyeteg két szörnyeteggé válik, valahányszor meghal, hogy tudjuk elpusztítani?

– Nos, tervünk első szakaszában nem pusztítjuk el – felelte Swindler.

– Nem? – lombozódott le Frédi.

Swindler most kibontott egy másik papírtekercset, amin Duskáldia térképe volt. Az ország legészakibb csücskénél egy hatalmas Ickabogot rajzoltak rá, a kiterjedt láp köré pedig vagy száz pálcikaembert, karddal a kezükben.

Frédi gyors pillantással ellenőrizte, hogy van-e valamelyiknek a fején korona, és megkönnyebbülten konstataálta, hogy egyiken nincs.

– Mint az ábra is mutatja, felség, első javaslatunk egy különleges Ickabog-védelmi hadtest felállítása. Az egység katonái Lápfolde határán járőröznek majd, megakadályozandó, hogy a szörnyeteg elhagyja élőhelyét. Becslésünk szerint az ezzel járó költség – beleértve az egyenruhákat, a fegyvereket, a lovakat, a kocsikat, a kiképzést, az elszállásolást, az ellátást, a táppénzt, a veszélyességi pótlékot, a születésnap ajándékokat és a kitüntetések – durván tízezer aranydukára tehető.

– Tízezer dukát? – visszhangozta Frédi. – Az rengeteg pénz! De ha úgy nézzük a dolgot, hogy megvédenek... akarom mondani, megvédik Duskáldiát...

– Akkor már igazán nem tűnik soknak havi tízezer dukát – fejezte be a király mondatát Swindler.

– Havi tízezer dukát?! – hüledezett Frédi.

– Igen, felség – bólintott a báró. – Amennyiben hatékony védelmet kívánunk biztosítani az országnak, jelentős kiadásokat kell vállalnunk. De ha felséged úgy gondolja, hogy kevesebb fegyveres is elég...

– Nem, dehogy, nem mondtunk ilyet...

– És természetesen nem várjuk el felségedtől, hogy egyedül viselje a költségeket – folytatta Swindler.

– Nem várjátok el? – csillant fel Frédi szeme.

– Nem, felség, hiszen az durva méltánytalanság volna. Elvégre az Ickabog-védelmi hadtest felállítása az egész országnak hasznára válik. Azt javaslom, vessünk ki Ickabog-adót. Minden duskáldiai háztartás fizessen ezen a címen havi egy aranydukátot. A beszédhez persze nagyszámú új adószedőt kell verbuválnunk és kiképezni, de ha az adót két dukátban határozzuk meg, egyúttal arra is meglesz a fedezet.

– Bámulatos, Swindler! – lelkendezett a király. – Micsoda eszed van neked! Nyavalyás két dukát havonta – az emberek szinte észre sem fogják venni!

22. fejezet

A zászlótlan ház

Így aztán az Ickabog elleni védekezés címén minden duskáldiai háztartásra havi két dukát adót vetettek ki. A városokban egykettőre megszokott látvánnyá vált, hogy adószedők járják az utcákat. A fekete egyenruhájukról lehetett felismerni őket, aminek a hátán nagy, lámpaszerű, kimeredő szempár fehérlett. A szem arra volt hivatott utalni, hogy mire megy el a beszedett pénz, de az emberek a tavernákban azt suttogták, hogy ez Swindler báró szeme, és azt lesi, ki nem akar fizetni.

Mikor már jó sok arany összegyűlt, Swindler elhatározta, hogy szobrot állíttat az Ickabog egyik áldozatának, hogy az folyamatosan emlékeztesse a jónépet a bestia kegyetlenségére. Először Bazsaly főstrázsamestert akarta megmintáztatni, ám a lapuvári kocsmákat járó kémeitől úgy értesült, hogy Gombos közlegény története sokkal inkább rabul ejtette az emberek képzeletét. A bátor, ifjú Gombos, aki önként vállalta, hogy elvágta az éjszakába megvinni főstrázsamestere halálának hírért, csak hogy aztán az Ickabog agyari közt végezze – nos, a közvélekedés az volt, hogy ez a nemes lelkű, tragikus hős megérdemel egy szép szobrot. Bazsalyról ellenben úgy gondolták, hogy a főstrázsamestert csak azért érte szerencsétlenség, mert könnyelműen elkószált a köd lepte, sötét mocsárban. A lapuvári kocsmatöltelek egyenesen nehezteltek Bazsalyra, hisz végső soron miatta kellett szegény Gombos Hugónak kockára tennie az életét.

Swindler a köz óhaját készséggel teljesítve készíttetett egy szobrot Gombos Hugóról, és felállíttatta Lapuvár legnagyobb terének kellős közepén. A szobor-Gombos egy pompás paripa hátán, a szélben szálló bronzköpennyel és kisfiús arcán a hősies elszántság kifejezésével vágatott örök mozdulatlanágba dermedve a Városon Belüli Város felé. Hamar szokássá vált vasárnaponként virágot helyezni a szobor talapzatára, egy csúnyácska hajadon pedig, aki mindennap vitt virágot, azt híresztelte, hogy ő volt Gombos Hugó titkos jegyese.

Swindler arra is elszánta magát, hogy költ némi pénzt a király foglalkoztatására. Frédi ugyanis még mindig nem mert vadászni járni, mert félt, hogy az Ickabog valahogy utat talál délre, és lecsap rá az erdőben. Swindler és Lebrencs már nagyon unta, hogy naphosszat nekik kell szórakoztatniuk a királyt, kifőztek hát egy tervet.

– Kell egy portré felségedről, amint az Ickabog ellen harcol. A nép követeli.

– Valóban? – kérdezte a király smaragd kabátgombját babrálva.

Ő is emlékezett rá, hogy aznap, mikor először egyenruhát öltött, kitalálta, hogy majd megfesteti magát az Ickabog kivégzőjeként. Megtetszett hát neki Swindler ötlete, és a következő két hetet egy új uniformis megtervezésével és elkészíttetésével töltötte – hisz a régi túlságosan elpiszkolódott a lápon –, valamint csináltatott egy másik gyémántos kardot. Közben Swindler felfogadta Duskáldia legjobb portréfestőjét, Tarkai Tódort, s ezután Frédi hosszú heteken át modellt állt egy akkora portréhoz, ami a trónterem egy egész falát betöltötte. Tarkai mögött ötven másodrangú festő sorakozott fel, ők mind a mester készülő művét másolták, hogy legyenek belőle kisméretű példányok is, amiket aztán szét lehet küldeni Duskáldia nagyvárosaiba, kisvárosaiba és falvaiba.

Frédi, amíg modellt állt, az Ickabog elleni híres küzdelme felelevenítésével szórakoztatta Tarkait és a többi festőt. Minél többször mesélte el a történetet, maga is annál inkább elhitte, hogy igaz. Swindler és Lebrencs pedig – miután a királynak ily módon hosszú időre kellemes elfoglaltságot biztosítottak – zavartalanul kormányozhatta az országot, és hónapról hónapra megosztozhattak többládányi elköltetlen aranyon. Az ily módon elsikkasztott pénzt az éj leple alatt vidéki birtokukra szállíttatták.

De mit szólt mindehhez – kérdezhetitek joggal – a tizenegy tanácsos, akik korábban Balinláb vezetése alatt dolgoztak? Nem tartották furcsának, hogy a főtanácsos egyik éjjel ripsz-ropsz lemondott, és nyomban köddé is vált? Nem kérdeztek semmit, mikor Swindler átvette Balinláb helyét? És ami a legfontosabb: elhitték-e a mesét az Ickabogról?

Ezek bizony kitűnő kérdések, és most meg is válaszolom őket.

A tanácsosok természetesen sutyorogtak róla egymás között, hogy Swindlert csak szabályos szavazást követően lett volna szabad kinevezni. Egyik-másik tanácsosnak az is megfordult a fejében, hogy panaszt tesz a királynál. Végül aztán mégse csináltak semmit, azon egyszerű oknál fogva, hogy féltek.

Az történt ugyanis, hogy Duskáldia minden városának és falvának főterén kifüggesztésre kerültek bizonyos, Swindler tollából származó és a király által olvasatlanul aláírt rendeletek. Ezek értelmében felségárulásnak minősült a királyi döntések kritizálása, az Ickabog létezésének kétségbe vonása, az Ickabog-adó szükségességének megkérdőjelezése, valamint a havi két aranydukát meg nem fizetése. Tíz dukát jutalom ütötte a markát annak, aki feljelentett egy Ickabog-tagadót.

A tanácsosok tehát tartottak tőle, hogy felségárulással vádolhatják meg őket, márpedig semmi kedvük nem volt tömlöcbe kerülni. Úgy vélték, sokkal kellemesebb eléledgelniük a tanácsosi álláshoz járó szép nagy házban, és továbbra is hordani a különleges tanácsosi talárt, ami soron kívüli kiszolgálást biztosított számukra az édességboltokban.

Így aztán fejbőlintó Jánosokként jóváhagyták az Ickabog-védelmi hadtest fenntartásának minden költségét, és Duskáldia nagyobb városaiban hamarosan mindennapos látványvá vált, hogy a hadtest katonái – akik Swindler báró ötlete alapján, a lápi növényzetben való jobb elrejtőzés végett zöld egyenruhát kaptak – az utcákon parádéznak.

Egyesekben nyilván felmerült a kérdés, hogy a katonák miért lovagolnak fel-alá a városlakóknak integetve, ahelyett hogy északon, a szörnyeteg feltételezett élőhelyén járőröznének, de az ilyen gondolatokat az a néhány ember inkább megtartotta magának. A polgárok többsége rákapott, hogy egymással versengve bizonyítsák, milyen nagyon hisznek az Ickabogban. Az ablakaikba kitették a király és a szörny küzdelmét ábrázoló festmény olcsó másolatait, a házuk ajtajára pedig fatáblát szögeztek efféle feliratokkal: „Büszkén fizetjük az Ickabog-adót!” Meg: „Vesszen az Ickabog, éljen a király!” Voltak szülők, akik egyenesen arra tanították a gyerekeiket, hogy meghajlással köszöntsék az adószedőket.

Bazsalyék otthonát annyi Ickabog-ellenes zászló és tábla díszítette, hogy alig látszott tőlük a házikó. Berci újra elkezdett iskolába járni, de Gréta mély csalódására minden szünetet Pondrow Pongrác társaságában töltött – együtt tervezgették, hogy ha nagyok lesznek, majd beállnak az Ickabog-védelmi hadtestbe, és megölik a szörnyeteget. Gréta magányosabbnak érezte magát, mint valaha, és attól tartott, hogy egyáltalán nem hiányzik már Bercinek.

Grétáék háza volt a Városon Belüli Város egyetlen olyan épülete, amin nem díszlegetek az Ickabog-adót éltető zászlók és táblák. Ha arra lovagoltak az Ickabog-védelmi hadtest katonái, Galomb úr inkább bent tartotta Grétát a házban, semhogy kiküldte volna a kertbe éljenezni, ahogy a szomszédok tették a gyerekeikkel.

Swindler bárónak szemet is szúrt, hogy a temető melletti házikóról hiányoznak a zászlók és táblák, s ezt a tényt elraktározta fortélyos elméjének abban a zugában, ahol a későbbi felhasználásra szánt értesüléseket tárolta.

23. fejezet

A tárgyalás

Biztosra veszem, hogy nem felejtették el a tömlöcbe zárt három bátor katonát, akik váltig tagadták az Ickabog és Gombos Hugó létezését.

Nos, Swindler báró se felejtette el őket. A bebörtönzésük estéje óta törte rajta a fejét, hogyan tudná úgy eltenni mindhármukat láb alól, hogy utána senki ne hibáztathassa őt a dologért. A legújabb ötlete az volt, hogy mérget rak a levesükbe, aztán úgy állítja be, mintha természetes halált haltak volna. Épp azt latolgatta, hogy milyen mérget használjon, amikor megjelentek a palota kapujában a bebörtönzöttek rokonai, és követelték, hogy beszélhessenek a királlyal. Ráadásul ott volt velük Eslanda kisasszony is, és Swindler élt a gyanúperrel, hogy az udvarhölgy szervezte meg az egészet.

A báró nem Frédihez vezettette a csoportot, hanem saját új, pompázatos főtanácsosi szobájába, ahol is udvariasan hellyel kínált mindenkit.

– Tudni akarjuk, mikor lesz a fiúk tárgyalása – jelentette ki Ormos közlegény fivére, aki disznókat tenyésztett Lordográd közelében.

– Már hónapok óta fogságban vannak – mutatott rá Botfai közlegény anyja, aki pincérmőként dolgozott egy jeroboámi tavernában.

– És szeretnénk tudni, hogy mivel vádolják őket – mondta Eslanda kisasszony.

– A vád árulás – felelte Swindler, s közben illatosított zsebkendőjét az orra alá tartva, undorral nézett a disznótenyésztőre.

A férfi ruhája tökéletesen tiszta volt, de a báró azt akarta, hogy elszégyellje magát, és sajnos sikerrel is járt.

– Árulás? – hüledezett Botfai anyja. – Nincs még három ember az országban, akik olyan hűséges alattvalói volnának a királynak, mint ők!

Swindler végigjáratta ravasz tekintetét az aggódó testvéreken és szülőkön, no meg a kipirult arcú Eslanda kisasszonyon, és mint a villámfény, úgy ragyogott fel agyában egy briliáns ötlet. Hogyhogy ez nem jutott már előbb az eszébe?! Semmi szükség rá, hogy megmérgezze a foglyokat. Elég, ha eléri, hogy megutálják őket.

– A katonák tárgyalása holnap lesz – közölte a báró, és felállt. – Lapuvár legnagyobb terén rendezzük, hogy minél több ember hallhassa a vallomásukat. További szép napot a hölgyeknek és uraknak!

Somolyogva meghajolt, majd a döbbsent rokonokat faképnél hagyva a tömlöc felé vette útját.

A három katona jóval soványabb volt, mint mikor Swindler legutóbb látta őket, s mivel se nem borotválkozhattak, se nem mosakodhattak rendesen, meglehetősen szájalmas látványt nyújtottak.

– Üdvözlöm az urakat! – köszönt derűsen a báró. Fel kellett emelnie a hangját, mert a részeg porkoláb a sarokban nagyon hangosan horkolt. – Jó hírem van! Holnap megtartjuk a tárgyalást.

– És pontosan mi a vád ellenünk? – kérdezte gyanakodva Jamborszky kapitány.

– Ezt már megbeszéltük, Jamborszky – felelte Swindler. – Mikor megpillantottátok a szörnyet a lápon, elmenekültetek, ahelyett hogy védelmeztétek volna a királyotokat. Utána, hogy gyávaságotokat leplezzétek, letagadtátok a szörny létezését. Ezzel többrendbeli árulást követtetek el.

– Szemenszedett hazugság! – sziszegte Jamborszky. – Tehetsz velem, amit csak akarsz, Swindler, mindenképp az igazat fogom mondani!

A két másik katona, Ormos és Botfai bólogattak.

– Az talán nem érdekel titeket, hogy mit tesztek veletek – mosolygott a báró –, no de mi a helyzet a szeretteitekkel? Nem volna-e szörnyű, Botfai, ha a pincérnő anyád a pincébe menet megbotlana a lépcsőn, és betörne a feje? Vagy ha a te kanász fivéred, Ormos, véletlenül hasba szúrná magát a kaszájával, és felfalnák a saját disznajai? Vagy... – Swindler suttogóra fogta a hangját, közelebb lépett a rácshoz, és Jamborszky szeme közé nézett. – Vagy ha Eslanda kisasszony lovaglás közben balesetet szenvedne, és kitörné a csinos nyakát?

Swindler báró ugyebár azt hitte, hogy Eslanda kisasszony Jamborszky kapitány titkos szeretője. A kapitány valóban az ország legszebb teremtésének tartotta Eslandát, de erről sose szólt senkinek, hiszen sajtókészítők ivadéka nem vehetett feleségül egy udvarhölgyet.

– Mi közöm nekem Eslanda kisasszonyhoz? – kérdezte.

– Hiába tagadsz, Jamborszky! – csattant fel az álnok főtanácsos. – A kisasszony elpirul, ha a nevedet hallja. Azt hiszed, bolond vagyok? Mindent megtett, hogy megvédjen téged, és el kell ismernem, neki köszönhető, hogy még élsz. De ő lesz az, aki csúnyán megfizet, ha holnap másik igazságot mersz mondani, nem az enyémet! A kisasszony megmentette az életed, Jamborszky. Te feláldozod-e az övét?

A kapitánynak a szava is elállt. A gondolat, hogy Eslanda kisasszony szereti őt, oly csodálatos volt, hogy egy pillanatra a galád báró fenyegetését is feledtette vele. De aztán rádöbbsent, hogy nem védheti meg másként Eslandát, csak úgy, hogy a tárgyaláson nyilvánosan elismeri az árulást, az pedig biztosan kioltja majd a szerelmet a kisasszony szívében.

A három férfi holtra vált arca jelezte Swindlernek, hogy fenyegetésével elérte a kívánt hatást.

– Bátorság, uraim! – szólt. – Szeretteiteket egészen biztosan nem éri szörnyű baleset, ha holnap igazat mondtok...

Lapuvár-szerre kikerültek a hirdetmények a tárgyalásról, és másnap hatalmas tömeg gyűlt össze a város legnagyobb terén. A bátor katonák sorban egymás után kiálltak egy fából ácsolt emelvényre, s rokonaik, barátaik és mindenki füle hallatára megvallották, hogy bizony találkoztak az Ickaboggal a lápon, s ahelyett hogy királyukat védelmezték volna, gyáván megfutamodtak.

A tömeg olyan hangosan pfujolt, hogy alig lehetett hallani a bíró szerepét betöltő Swindler szavait. Ám miközben a főtanácsos felolvasta az ítéletet – ami életfogytig tartó fogság volt a palota tömlöcében –, Jamborszky kapitány végig a többi udvarhölgy között a karzaton ülő Eslanda kisasszony szemébe nézett.

Van úgy, hogy két ember egyetlen pillantással többet mond egymásnak, mint az olyanok, akik végigfecsegik az életüket. Most nem sorolom el nektek, hogy mi mindent beszélt meg a kapitány és a kisasszony a szemével, legyen elég annyi: Eslanda megtudta, hogy Jamborszky viszonzza az érzelmeit, a fiatalemberben pedig nem maradt kétség afelől, hogy ítélet ide vagy oda, Eslanda kisasszony hisz az ártatlanságában.

A három elítéltet láncra verve levezették az emelvényről, a tömeg pedig, miután jól megdobálta őket káposztával, zsidongva oszlani kezdett. Sokan úgy vélekedtek, hogy a főtanácsosnak halálra kellett volna ítélnie az árulókat. Swindler meg, miközben visszatért a palotába, elégedetten kuncogott magában, mert szeretett a kegyes és bölcs ember szerepében tetszelegni.

Galomb úr messzebről, a tömeg széléről nézte végig a tárgyalást. Ő nem pfujolt, és nem ócsárolta a katonákat, Grétát pedig magával se hozta, inkább a műhelyben hagyta, hadd dolgozgasson. Miközben gondolataiba mélyedve hazafelé tartott, arra lett figyelmes, hogy Botfai síró édesanyját egy csapat suhanc zaklatja. Hangosan ócsárolták és zöldségekkel dobálták szegény asszonyt.

– Ha nem hagyjátok őt békében, velem gyűlik meg a bajotok! – kiáltott oda a bandának Galomb úr, mire a suhancok – felmérve esélyeiket a tagbaszakadt faművessel szemben – eloldalogtak.

24. fejezet

A jojó

Közelgett Gréta nyolcadik születésnapja, s a kislány elhatározta, hogy meghívja Bazsaly Bercit uzsonnára.

A fiú apjának halála óta mintha vastag jégfal nőtt volna Gréta és Berci között. Berci minden idejét Pondrow Pongráccal töltötte (aki roppant büszkén mutatkozott együtt egy Ickabog-áldozat fiával), de Gréta a születésnapját, ami három nappal volt Bercié előtt, jó alkalomnak tartotta, hogy kiderítse, megmenthető-e még kettejük barátsága. Meg is kérte apját, hogy írjon levelet özvegy Bazsalyénak, és hívja meg őt és a fiát uzsonnára. Nagy öröme hamar megjött a válasz, az invitálást elfogadták, s bár az iskolában Berci meg ő még mindig nem álltak szóba egymással, Gréta nagyon bízott benne, hogy a születésnapján sikerül mindent elsimítaniuk.

Galomb úr a király faműveseként jó fizetést húzott, de még így is megérezte az Ickabog-adót. Lemondott róla, hogy bort vegyen magának, és Grétával ritkábban süteményeztek. Lánya születésnapjának tiszteletére azonban elővette az utolsó palack jeroboámi borát, Gréta pedig a megtakarított pénzéből vásárolt egy-egy mennyek reményét Bercinek és magának, ami sokba került ugyan, de tudta, hogy az a fiú kedvenc sütije.

A születésnapos uzsonna nem kezdődött túl jól. Galomb úr ugyanis tósztot akart mondani Bazsaly főstrázsameszter emlékére, és ezzel megríkatta az özvegyet. Mikor aztán leültek enni, kínos csend telepedett a kis társaságra, amíg Bercinek eszébe nem jutott az ajándék, amit hozott.

Pár napja egy játékbolt kirakatában felfedezett egy jojót, és azt most megvette Grétának, bár ráment az összes félretett pénze. A lány még sosem látott ilyen játékot, s miután Berci tanítani kezdte a használatára (csak hogy Gréta pár perc múlva már ügyesebben játsszon vele, mint Berci maga), no meg miután Bazsaly Berta és Galomb úr megittak egy-két pohár jeroboámi habzóbor, gyereknek-felnőttek megoldódott a nyelve.

Igazság szerint Bercinek nagyon hiányzott Gréta, de nem tudta, hogyan fogjon a kibéküléshez, és a helyzetet a folyton rajta lógó Pondrow Pongrác sem könnyítette meg. Most viszont egykettőre feledték a díszkertben történeteket, és a hasukat fogva kacagtak tanítójuknak azon a szokásán, hogy az orrát túrja, mikor azt hiszi, a diákjai nem látják.

Az olyan kínos témák, mint az elhunyt szülők, a csúnya összeveszések vagy Félhetetlen Frédi király viselt dolgai, száműzettek a fejekből.

A gyerekek bölcsőbbek voltak a felnőtteknél. Galomb úr hosszú idő óta először ivott bort, és lányával ellentétben nem gondolt bele, hogy talán rossz ötlet szóba hozni a szörnyet, ami állítólag végzett Bazsaly főstrázsamesterrel. Gréta csak akkor vette észre, hogy baj van, amikor az apja hangja már túlharsogta a gyerekek kacagását.

– Csak azt kérdezem, Berta – Galomb úr szinte kiabált –, hogy hol a bizonyíték! Bizonyítékot szeretnék, semmi többet!

– Szóval az neked nem bizonyíték, hogy a férjem meghalt? – kérdezte vészjósító arccal Bazsalyné. – És szegény kis Gombos Hugó halála sem az?

– Szegény kis Gombos Hugó? – visszhangozta a faműves. – Szegény kis Gombos Hugó? Jó, hogy említet: a kis Gombos Hugóra sincs bizonyíték! Kicsoda volt? Hol lakott? És hova tűnt az özvegy anyja, az a vörös parókás? Találkoztál te valaha Gombos nevűekkel a Városon Belüli Városban? És ha nagyon akarod – Galomb úr intón felemelte a borospoharát –, ha nagyon akarod, Berta, ezt a kérdést is felteszem: mitől volt olyan nehéz Gombos Hugó koporsója, ha csak a csizmája meg a sípcsontja maradt meg belőle?

Gréta nagyon csúnya arcot vágott, hogy elhallgattassa az apját, de hiába, a férfi észre sem vette. Ivott még egy nagy korty bort, és így folytatta:

– Ez nincs rendjén, Berta! Nagyon nincs rendjén! Mi van például akkor – nem állítom, hogy így volt –, de mi van akkor, ha szegény férjedet egyszerűen ledobta a ló, és a nyakát szegte? Swindler báró meg azt hazudta, hogy az Ickabog ölte meg, csak hogy jó sok aranyat beszédhessen tőlünk.

Bazsaly Berta lassan felállt. Nem volt magas növésű, de haragjában fenyegető toronyként magasodott Galomb úr fölé.

– A férjem – suttogta olyan fagyos hangon, hogy Gréta libabőrös lett tőle – a legjobb lovas volt egész Duskáldiában. A férjemet pont úgy dobta le a lóva, ahogy te levágnád a saját lábad a baltáddal, Galomb Gergely. Az én férjemet nem ölhetted meg más, csak egy rettenetes szörnyeteg, és jobb lesz, ha vigyázol a nyelvedre, mert az Ickabogban kételkedni, ha nem tudnád, árulás!

– Árulás! – kiáltotta gúnyosan Galomb úr. – Ugyan már, Berta, ne mondd nekem, hogy te komolyan veszed ezt az árulásbolondériát! Pár hónapja még épeszű embernek nevezték azt, aki nem hitt az Ickabogban, nem árulónak!

– De azóta kiderült, hogy az Ickabog létezik! – csattant fel az asszony. – Gyerünk, Berci! Hazamegyünk!

– Ne... ne... kérlek, maradjatok! – könyörgött Gréta. Felkapta a kis dobozt, amit addig a széke alatt rejtegetett, és kirohant Bazsalyék után a kertbe. – Berci, kérlek, állj meg! Nézd... vettem mennyek reményét, az összes zsebpénzemet elköltöttem rá!

Gréta nem sejtette, hogy Bercinek a mennyek reménye már mindig azt a napot juttatja eszébe, amikor megtudta, hogy az apja meghalt. Az utolsó ilyen süteményt a király konyhájában ette, épp, mikor az édesanyja azzal biztatta, ha Bazsaly főstrázsamesternek baja esett volna, arról tudnának.

Ezzel együtt Berci nem akarta, hogy Gréta ajándéka a földre essen. Csak el akarta tolni magától. Ám szerencsétlen módon a lány kezéből kicsúszott a doboz, a két drága sütemény pedig a virágágyásba gurult, és csupa föld lett.

Gréta zokogásban tört ki.

– Sirasd csak a süteményedet! – kiabálta Berci, azzal kitárta a kertkaput, és kivezette rajta az édesanyját.

25. fejezet

Swindler báró problémája

A főtanácsos bánatára nem Galomb úr volt az egyetlen, aki hangoztatni kezdte kétségeit az Ickabog létét illetően.

Duskáldia lassan szegényedésnek indult. A jómódú kereskedőknek nem okozott gondot az Ickabog-adó megfizetése: odaadták az adószedőknek a havi két dukátot, és aztán megemelték a sütemények, sajtok, sonkák és borok árát, hogy végül mégse legyen kevesebb a pénzük. A kevésbé tehetősek viszont hónapról hónapra nehezebben tudták nélkülözni azt a két dukátot, főleg úgy, hogy a piacon megdrágult minden. Fent Láp földén pedig egyre több lett a beesett arcú, éhező gyerek.

Swindlernek minden városban és faluban voltak kémei, így hamar a fülébe jutott, hogy az emberek most már tényleg tudni szeretnék, mire megy el a sok beszedett arany, mi több, bizonyítékot akarnak rá, hogy a szörny még mindig veszélyt jelent.

Tudni való, hogy Duskáldiában úgy tartották, az egyes városok polgárai némileg hasonló jelleműek: a jeroboámiak veszekedősek és álmodozók, a turonburgiak békések és udvariasak, a lapuváriakat pedig öntudatosnak, sőt beképzeltnek mondták. Lordográdról az a hír járta, hogy nyílt és őszinte emberek lakják – és épp ez a város volt az első, ahol a kételkedők nagy számban felemelték a szavukat.

Egy Fellsál Ferenc nevű hentes gyűlést hívott össze a városházán. Óvakodott tőle, hogy azt mondja, nem hisz az Ickabogban, de aláíratott a jelenlévőkkel egy felterjesztést, amiben arra kérték a királyt: adja bizonyítékát, hogy még mindig szükség van az Ickabog-adóra. Miután a gyűlés véget ért, Swindler besúgója, aki persze ott volt a városházán, lóra pattant, elvágtatott délnek, és éjfélre a királyi palotába ért.

Swindler, miután egy inas felébresztette, gyorsan kiharcolta Lebrencs bárót és Pondrow főstrázsamestert is az ágyból, és a dicstelen triumvirátus Swindler hálósobájában hallgatta meg a kém mondandóját. Az rendre beszámolt az áruló szándékú gyűlésen történekről, majd kiterített egy várostérképet, amin aztán szépen bekarikázta az összeesküvők házeit, köztük Fellsál Ferencét is.

– Kitűnő munka – dörmögte Pondrow. – Mindet letartóztatjuk árulásért, és tömlöcbe vetjük őket. Ilyen egyszerű!

– Egyáltalán nem ilyen egyszerű! – fortyant fel Swindler. – Kétszázan voltak ott a gyűlésen, és kétszáz embert nem csukhatunk le! Egyrészt, mert nincs annyi tömlöcünk, másrészt, mert mindenki azt mondaná: lám, nem tudjuk bizonyítani, hogy az Ickabog létezik.

– Akkor lőjük agyon őket – javasolta Lebrencs. – Mindet becsomagoljuk úgy, mint Bazsalyt, aztán a lóp szélére visszük őket, hogy ha rájuk találnak, azt higgyék, az Ickabog végzett velük.

– Az Ickabognak újabban puskája is van? – gúnyolódott Swindler. – Meg kétszáz áldozatra való köpönyege?

– Ha a mi ötleteink nem kedvedre valók, méltóságos uram – vont a vállát Pondrow –, állj elő te valami furmányossággal.

Csak hogy Swindler éppen erre nem volt most képes. Hiába törte fortéllyal teli fejét, nem bírta kitalálni, mivel tudná rávenni a duskáldiaiakat, hogy továbbra is zokszó nélkül fizessék az adót. Bizonyíték kellene az Ickabog létezésére, de azt hol szerezzen?

Lebrencs és Pondrow visszament aludni, de Swindler még fel-alá járkált a kandalló előtt, amikor ismét kopogtattak az ajtaján.

– Mi van már megint? – kiáltott ki.

Fekelycsik, a lakáj surrant be a szobába.

– Mit akarsz? – förmedt rá a báró. – Ki vele, de gyorsan, nem érek rá!

– Bocsánatot kérek, méltóságos uram – szólt Fekelycsik –, de úgy esett, hogy nem olyan régen elhaladtam a méltóságos úr ajtaja előtt, és véletlenül hallottam, hogy méltóságod, Lebrencs báró úr és Pondrow főstrázsamester egy áruló szándékú lordográdi gyűlésről beszélgetnek.

– Aha, szóval véletlenül hallottad? – kérdezte vészjóslóan Swindler.

– Úgy vélem, fontos, hogy tudja méltóságod: van egy ember itt, a Városon Belüli Városban, aki ugyanazt mondja, amit azok a lordográdi árulók – folytatta

a lakáj. – Bizonyítékot akarna, csakúgy, mint azok a hentesek. Mikor hallottam róla, úgy gondoltam, ez árulás.

– Hát persze hogy árulás! – dühöngött Swindler. – Ki mer ilyeneket beszélni a királyi hatalom fellegvárának árnyékában? Melyik udvari szolga merészeli kétségbe vonni, hogy a felséges úr igazat mond?!

– Hát... ami azt illeti – Fekelycsik egyik lábáról a másikra állt –, akad, aki ezt értékes információnak tartaná, és esetleg...

– Megmondod, hogy ki az – sziszegte Swindler, és galléron ragadta a lakájt –, én meg majd eldöntöm, hogy jár-e fizetség érte! A nevét: mondd a nevét!

– Ga-Galomb Gergelynek hívják, méltóságos uram – hebegte Fekelycsik.

– Galomb... Galomb... Ismerős ez a név. – A báró töprengve ráncolta a homlokát, s közben eleresztette Fekelycsiket, aki megtántorodott, és keresztülesett egy kisasztalon. – Nem volt egy varrónő...?

– De, a felesége, uram – felelte a lakáj, miközben feltápáskodott. – Aki meghalt.

– Hát persze – bólintott lassan Swindler. – Az a Galomb lakik abban a házban a temetőnél, amelyiken nincs se egy zászló, se egy portré az ablakban. Honnan tudod, hogy ilyen felségáruló nézeteket hangoztatott?

– Véletlenül hallottam, amikor Bazsalyné mesélt a dologról a konyhalánynak – válaszolta a lakáj.

– Sok mindent hallasz te véletlenül, nemde, Fekelycsik? – Swindler a mellényzsebébe kotort. – Jól van, nesze, kapsz tíz dukátot.

– Köszönöm, méltóságos uram – hajolt meg mélyen a lakáj, és már fordult is az ajtó felé.

– Várj! – szólt utána a báró. – Mi a munkája annak a Galombnak?

Igazából arra volt kíváncsi, hogy nagyon hiányozna-e a királynak Galomb úr, ha hirtelen nyoma veszne.

– Galombnak? Faműves, uram – felelte Fekelycsik, és kihátrált a szobából.

– Faműves – ismételte fennhangon Swindler. – Faműves...

Alighogy a lakáj becsukta maga után az ajtót, az agyafúrt báró fejében egy újabb ötlet villáma ragyogott fel, s annyira elámult saját zsenialitásán, hogy megkapaszkodott a kanapéban, mert attól félt, hanyatt esik.

26. fejezet

Galomb úr munkája

Délelőtt volt, Gréta már elment az iskolába, és Galomb úr a műhelyében dolgozott, amikor bekopogtatott hozzá a főstrázsamester. A faműves tudta Pondrow-ról, hogy ő lakik a családjá régi házában, s azt is, hogy ő Bazsaly utódja a királyi gárda élén. Beinvitálta a katonát, de Pondrow nem akart bemenni.

– Sürgős munka lenne számodra a palotában, mester uram – közölte. – A király hintájának eltört a tengelye, és holnapra meg kellene javítani.

– Máris eltört? – csodálkozott Galomb úr. – Hisz alig egy hónapja cseréltem ki!

– Megrúgta az egyik ló – magyarázta Pondrow. – No jössz, vagy sem?

– Hogyne mennék?

Galomb úr sose mondott volna nemet egy királyi megbízásra. Hamar bezárta műhelyét, és Pondrow-val elindultak a Városon Belüli Város napsütötte utcáin. Útközben diskuráltak erről-arról, s nem telt bele sok idő, megérkeztek a királyi kocsiszínhez. A magas épület előtt fél tucat gárdista ácsorgott, s mind odafordultak, mikor megpillantották a közeledőket. Egyikük egy üres liszteszsákot, egy másik kötelet tartott a kezében.

– Jó napot – köszönt nekik Galomb úr.

Át akart haladni a katonák között, de mire észbe kapott, már a fején volt a liszteszsák, két gárdista meg lefogta, és megpróbálták összekötni a csuklóját a háta mögött. Galomb úr nem volt gyöngé ember, küzdött is a támadók ellen, de Pondrow a fülébe súgta:

– Ha csak egy hangot hallok, a lányod fizeti meg az árát.

Galomb úr meg se mukkant, és megadóan tűrte, hogy a katonák behurcolják a palotába. Először nem tudta, merre viszik, de hamar kitalálta, mert levezették két meredek lépcsősoron, aztán meg egy harmadikon, aminek csúszós kőből voltak a fokai. Nyirkos hideget érzett a bőrén, gyanította hát, hogy a tömlöcbe vezetik, s mikor zár kattant, majd megnyikordult egy vasrács, már biztos volt benne.

A katonák egy hideg kőpadlóra lökték, aztán valaki lehúzta a fejeről a liszteszsákot.

A helyiségben szinte vaksötét volt. Galomb úr először nem is látott semmit maga körül. Aztán az egyik gárdista fáklyát gyújtott, és a faműves egy pár fényesre suvickolt csizmával találta szemben magát. Felnézett. A mosolygó Swindler báró állt előtte.

– Isten hozott, Galomb – köszöntötte a báró. – Van egy kis munkám a számodra. Ha jól elvégzed, egykettőre hazamehetsz, és találkozhatsz a lányoddal. De ha makacskodsz, vagy rossz munkát végzel, nem látod őt soha többet. Értjük egymást?

A cella fala mellett hat katona meg Pondrow főstrázsamester állt kivont karddal a kezében.

– Igen, báró úr – felelte halkán a faműves. – Megértettem.

– Helyes.

Swindler oldalra lépett, és Galomb úr egy hatalmas farönköt pillantott meg, egy kidőlt fa törzsének darabját, ami akkora volt, mint egy póniló. A rönk mellett kis asztal állt, rajta asztalos szerszámok.

– Faragj nekem egy nagy lábat, Galomb, egy óriási lábfejet hegyes és éles karmokkal. Álljon ki belőle hosszú nyél, hogy lóhátról a puha talajba nyomva talplenyomatot lehessen hagyni vele. Felfogtad, mi a dolgod, faműves?

Galomb úr és Swindler báró mélyen egymás szemébe néztek. A mesterember természetesen értette, miről van szó: segítenie kell hamis bizonyítékot gyártani az Ickabog létezésére. De nem ez váltott ki belőle torokszorító félelmet, hanem hogy fel nem foghatta, miért engedné őt valaha is szabadon Swindler, hisz miután megcsinálta a mű szörnylábát, akár el is járhat róla a szája.

– Esküszöl-e, méltóságos uram – szólt halkán –, esküszöl-e, hogy ha elvégzem a munkát, a lányomnak nem esik bántódása? És hogy hazamehetek hozzá.

– Hát persze, Galomb – felelte könnyeden Swindler, és már indult is kifelé a cellából. – Minél gyorsabban végzel, annál hamarabb láthatod viszont a lányodat.

– A szerszámokat esténként elveszük tőled, aztán reggel megint megkapod őket. Mégse hagyhatunk egy rabnál olyasmit éjszakára, amivel kiáshatja magát innen, nemde? Jó munkát, Galomb, és sok sikert! Alig várom, hogy elkészülj a lábbal.

Pondrow levágta a faműves csuklójáról a kötelet, majd a fali tartóba dugta a fáklyát. Ezután Swindler, a főstrázsamester és a katonák elhagyták a cellát. A vasajtó döngve becsukódott, fordult a kulcs a zárban, és Galomb úr magára maradt a hatalmas farönkkel meg a szerszámaival.

27. fejezet

Elrabolva

Délután Gréta az iskolából hazafelé menet egész úton a jojóval játszott. A temető melletti házhoz közeledve szokása szerint elkanyarodott a műhely felé, hogy köszönjön apjának, és elmesélje, milyen napja volt. Meglepetésére azonban zárva találta a műhelyt. Arra gondolt, apja bizonyára korán végzett a munkájával, és hazament. Tankönyveivel a hóna alatt Gréta is arra vette hát az irányt.

Mikor benyitott az ajtón, úgy torpant meg, mintha falba ütközött volna, és elkerekedett szemmel nézett körül. A házból a teljes berendezés eltűnt: a bútorok, a falakról a képek, a szőnyeg a padlóról, a lámpák, de még a kis kályha is.

Az apja után akart kiáltani, de abban a minutumban valaki zsákot húzott a fejére, és egy nagy tenyér tapadt a szájára. A jojó meg a tankönyvek a padlón puffantak. Ezután Gréta érezte, hogy felemelik, és hiába vergődött, rugdosódott, kicipelték a házból, majd egy kocsi deszkáira dobták.

– Egy pisszenést se – morogta egy érdes hang a fülébe –, vagy megöljük apádat!

Gréta már vett egy nagy levegőt, hogy sikítson, de inkább sóhajtva kiengedte. Megrándult a kocsi, lószerszám csördült, dobbantak a paták, és a lovak ügetésbe fogtak. A kanyarodás iránya elárulta a lánynak, hogy kifelé indulnak a Városon Belüli Városból.

Nemsokára piaci árusok hangját és sok ló nyihogását hallotta, s ebből tudta, hogy kiértek Lapuvár külső részébe. Soha életében nem félt még ennyire, de próbált erős maradni, és odafigyelt minden kanyarodásra, minden zajra és minden szagra, hogy legalább sejtse, merre viszik.

Nem telt bele sok idő, és a paták már nem utcakövön kopogtak, hanem kemény földúton, és Lapuvár édes-cukros levegőjét felváltotta a mezők agyagszaggal kevert virágillata.

A nagydarab, faragatlan férfit, aki elrabolta Grétát, Bokknak hívták, és az Ickabog-védelmi hadtest közlegénye volt. Swindlertől azt a parancsot kapta, hogy „szabaduljon meg” a kis Galomb lánytól, és ő ezt úgy értelmezte, hogy meg kell ölnie a gyereket. (Ebben teljesen igaza volt.

Swindler azért épp őrá bízta Gréta meggyilkolását, mert Bokk szívesen használta az öklét, és nem nagyon izgatta, hogy azt kinek a kárára teszi.)

Az ám, de miközben a kocsi a földúton zötykölődött olyan erdők és ligetek mellett elhaladva, ahol Bokk feltűnés nélkül megfojthatta és elföldelhetné volna a lányt, a közlegény egyre inkább úgy érezte, hogy nem lesz képes végrehajtani a parancsot. Volt neki egy Grétával nagyjából egykorú unokahúga, aki igen közel állt a szívéhez. És bizony valahányszor elképzelte, hogy megfojtja a Galomb lányt, lelki szemei előtt mindig az unokahúgát, a kis Rozit látta, amint az életéért esdekel. Így aztán ahelyett hogy befordult volna az erdőbe, tovább hajtotta a lovakat az úton, és törte a fejét, hogy mitévő legyen a kislánnyal.

A liszteszsákban szorongó Gréta, mikor megcsapta az orrát a lordográdi kolbászosok és a turonburgi sajtok szagának keveréke, latolgatni kezdte, vajon melyik híres városba viszik. Alkalmanként elkísérte apját sajtot és húst vásárolni, így mindkét helyen járt már néhányszor. Hogyha sikerülne kicsúsznia elrablója keze közül, mikor az leveszi őt a kocsiról, ha napok alatt is, de biztosan hazatalálna Lapuvárra. Rab madárként csapongó gondolatai újra meg újra visszatértek az apjához, hogy vajon hol lehet, meg a kiürített házhoz, de mindig erőt vett magán, és inkább a kocsi útjára figyelt, hogy majd tudja, honnan kell hazakeverednie.

Azonban bármennyire várta is, hogy a lovak patái végre az ikervárosok között a Flúma-folyón átívelő híd kövein kopogjanak, erre bizony nem került sor, mert Bokk közlegény nem hajtott be egyik városba sem. Kikerülte őket. Időközben kitalálta ugyanis, hogy mihez kezd Grétával. A kolbászkészítők városának határa mentén továbbhaladt észak felé, s mire alkonyodni kezdett, már csak emlék volt a húsok és sajtok illata.

Bokk jeroboámi illetőségű volt, és eszébe jutott egy vénasszony, aki a borgözös város szélén lakott, és akit mindenki csak úgy hívott: Dagony néne. Ez a Dagony néne kis árvákat fogadott be, és havi egy dukát fejében vállalta a felnevelésüket. A házából még soha egyetlen gyereknek sem sikerült megszöknie, se fiúnak, se lánynak, és épp ez a körülmény érlelte meg Bokkban az elhatározást, hogy oda viszi el Grétát. Annak mindenképp elejét akarta venni, hogy a lány valahogy hazajusson Lapuvárra, mert tudta, hogy akkor alaposan meggyűlik a baja Swindler báróval.

Gréta félt, fázott, és nagyon kényelmetlenül feküdt a kemény deszkákon, a kocsi zötykölődése mégis álomba ringatta. Aztán egyszer csak felriadt, talán arra, hogy megváltozott a levegő.

Egy új szag csapta meg az orrát, amit kellemetlennek talált, s mivel hasonlót érzett azon ritka alkalmakkor, amikor az apja ivott, rájött, hogy a levegőt borszag tölti be. Ebből rájött, hogy Jeroboám felé közelednek, bár azt a várost csak hírből ismerte, még sose járt ott. A liszteszsák szövetén át hajnali fény szűrődött be. Most újra köveken kopogtak a paták, majd néhány perc múltán a lovak megálltak.

Gréta nyomban izegni-mozogni kezdett, hogy letornássa magát a kocsiról, ám mielőtt az utcakövekre gördülhetett volna, Bokk felkapta őt. A közlegény Dagony néne házához cipelte rugdalózó terhét, és súlyos öklével megdöngötte az ajtót.

– Jól van, jól van, jövök már! – káromta valaki odabent.

Megannyi retesz és lánc nyikordult, aztán kitérült az ajtó, és megjelent benne az ezüstfogantyús botjára támaszkodó Dagony néne, akit persze Gréta nem látott, mert még a zsákban volt.

– Hoztam egy új gyereket, néne – mondta köszönés helyett Bokk, és már vitte is be a vergődő zsákot a ház előterébe, ahol átható főtt káposzta- és lőreszag terjengett.

Azt hihetnék, hogy Dagony néne megdöbbsen a zsákban leszállított Gréta láttán, ám a helyzet az, hogy nem egy úgynevezett „áruló” elrabolt ivadéka került már hozzá korábban. A néne nem törődött vele, honnan jönnek a gyerekek, őt csak a havi egy dukát érdekelte, amit a tartásukért a királyi hatóságtól kapott. Minél több poronty szorongott a kidőlt-bedőlt házban, annál több borra futotta – neki pedig csak az volt a fontos. Így hát kinyújtotta a tenyerét, és azt káromta:

– Öt dukát a befogadási díj. – Mert ennyit kért mindenkitől, akin látta, hogy nagyon meg akar szabadulni egy gyerektől.

Bokk összehúzta a szemöldökét, de azért leszámolta az öt aranyat. Utána szó nélkül távozott, Dagony néne meg becsapta mögötte az ajtót.

Miközben felkapaszkodott a bakra, a közlegény hallotta a láncok csörgését és a reteszek nyikorgását. Ha rá is ment félhavi zsoldja, örült, hogy letudta Galomb Gréta gondját, és mikor a lovak közé csapott, már csak az járt a fejében, hogy mihamarabb vissza kell érnie a fővárosba.

28. fejezet

Dagony néne

A néne, miután meggyőződött róla, hogy minden lánc és retesz a helyén van, kiengedte a liszteszsákból új lakóját. Gréta a hirtelen fénytől hunyorogva körülnézett. Egy szűk és meglehetősen koszos előtérben állt, szemtől szemben egy rettentően csúf öregasszonnyal, aki fekete ruhát viselt, az orra hegyén pedig hatalmas, barna, szőrös bibircsók virított.

– Janó! – káromta a vénség, miközben egy pillanatra se vette le a szemét a lányról.

Kisvártatva egy Grétánál jóval magasabb és idősebb, tompa tekintetű, sötét ábrázatú fiú csoszogott oda hozzájuk az ujjait ropogtatva.

– Eridj föl, és szólj a Juliknak, hogy csináljanak helyet még egy szalmazsáknak a szobájukban!

– Menjen valamelyik taknyos – dörmögte Janó. – Még nem reggeliztem.

Dagony néne villámgyorsan a fiú feje felé suhintott a nehéz, ezüsfogantyús bottal. Gréta várta a hátborzongató koppanást, ahogy a fém a csontot éri, ám Janó rutinosan félrehajolt az ütés előtt, aztán megint megropogtatta az ujjait, kelletlenül azt dörmögte, hogy „jóvan, jóvan”, majd felcammogott egy rozoga lépcsőn.

– Mi a neved? – fordult ismét Grétához a néne.

– Gréta.

– Nem – jelentette ki a vénasszony. – Juli a neved.

Gréta nem sokkal később megtudta, hogy Dagony néne ezt csinálja minden gyerekkel, aki a házába érkezik. A lányokat átkeresztelte Julinak, a fiúkat meg Janónak. Abból, ahogy a jövevény ezt az átnevezést fogadta, Dagony néne azonnal megtudta, amire kíváncsi volt: hogy mennyire lesz nehéz a gyerek ellenállását megtörnie.

Azok, akik egészen kicsi korukban kerültek a nénéhez, nyomban elfogadták, hogy a nevük immár Janó, illetve Juli, és egykettőre el is felejtették, hogy egykor máshogy hívták őket. Az utcára került, otthontalan gyerekek, akik felérték ésszel, hogy az átnevezés az ára annak, hogy tető legyen a fejük fölött, szintén azonnal beletörődtek a janó- és juliságba.

Hanem hébe-hóba akadt egy-egy gyerek, aki nem fogadta el szépszerével az új nevét, és Gréta még ki se nyitotta a száját, amikor a néne már tudta, hogy most is egy ilyennel van dolga. Undok magabiztosság sütött a jövevényből, és bár sovány volt, látszott, hogy erős, ahogy ott állt a munkaköpenyében, ökölbe szorított kézzel.

– A nevem – ismételte konokul Gréta – Galomb Gréta. Édesanyám kedvenc virága, a margaréta után neveztek el.

– Az anyád meghalt – jelentette ki a vénasszony, ugyanis minden nevelt gyerekének azt mondta, hogy a szülei már nem élnek. Hadd higgyék a kis senkiháziak, hogy hiába szöknének meg, nincs kihez futniuk.

– Ez igaz – felelte kalapáló szívvel Gréta. – Anyám tényleg meghalt.

– Meg az apád is – mondta a néne.

Gréta szeme előtt egy pillanatra elmosódott a visszataszító öregasszony képe. Az előző napi ebéd óta nem evett semmit, és végigrettegett egy éjszakát Bock kocsiján. Ennek ellenére hűvös és határozott hangon így felelt:

– Az apám él. Galomb Gréta vagyok, és az apám Lapuváron lakik.

Muszáj volt hinnie, hogy az apja életben van. Nem engedhette, hogy kétség férközzön a szívébe, mert ha az apja meghalna, a világban örökre kihunyna minden fény.

– Nem, nem él – káromta Dagony néne, és felemelte a botját. – Az apád halott, és neked Juli a neved.

– A nevem... – kezdte makacsul a lány, de ekkor már hussant is a feje felé a néne botja.

Gréta gyorsan félrehajolt, ahogy a nagyfiútól látta, csakhogy a bot most visszafelé lendült, és ezúttal fájdalmasan fülön találta a lányt, aki elesett az ütés erejétől.

– Próbáljuk meg még egyszer – szólt Dagony néne. – Mondd utánam: „Az apám meghalt, és Juli a nevem.”

– Nem mondom! – kiáltotta Gréta, majd mielőtt a bot újra lesújthatott volna rá, villámgyorsan átbújt a néne karja alatt, és eliramodott a ház belseje felé. Abban reménykedett, hogy a hátsó ajtón nincsenek zárok.

A konyhában két sápadt, ijedt arcú gyereket talált – egy kisfiút és egy kislányt, akik valami koszos, zöld folyadékot mertek ki tányérokba –, meg egy ajtót, ami éppúgy tele volt láncokkal és lakatokkal, mint a másik. Erre sarkon fordult, visszafutott az előtérbe, kitért a néne meg a botja elől, és felszaladt az emeletre, ahol további sápadt, sovány gyerekek takarítással foglalatostkodtak, meg szalmazsákokat terítettek le foszlott lepedőkkel.

Közben a néne is elindult felfelé a lépcsőn.

– Halljam! – rikácsolta. – „Az apám meghalt, és Juli a nevem.”

– Az apám él, és Gréta a nevem! – kiabálta a lány.

Megpillantott a mennyezeten egy csapóajtót – gyanította, hogy az a padlásra vezet. Kikapott hát egy tollseprűt az egyik riadt kislány kezéből, és a nyelével lehúzta az ajtót. Arról egy kötélhágcsó gördült le. Gréta fürgén felkapaszzkodott rajta, majd felhúzta maga után, és becsukta az ajtót, úgyhogy Dagony néne és a botja többé nem érhetne el. Kisvártatva hallotta, hogy a vénasszony odalent megparancsolja egy Janónak: tartsa szemmel a csapóajtót, és ne engedje lejönni az új lányt.

Gréta később megtudta, hogy a gyerekek kiegészítő neveket adtak egymásnak, hogy tudják, mikor melyik Janóról vagy Juliról van szó. A csapóajtót őrző fiú ugyanaz volt, akivel Gréta az előtérben találkozott. Őt a többiek Undok Janónak nevezték, mert folyton bántotta a kisebbeket. Undok Janó, aki afféle szárnysegédje volt Dagony nénének, most felkiabált Grétának, hogy odafent sok gyerek halt már éhen, ha keresgél egy kicsit, meg is találja a csontvázukat.

A vénasszony házának poros és pókhálós padlása olyan alacsony volt, hogy Grétának kuporognia kellett. Meglátott viszont egy kis lyukat a tetőn, amin át vékony csíkban besütött a nap. Odamászott a lyukhoz, kinézett rajta, és feltárult a szeme előtt Jeroboám. Míg Lapuváron a házak többsége fehér volt, mint a porcukor, ez a város jórészt sötétszürke kőből épült. Lent az utcán két tántorgó férfi közeledett, és egy közismert bordalt harsogtak:

*Az első kupa bornál az Ickabog mese,
a második kupánál füledbe hull, nesze!
A harmadik kupánál az Ickabog már jó,
hát igyunk mindhalálig, mert úgyis felfal ő!*

Gréta már egy órája ült a lyuknál, amikor Dagony néne megdöngette a csapóajtót a botjával.

– Mi a neved?

– Galomb Gréta!

És ez így ment ezután: időről időre jött a kérdés, és mindig ugyanaz volt a válasz.

Csakhogy Gréta most már szédült az éhségtől, és ahogy múltak az órák, egyre erőtlenebb hangon bírta csak lekiáltani Dagony nénének, hogy őt Galomb Grétának hívják. Végül aztán kint, a lyukon túl sötétedni kezdett az ég. Gréta akkor már nagyon szomjas volt, és be kellett látnia, hogy ha még sokáig tiltakozik a Juli név ellen, lehet, hogy a padláson tényleg lesz egy csontváz, amivel Undok Janó riogathatja a többi gyereket.

Így aztán, amikor Dagony néne legközelebb megdöngette botjával a csapóajtót, és megkérdezte, mi a neve, Gréta azt válaszolta:

– Juli.

– És él az apád?

Gréta keresztbe tette az ujját, és azt felelte:

– Nem.

– Jól van. – Dagony néne lehúzta a csapóajtót, és a kötélhágcsó lehullott. –
Lejöhetsz, Juli.

Gréta lemászott, és a néne elé állt, mire a vénasszony lekevert neki egy pofont.

– Ezt azért kaptad, mert egy undok, hazug, koszos kis senkiházi vagy. Most menj, edd meg a levesed, mosd el a tányért, és feküdj le aludni.

Gréta legyűrt a torkán egy kevés káposztalevest – nem tudta eldönteni, hogy a kinézete vagy az íze a förtelmesebb –, majd előblítette a tányérját a zsírkarimás hordóban, amit Dagony nénénél mosogatóedény gyanánt használtak. Utána visszament az emeletre, és a lányok szobájában megkereste a számára odakészített szalmazsákot. A többiek tekintetétől kísérve ledőlt rá, és magára húzta a rongyos pokrócot, de nem vetkőzött le, mert a szobában nagyon hideg volt.

Mikor az oldalára fordult, összeakadt a pillantása egy vele egykorúnak tűnő lányéval, akinek beesett arca, szép kék szeme és barátságos tekintete volt.

– Sokkal tovább bírtad, mint mások – súgta oda neki a lány.

Valamilyen furcsa tájszólással beszélt, amihez hasonlót Gréta még sose hallott. Később megtudta, hogy a lány lappföldi.

– Hogy hívnak? – kérdezte suttogva Gréta. – Mi az igazi neved?

A lány fürkészően nézett rá nagy, nefelejcskék szemével.

– Azt nem szabad kimondanunk.

– Ígérem, nem árullak be.

A lány csak nézett. Aztán mikor Gréta már beletörődött, hogy nem válaszol, azt suttogetta:

– Márta vagyok.

– Nagyon örülök, Márta – suttogetta Gréta. – Én Galomb Gréta vagyok, és él az apám.

29. fejezet

Bazsalyné aggodalma

Ezalatt Lapuváron Swindler báró – elejét veendő a találgatásoknak – elterjesztette, hogy Galombék éjnek évadján felszedelőzködtek, és kivándoroltak a szomszédos Pluritániába. Gréta osztálytársai ezt a magyarázatot hallották a tanítótól, és Fekelycsik, a lakáj jóvoltából erről értesült az udvari személyzet is.

Aznap Berci, miután hazaért az iskolából, lefeküdt az ágyára, és csak bámulta a mennyezetet. Visszagondolt a régi időkre, mikor kicsi, duci fiúcska volt, és a többiek Gömböcnek csúfolták, de Gréta mindig kiállt mellette. Felidézte a verekedésüket a díszudvaron, és Gréta kétségbeesett arcát a születésnapján, amikor ő véletlenül kiütötte a kezéből a két kincset érő mennyek reményét tartalmazó dobozt.

Aztán belegondolt, hogyan is tölti mostanság a szüneteket az iskolában. Eleinte nagyon jólesett neki, hogy Pondrow Pongrác barátkozik vele, mert Pongrác azelőtt sokat bántotta őt, és örült, hogy ennek vége. De sajnos a Pondrow fiúval csak olyan dolgokat lehetett csinálni, amiket ő, Berci nem nagyon élvezett: például kóbor kutyákra löni csúzlival, meg élő békát csempészni a lányok táskájába. Mi tagadás, a Pongráccal töltött napok végén fájt az arca az erőltetett vigyorgástól. Minél többet gondolt a sok vidám játékra Grétával, annál jobban bánta, hogy nem próbált meg kibékülni a lánnyal. De már késő volt a bánat. Gréta örökre elment: Pluritániába költözött.

Miközben Berci az ágyán hevert, özvegy Bazsalyné egyedül üldögélt a konyhában, és nem sokkal érezte magát jobban, mint a fia. Rég megbánta, hogy fecsegett a konyhalánynak Galomb Gergely Ickabog-tagadó nézeteiről. A feltételezés, hogy a férjét talán ledobta a ló, annyira felháborította, hogy nem gondolkodott, csak beszélt, és mire rádöbbsent, hogy amiről beszámolt, az felségárulásnak minősül, addigra nem lehetett visszacsinálni a dolgot. A viláért sem akarta régi barátját bajba sodorni, könyörgött hát Margónak, a konyhalánynak, hogy felejtse el, amit hallott, és sikerült is a szavát vennie.

Ettől akkor egy kicsit megnyugodott, és a kemencéhez lépett, hogy kivegyen belőle egy nagy tepsi frissen elkészült leányálmot. Hanem akkor megpillantotta a konyha sarkában lapító Fekelycsiket. A palotában mindenki tudta a lakájáról, hogy egy sunyi pletykafészek, aki előszeretettel oszon be ajtókon, és leskelődik kulcslyukakon át. Bazsalyné akkor nem merte megkérdezni Fekelycsiktől, hogy mióta ácsorog a sarokban, de most otthon, a saját konyhaasztalánál ülve szörnyű gondolata támadt, és elszorult a szíve az aggodalomtól.

Fekelycsik talán megvitte a faműves árulásának hírét Swindler bárónak...
Lehetséges, hogy Galomb Gergely nem Pluritániában van, hanem a tömlöcben?

Minél tovább tépelődött ezen Bazsalyné, annál jobban elhatalmasodott rajta az aggodalom. Végül nem bírta tovább, átkiáltott Bercinek, hogy elmegy sétálni egyet, és kisietett a házból.

Már alkonyodni kezdett, de a gyerekek még kint játszottak a Városon Belüli Város házai között. Bazsalyné egyik keskeny utcából a másikba fordult, s végül megérkezett a temető melletti házikóhoz. Az épület ablakai sötéten ásítottak, és a műhely ajtaján lakat lógott, de a bejárati ajtó, mikor az özvegy próbaképpen lenyomta a kilincset, kinyílt.

A házból minden mozdítható eltűnt: a bútorok, a lámpák, a falakról a képek. A megkönnyebbülés sóhaja szakadt fel Bazsalynéből. Ha Galomb Gergely a tömlöcben ülne, oda aligha vihette volna magával az összes ingóságát. A ház képe azt mutatta, hogy a hír igaz: a faműves szedte a sátorfáját, és Grétával együtt elment Pluritániába. Az asszony egy kicsit könnyebb szívvel indult haza a Városon Belüli Városon át.

Az egyik utcában egy csapatnyi kislány kötélugrálással múlatta az időt, s a játékhoz egy mondókát ismételgettek, amit abban az időben Duskáldia-szerte hallani lehetett a játszótereken:

*Ickabog, Ickabog, egy, két, három, négy, öt, sok.
Ickabog, Ickabog, szedd a lábad, vagy megfog!
Jól vigyázz, hogy közben el ne hasalj,
mert úgy jársz, mint szegény vitéz...*

Az egyik kislány, aki a kötelet forgatta, észrevette a közeledő Bazsalynét. Sikkantott ijedtében, és elejtette a kötéel végét. Erre a többi gyerek is odafordult, s mikor felismerték a főszütőmester asszonyt, elvörösödtek szégyenükben. Egyikük úgy megrémült, hogy csak vihogni tudott, egy másik lányka meg elpityeredett.

– Semmi baj – nyugtatta őket az özvegy, és mosolyogni próbált. – Nem haragszom.

A kislányok csak álltak, meg se mukkantak, Bazsalyné pedig elhaladt mellettük. Aztán egyszer csak megtorpant, visszafordult, és újra ránézett arra a kislányra, aki elejtette a kötél végét.

– Honnan van a ruhád? – kérdezte.

– Apám hozta, tekintetes asszony – válaszolta a piruló kislány. – Tegnap, amikor hazajött a munkából. A bátyám meg egy jojót kapott.

Bazsalyné hosszú másodpercekig bámulta a ruhát, aztán megfordult, és lassan továbbindult. Győzködte magát, hogy ez csak véletlen, és biztosan téved, de emlékezett rá, hogy többször is látott Grétán egy ugyanilyen ruhát – élénksárgát, margarétákat formázó hímzéssel a nyakán és az ujjá szegélyén –, amikor Galomb Gerda még élt, és szebbnél szebb holmikat varrt a kislányának.

30. fejezet

A láb

Eltelt egy hónap. Lent, a tömlöc mélyén Galomb faműves mester lázasan – sőt eszelősen – dolgozott. Azt ismételte magában, hogy muszáj megcsinálnia a faragott lábat, mert akkor viszontláthatja Grétát. Erőnek erejével hinni akarta, hogy Swindler tartani fogja a szavát, és hazaengedi őt, ha elkészült a munkával. Próbált nem törődni a hanggal a fejében, ami konokul azt szajkózta: „Ezek után sose mehetsz ki innen. Soha.”

Hogy száműzze a reménytelenség érzését, rákapott arra, hogy fennhangon énekelje a királyság himnuszát:

*Dúúúúús-káldia! Vivát, vivát, vivát!
Dúúúúús-káldia! Éltesd a jó királyt...*

A folyamatos éneklés még a reggeltől estig tartó kopácsolásnál és reszelésnél is jobban idegesítette a többi rabot. Szegény lesoványodott, rongyos ruhájú Jamborszky kapitány mindennap könyörgött a mesternek, hogy hagyja abba a gajdolást, de hiába. A faműves fejében nem volt minden rendben. Rögeszméjévé vált, hogy ha folyvást bizonygatja, mennyire hűséges alattvalója a királynak, akkor Swindler elhiszi róla, hogy ártalmatlan, és hazaengedi. Így aztán a cellájában folytatódott a véget nem érő kalapálás, reszelés meg himnuszéneklés, és a hatalmas farönk lassan, de biztosan átalakult egy óriási, karmos lábfejjé, amiből hosszú nyél állt ki, hogy lóhátról a puha talajba lehessen nyomni.

Mikor a mű végre elkészült, Swindler, Lebrencs és Pondrow főstrázsamester levonultak a tömlöcbe, hogy megtekintsék.

– Remek – szólta Swindler báró, miután alaposan szemügyre vette a lábat. – Igazán pompás. Mit szólsz hozzá, Pondrow?

– Úgy gondolom, megfelel a célnak, méltóságos uram – felelte a főstrázsamester.

– Jó munkát végeztél, Galomb – fordult a faműveshez Swindler. – Majd szólok a porkolábnak, hogy ma dupla adag ételt adjon neked.

– De hát az ígérted, szabadon engedsz, ha végzek. – A sápadt, kimerült faműves térdre hullt a báró előtt. – Könyörgöm, méltóságos uram! Értsd meg, látnom kell a lányomat... Esedezem!

Galomb mester Swindler csontos ujjai után kapott, de a báró elrántotta a kezét.

– Hozzám ne merj érní, áruló! Légy hálás, hogy nem végeztettelek ki. De még megtehetem, ha ez a láb nem úgy működik, ahogy szeretném, szóval imádkozz, hogy sikerüljön, amit elterveztem!

31. fejezet

Egy hentes eltűnik

Aznap éjjel a sötétség leple alatt fekete ruhás lovasok indultak útnak Lapuvárról. A menet élén Pondrow főstrázsamester haladt, és velük tartott egy szekér is, amin egy halom zsák alatt ott rejtőzött a hatalmas, pikkelyes-karmos faragott láb.

Mikor a csapat Lordográd határába ért, a fekete ruhások – az Ickabog-védelmi hadtest Swindler által kiválasztott katonái – leszálltak a lovukról, és rongyokat kötöztek a hátasok patájára, hogy tompítsák lépteik zaját, és a nyomaikat felismerhetetlenné tegyék. Azután leemelték a súlyos lábat a szekérről, majd ismét nyeregbe szálltak, és közös erővel odacipelték az alkotmányt ahhoz a – szerencsájukra kissé félreeső – házhoz, amelyben Fellsál Ferenc, a hentes lakott a feleségével.

A katonák közül páran ekkor megkötötték a lovukat, a ház hátsó bejáratához lopóztak, és behatoltak rajta. A többiek közben belenyomták a faragott lábat a hátsó kertkapu előtt a sárba.

Öt perccel később a katonák kicipelték a házból a megkötözött és felpeckelt szájú Fellsál házaspárt – akik gyermektelenek voltak –, és feldobták őket a szekérré. Elárulhatom, az a sors várt rájuk, amitől csak Bock közlegény könyörületesége mentette meg Grétát: hogy megölik őket, és a holttestüket elföldelik valami erdő mélyén.

Swindler kizárólag az olyan emberek életét kímélte meg, akiknek még hasznát vehette: Galomb mesterre szükség lehetett a faragott láb megjavításához, ha az valamiképp károsodik, Jamborszky kapitányt és két bajtársát pedig, ha úgy adódik, rá lehetett venni, hogy ismételjék meg hamis vallomásukat az Ickabogról. Mivel a báró nem tudott elképzelni olyan helyzetet, amelyben épp egy áruló kolbászkészítőre lenne szüksége, parancsba adta, hogy végezzenek a hentesel. Ami szegény Fellsálnét illeti, rá Swindler egy fél gondolatot se vesztegetett, de én azért elmondom nektek, hogy nagyon kedves asszony volt, ha megkérték, mindig szívesen vigyázott az ismerősök gyerekeire, és énekelt a városi kórusban.

Miután Felsállék a szekérré kerültek, néhány katona visszament a házba, és egy hatalmas szörnyeteg pusztítását imitálva ízzé-porrá törték a berendezést.

A társaik közben ledöntötték a hátsó kerítést, majd belenyomták a hatalmas lábat a baromfiudvar porába, hogy úgy tűnjön, mintha a portyázó bestia a szárnyasokat is megtámadta volna. Az egyik katona levetette a csizmáját meg a kapcáját, és mezítlábas nyomokat hagyott hátra, hogy majd azt higgyék, Fellsál úr kiszaladt megvédeni a jószágait. Ezután ugyanez a katona elkapott egy kakast, levágta a fejét, szétlocsolta a vérét, és teleszórta az udvart a kitépett tollaival. Végezetül pedig kirúgta a tyúkól oldalát, hogy a szárnyasok szétszaladjanak.

A katonák még jó néhány helyen belenyomták a faragott lábat a Fellsálék háza körüli sárba, úgy rendezve a nyomokat, hogy azok a szilárd talaj felé mutassák az Ickabog távozásának irányát. Ezután Galomb mester alkotása visszakerült a szekérre, a halálra szánt hentes és felesége mellé, majd a fekete ruhások lóra pattantak, és a csapat eltűnt az éjszakában.

32. fejezet

Hiba a tervben

Fellsál Ferenc szomszédai, mikor reggel, felkelés után kinéztek házuk ablakán, bóklászó baromfikat láttak mindenfelé. Átsiettek hát a henteshez, hogy szóljanak neki a tyúkok szökéséről. Képzelték, mennyire megrémültek, amikor meglátták a hatalmas lábnyomokat, a szétlocsolt vért, a tollakat, a betört hátsó ajtót, és felfedezték, hogy a házaspár eltűnt.

Egy óra se telt bele, és jókora tömeg gyűlt össze Fellsálék házánál. Mindenki elborzadva nézte a szörny lábnyomait, a betört ajtót és a szétzúzott bútorokat. Páni félelem lett úrrá az embereken, és a hír, hogy az Ickabog feldúlta egy lordográdi hentes házát, futótűzként terjedt észak, dél, kelet, és nyugat felé. Kikiáltók kolompoltak a városok terein, s egy-két nap múltán már csak a lápöldiek nem tudtak róla, hogy az Ickabog tett egy éjszakai kirándulást messze délre, hogy ott elragadjon két embert.

Swindler lordográdi kémje, aki egész nap a városban járt-kelt, hogy a közhangulatról pontos értesüléseket szerezzen, délután megüzente urának, hogy a fortélyos művelet teljes mértékben beváltotta a hozzá fűzött reményeket. Hanem aztán kora este, mikor már a tavernába készült, hogy sült kolbásszal és egy pofa sörrel ünnepelje meg a sikert, észrevett néhány embert, akik fojtott hangon vitatkoztak az egyik szörnylábnyom mellett csoportosulva. Ezt gyanúsnak találta, ezért odaténfergett hozzájuk.

– Rémisztő, nem? – szólította meg a beszélgetőket. – Milyen hatalmas lába van! És mekkorák a karmai!

Az egyik férfi, aki történetesen Fellsál szomszédja volt, felemelte tekintetét a lábnyomról, és a homlokát ráncolta.

– Ez fél lábon ugrál – mondta.

– Hogy micsoda? – hökkent meg a kém.

– Fél lábon ugrál – ismételte a szomszéd. – Nézd csak meg, jóember! Egytől egyig minden nyom egy bal lábé. Tehát az Ickabog vagy fél lábon ugrál, vagy...

A szomszéd nem fejezte be a mondatot, de az arckifejezése is elég volt ahhoz, hogy a kém tavernát, kolbászt meg sört feledve lóra kapjon, és elvágtsa a lapuvári palota felé.

33. fejezet

Frédi király aggályai

Swindler és Lebrencs, nem is sejtve, milyen új veszély fenyegeti a fondorlatos terv sikerét, mindennapos szokásuk szerint asztalhoz ültek, hogy a király társaságában elköltsék a lakomának beillő késő esti vacsorát.

Félhetetlen Frédi kevésbé volt nyugodt, mint ők, mert a lordográdi Ickabog-támadás híréből azt szűrte le, hogy a szörnyeteg minden addiginál közelebb merészkedett a palotájához.

– Csúnya egy história – dörmögte Lebrencs, aki épp egy egész tál pástétomot tolt a tányérjára.

– Hát igen, megdöbbenő – csóválta a fejét Swindler, miközben vágott egy szeletet a fácánpecsenyéből.

– Csak azt nem értjük – ráncolta a homlokát Frédi –, hogy miként juthatott át a bestia a katonák gyűrűjén.

Hiszen – mondanom sem kell – az uralkodót úgy tájékoztatták, hogy az Ickabog-védelmi hadtest egyik hadosztálya állandó tábort vert a láp szélén, megakadályozandó, hogy a szörny kiszökjön, és portyára induljon az ország többi részében.

Swindler báró számított a király felvetésére, és készen állt a magyarázattal:

– Tudom, hogy megbocsáthatatlan, felség, de két katona elaludt az őrhelyén. Az Ickabog rájuk támadt, és elevenen felfalta őket.

– Szent szalmaszál! – hüledezett Frédi.

– Az Ickabog ily módon áthatolt a védelmi vonalon – folytatta a báró –, és dél felé vette útját. Azt gyanítjuk, hogy a hentesáruk illata csalta Lordográdba. Ott-tartózkodása során elfogyasztott néhány tyúkot, valamint a hentest és a feleségét.

– Rémséges... Rémséges... – Frédi megborzongott, és eltolta maga elől a tányért. – De a szörnyű vérengzés után visszakotródott a mocsárba, ugye?

– A nyomolvasóink szerint igen, felség – bólított Swindler. – Hanem most, hogy megízlelt egy lordográdi kolbászon hízott hentest, arra kell készülnünk, hogy rendszeresen megpróbál majd utat találni a védelmi vonalon át. Ezért úgy vélem, ajánlatos lenne megkettőznünk az északon állomásozó ezredek számát. Persze ez sajnos azzal jár, hogy az Ickabog-adót is a duplájára kell emelnünk.

A bárók szerencséjére Frédi minden figyelmét Swindlernek szentelte, így nem vette észre, hogy Lebrencs elvigyorodik.

– Igen... Nem kizárt, hogy ezt kellene tennünk – mondta homlokráncolva.

Félhetetlen Frédi felpattant, és zaklatottan járkálni kezdett a fényűző ebédlőteremben. Pompás öltözéke – egy égszínkék selyemből készült, akvamaringombos kabát – káprázatosan mutatott a lámpák fényében. Frédi meg is torpant a tükör előtt, és csodálni kezdte magát, ám aztán újra elfelhőzte az arcát egy gondolat.

– De azért... – szólalt meg bizonytalanul – azért szeret még minket a nép, ugye?

Swindler hátrahőkölt.

– Felsőleges uram, hogy kérdezhetsz ilyet? Senki sem ült még Duskáldia trónján, akit úgy imádtak volna az alattvalók, mint felségedet!

– Csak tudod... tegnap, a vadászatból hazafelé jövet az volt a benyomásunk, hogy az emberek nem örülnek nekünk annyira, mint máskor – panaszkolta Frédi.
– Alig hallottunk éljenzést, és csupán egy zászlót láttunk.

– Kérem a neveket és a címeket – szólt pástétomtól dagadó pofazacskóval Lebrencs, és ceruza után kezdett kotorászni a zsebében.

– Nem tudunk neveket és címeket, Lebrencs – rázta a fejét a király, miközben egy függönybojtot babrált. – Egyszerű járókelők voltak. De nagyon felkavart minket a dolog, és miután visszaértünk a palotába, azt a hírt kaptuk, hogy elmarad a kérelmek napja.

– Ah – bólintott Swindler –, igen, akartam erről beszélni felségeddel...

– Szükségtelen – legyintett a király. – Eslanda kisasszony már mindent elmondott.

– Micsoda? – Swindler majd felnyársalta Lebrencset a tekintetével.

Szigorúan meghagyta cimborájának, hogy ne hagyja Eslandát a királlyal beszélni, de még a közelébe se engedje.

Lebrencs sértődötten megvonta a vállát. Swindler csak nem várhatja el tőle, hogy a nap minden percében a király mellett legyen! Az embernek például néha ki kell mennie a mosdóba.

– Eslanda elmondta, hogy az emberek panaszkodnak, mert sokallják az Ickabog-adót – folytatta Frédi. – És a kisasszony szerint az a szóbeszéd járja, hogy nem is állomásoznak csapataink északon!

– Ezek sületlenségek! – méltatlankodott Swindler.

Holott az is igaz volt, hogy nem állomásoznak csapatok északon, meg az is, hogy egyre többen panaszkodnak az adó miatt. Éppen ezért mondta le a báró a kérelmek napját. Esze ágában se volt hagyni, hogy Frédi szembesüljön a nép elégedetlenségével. Amilyen ütődött, még a fejébe venné, hogy csökkenti az adót, vagy – ne adj’ isten – ellenőröket küld a nem létező északi táborba.

– A lápnál állomásozó ezredek természetesen cserélődnek, felség – magyarázta, s közben azon morfondírozott, hogy ha be akarja fogni az okvetetlenkedők száját, muszáj lesz felküldenie pár katonát a mocsárhoz. – Biztos valami tompa agyú lápföldi látott egy ezredet ellovagolni, és azt képzelte, hogy nem maradt senki odafent... Miért is nem háromszorozzuk meg az Ickabog-adót, felség? – vetette fel, és arra gondolt, hadd kapják meg a magukét a panaszkodók. – Elvégre a szörnyeteg valóban áttörte tegnap éjjel a vonalunkat. Ha háromszor annyi katona őrködik, többet nem történhet ilyen, és akkor mindenki elégedett lesz.

– Igen – ráncolta a homlokát Frédi király. – Igen, van benne valami. Mert ugyebár, ha a szörny egyetlen éjszaka alatt végzett négy emberrel és még tyúkokkal is...

Ekkor Fekelycsik, a lakáj lépett az ebédlőterembe. Mély meghajlás után odasúgta Swindlernek, hogy befutott a lordográdi kém, és sürgős kihallgatást kér.

– Felséges uram – szólt higgadtan a báró –, sajnós most mennem kell. De aggodalomra semmi ok! Csak van egy kis gond a... lovammal.

34. fejezet

Még három láb

– Ajánlom, hogy fontos híred legyen! – Öt perccel később Swindler e szavakkal lépett be a Kék Szalonba, ahol a kém várakozott.

– Méltóságos... uram – zihálta a még mindig kifulladt férfi. – Azt mondják... hogy a szörny... fél lábon... ugrál.

– Mit mondanak?

– Hogy ugrál, uram... fél lábon! Észrevették... hogy az összes nyomot... ugyanaz a... bal láb hagyta.

Swindler elnémult a döbbenettől. Soha fel sem merült benne, hogy az egyszerű embereknek lehet annyi eszük, hogy észrevegyenek ilyesmit. Még neki magának – aki ugyan sose viselte gondját semmiféle élőlénynek, se embernek, se állatnak, a saját lovának se –, még neki sem fordult meg a fejében, hogy ami több lábon jár, az esetleg nem csupa egyforma nyomot hagy.

– Mindenre nekem kell gondolnom?! – bömbölte, azzal kiviharzott a szalonból.

Az őrszobában ott találta Pondrow- t, aki három cimborájával kártyázott egy kupa bor mellett. A főstrázsamester felpattant Swindler láttán, s a báró intett neki, hogy jöjjön ki az ajtó elé.

– Most rögtön gyülekezteted a teljes Ickabog-védelmi hadtestet – utasította Swindler fojtott hangon. – Felviszed őket északra, de úgy, hogy minél nagyobb feltűnést keltsetek. Azt akarom, hogy Lapuvártól Jeroboámig mindenki lásson titeket elvonulni. Ha pedig fölértetek, letáboroztok, és őrláncot állítasz fel a lép szélén.

– De... – hebegte döbbenten Pondrow, aki igencsak beleszokott abba, hogy kényelemben és bőségben éljen a palotában, meg néha parádézzon egyet díszegyenruhában Lapuvár utcáin.

– Semmi „de!” – torkolta le Swindler. – Nem kifogásokat akarok, hanem eredményeket! Pletykálni kezdtek, hogy nincs egy árva katonánk se fent északon! Eredj, tedd, amit mondtam, és útközben verjete fel, ahány embert csak tudtok! De két katonát hagyj itt nekem, Pondrow. Csak kettőt. Van egy kis munkám a számukra.

Az elkámpicsorodott Pondrow – mit volt mit tenni – elment összetrombitálni a csapatait.

Swindler a tömlöc felé vette útját, s mikor leért, az első hang, amit meghallott, Galomb mesteré volt. A faműves még mindig énekelte Duskáldia himnuszát.

– Hallgass! – förmedt rá a báró, majd kivonta kardját, és intett a porkolábnak, hogy engedje be Galomb cellájába.

Alig ismert rá a mesterre. Mióta Galomb szembesült azzal, hogy nem engedik ki a tömlöcből soha többé, sose fogja viszontlátni Grétát, a téboly fénye költözött a szemébe. Mivel pedig borbélyhoz sem jutott el már régen, bozontos haját és szakállat növesztett.

– Azt mondtam, hallgass! – bömbölte Swindler, mert a faműves, mintha megsüketült volna, tovább dúdolta a himnuszát. – Szükségem van még három lábra, hallod? Még egy bal és két jobb lábra. Megértetted, faműves?

Galomb mester abbahagyta a dúdolást.

– Ha megcsinálom őket, uram – szólalt meg rekedten –, hazamehetek a lányomhoz?

Swindler elmosolyodott. Immár kétsége se volt afelől, hogy Galombnak eszét vette a fogság, hisz csak egy örült hiheti, hogy négy Ickabog-láb elkészítése után szélnek eresztik.

– Hát persze – felelte. – Reggel idehozatom neked a rönköket. Dolgozz serényen, és ha elkészültél, hazamehetsz a lányodhoz.

A tömlőcből kivezető lépcső tetején két katona várta Swindlert – az a kettő, akiket Pondrow-tól kért. Felvitte őket a lakosztályába, ellenőrizte, hogy Fekelycsik, a lakáj nincs-e a közelben, majd bezárta az ajtót, és a katonákhoz fordult.

– Fejenként ötven dukát üti a markotokat, ha elvégezték egy feladatot úgy, ahogy mondom – közölte előljáróban, és elégedetten nyugtázta, hogy a katonák szemében mohó fény csillan. – Szegődjetez Eslanda kisasszony nyomába, tartsátok szemmel felkeléstől lefekvésig, megértettétek? De nem szabad észrevennie, hogy figyelitek. Várjátok ki az alkalmas pillanatot, amikor egyedül van, és el tudjátok rabolni őt úgy, hogy senki nem lát, de még csak nem is hall semmit. Ha balul üt ki a dolog, mert a kisasszony kereket old, vagy meglátnak titeket, letagadom, hogy a parancsomra cselekedtetek, és halál vár rátok!

– Mit csináljunk vele, ha sikerül elkapnunk? – kérdezte az egyik katona, akinek a szemében már nem mohóság, hanem félelem csillogott.

– Hmm... – Swindler elfordult, kibámult az ablakon, és hangosan töpregett:
– Egy udvarhölgy mégiscsak más, mint egy hentes. Az Ickabog nem jöhet be a palotába, hogy felfalja... Nem, a legjobb lesz... – A báró ravasz képén lassan mosoly terült szét. – A legjobb lesz, ha a vidéki birtokomra viszitek a kisasszonyt. Üzenjetez, ha odaértetez vele, és várjátok ott, amíg megérkezem.

35. fejezet

Swindler báró lánykérése

Pár nappal később Eslanda kisasszony épp magányosan sétált a palota rózsakertjében, amikor a bokrok közt rejtőző két katona úgy döntött, eljött az idő a támadásra. Lefogták a kisasszonyt, felpceckelték a száját, hátrakötötték a kezét, és nem sokkal később már úton is voltak vele Swindler vidéki birtoka felé. Mikor odaértek, üzentek a bárónak, aztán az utasításhoz híven várták, hogy megérkezzen.

Swindler, miután megkapta a hírt, tüstént hívatta Eslanda kisasszony szobalányát, Mirandát, és zsarolással – azt mondta, meggyilkoltatja a húgát – rávette őt, hogy levélben tájékoztassa úrnője minden ismerősét arról, hogy Eslanda zárdába vonult, és apácának állt.

A kisasszony barátnőit és barátait zavarba ejtette a hír. Eslanda soha egyiküknek se mondta, hogy apáca akarna lenni. Többen közülük szinte biztosra vették, hogy Swindlernek köze van a kisasszony hirtelen eltűnéséhez, és sugdostak is egymás között erről, de akkor már annyira rettegett mindenki a bárótól, hogy – bármily szörnyű ezt kimondani – egyikük se mert kutatni Eslanda után, vagy akár csak megkérdezni róla a főtanácsost. És ami talán ennél is rosszabb, egyikük se próbált segíteni Mirandán, akit – mikor szökni próbált a Városon Belüli Városból – elfogtak és tömlöcbe vetettek.

Swindler másnap késő este érkezett meg vidéki birtokára. Adott ötven-ötven dukátot Eslanda elrablóinak, és még egyszer nyomatékosította, hogy ha eljár a szájuk, kivégezteti őket. Azután tükör elé állt, megpödörte ritkás bajszát, majd elindult a foglyához, aki az igencsak poros könyvtárszobában ült, és gyertyafénynél olvasott.

– Jó estét, nemes kisasszony! – köszönt udvarias meghajlással a báró.

Az udvarhölgy szótlánul nézett rá.

– Jó hírem van – folytatta széles mosollyal Swindler. – Kegyed a főtanácsos felesége lesz.

– Inkább a halál – felelte higgadtan Eslanda, majd lapozott, és tovább olvasott.

– Ugyan, ugyan – csóválta a fejét a báró. – Kegyed is láthatja, mekkora szükség van a házamban egy gondos asszonyi kézre. Itt hasznossá teheted magad, és boldogabb leszel, mint ha csak sóvárognál a sajtkészítő fia után, aki, megjegyzem, nemsokára úgyis éhen hal.

Eslanda kisasszony biztosra vette, hogy Swindler meg fogja említeni Jamborszky kapitányt, és erre a pillanatra készült, amióta csak megérkezett a hideg és koszos kúriába. Így pirulás és könnyek nélkül tudta most mondani:

– Már rég nem érdekel Jamborszky kapitány sorsa, báró uram. Megundorodtam tőle, miután beismerte aljas árulását. Sose tudnék szeretni egy hitszegő férfit – épp ezért nem tudnám szeretni kegyelmedet sem.

Eslanda olyan meggyőzően adta ezt elő, hogy Swindler hitt neki. Zsarolással próbálkozott hát, azt mondta, ha Eslanda kikoszarazza, megöleti a szüleit, de az udvarhölgy felhívta rá a figyelmét, hogy akárcsak Jamborszky, ő is elárvult már. Ekkor a báró azzal fenyegetőzött, hogy elkobozza Eslandától az anyja után rámaradt ékszereket, de erre a kisasszony csak vállat vont, és azt felelte, úgyis jobban szereti a könyveket. Swindler végezetül azt mondta, megöli őt, ha ellenkezik, mire Eslanda biztatta, hogy tegye csak meg, mert még az is jobb, mint a báróval társalogni.

Swindler reszketett a dühtől. Hozzászokott, hogy minden az akarata szerint történik, és most itt volt valami, amit nem kaphatott meg – s ezért még jobban vágyott rá. Mérgében azt kiáltotta, ha Eslanda annyira szereti a könyveket, bezárja őt ebbe a könyvtárszobába örökre. Az ablakokra rácsot szereltet, és Serbling, a komornyik naponta háromszor enni hoz majd neki, de a szobát csak akkor hagyhatja el, mikor a mosdóba megy. Mindaddig, amíg bele nem egyezik a házasságba.

– Akkor itt fogok meghalni – felelte higgadtan Eslanda. – Vagy ki tudja, talán a mosdóban.

Mivel ezután már egy szót sem tudott kihúzni a kisasszonyból, Swindler tajtékozva elviharzott.

36. fejezet

Duskáldia éhezik

Eltelt egy év... aztán kettő... majd három, négy és öt.

Duskáldia, ez a kicsiny királyság, amit egykor minden szomszédja irigyelt varázslatosan termékeny földjéért, sajtkészítőinek, borászainak és sütőmestereinek kiválóságáért, no meg lakóinak elégedettségéért, mostanra a felismerhetetlenségig megváltozott.

Igaz, Lapuváron többé-kevésbé a régi kerékvágásban haladt minden. Swindler nem akarta, hogy a király észrevegye a változást országában, sok aranyat költött hát arra, hogy a fővárosban – és különösképpen a Városon Belüli Városban – a megszokott módon menjenek a dolgok. Az északabbi települések lakói viszont sanyarú sorsra jutottak. Egyre több termelő, kereskedő és iparos volt kénytelen felhagyni tevékenységével: sorban zártak be a boltok és a borozók, a kovács- és bognárműhelyek, parlagon heverték a földek, elgazosodtak a szőlőskertek. Az Ickabog-adó nyomorba taszította az embereket, s ha ez még nem lett volna elég, mindenki rettegett, hogy őt látogatja meg legközelebb a szörnyeteg – vagy bármi legyen is az, ami ajtókat tör be, és hatalmas lábnyomokat hagy a házak körül.

Ha valaki kétségbe vonta, hogy az Ickabog áll a támadások mögött, és ezt volt bátorsága hangoztatni is, számíthatott rá, hogy ő lesz a következő, akit felkeresnek a „talpalók”. Swindler és Pondrow virágnyelven így hívta azokat a különítményeseket, akik éjszaka orvul meggyilkolták az Ickabog-tagadókat, és talpnyomokat helyeztek el az áldozat házájánál.

Csakhogy akadtak néha olyan kételkedők is, akik valamelyik város közepén laktak, olyan helyen, ahol a szomszédok közelsége miatt nehéz lett volna észrevétlenül „Ickabog-támadást” kivitelezni. Ezeket az embereket Swindler elfogatta, és ahogy Jamborszkyval és két bajtársával tette, a szeretteik fenyegetésével kizsarolta belőlük a beismerő vallomást.

Mivel egyre több ilyen árulót ítélték el, a börtönök megteltek, és Swindlernek újabbakat kellett építtetnie. Emellett immár további árvaházakra is szükség lett. Most biztos azt kérditek: miért kellett a galád bárónak árvaházak?

Nos, először is azért, mert sok gyerek szüleit megölték vagy bebörtönözték, a barátok és ismerősök pedig nem tudták már befogadni a magukra maradt gyerekeket, hiszen ők maguk is nélkülöztek.

Másodszor: a szegények nagy számban haltak éhen. Mivel a szülők inkább megvonták a falatot a saját szájuktól, csak hogy a gyerekeiket etethessék, sok családban a kicsik maradtak életben utolsóként.

A harmadik ok pedig az volt, hogy az otthonukat veszített, földönfutóvá vált emberek közül sokan kénytelenek voltak árvaházba adni a gyerekeiket, mert csak így tudták biztosítani, hogy azok enni kapjanak, és tető legyen a fejük felett.

Talán emlékeztek még a palotabeli szolgálólányra, Hennire, aki értesítette róla Eslanda kisasszonyt, hogy Jamborszky kapitányt és két bajtársát ki akarják végezni. Nos, ez a Henni a kisasszonytól kapott pénzből kocsit fogadott, és hazautazott az apjához, aki Jeroboám mellett lakott, és szőlőtermesztésből élt. Egy évre rá Henni hozzáment egy Heiman nevű férfihoz, majd ikreket szült neki: egy kislányt és egy kislányt.

Az Ickabog-adó fizetése azonban túl nagy terhet rótt a Heiman családra. Be kellett zárniuk kis szatócsboltjukat, és Henni szüleinek a segítségére se számíthattak, mert ők – miután elvesztették a szőlőjüket – éhen haltak. A család hajléktalanná vált, a gyerekek pityeregtek az éhségtől, Henni és a férje pedig kétségbeesésükben felkeresték Dagony néne árvaházát. A síró ikreket kiszakították anyjuk karjából, az ajtó becsapódott, csattantak a reteszek, szegény Heiman Henni és a férje pedig távoztukban könnyeiket nyelve csak azért fohászkodtak, hogy Dagony néne legalább életben tartsa a gyerekeiket.

37. fejezet

Gréta és a hold

Dagony néne árvaháza sokat változott azóta, hogy Galomb Gréta egy zsákban megérkezett oda. A kidőlt-bedőlt kulipintyó helyén immár hatalmas köépület állt, rácsos ablakkal, erős, zárható ajtókkal, és elegendő hellyel száz gyerek számára.

Gréta azóta is ott lakott. Az évek során nagyot nőtt, és még soványabb lett, mégis ugyanazt a munkaköpenyt hordta, amiben elrabolták. Többször hozzávarrt az ujjához meg az aljához, hogy elég hosszú legyen, és mindig gondosan megfoltozta, ha elszakadt. Ez a ruhadarab volt az egyetlen tárgy, az egyetlen megfogható dolog, ami még az otthonához és az apjához kötődött, ragaszkodott hát hozzá, és kitartóan viselte, ahelyett hogy ruhákat varrt volna magának a zsákokból, amikben a káposztát hozták, ahogy Márta és a többi nagylány tette.

Az elrablása után még éveken át szilárdan hitte, hogy az apja életben van. Okos lány volt, és már annak idején is tudta, hogy Galomb Gergely nem hisz az Ickabogban, meggyőzte hát magát, hogy apját a kétkedése miatt börtönbe zárták, egy cellában ül valahol, és esténként a rácsos ablakon kinézve ugyanazt a holdat látja, amit ő, Gréta bámul estéről estére, mielőtt elalszik.

Aztán a Dagony nénénél töltött hatodik évében, egy este, miután betakargatta a Heiman ikreket, és megígérte nekik, hogy nemsokára eljön értük az anyukájuk meg az apukájuk, Gréta lefeküdt Márta mellé, szokása szerint kinézett az ablakon át a ragyogó égi korongra, és egyszerre rádöbbsent: már nem tud hinni benne, hogy az apja él. Úgy röppent el a reménykedés a szívéből, mint kifosztott fészkeről a menekülő madár, de miközben kicsordultak a könnyei, arról győzködte magát, hogy édesapja most már egy jobb helyen van, fent a mennyben, együtt az édesanyjával. Abból a gondolatból próbált vigaszt meríteni, hogy a szülei a földi lét béklyóját levetve immár bárhol lakhatnak, így az ő szívében is, és neki úgy kell őriznie magában az emléküket, mint egy kis lángot. De azért lássuk be, nem valódi vigasz, hogy a szüleink a szívünkben élnek, amikor igazából arra vágyunk, hogy eljöjjenek, és átöleljenek minket.

Sok árvaházi gyerekkel ellentétben Gréta tiszta és világos képet őrzött magában az édesapjáról és az édesanyjáról. A szeretetük emléke arra ösztönözte, hogy napról napra gondját viselje a nála kisebbeknek, és tegyen róla, hogy legalább ők megkapják azokat az öleléseket és azt a féltő figyelmet, amiben neki magának rég nem volt része.

De a szülei emlékén kívül volt még valami, ami tartotta Grétában a lelket. Az a megmagyarázhatatlan érzés élt benne, hogy valami fontos dologra hivatott. Valamire, ami nemcsak az ő életét, hanem egész Duskáldia sorsát megváltoztatja majd. Soha senkinek nem beszélt erről a különös előérzetről – még legjobb barátnőjének, Mártának sem –, de erőt merített belőle. És biztosra vette, hogy ha kitart, eljön az ő ideje.

38. fejezet

Swindler báró látogatása

Dagony néne azon kevés duskáldiaiak közé tartozott, akik az elmúlt években megszédtek magukat. A néne azzal kezdte, hogy befogadott minden gyermeket és csecsemőt, akit csak elhoztak hozzá, és mikor omladozó háza már tényleg zsúfolásig megtelt, támogatást igényelt az országot kormányzó két bárótól, hogy bővíthesse intézményét. Az árvaház-üzemeltetés abban az időben jószerével a legjövedelmezőbb üzletág volt, így aztán Dagony néne válogatott finomságokkal kényeztethette magát. A legtöbb aranyát persze jó jeroboámi borra költötte, és sajnos el kell mondanom, hogy ha leitta magát, borzasztóan tudott viselkedni. Az árvaház lakóit csúnya sebek és kék foltok emlékeztették Dagony néne részeg tombolásaira.

A néne gondjaira bízott kicsik nem mind bírták sokáig, hogy káposztalevesen és verésen kell élniük. Amíg elől, a bejárati ajtón át végtelen sorban áramlottak befelé az éhező gyerekek, addig hátul, a ház mögötti kis temetőben egyre több parcella telt meg. Dagony nénét ez nem zavarta. Neki minden Janó és Juli egyforma volt: egy sápadt, beesett arc, ami annyit ér, ahány aranyat a befogadásáért kapott.

Azonban Swindler duskáldiai rémuralmának hetedik évében, amikor Dagony néne ismét benyújtotta igényét egy nagyobb összegű támogatásra, a főtanácsos úgy döntött, mielőtt fizet, szemlét tart az árvaházban. Öméltósága fogadására Dagony néne felöltötte legszebb fekete selyemruháját, és még arra is ügyelt, hogy kivételesen ne legyen borszagú a lehelete.

– Hát nem szánni valók, méltóságos uram? – kérdezte, mikor a báró – zsebkendőjét az orra elé tartva – végignézett a sápadt, sovány gyerekeken. A néne lehajolt, és karjára vett egy Láp földéről érkezett, totyogó kiseddet, akinek dagadt volt a hasa az éhezéstől. – Ugye látja, méltóságod, mekkora szükségük van méltóságod kegyes támogatására?

– Igen, igen, látom – morogta Swindler. Ő maga nem szerette a gyerekeket, főleg nem az ilyen szutykosakat, de tudta, hogy a duskáldiaiak érthetetlen módon rajonganak a kölykökért, nem lett volna hát jó ötlet hagyni, hogy túl nagy számban haljanak meg. – Rendben van, Dagony néne, megkapod a pénzt.

Már indult volna kifelé a házból, de ekkor megakadt a szeme egy sápadt teremtesen, aki az ajtó mellett állt, és két kiseddet tartott a karjában. A lány valahogy elütött a többi gyerektől, és nemcsak a folt hátán folt köpenye miatt.

Swindler furcsamód ismerősnek találta a vonásait. A többi árvaháztólteléssel ellentétben ezt a lányt szemlátomást a legkevésbé se bővölte el sem a báró pompás főtanácsosi díszköntöse, sem a fényes kitüntetések, amiket az Ickabog-védelmi hadtest vezénylő tábornokaként saját magának adományozott.

A báró megállt Gréta előtt, és kissé leeresztette illatosított zsebkendőjét.

– Mi a neved, te lány? – kérdezte.

– Juli, méltóságos uram. Tudod, mi itt mind Julik vagyunk – felelte minden megilletődöttség nélkül Gréta.

Emlékezett a báróra a palota díszudvaráról, ahol egykor oly sokat játszott. Azt se felejtette el, hogy Swindler és Lebrencs mindig undorral néztek rájuk, gyerekekre, mikor arra sétáltak.

– Miért nem hajtasz térdet? A király főtanácsosa vagyok.

– Egy főtanácsos nem király – válaszolta Gréta.

– Mit mond a lány? – káromgott közbe Dagony néne, és odadöcögött, hogy lássa, nem kever-e bajt Gréta.

Árvaházának összes lakója közül Galomb Grétát szenvedhette a legkevésbé. Sosem sikerült őt igazán megtörnie, pedig minden módszerét kipróbálta rajta.

– Mit beszélsz, Randa Juli? – kérdezte.

Gréta egyáltalán nem volt csúnya, de Dagony néne ezzel a csúfnévvel is igyekezett megaláznia őt.

– Közölte, miért nem hajt térdet előttem – felelt a lány helyett Swindler.

Közben egyre Gréta arcát fürkészte, és azon töprengett, hol látta már ezt a fekete szempárt.

Elárulom: Gréta szemében a faművesét látta viszont, akit rendszeresen felkeresett a tömlöcben. De mivel Galomb mester tekintetében téboly ült, ez a lány pedig okos és higgadt pillantással nézett rá, Swindlernek nem sikerült összekötnie a kettőt.

– Randa Juli mindig is pimasz volt – magyarázkodott Dagony néne, és magában megfogadta, hogy amint a báró kilép az ajtón, példásan megbünteti Grétát. – Előbb-utóbb kiteszem a szűrét, méltóságos uram. Hadd tudja meg, milyen az utcán aludni, és a koldusok kenyerét enni. A hálátlan bitangja nem érdemli meg, hogy ágyat és meleg ételt kapjon tőlem!

– Mondhatom, nagyon fog hiányozni a káposztaleves – jegyezte meg fagyosan Gréta. – Tudta méltóságod, hogy mi itt mindig azt eszünk? Káposztalevest, naponta háromszor.

– Nyilván igen tápláló étel – mondta a báró.

– Habár néha, különleges alkalmakkor – folytatta a lány – árvák süteményét is kapunk. Tudja méltóságod, hogy milyen az?

– Nem – felelte szórakozottan Swindler. Van valami ebben a lányban... De micsoda?

– Romlott dolgokból csinálják – fúrta a tekintetét Gréta a báróéba. – Záptojásból, penészes lisztből, a kamrában felejtett régi maradékokból... Az emberek már nem tudnak mit adni nekünk, egybesütnek hát mindent, amit ők nem ennének meg, és azt teszik a küszöbünkre. A gyerekek sokszor megbetegsznek az árvák süteményétől, de annyira éhesek, hogy mégis megeszik.

Swindler nem különösebben figyelt arra, amit a lány mondott, arra viszont igen, ahogyan mondta. Bár Gréta már jó pár éve Jeroboámban élt, kicsit még mindig a lapuváriak modorában beszélt.

– Honnan való vagy, leány? – kérdezte Swindler.

Az árvaház többi lakója mukkanni se mert, csak bámulták, ahogy Gréta a báróval beszélget.

Amennyire Dagony néne utálta Grétát, annyira rajongtak érte a kisgyerekek, mert a lány megvédte őket a nénétől meg Undok Janótól, és sose vette el a dugi kenyérhéjukat, ahogy azt a nagyobbak rendszeresen tették. Azért is szerették Grétát, mert néha kenyeret és sajtot szerzett nekik Dagony néne saját készletéből, pedig az veszélyes vállalkozás volt, és nemegyszer kapott érte verést Undok Janótól.

– Duskáldiai vagyok, báró úr – felelte Gréta. – Tudja, méltóságod, az egy olyan ország volt, ahol senki se éhezett, és nem voltak szegények.

– Elég ebből! – mordult fel Swindler, majd Dagony nénéhez fordult. – Egyetértek veled, asszonyság. Ez a gyermek nem érdemli meg a gondoskodást. Tedd csak ki őt a házból, majd a világ móresre tanítja.

Azzal a báró kifordult a házból, és még az ajtót is becsapta maga után. Abban a minutumban lendült Dagony néne botja Gréta felé, de a lány könnyedén kitért az útjából, elvégre sokéves gyakorlata volt ebben. Ezután a vénasszony elcsoszogott, botjával kergetve szét a kicsiket, és hamarosan becsapódott mögötte kényelmes szalonjának ajtaja. Kisvártatva a gyerekek dugó pukkanását hallották odabentről.

Este, miután a lányok lefeküdtek a szalmazsákjukra, Márta hirtelen odafordult Grétához.

– Tudod, nem igaz ám, amit a főtanácsosnak mondtál.

– Mire gondolsz? – kérdezte suttogva Gréta.

– Hogy régen senki nem volt szegény, és nem éhezett Duskáldiában. Mi Láp földén soha nem laktunk jól.

– Bocsáss meg – szabadkozott Gréta. – Elfelejtettem.

– Persze ez azért volt – motyogta álmosan Márta –, mert az Ickabog mindig ellopta a juhainkat.

Gréta összehúzta magát a vékony takaró alatt, hogy ne fázzon annyira. Ennyi év alatt sem sikerült meggyőznie Mártát, hogy az Ickabog nem létezik.

Ezen az estén viszont úgy érezte, sokkal jobb lehet egy vérszomjas lápi szörnyetegtől félni, mint szembesülni azzal a rettenetes emberi gonoszsággal, amit Swindler báró tekintetében látott.

39. fejezet

Berci és az Ickabog-védelmi hadtest

Most pedig térjünk vissza Lapuvárra, ahol fontos események vannak készülöben.

Biztosan emlékeztek rá, hogy Berci az apja, Bazsaly főstrázsamester temetése után otthon összetörte a piszkavassal a játék Ickabogját, és megfogadta, hogy ha nagy lesz, megkeresi a gyilkos szörnyet, és bosszút áll rajta.

Nos, Berci immár a tizenötödik születésnapjára készült. Azt mondhatjátok, gyerek volt még, csak hogy abban az időben az ilyen korú fiúk már felcsaphattak katonának, Berci pedig híret vette, hogy az Ickabog-védelmi hadtestet kibővítik. Így hát egy hétfői nap reggelén, anélkül, hogy szólt volna szándékáról az édesanyjának, a szokott időben elindult otthonról, de a tankönyveit még a kertben egy bokor aljába rejtette, és nem az iskolába ment, hanem a palota felé vette útját, hogy jelentkezzen a hadtest állományába. Az inge alatt, a nyakában, hogy szerencsét hozzon, ott lógott az ezüstmedál, amit apjának az Ickaboggal szembeni vitéz helytállásáért kapott.

Nem járt még messze a házuktól, amikor kisebb csődületbe futott az utcán. Az emberek egy postakocsit álltak körül. Ám Berci, mivel egyre csak azon törte a fejét, hogyan feleljen majd meg a kérdésekre, amiket Pondrow főstrázsamester biztosan feltesz neki, nem törődött a postakocsival, se lát, se hall elment mellette.

Akkor még nem sejtette, hogy a postakocsi érkezésének súlyos következményei lesznek, olyanok, amelyek arra kényszerítik majd, hogy életveszélyes kalandra vállalkozzon. Hagyjuk is most magára, amíg a palotába nem ér, hogy addig elmondhassam nektek, mi volt a helyzet azzal a postakocsival.

Azután, hogy Eslanda kisasszony beszámolt Frédinek az Ickabog-adóval megsarcolt nép panaszairól, Swindler és Lebrencs lépéseket tettek annak érdekében, hogy soha többet ne juthassanak el a fővároson kívülről érkező hírek a királyhoz. Mivel Lapuvár továbbra is gazdag és nyüzsgő város volt, Frédi, aki nem utazott többé sehova, azt hitte, az ország többi részén is a régi mederben folyik az élet. Fogalma sem volt róla, hogy a két báró és Pondrow annyira kiszipolyozzák a népet, hogy a többi duskáldiai település immár koldusokkal és bezárt boltokkal van tele.

Hogy a király továbbra se értesülhessen az országában uralkodó állapotokról, Swindler – aki a Frédinek címzett leveleket mindig előre elolvasta – egy ideje útonállókat bízott meg azzal, hogy akadályozzák meg mindenfajta levél Lapuvárra érkezését. Erről rajta kívül nem tudott más, csak Pondrow főstrázsamester – mivel ő bérelte fel az útonállókat – meg Fekelycsik, a lakáj, aki az őrszoba ajtaja előtt hallgatózott, mikor odabent kifőzték a tervet.

Swindlernek ez az intézkedése mindeddig tökéletesen eredményes volt, ezen a napon azonban pár útonálló rosszul végezte a dolgát. A szokásos módon rajtaütöttek a postakocsin, és lerángatták szerencsétlen kocsist a bakról, de mielőtt kivehették volna a postazsákokat, a riadt lovak menekülőre fogták a dolgot. A rablók utánuk lőttek, de csak azt érték el vele, hogy a lovak még gyorsabban vágottak. Hamarosan be is értek Lapuvárra, ahol meg se álltak a Városon Belüli Városig. Ott végül egy tagbaszakadt kovácsnak sikerült elkapnia a gyeplőt, és megfékeznie az állatokat. Néhány perc múlva pedig az udvarnál dolgozók már javában bontogatták a vidéki rokonaiktól és barátaiktól érkezett, régen várt leveleket. Később megtudunk majd még egyet s mást azokról a levelekről, de most térjünk vissza Bercihez, aki időközben a palota kapujához érkezett.

– Kérem szépen – szólította meg a strázsáló katonát –, szeretnék jelentkezni az Ickabog-védelmi hadtestbe.

Az őr megkérdezte Berci nevét, majd meghagyta neki, hogy várjon, és bement megkeresni Pondrow főstrázsamestert. Mikor azonban az őrszoba ajtaja elé ért, elbizonytalanodva megállt, mert odabentről ordibálás hallatszott ki. Végül mégis bekopogtatott, s erre a veszekedők elhallgattak.

– Tessék! – bömbölt ki Pondrow.

Az őr benyitott, és három emberrel találta szemben magát: a villámló tekintetű Pondrow főstrázsamesterrel, a csíkos selyem házikabátot viselő, dühtől kivörösödött arcú Lebrencs báróval, és Fekelycsikkal, a lakájjal, aki korábban – a tőle megszokott remek időzítéssel – épp akkor sétált a palota felé, amikor a postakocsi beszáguldott a városba. Persze rögtön sietett jelenteni Lebrencsnek, hogy levelek jutottak át az útonálló gyűrűjén. A hír hallatán a báró lerohant az őrszobába, ahol is számon kérte Pondrow-n a rablók ügyetlenségét, s ebből aztán jó nagy ordibálás kerekedett. Se Lebrencs, se Pondrow nem akarta, hogy őt vegye majd elő Swindler, mikor a Dagony nénénél tett ellenőrző látogatásáról visszatérve a fülébe jut, mi történt.

– Főstrázsamester úr – szólt szalutálva az őr –, egy legény vár lent a kapuban, bizonyos Bazsaly Bertalan. Az Ickabog-védelmi hadtest katonája akar lenni.

– Küldd el a csudába! – legyintett ingerülten Lebrencs. – Most nem érünk rá!

– Nem küldöd sehova a Bazsaly gyereket! – horkant fel Pondrow. – Azonnal vezesd ide! Fekelycsik, mars kifelé!

– Abban reménykedtem – próbálkozott az alamuszi lakáj –, hogy az urak esetleg megjutalmaznak...

– Arra minden bolond képes, hogy megbámuljon egy postakocsit! – dühöngött Lebrencs. – Akkor érdemelnél jutalmat, ha felugrottál volna a bakra, és kihajtasz a városból!

Így hát a lakáj csalódottan elsompolygott, az őr meg visszament Berciért.

– Mit foglalkozol azzal a kölyökkel? – vont a kérdőre Pondrow-t Lebrencs, mikor magukra maradtak. – A levelek gondját kell most megoldanunk.

– Ez nem akármilyen kölyök – mutatott rá a főstrázsamester –, hanem egy nemzeti hős fia. Nyilván emlékszel Bazsalyra, báró uram, hisz magad lótted szíven.

– Jól van, nem kell az orrom alá dörgölnöd – dohogott Lebrencs. – Mindketten sok aranyat köszönhetünk annak, hogy úgy esett, ahogy esett... No de mit akarhat valójában Bazsaly fia? Kártérítést?

Mielőtt Pondrow válaszolhatott volna, belépett az ajtón a lelkes, de igencsak lámpalázás Berci.

– Szervusz, Bazsaly – köszöntötte Pondrow, aki Pongrác fia barátjaként jól ismerte Bercit. – Mit tehetek érted?

– Főstrázsamester úr, kérem, szeretnék belépni az Ickabog-védelmi hadtestbe. Hallottam róla, hogy toboroznak.

– Aha – bólogatott lassan Pondrow. – Értelek. No és miért szeretnél katona lenni?

– Mert meg akarom ölni a szörnyet, amelyik meggyilkolta az apámat – felelte őszintén Berci.

Szavait rövid csend követte. Pondrow most azt kívánta, bár ő is olyan fűgén tudna hazugságokat és kifogásokat kiötni, mint Swindler főtanácsos. Segélykérően Lebrencsre sandított, mert biztosra vette, hogy a báró is tisztában van a dologban rejlő veszéllyel. Más se hiányzott nekik, mint hogy bekerüljön egy olyan ember az Ickabog-védelmi hadtestbe, aki tényleg találni akar egy Ickabogot.

– Vannak feltételek – dörmögte Pondrow, csak hogy időt nyerjen. – Nem vehetünk fel akárkit. Tudsz lovagolni?

– Tudok, uram – felelte Berci. – Magamtól megtanultam.

– És kardot forgatni?

– Úgy gondolom, azt gyorsan meg tudok tanulni.

– Hát a lövés hogy megy?

– Eltalálom a palackot a karám túlsó végéből, uram.

Pondrow hümmögve bólogatott.

– Jól van... Csak, tudod, az a gond, Bazsaly... az a gond, hogy túlságosan...

– Hogy ostoba vagy – vágott közbe nyersen Lebrencs. Nagyon meg akart már szabadulni a kölyöktől, hogy Pondrow-val végre a postakocsi problémájával foglalkozhassanak.

Berci elvörösödött.

– Te-tessék?

– Beszéltem a tanárnőddel – hazudta Lebrencs. Soha egyetlen szót se váltott a tanárnővel. – Azt mondta, nehézfejű vagy. Ettől még bármilyen munkára alkalmas lehetsz, de katonáskodásra épp nem. A csatateren egy fajankó mindenkire veszélyt jelent.

– De... jó jegyeim vannak – vetette ellen Berci, és nagyon igyekezett, hogy ne remegjen a hangja. – Kártai kisasszony soha nem mondta, hogy...

– Persze hogy neked nem mondta! – vágott a szavába Lebrencs. – Csak egy fajankó hiheti, hogy egy olyan tapintatos hölgy, mint a tanárnő, egy fajankó szemébe mondaná, hogy fajankó! Tanulj meg az anyádtól süteményeket sütni, fiam, és felejtsd el az Ickabogot, azt ajánlom neked.

Berci rettentően félt, hogy elsírja magát. Alig bírta legyűrni feltörni készülőkönnyeit, miközben még egy utolsó próbát tett:

– Főstrázsamester úr... kérem, hadd bizonyítsam be, hogy... nem vagyok fajankó.

Pondrow meglehetősen kíméletlennek találta Lebrencs eljárását, de be kellett látnia, hogy célravezető, ezért így felelt:

– Sajnálom, Bazsaly, de világos, hogy nem vagy katonának való. Ellenben, ahogy Lebrencs báró úr is mondta...

– Köszönöm, hogy fogadott a főstrázsamester úr – sietett véget vetni a beszélgetésnek Berci. – És bocsánatot kérek, amiért zavartam. – Azzal meghajolt, és kiiskolt az őrszobából.

Amint kiért az ajtón, futásnak eredt. Megalázott kis senkinek érezte magát. Az iskolába esze ágában se volt bemenni azok után, hogy megtudta, milyen véleménnyel van róla a tanárnője. Így hát, abban a hiszemben, hogy édesanyja időközben elment a palota konyhájára dolgozni, hazáig futott, ügyet sem vetve az utcasarkokon csoportokba verődött, leveleket lobogató, nyugtalan emberekre.

Mikor belépett a házukba, meglepetésére ott találta az anyját. Bazsalyné a konyha közepén állt, és egy levelet olvasott.

– Berci! – Az asszonyt megijesztette fia váratlan felbukkanása. – Hát te mit keresel itthon?

– Fáj a fogam – füllentette a fiú.

– Jaj, szegénykém... Képzeld, Berci, levél jött Harald bácsitól. – Bazsalyné felmutatta a papírlapot. – Azt írja, borzasztó helyzetben van, elveszíti a tavernáját – azt a hangulatos kis borozót, amiért annyit dolgozott! Kérdi, tudok-e munkát szerezni neki az udvarnál. Nem értem, mi történhetett... Azt írja, ő meg a családja már-már éheznek!

– Gondolom, az Ickabog miatt – találgatott Berci. – A városok közül Jeroboám van a legközelebb Lápföldéhez. Az emberek biztos már nem mernek estéként borozóba járni, mert félnek, hogy találkoznak a szörnyel.

– Igen, lehet... – Bazsalyné sóhajtott, és a fejét csóválta. – Lehet, hogy ez az oka... Te jó ég, elkésem a munkából! – Letette az asztalra Harald bácsi levelét. – Kenj arra a fogra egy kis szegfűszegolajat, kisfiam – tanácsolta, majd futtában megpuszilta Bercit, és kisietett a házból.

A fiú bement a szobájába, levetette magát az ágyra, és szabad folyást engedett a düh és a csalódottság könnyeinek.

Eközben a leveleknek köszönhetően a főváros az aggodalom és a harag fortyogó üstjévé vált. A lapuváriakat mint derült égből a villámcsapás, úgy érte a hír, hogy vidéken élő rokonaikból és barátaikból éhező földönfutók lettek. Swindler báró, mikor este belovagolt a város kapuján, azonnal látta, hogy nagy a baj.

40. fejezet

Lábak és nyomok

Miután megtudta, hogy egy postakocsi eljutott egészen a Városon Belüli Városig, Swindler felkapott egy széket, és megcélozta vele a főstrázsamester fejét. Pondrow jóval erősebb volt nála, és könnyedén kivédte a támadást, a következő pillanatban pedig a kardjához kapott, és a két férfi másodpercekig fogcsikorgatva nézett farkasszemet az őrszoba félhomályában. Lebrencs meg a kémek tátott szájjal és elkerekedett szemmel bámulták őket.

– Még ma éjjel kiküldesz egy csapat talpalót Lapuvár külvárosába – parancsolt rá Pondrow- ra Swindler. – Véres Ickabog-támadást akarok. Rettegjenek a lapuváriak! Bele kell vernünk a fejükbe, hogy az Ickabog-adóra szükség van, és hogy a rokonaik nyomoráról az Ickabog tehet, nem pedig én vagy a király. Menj, és hozd helyre a kárt, amit okoztál!

A felbőszült főstrázsamester döngő léptekkel elindult kifelé, és közben pontokba szedte magában, mi mindent csinálna Swindlerrel, ha tíz percre kettesben maradhatna vele.

– Ti pedig – fordult a báró a kémekhez – holnap jelentitek nekem, hogy elég alapos munkát végzett-e Pondrow. Ha a városban továbbra is éhezőkről meg elszegényedett rokonokról fognak sutyorogni... nos, akkor megvizsgáljuk, hogy tetszik a főstrázsamesternek a tömlöcbeli élet.

Pondrow-nak volt annyi esze, hogy teljesítse Swindler parancsát. Így aztán a talpasok egy csoportja, miután megvárták, hogy a főváros népe nyugovóra térjen, elindult tenni róla, hogy a lapuváriak megtudják: az Ickabog őket is fel tudja keresni, ha nagyon akarja.

A város szélén kiválasztottak egy félreeső házikót, majd a különítménynek azok a tagjai, akik a behatolásban jeleskedtek, zajtalanul felfeszítették az ajtót, besurrantak, és – bárhogyan fáj ezt kimondani – megölték az ott lakó idős hölgyet, aki, csak hogy tudjátok, egy sor gyönyörűen illusztrált könyvet írt a Flúma-folyóban honos halakról. Miután kicipelték szegény asszony holttestét, hogy aztán elszállítsák, és valahol messze elkaparják, a talpalók a halszakértő háza körül belenyomkodták Galomb mester négy remekművű Ickabog-lábát a talajba, majd bent módszeresen összetörték a bútorokat meg az akváriumokat, és otthagyták a tátogva fulladozó halakat a padlón.

Másnap reggel Swindler kémei jelentették, hogy az akció végrehajtásra került, és eredményes volt. A félelmetes Ickabog által eddig megkímélt Lapuvárat támadás érte. Mivel a talpasok immár megtanultak tökéletesen élethű lábnyomokat készíteni, úgy betörni ajtókat, mintha azt egy gigantikus szörnyeteg tette volna, és hegyes fém szerszámokkal még karom- és fognyomokat is gyártottak, a szerencsétlen öreg hölgy házához sereglő lapuváriak egytől egyig bedőltek a csalásnak.

Bazsaly Berci még azután is a rémtett helyszínén maradt, hogy édesanyja hazament vacsorát főzni kettejüknek. Gondosan megfigyelte és elraktározta fejében a szörny láb- és fognyomainak részleteit, hogy minél pontosabban el tudja képzelni, milyen kép tárul majd elé, amikor végre szemtől szemben áll a gonosz bestiával. Mert bizony esze ágában se volt lemondani a kiskora óta tervezett bosszúról.

Mikor úgy ítélte meg, hogy már az összes nyom összes részletét alaposan az emlékezetébe véste, zaklatottan hazasietett, és bezárkózott a szobájába. Ott elővette a Borzalmas Ickaboggal Szemben Tanúsított Vitéz Helytállásért érdemrendet meg az aranymedált, amit a királytól kapott, miután összeverekedett Galomb Grétával. Mostanában mindig elszomorodott, ha az apró medálra nézett. Azóta se talált olyan barátira, aki pótolta volna a lányt, és csak az a tudat vigasztalta kissé, hogy Gréta és az apja legalább biztonságban vannak Pluritániában.

A düh könnyei gyűltek Berci szemébe. Annyira, de annyira vágyott rá, hogy az Ickabog-védelmi hadtest tagja lehessen! És igenis jó katona válna belőle. Bátran szembeszállna a szörnnyel, az se érdekelné, ha meghal! Igaz, az édesanyja biztos nagyon elkeseredne, ha a férje után a fiát is elvesztené az Ickabog miatt, másfelől viszont akkor ő, Berci ugyanúgy hős mártír lenne, mint az apja.

A dicső és tragikus sors körül forgó gondolataiban elmerülve a kandallóhoz lépett, hogy visszarakja a helyére a két medált. Ekkor azonban a kisebbik kicsúszott az ujjai közül, és begurult az ágy alá. Berci hasra feküdt, és utánanyúlt, de nem tudta kitapogatni. Csak mikor derékig bekúszott az ágy alá, akkor találta meg, egészen hátul, a piszkos sarokban, egy másik, hosszúkás kis valami mellett, ami nagyon régen ott heverhetett, mert csupa pormacska volt.

Berci mindkét tárgyat a markába zárta, kimászott az ágy alól, és felült. Nem törődött vele, hogy alaposan összepiszkolta magát, az volt az első dolga, hogy megvizsgálja a hosszúkás valamit.

A gyertya fénye egy kicsiny, de nagy műgonddal megfaragott Ickabog-lábra vetült – annak a figurának a darabjára, amit Galomb mester készített egykor régen. Berci úgy hitte, a temetés napján az utolsó szilánkig elégette a játék maradványait, ám ez a láb nyilván berepült az ágy alá, mikor a piszkavassal összetörte az Ickabogot.

Már azon volt, hogy a kandalló tűzébe dobja a piszkos kis fadarabot, de az utolsó pillanatban megállt a keze. Homlokráncolva vizsgálgatni kezdte az Ickabog-lábat.

41. fejezet

Bazsalyné terve

– Anyám – szólt Berci.

Bazsalyné a konyhaasztalnál ült, Berci egyik ujjasát foltozta, és időről időre letörölte a könnyeit. Az idős lapuvári asszonyt ért Ickabog-támadás felébresztette benne Bazsaly főstrázsamester halálának fájdalmas emlékét, és gondolatban újra átélte a percet, amikor a duskáldiai zászlóval letakart férje hült, fehér kezét csókolta a palotabeli Kék Szalonban.

– Anyám, nézd – mondta furcsa hangon Berci, és letette az asztalra az ágy alatt talált kicsiny, karmos, fából faragott lábat.

Bazsalyné a kezébe vette, és megigazította pápaszemét, amit csak akkor viselt, ha gyertyavilágnál kellett varrnia.

– Ez egy darab abból a régi játékból – állapította meg. – Abból a fa Icka...

Nem fejezte be a mondatot. A kis, faragott lábat nézve felötlött benne azoknak az óriási nyomoknak a képe, amiket Bercivel aznap az eltűnt öreg hölgy háza körül, a puha talajon láttak. A láb, ami azokat a nyomokat hagyta, ha százszor nagyobb volt is, alakra pontosan megegyezett ezzel a kicsivel, még a lábujjak szögében, a pikkelyek mintázatában és a karmok nagyságában is.

Bazsalyné döbbsen forgatta remegő ujjai közt az apró, faragott lábat. Percekig csak a gyertya sercegése törte meg a csendet a konyhában.

Mintha kicsapódott volna az özvegy fejében egy ajtó, amit hosszú éveken át bezárva, sőt eltorlaszolva tartott. Férje halála óta az Ickaboggal kapcsolatos kétségnek, gyanúnak még az árnyékát sem engedte a gondolataiba férközni. Szerette a királyt, bízott Swindlerben, és készséggel elhitte, hogy akik tagadják az Ickabog létezését, árulók.

Most egyszerre elárasztották azok a kellemetlen, zavarba ejtő élmények és emlékek, amiket mindeddig igyekezett kizárni a fejéből. Eszébe jutott, hogyan fedezte fel a hallgatózó Fekelycsiket rögtön azután, hogy elmesélte a konyhalánynak, miket mondott Galomb mester az Ickabogról. Galomb Gergely és Gréta nem sokkal később eltűntek.

Eszébe jutott a kislány az utcán, aki Gréta egyik régi ruháját viselte, és aki azt mondta, a bátyja egy jojót kapott ugyanazon a napon. Rokonára, az éhező Haraldra gondolt, meg arra, hogy ő és a szomszédok is mennyire furcsállták, hogy hónapok óta egyetlen levél se érkezett északról. Eszébe ötlött Eslanda kisasszony hirtelen és megmagyarázhatatlan eltűnése. Ezek és még vagy száz furcsa esemény emléke kavargott benne, miközben a kicsi, faragott lábra meredt, és a sok dolog lassan összeállt egy borzalmas egészé, ami sokkal rémisztőbb volt, mint az Ickabog. Mi történt valójában a férjével fent, Láp földén? Miért nem engedték, hogy benézzen a holttestet takaró zászló alá? Rettenetesebbnél rettenetesebb gondolatok kergették egymást a fejében. Felemelte a tekintetét, a fiára nézett, és saját szörnyű gyanúját látta tükröződni Berci arcán.

– A felséges úr nem tud róla – suttogta. – Ő biztos nem tud semmit. A királyunk jó ember.

Ha minden, amiben hitt, hamisnak bizonyul is, Bazsalyné arra az egyre képtelen volt, hogy feladja hitét Félhetetlen Frédi jóságában. Hiszen a király mindig olyan kedves és kegyes volt hozzá és Bercihez!

Félretette fia félig megfoltozott ujjasát, és a kis faragott lábat a markában szorongatva felállt.

– Elmegyek a királyhoz – jelentette ki olyan eltökéltséggel az arcán, amelyet Berci még sosem látott rajta.

– Most? – kérdezte a sötétbe kipillantva a fiú.

– Igen, most este – bólintott az asszony –, amikor a bárók nincsenek mellette. Fogadni fog engem. Hiszen mindig kedvelt.

– Veled megyek – jelentette ki Berci, mert egyszerre nagyon rossz előérzete támadt.

– Nem – rázta a fejét Bazsalyné. Odalépett a fiához, a vállára tette a kezét, és a szemébe nézett. – Figyelj rám, Berci. Ha egy órán belül nem érek vissza a palotából, el kell menekülnöd Lapuvárról. Menj északra, Jeroboamba, keresd meg Haraldot, és mondd el neki mindent.

– De... – Bercinek elszorult a toroka a félelemtől.

– Ígérd meg, hogy ha egy óra múlva nem vagyok itt, elmész – ismételte komor elszántsággal az özvegy.

– Jó... ígérem – pislogott Berci. Őt, aki nem sokkal azelőtt még hősi halált akart halni, azzal se törődve, hogy mekkora bánatot okoz vele az anyjának, most rettegés fogta el. – Anya...

Egy gyors ölelést kapott az asszonytól.

– Okos gyerek vagy. Sose feledd, hogy egy katona meg egy királyi fő-süteménykészítő fia vagy.

Bazsalyné az ajtóhoz lépett, és belebújt a cipőjébe. Aztán még egyszer rámosolygott Bercire, majd eltűnt az esti homályban.

42. fejezet

A függöny mögött

Bazsalyné az udvari bejáraton át belopózott a sötét és néptelen konyhába. Lábujjhegyen járt, és minden sarkon körülkémlelt, mert tudta, hogy a homályos zugok bármelyikében ott lapulhat Fekelycsik, a lakáj. Úgy szorongatta a faragott lábat, hogy a hegyes kis karmok a markába fúródtak, miközben lassan, óvatosan haladt a királyi lakosztály felé.

Mikor felért a vörös szőnyeggel borított folyosóra, nevetést hallott kiszűrődni Frédi lakosztályának ajtaján. Ebből arra következtetett – és nem is tévedett –, hogy a király nem tud az Ickabog lapuvári támadásáról, hisz akkor biztos nem lenne kedve nevetni. Bazsalyné azt is kiokoskodta, hogy Frédi nincs egyedül, márpedig ő négyszemközt akart beszélni vele. Így hát megállt, és töprengett, hogy mitévő legyen. Ám ekkor kinyílt az ajtó.

Az asszony ijedten behúzódott egy földig érő bársonyfüggöny mögé, amit aztán próbált megfeszíteni, hogy ne lengjen. Swindler és Lebrencs nagy nevetések közepette búcsúztak a királytól.

– Micsoda remek tréfa, felség! – hahotázott Lebrencs. – Istenuccse szétrepedt rajtam a pantalló!

– Kereszteljük át felségedet Fergeteges Humorú Frédinek! – göcögött Swindler.

Bazsalyné visszafojtotta a lélegzetét, és próbálta behúzni a hasát. Hallotta, hogy az ajtó becsukódik, s akkor a bárók nevetését mintha elvágták volna.

– Koronás tökfej – dohogott Lebrencs.

– Annyi esze van, mint egy lordográdi lókolbásznak – dörmögte Swindler.

– Nem lehetne, hogy holnap te szórakoztasd? – kérdezte elkínzottan Lebrencs.

– Háromig nem érek rá, az adószedőkkel van dolgom – felelte Swindler. – De ha...

A bárók hirtelen elnémultak. Lépteik zaja is megszűnt. Bazsalyné megint visszafojtotta a lélegzetét, behunyta a szemét, és fohászkodott, hogy ne vegyék észre a dudort a függönyön.

– Hát akkor jó éjt, Swindler báró uram – hallatszott Lebrencs hangja.

– Kegyelmednek is jó éjt, Lebrencs báró uram – felelte rá Swindler.

Bazsalyné szíve kalapált, de most már ki merte fújni a levegőt. Talán elmúlt a veszély. A bárók elmennek lefeküdni... De miért nem hallatszanak a lépteik?

Ekkor, olyan hirtelen, hogy szinte megijedni se volt ideje, félrerántották előle a függönyt. Mielőtt sikolthatott, vagy akár csak levegőt vehetett volna, Lebrencs lapátkeze a szájára tapadt, Swindler pedig elkapta a két karját.

A bárók elvonszolták, levitték a legközelebbi lépcsőn, és hiába ellenállt, meg próbált kiáltani, sem szabadulni nem tudott, sem akár csak egy hangot átpréselni Lebrencs vaskos ujjai között. Végül éppen abba a helyiségbe hurcolták be – a Kék Szalonba –, ahol egykor halott férje kezét csókolgatta.

– Ha sikítani mersz – figyelmeztette Swindler, és előhúzta a törét, amit az utóbbi időben már a palotában is mindig magánál hordott –, a királynak holnap új fő-süteménykészítő után kell néznie.

A főtanácsos intett Lebrencsnek, hogy vegye le a kezét Bazsalyné szájáról. Az özvegynek első dolga volt nagy levegőt venni, mert már nem sok hiányzott hozzá, hogy elájuljon.

– Túl nagy hasa volt a függönynek, asszonyosság – gúnyolódott Swindler. – Megtudhatnánk, mit kerestél a király lakosztályánál ilyen késői órán, mikor már rég bezárt a konyha?

Bazsalyné kitalálhatott volna valami átlátszó ürügyet, valami nevetséges hazugságot. Mondjuk, hogy csak meg akarta kérdezni Fréditől, mit süssön neki holnap. De tudta, hogy a bárók úgyse hinnének neki. Inkább felemelte jobb kezét, amiben az Ickabog-láb volt, és kinyitotta a markát.

– Tudom – szólt csendesen –, hogy miben mesterkedtek.

A két báró közelebb hajolt, és megbámulták a talpalók által használt hatalmas Ickabog-láb kicsiny, de tökéletes mását. Aztán egymásra néztek, majd megint Bazsalynéra, és az arckifejezésüket látva az özvegynek már csak egyetlen gondolata volt: „Menekülj, Berci, menekülj!”

43. fejezet

Berci és a kapuőr

Az asztalon álló gyertya egyre kurtábbra és kurtábbra égett, miközben a percmutató lassan vándorolt előre. Berci le se vette a szemét az óráról, és azt mondogatta magában, hogy nem kell aggódni, mindjárt megjön az anyja. Egyszer csak belép majd az ajtón, leül az asztalhoz, ölébe veszi a félig megfoltozott ujjast, és elmeséli, mit intézett a királynál.

Aztán a percmutató, úgy tűnt, felgyorsul, pedig Berci épp hogy lassítani akarta volna. Még négy perc. Még három. Már csak kettő.

A fiú felállt, és az ablakhoz lépett. Tekintetével végigpásztázta a sötét utcát. Nyomát se látta az édesanyjának.

De várjunk! Nagyot dobbant a szíve, mert valami mozgást vett észre a sarkon. Pár boldog másodpercig biztosra vette, hogy édesanyja mindjárt kilép az árnyékból a hold sütitte részre, és elmosolyodik, amikor meglátja az ő aggódó arcát az ablakban.

Aztán egyszerre úgy érezte, mintha a szíve, akár egy nehéz kő, a gyomrába zuhanna. Nem az édesanyja közeledett, hanem Pondrow főstrázsamester, és vele négy megtermett katona, akik az Ickabog-védelmi hadtest egyenruháját viselték. Mind az ötüknek lobogó fáklya volt a kezében.

Berci elugrott az ablaktól, felkapta az asztalról a félig megfoltozott ujjast, és beszaladt a szobájába. Ott magához vette a cipőjét meg az apja érdemrendjét, majd kinyitotta az ablakot, kimászott rajta, és lehuppant a zöldségágyásba. Miközben óvatosan becsukta az ablakot maga után, hallotta, hogy a katonák megdöngetik a bejárati ajtót. Aztán egy érdes hang ütötte meg a fülét:

– Megyek, körülnézek hátul.

Ennek hallatán Berci hasra vetette magát egy sor nagy levelű cékla takarásában, gyorsan sarat kent szőke hajára, aztán meg se moccant.

Csukott szemmel is érzékelte a lobogó fényt. A katona magasra emelte a fáklyáját, és menekülő alak után kutatva végignézett a veteményesen meg a szomszédos kerteken, ám a céklalevelek hosszú, imbolygó árnyékában megbúvó mozdulatlan, sötét kupacot nem vette észre.

– Erre nem szökött meg! – kiáltott hátra a társainak.

Valami reccsent, aztán puffant, és Berci tudta, hogy Pondrow-ék most törték be a bejárati ajtót. Hallotta, hogy szoba- és szekrényajtók csapódnak ki, de nem mozdult, mert lehunyt szemhéján át még mindig látta a katona fáklyájának lobogását.

– Lehet, hogy hamarabb elpucolt, talán már mikor az anyja elindult a palotába.

– Akkor is meg kell találnunk! – harsant Pondrow főstrázsamester ismerős hangja. – Ő az Ickabog első áldozatának a fia! Ha a kis Bazsaly nekiáll terjeszteni, hogy a szörny nem létezik, hinni fognak neki. Szóródjatok szét, és keressétek! Még nem járhat messze. És ha elkaptátok, öljétek meg! – utasította az embereit Pondrow, miközben a ház csak úgy visszhangzott a katonák döngő lépteitől. – Majd utólag kitalálunk valami mesét.

Berci csak feküdt a félelemtől holtra váltan, hallgatta az utcán fel és alá szaladgáló katonák csizmájának dobogását, aztán az eszének az a picike része, ami megőrizte a higgadságát, egyszer csak azt mondta neki: „Most! Indulj!”

A nyakába akasztotta az apja kitüntetését, belebújt a félig megfoltozott ujjasba, kezébe fogta a cipőjét, és kúszni kezdett a veteményesben. Mikor elérte a kerítést, kikapart alatta egy akkor lyukat, amin át tudta préselni magát. A szomszéd kertben kúszott tovább, majd kiért a kövezett utcához, de még akkor is hallotta a zajokat és üldözői hangját: a katonák ajtókon dörömböltek, házakat kutattak át, és kérdegették az embereket, hogy látták-e Bazsaly Bertalant, a fő-süteménykészítő fiát. Berci hallotta, hogy veszélyes árulónak titulálják.

Bekente az arcát egy marék sárral, aztán felállt, és előregörnyedve átszaladt az utca túloldalára, be a legközelebbi kapualjba. Nem sokkal később egy katona sietett el előtte, de olyan koszos volt, hogy a fegyveres nem vette észre a félhomályban.

Miután a katona eltűnt, Berci – cipőjét még mindig a kezében tartva – mezítláb iszkolt kaputól kapuig, falmélyedéstől falmélyedésig, egyre közeledve a Városon Belüli Város kapujához. Odaérve azonban látta, hogy a kaput egy strázsa őrzi, s mielőtt kitalálhatott volna valamit, be kellett húzódnia Igazságos Ignác szobra mögé, mert felbukkant Pondrow és az egyik katonája.

– Láttad-e Bazsaly Bertalant? – kiáltották oda az őrnek.

– A fő-süteménykészítő fiát? – kérdezett vissza amaz.

Pondrow odalépett az őrhöz, grabancon ragadta, és úgy megrázta, mint vadászeb a nyulat.

– Persze hogy a fő-süteménykészítő fiát, ki más? Kiengedted őt a kapun? Beszélj!

– Nem, itt nem ment ki – felelte a strázsa. – De mit tett az a fiú, hogy halálra keresitek?

– Árulást követett el! – fröcsögött Pondrow. – És én magam lövöm agyon azt, aki segít neki, megértetted?

– Megértettem.

Pondrow eleresztette az őrt, és már indult is tovább a katonával együtt. Fáklyáik ingó fényköre egyre távolodott, aztán elnyelte őket a sötétség.

Berci a strázsát figyelte, aki fejcsóválva igazgatta a zubbonyát. Kicsit habozott, de aztán, bár tudta, hogy ez az életébe kerülhet, előosont a szobor mögül. A hajára és arcára kent sár olyan jól álcázta, hogy az őr csak akkor vette észre, amikor már mellette állt, és megcsillant a szeme fehérje a holdfényben. A strázsa felkiáltott ijedtében.

– Kérlek, uram – suttogta Berci. – Szépen kérem kegyelmedet, ne áruljon el! Ki kell jutnom a kapun. – Ujjasa alól előhúzta a nehéz ezüstmedált, kicsit letisztogatta, és megmutatta az őrnek. – Odaadom ezt, uram. Ezüsből van. Csak engedjen ki a kapun kegyelmed, és ne szóljon senkinek, hogy látott. Nem vagyok áruló... Senkit nem árultam el, esküszöm.

A strázsa nem volt már fiatal ember, szürke szakáll keretezte az arcát. Komolyan végignézett a sárlepte Bercin, majd így szólt:

– Tartsd meg a medáloedat, fiam.

Résnyire kinyitotta a kaput, épp csak annyira, hogy Berci kiférjen rajta.

– Köszönöm, uram! – hálálkodott a fiú.

– Maradj a mellékutakon – tanácsolta a strázsa –, és ne bízz senkiben. Sok szerencsét!

44. fejezet

Bazsalyné a sarkára áll

Nagyjából egy időben azzal, hogy Berci kisurrant a Városon Belüli Város kapuján, fent a palotában Swindler báró belökte Bazsalynét a tömlöc egyik cellájába. Valahol a közvetlen közelben egy rab rekedt hangon énekelte a himnuszt egy szerszám koppanásainak ritmusára.

– Csend legyen! – kiabálta Swindler, mintha a falra parancsolna rá.

Az énekszó elhallgatott, de helyette erőtlenül megszólalt valaki:

– Ha elkészülök ezzel a lábbal, méltóságos uram, hazaengedsz a lányomhoz, ugye?

– Persze, persze, akkor hazamehetsz a lányodhoz – felelte a szemét forgatva Swindler. – De most maradj csendben, mert beszélni akarok a szomszédoddal!

– Mielőtt belekezdesz, méltóságos uram – szólalt meg Bazsalyné –, én is mondanék egyet s mást méltóságodnak.

Swindler és Lebrencs rámeredt a kövér kis özvegyasszonyra. Sok embert vetettek már tömlöcbe, de még egy se akadt, aki ilyen nyugodt és magabiztos maradt volna, mikor a hideg, nyirkos cellába kísérték. Swindlernek a makacskodó Eslanda kisasszonyt juttatta eszébe, aki még mindig kúriája könyvtárszobájába zárva töltötte napjait. Sose hitte volna, hogy egy közrendű nőszemély tud olyan büszke lenni, mint egy nemeshölgy.

– Először is – fogott a mondókájába a fő-süteménykészítő –, ha megölsz engem, arra rögtön rájön a király. Ha olyan süteményt kap, amit nem én készítettem, az első falatnál észreveszi.

– Minden bizonnyal – hagyta rá gonosz mosollyal Swindler. – De mivel úgy értesül majd, hogy téged megölt az Ickabog, kénytelen lesz beletörödni, hogy más süt neki, nemde?

– A házam a palotakert fala mellett áll – folytatta Bazsalyné. – Ott nem tudtok úgy Ickabog-támadást rendezni, hogy ne ébredjen fel rá vagy száz tanú.

– Ez nem probléma – legyintett Swindler. – Majd azt mondjuk, botor módon esti sétát tettél a Flúma partján, és a szörnyeteg, mikor inni ment a folyóhoz, ott ért téged.

Amíg a báró válaszát hallgatta, Bazsalyné gyorsan kitalálta, mit feleljen:

– Ez jó megoldás lenne, ha nem hagytam volna pontos utasítást, hogy mit kell tenni, ha kihirdetik, hogy az Ickabog áldozata lettem.

– Miféle utasításról beszélsz, és kinek adtad? – dörrent rá Lebrencs.

– Bizonyára a fiának – tippelt Swindler. – De ő nemsokára a kezünkben lesz. Tartsuk észben, Lebrencs: az özvegyet csak akkor öljük meg, ha már megöltük a fiát.

Bazsalynénak sikerült nyugalmat színlelnie, pedig a rettenet jeges törét döfte a szívébe a gondolat, hogy mi lesz, ha Berci Swindler kezére kerül.

– Viszont addig – ütötte tovább a vasat – jó lenne, ha kapnék ide a cellába egy sütőt és konyhai eszközöket, hogy továbbra is készíthessem a süteményeket a királynak.

– Nos... Miért ne? – felelte némi habozás után Swindler. – Mind szeretjük a süteményeidet. Folytathatod a munkád, amíg a fiadat el nem kapjuk.

– Jól van – bólintott Bazsalyné. – De segítőkre is szükségem lesz. Betaníthatom például néhány rabtársamat, hogy legalább legyen, aki felveri a habot, és megrakja a tepsiket. Ahhoz persze egy kicsit több ételt kell kapniuk szerencsétleneknek. Mikor eljöttem a celláik előtt, úgy láttam, némelyikük csont és bőr. Azt nem lehet, hogy nyersen felfalják nekem a hozzávalókat, csak mert annyira éhesek. És végül – Bazsalyné körbepillantott – szükségem lesz egy kényelmes ágyra és tiszta ágyneműre, mert csak kipihenten tudok a király által elvárt minőségű süteményeket készíteni. Közeleg a születésnapja. Biztosan számít valami különlegességre.

Swindler pár pillanatig furcsállkodva nézte a nem mindennapi foglyot, majd azt kérdezte tőle:

– Meg se rémít, asszonyág, hogy nemsokára meghalsz a fiaddal együtt?

Bazsalyné megvonta a vállát.

– Tudja, méltóságod, ha valamit megtanul az ember a tűzhely mellett, hát azt, hogy néha a legjobbaknak is odaég a rétesük, és szottyos lesz a piskótájuk. Olyankor neki kell gyürkőzni, és előlről kezdeni. Amin nem segíthetünk, azon kár keseregni.

Mivel Swindler erre már nem tudott mit mondani, intett Lebrencsnek, és a két báró távozott a cellából. A vasajtó döngve becsapódott utánuk.

Amint kitették a lábukat, Bazsalyné arcáról rögtön leolvadt a színlelt magabiztosság. Leroskadt a kemény ágyra, az egyetlen bútordarabra a cellában. Egész testében reszketett, és egy percig attól félt, sírógörcs tör ki rajta.

Csakhogy aligha vitte volna a világ legjobb sütőmestereinek hazájában a királyi fő-süteménykészítői tisztig egy olyan nő, aki nem tud uralkodni az idegein. Bazsalyné mélyeket lélegzett, hogy megnyugodjon, majd mikor a szomszédban valaki újra rázendített rekedt hangon a himnuszra, vizsgálni kezdte a falat, kereste, hogy hol jut át rajta a hang. Végül fent, a mennyezethez közel fel is fedezett egy rést a kövek között. Felállt az ágyra, és fojtott hangon átszólt a résen:

– Gergely? Galomb Gergely? Tudom, hogy te vagy az. Berta vagyok, Bazsaly Berta!

De a rab csak énekelt tovább. Bazsalyné visszaroskadt az ágyra, maga köré fonta a karját, behunyta a szemét, és fájó szíve minden hevével azért imádkozott, hogy bármerre jár Berci, ne érje vész.

45. fejezet

Berci Jeroboámban

Berci napokig nem is sejtette, hogy Swindler báró egész Duskáldiával őt keresteti. A strázsa tanácsát megfogadva kerülte az országutat, az ösvényeket és dűlőutakat követte. Sose járt még az északi országrészben, így Jeroboámban sem, de tudta, hogy amíg a Flúma mentén halad, biztosan jó irányba megy.

A haja csapzott és ragacsos volt, a cipője pedig nehéz a rátapadt sártól, de naphosszat kitartóan caplatott a felszántott földeken át, hogy aztán az éjszakákat egy útszéli árokban töltsse. Végül a harmadik estén, mikor belopózott Turonburgba, hogy valami ennivalót szerezzen, szembe találta magát a saját arcképével egy körözési plakáton, ami egy sajtbolt kirakatába volt kiragasztva. Megkönnyebbülésére a rajzon látható jól fésült, mosolygós fiú cseppet sem hasonlított ahhoz a piszkos csavargóhoz, akinek a tükörképét a plakát mellett, a sötét kirakatüvegben látta. Az viszont megdöbbenő és rémületes volt számára, hogy a hirdetés száz dukát vérdíjat ígért annak, aki élve vagy halva kézre keríti őt.

Sietve folytatta útját a sötét utcákon a sovány kóbor kutyák és bedeszklázott kirakatok között. Egyszer-kétszer találkozott hozzá hasonló rongyos alakokkal, akik szintén szemetesvödrökben kotorásztak. Végül sikerült megkaparintania egy darab száraz és kissé penészes sajtot, amire még nem csapott le senki. Befalta, majd egy bezárt tejszernak mögött, az esővizes hordóból ivott rá néhány kortyot, aztán már iszkolt is kifelé Turonburgból.

Vándorlása közben a gondolatai egyre-másra visszatértek az édesanyjához. „Nem ölik meg – mondogatta magának. – Biztos, hogy nem ölik meg. Anya a király legkedvesebb szolgálója. Nem merik megtenni.” Ki akarta zárni elméjéből a bizonytalanságot, a kételkedést, mert attól félt, ha nem tud hinni benne, hogy az édesanyja él, nem lesz ereje kijönni a következő árokból, ahol éjszakára lehajtja a fejét.

Hamarosan mindkét talpa felhólyagzott, mert nemegyszer sok mérföldes kerülőket kellett tennie, hogy ne találkozzon senkivel. A negyedik estén félig rohadt almákat szerzett egy gyümölcsösben, az ötödiken egy sült csirke lerágott csontjait szedte ki egy szemetesből, és azokat rágta le még jobban, ennyi volt a vacsorája. Mikor feltűnt előtte a láthatáron Jeroboám sötétszürke sziluettje, már egy kovács udvaráról lopott zsineg volt a dereka köré kötve, mert úgy lefogyott, hogy majdnem leesett róla a nadrág.

Egész úton arról győzködte magát, hogy ha sikerül megtalálnia Harald bácsit, egy csapásra jóra fordul minden. Hiszen ha egy gyerek elpanaszolja a gondjait egy felnőttnek, a felnőtt megoldja azokat, tiszta sor...

A jeroboámi városfalhoz érve megvárta, amíg bealkonyodik, aztán bebicegett a borászok városába – borzasztóan fájt már a sebes lába –, és Harald bácsi tavernája felé vette az irányt.

A borozó ablakai sötétek voltak, s mikor Berci közelebb ért, azt is látta, miért. Az épület minden ajtaját és ablakát bedeszkázták. A taverna bezárt, és úgy tűnt, Harald bácsiék nem is laknak már a házban.

– Tekintetes asszony, kérem – szólított meg a reményvesztett Berci egy arra járó nőt –, meg tudja-e mondani kegyelmed, hová költözött Harald úr, aki itt a kocsmáros volt?

– Harald? – így az asszony. – Ó, ő már egy hete elutazott délre. Vannak valami rokonai Lapuváron. Azt reméli, szereznek neki munkát a királynál.

Berci megrökönyödve nézett a távozó asszonyság után. Fagyos fuvallat csípett az arcába, és a szeme sarkából látta, hogy egy közeli lámpaoszlopon az ő körözését hirdető plakátot lobogtatja a szél. Kimerült volt, és végképp tanácstalan. Arra gondolt, leül a taverna küszöbére, és vár, amíg rá nem találnak a katonák.

Ebben a pillanatban egy kard hegye szegeződött a hátának, és valaki így szólt mögötte:

– Megvagy!

46. fejezet

Pondrow Pongrác története

Most biztos azt gondoljátok, Berci megrémült a hangtól, pedig – akár hiszitek, akár nem – megkönnyebbült tőle. Ugyanis felismerte. Ahelyett, hogy feltette volna a kezét, vagy az életéért könyörgött volna, megfordult, és Pondrow Pongrác szemébe nézett.

– Te meg mit vigyorogsz? – Pongrác megbámulta Berci szutykos arcát.

– Tudom, hogy nem fogsz leszúrni – mondta csendesen a fiú.

Hiába volt Pongrác kezében a kard, Berci tudta, hogy a másik sokkal jobban fél, mint ő maga. A didergő Pongrác pizsamát viselt a kabátja alatt, és vérfoltos rongyokba volt csavarva a lába.

– Így jöttél Lapuvártól idáig? – kérdezte Berci.

– Semmi közöd hozzá! – heveskedett Pongrác, és próbált ádáz képet vágni, de közben vacogott a foga. – Feladlak, Bazsaly, mert áruló vagy!

– Dehogyan adsz fel – rázta a fejét Berci, majd egyszerűen kivette a kardot Pongrác kezéből.

A fiú sírva fakadt.

– Gyere, menjünk... – Berci vigasztalóan átkarolta Pongrác vállát, és szelíden behúzta őt egy sikátorba.

A szélben lobogó körözési plakát mintha integetett volna nekik.

– Hagyjál! – tiltakozott Pongrác, és lerázta magáról a másik fiú kezét. – Hagyj békén! Te tehetsz mindenről!

– Miről tehetek én? – kérdezte Berci, miután megálltak néhány borospalackokkal teli szemetes mellett.

– Megszöktél apám elől! – Pongrác a kabátja ujjával törölgette a szemét.

– Persze hogy megszöktem – vont a vállát Berci. – Meg akart ölni.

– De így most... őt ölték meg! – sírta el magát Pongrác.

Berci megrökönyödött.

– Pondrow főstrázsamester meghalt? Hogyan?

– Swi... Swindler báró... – szipogta Pongrác – el... eljött hozzánk katonákkal, miután nem találtak meg téged. Nagyon dühös volt, hogy apa nem tudott elkapni... és elvette az egyik katonától a puskáját, és... – Zokogva leroskadtt az egyik szemetesvödörre.

Hideg szél söpört végig a sikátoron.

Ebből is látszik, milyen veszélyes ember a báró, gondolta Berci, Ha képes volt lelőni még egy hűséges emberét, a királyi gárda parancsnokát is, akkor senki sincs biztonságban.

– Honnan tudad, hogy Jeroboámba jövök? – kérdezte.

– Fekelycsik mondta, a lakáj a palotából. Adtam neki öt dukátot. Emlékezett rá, hogy édesanyád beszélt egy rokonokról, aki kocsmáros itt, Jeroboámban.

– Szerinted hány embernek árulta még el ezt Fekelycsik? – szorult össze Berci gyomra a nyugtalanságtól.

– Biztos egy csomónak. – Pongrác megtörölte az arcát a pizsamája ujjával. – Ő olyan, aki bárkit elad, ha aranyat kaphat érte.

– Nemcsak ő olyan. – Bercit elfutotta a méreg. – Te is el akartál adni engem száz aranyért!

– Nekem nem... nem az arany kellett – rázta a fejét Pongrác. – Anyám és a testvéreim miatt akartam. Azt gondoltam, talán elengedik őket, ha... ha elkaplak téged. Swindler elvitte az egész családot. Kiugrottam a szobám ablakán, úgy tudtam megszökni. Azért vagyok pizsamában.

– Én is a szobám ablakán át szöktem meg – mondta Berci. – De én legalább gondoltam rá, hogy hozzak magammal cipőt. Gyere, menjünk tovább! – Talpra segítette Pongrácot. – Útközben majd lopunk neked zoknit egy szárítókötélről.

Azonban alig tettek néhány lépést, amikor egy férfihang harsant a hátuk mögött:

– Fel a kezekkel! Velem jöttök!

A két fiú engedelmesen feltette a kezét, aztán megfordultak. Az árnyékból egy koszos és igen barátságtalan képű fiatal férfi lépett elő. Puska volt a kezében, amit kettejükre szegezett. Nem a katonák uniformisát viselte, és egyik fiú se ismerhette fel őt, de Galomb Gréta megmondhatta volna nekik, ki ez: Undok Janó, Dagony néne immár férfivá érett pribékje.

Undok Janó közelebb ment Pongrácékhoz, és szemügyre vette őket.

– Jól van – mondta végül. – Ti megfeleltek. Ide azt a kardot!

Így, hogy puskát szegeztek a mellének, Berci nemigen tehetett mást, átadta a fegyvert. Ám korántsem ijedt meg annyira, mint gondolhatnánk, mert – bármit állított is róla Lebrencs – Berci nagyon okos fiú volt. A koszos képű férfi szemlátomást nem jött rá, hogy egy száz aranydukátot érő szökevényt kapott el. Úgy tűnt, két gyerek kell neki – mindegy, kicsodák –, valamilyen rejtélyes célra. Pongrác viszont, Bercivel ellentétben, elsápadt a rémülettől. Tudta, hogy Swindlernek minden városban vannak kémei, és biztosra vette, hogy a főtanácsos kezére adják mindkettőjüket, őt, Pongrácot pedig kivégzik, amiért egy árulóval cimborált.

– Indulás! – szólt a rosszarcú legény, és puskájával a sikátor kijárata felé intett.

Hosszú séta következett Jeroboám sötét utcáin, melynek végén Berci, Pongrác és Undok Janó Dagony néne árvaházához érkeztek.

47. fejezet

A tömlöcben

A palota konyháján dolgozók igencsak meglepődtek, mikor Swindler báró közölte velük, hogy Bazsalyné – munkájának kiemelkedő fontosságára hivatkozva – külön konyhát igényelt magának. Többen gyanakodtak is, mert az évek során nem úgy ismerték meg a fő-süteménykészítőt, mint aki beképzelt lenne. Hanem mivel a torták és sütemények még mindig a szokott rendben és minőségben kerültek a király asztalára, annyi biztosnak tűnt, hogy Bazsalyné él, bárhova került is, és a királyi személyzet tagjai – a duskáldiaiak többségéhez hasonlóan – jobbnak látták nem kérdezősködni túl sokat.

Eközben lent a tömlöcben gyökeresen megváltozott az élet. Bazsalyné cellájába csinos sütő került, a konyhából lehordták a szükséges edényeket és egyéb alkalmatosságokat, a szomszédos cellák lakói pedig megtanulták, hogyan segíthetnek elkészíteni azokat a habkönnyű finomságokat, amelyek Bazsalynét a királyság legjobb sütőmesterévé tették. Az asszony kieszközölte a rabok fejadagjának megduplázását (hogy legyen erejük órákon át keverni, mérni, szitálni és habot verni), egy patkányfogóval eltávolította a tömlöcből az undok kártevőket, és munkába állíttatott egy szolgát, aki a cellák között ingázva hozta-vitte, amit éppen kellett.

A sütő melege kiszárította a nedves falakat, és a dohos pinceszagot ínycsiklandozó illatok váltották fel. Bazsalyné minden rabbal megkóstoltatta az elkészült süteményeket, mert azt akarta, hogy az emberek megismerjék munkájuk gyümölcsét. A tömlöc megtelt étellel, és bús börtönből majdhogynem vidám hangulatú helyé változott. A legyengült, csontsovány foglyok erősödni, hízni kezdtek, Bazsalyné pedig örült, hogy elfoglalhatja magát, mert amíg a munkára figyelt, kevesebbet gondolt Bercire, és kevésbé kínozta az aggodalom.

Amíg a többi rab a fő-süteménykészítőnek segített, Galomb mester egyre csak fújta a himnuszt, és újabb meg újabb Ickabog-lábakat faragott. Korábban az állandó danolászás és kopácsolás idegesítette a többi rabot, most viszont a fő-süteménykészítő arra biztatott mindenkit, hogy énekeljenek együtt a faműves mesterrel. A himnuszt zengő kórus elnyomta a kalapács és a véső monoton zaját, de a legvidámabb az volt, amikor Swindler lerohant a tömlöcbe, és rájuk parancsolt, hogy hagyják abba a lármázást, Bazsalyné pedig ártatlanul megjegyezte, hogy szerinte felségárulás megtiltani a himnusz éneklését. Swindler meghökkent, a rabok meg a hasukat fogták a nevetéstől. A fő-süteménykészítő szíve nagyot dobbant az örömtől, mert ekkor a szomszédos cellából is hallani vélt egy gyenge, rekedt kis kuncogást.

Bazsalyné nem sokat tudott a téboly természetéről, de ahhoz értett, hogyan kell megmenteni elrontott dolgokat: például a csomós mártást meg az összeesett felfújtat. Hitt benne, hogy Galomb mester megbomlott elméje számára gyógyír lehet, ha sikerül megértetni vele, hogy nincs egyedül, és emlékeztetni rá, hogy kicsoda is ő. Időről időre javasolta, hogy a himnusz helyett valami más dalt énekeljenek, azt remélve, hogy szegény Galomb elméje ettől átzökken egy másik kerékvágásba, olyanba, ami visszavezeti önmagához.

És végül – nagy meglepetésére és örömére – egy nap hallotta, hogy régi barátja bekapcsolódik abba az ickabogos bordalba, ami már jóval azelőtt is népszerű volt, hogy az emberek hinni kezdtek a szörnyben:

*Az első kupa bornál az Ickabog mese,
a második kupánál füledbe hull, nesze!
A harmadik kupánál az Ickabog már jó,
hát igyunk mindhalálig, mert úgyis felfal ő!*

Bazsalyné gyorsan letette a sütőből épp kivett tepsit, felállt az ágyára, és a résen át halkán beszélni kezdett szomszédjához:

– Galomb Gergely, hallottam, hogy énekled ezt a buta dalt. Bazsaly Berta vagyok, a régi barátod. Emlékszel rám? Sokat énekeltük együtt ezt a nótát még régen, mikor kicsik voltak a gyerekek. Az én Bercim és a te Grétád. Emlékszel, Gergely?

Várt a válaszra, és kis idő múltán mintha halk, erőtlen sírást vélt volna hallani.

Bármilyen furcsának tűnik, Bazsalyné örült, hogy sírni hallja Galomb mestert, mert tudta, hogy a könnyek ugyanúgy gyógyítják a lelket, mint a nevetés. Aznap este, majd még sok-sok azt követő estén kitartóan beszélt barátjához a falon lévő résen át, és a faműves egy idő múlva válaszolgatni kezdett. Bazsalyné elmondta, mennyire megbánta, hogy elfecsegte a konyhalánynak, mi volt a mester véleménye az Ickabogról, Galomb mester pedig bevallotta, hogy utólag átkozta magát, amiért felvetette, hogy Bazsaly főstrázsamestert talán ledobta a lova. Kölsönösen biztosították egymást róla, hogy gyermekeik életben vannak – mert hogy ők maguk élni tudjanak, hinniük kellett ebben.

A mennyezet alatti egyetlen kicsiny, rácsos ablakon át a tél fagyos lehelete szökött be a tömlöcbe. A rabok tudták, hogy kemény hónapok várnak rájuk, de börtönük immár a remény és a gyógyulás fészke lett. Bazsalyné plusz pokrócot igényelt a segítői számára, és éjjel-nappal fűtötte a sütőt. Eltökélte, hogy valamennyien túléljék a telet.

48. fejezet

Berci és Gréta egymásra talál

A tél hidegét Dagony néne árvaházának lakói is megérezték. Rongyokba öltözött és üres káposztalevesen tartott gyerekek bizony könnyebben meghűlnek, mint a jól tápláltak. A ház mögötti kicsi temetőbe folyamatosan érkeztek az újabb Janók és Julik, akiket halálba küldött az étel, a meleg és a szeretet hiánya. Bár a többi gyerek meggyászolta őket, úgy kerültek sírba, hogy senki se tudta az igazi nevüket.

Dagony néne a hideg beköszöntével hirtelen megszaporodó halálesetek miatt küldte ki Undok Janót Jeroboám utcáira: ráparancsolt, hogy fogdosson össze annyi csavargó gyereket, ahányat csak tud, hogy az árvaházban meglegyen a létszám. Ugyanis évente háromszor királyi inspektorok ellenőrizték, hogy van-e az intézményben annyi lakó, ahány után a kincstár fizet. Ha választani lehetett, Dagony néne szívesebben látott nagyobb gyerekeket, mert azok jobban bírták a megpróbáltatásokat, mint a kicsik.

A befogadottak után kapott aranyaknak hála a néne immár Duskáldia egyik legfényűzőbb magánlakosztályát mondhatta a magáénak: volt kandallója, benne vidáman táncoló tűzzel, voltak süppedős bársony karosszékei, vastag selyemszőnyegei, és egy puha, gyapjútakarós ágya. Asztalára mindig a legjobb ételek és a legfinomabb borok kerültek. Az éhező gyerekek orrát mennybéli illatok csapták meg, amikor lordográdi pástétomok és turonburgi sajtok érkeztek a bejáraton át, hogy aztán eltűnjenek a vénasszony szalonjának ajtaja mögött. A néne mostanában szinte már csak akkor mutatkozott, ha az inspektorokat kellett fogadnia – a vesződést a gyerekekkel Undok Janóra bízta.

Galomb Gréta az érkezésükkor nem sokat törődött Bercivel és Pongráccal. Ugyanolyan koszos és rongyos csavargók voltak, mint a többi új jövevény, Grétának és Mártának pedig épp elég dolguk volt a kicsikkel, akik közül igyekeztek minél többet életben tartani. Ők maguk inkább éhen maradtak, csak hogy az apróságokat jóllakathassák, és Gréta mindig a testén viselte Undok Janó botjának nyomait, mert rendszeresen közbelépett, mikor Dagony néne bérence meg akart ütni egy kisebb gyereket. A két új fiú csupán annyiban nem hagyta hidegen Grétát, hogy megvetette őket, amiért a legkisebb ellenkezés nélkül beletörődtek a „janósítás”-ba. Nem sejthette, hogy Berciék még örülnek is neki, hogy senkit nem érdekel az igazi nevük.

Egy héttel Pongrác és Berci árvaházi beköltözése után Gréta és a legjobb barátnője, Márta titkos születésnap köszöntést tartottak Heiman Henni ikreinek.

A legkisebbek többsége nem tudta, mikor van a születésnapja, ezért Gréta kitalált nekik egy dátumot, és ügyelt rá, hogy azon a napon, ha csak dupla adag káposztalevessel is, de megünnepeljék őket. Mártával mindig biztatták a kicsiket, hogy ne felejtsek el az igazi nevüket, még ha Undok Janó előtt Janónak és Julinak kell is szólítaniuk egymást.

Az ikreknek Gréta különleges csemegét szerzett. Pár nappal korábban sikerült kilopnia két igazi lapuvári süteményt egy Dagony néne részére érkezett szállítmányból. A kincset az ikrek születésnapjáig őrizgette, pedig a kínok kínját szenvedte el a finom illattól, és alig tudta megállni, hogy be ne falja az édességet.

– Ez csodálatos – sóhajtotta a Heiman kislány örömkönnyektől csillogó szemmel.

– Csodálatos – visszhangozta a Heiman kisfiú.

– Ez a sütemény Lapuvárról érkezett, ami az országunk fővárosa – magyarázta Gréta.

Igyekezett továbbadni a kisebbeknek mindazt a tudást, amit félbemaradt iskolai tanulmányai során szerzett, és sokat beszélt nekik a városokról, amelyeket sose láthattak. Márta is szívesen hallgatta Grétát Turonburgról, Lordográdról meg Lapuvárról mesélni, hisz ő se ismert többet a világból, csak Láp földét meg Dagony néne árvaházát.

Az ikrek épphogy lenyelték a sütemény utolsó morzsáit, amikor berontott a szobába Undok Janó. Gréta megpróbálta elrejtetni a tányért, amin még volt egy kis elmaszatolódott krém, de elkésett vele, Undok Janó látta, amit látott.

– Randa Juli! – bömbölte, és botját a feje fölé emelve Gréta elé lépett. – Már megint loptál!

Ám amint készült lesújtani, érezte, hogy valaki megfogja a botot. Berci hallotta a kiabálást, és odament megnézni, mi történik. Mikor látta, hogy Undok Janó sarokba szorított egy sovány, foltozott köpenyes lányt, gondolkodás nélkül elkapta a botját.

– Meg ne próbáld! – mordult fenyegetően Undok Janóra.

Gréta most először hallotta őt beszélni, és bár feltűnt neki a fiú lapuvári kiejtése, Berci annyira megváltozott, amióta utoljára találkoztak – megnőtt, és az arcvonásai is megkeményedtek –, hogy Gréta nem ismerte fel gyerekkori barátját. Ami Bercit illeti, ő egy olajbarna bőrű, copfos kis Grétára emlékezett, és fel se merült benne, hogy ez az izzó tekintetű nagylány azonos lehet vele.

Undok Janó megpróbálta kiszabadítani a botját Berci kezéből, de ekkor Pongrác is ott termett, és segített a barátjának. Rövid dulakodás következett, majd olyasmi történt, amit az intézmény egyetlen lakója se látott még soha: Undok Janó alulmaradt! Sebes szájjal, bosszút esküdve visszavonult, és Dagony néne árvaházában percek múlva már mindenki arról suttogott, hogy a két új fiú megvédte Grétát meg az ikreket, és Undok Janó megszégyenülten elkullogott.

Aznap este, mikor a gyerekek már lefekvéshez készülődtek, Berci összetalálkozott Grétával az emeletre vezető lépcső tetején. Megálltak, mert bár kicsit zavarban voltak mind a ketten, úgy érezték, váltaniuk kell néhány szót.

– Köszönöm a délutáni dolgot – mondta Gréta.

– Nincs mit – felelte Berci. – Sokszor csinál ilyet?

Gréta vállat vont.

– Elég sokszor. De az a fő, hogy az ikrek megkapták a süteményt. Hálás vagyok neked.

Most, hogy jobban megnézte, Berci halványan ismerősnek találta a lány vonásait, és a lapuvári kiejtés nyomai is feltűntek neki. Tekintete a réges-régi, sok mosástól megfakult munkaköpenyre vándorolt, amihez Gréta annyi toldást varrt az évek során.

– Elárulnád, hogy hívnak? – kérdezte.

A lány körülnézett, hogy nem hallgatja-e ki őket valaki.

– Grétának – felelte. – De ha Undok Janó a közelben van, Julinak kell szólítanod.

– Gréta... – ismételte elkerekedett szemmel a fiú. – Gréta, én vagyok az!
Bazsaly Berci.

A lány eltátotta a száját, és mire észbe kaptak, már sírva ölelték egymást. Mintha egy csapásra visszaváltak volna azzá a két kisgyerekké, akik napfényes délutánokon együtt játszottak hajdan, mikor Gréta édesanyja és Berci édesapja még élt, Duskáldia pedig a világ legboldogabb országa volt.

49. fejezet

A szökés

A gyerekek kivétel nélkül addig maradtak az árvaházban, amíg Dagony néne ki nem dobta őket. Felnőtt legények és lányok ellátásáért a vénasszony nem kapott dukátokat – Undok Janót is csak azért tartotta meg, mert szüksége volt a munkájára. Amíg a gyerekek aranyat hoztak a konyhára, a néne ügyelt rá, hogy ne szökhessenek meg: bezárva, elreteszelve és lelakatolva tartotta a ház minden ajtaját. Kulcsok rajta kívül egyedül Undok Janónál voltak, és az utolsó gyerek, aki megpróbálta ellopni őket, hosszú hónapok alatt épült csak fel a sérüléseiből.

Gréta és Márta tisztában volt vele, hogy közeledik a nap, amikor menniük kell. De nem a saját sorsuk aggasztotta őket, hanem a kicsiké, akik gyámolító nélkül maradnak, ha őket kiteszik a házból. Berci és Pongrác tudta, hogy nagyjából akkor, amikor a lányok – ha nem már előbb –, ők is újra az utcára kerülnek. Persze nem mehetek el megnézni, hogy kint vannak-e még Berci körözési plakátjai a jeroboámi falakon, de nem tartották valószínűnek, hogy bárki leszdedte volna őket. Mind a négyen attól rettegtek, hogy Dagony néne meg Undok Janó egy napon rájönnek, hogy egy száz aranyat érő szökevény van a markukban.

Éjjelente, mikor már mindenki aludt a házban, Berci, Pongrác, Gréta és Márta összeültek, hogy megosszák egymással élményeiket, és mindazt, amit a Duskáldiában zajló dolgokról tudtak. Ezeket az éji beszélgetéseket az egyetlen olyan helyen tartották, ahova Undok Janó soha be nem tette volna a lábát: a konyhából nyíló nagy káposztaraktárban.

Pongrác a lápöldiekből csúfot üző vicceken nőtt fel, és az első ilyen titkos találkozón jót nevetett Márta kiejtésén. Gréta aztán úgy leteremtette ezért, hogy többet mukkanni se mert.

A szagló káposzták kupacai között egy szál gyertyát mint holmi tábortüzet körülülve Gréta elmesélte a fiúknak, hogyan rabolták el őt, Berci bevallotta, hogy attól tart, apja valamiféle baleset áldozata lett fent, északon, Pongrác pedig elmondta, hogyan imitálnak a talpalók Ickabog-támadásokat csak azért, hogy az emberek higgyenek a szörny létezésében. Arról is beszámolt, hogy felbérelt útonállókat rabolják ki a levelekkel érkező postakocsikat, hogy a két báró hónapról hónapra szekérderevényi aranyat lop el a kincstártól, és hogy Swindler százszámra fogatja le az embereket, hogy aztán kivégeztesse, vagy – ha úgy ítéli meg, hogy még szüksége lehet rájuk – tömlöcbe vettesse őket.

Csakhogy mindkét fiú elhallgatott valamit, és el is árulom nektek, hogy mit.

Pongrác mindabból, amit még otthon hallott, azt gyanította, hogy Bazsaly főstrázsamestert annak idején a lápnál egy eltévedt puszkagolyó ölte meg. Ám ezt nem merte most elmondani Bercinek, mert attól félt, barátja nagyon megharagudna rá, amiért nem szólt erről már réges-régen.

Berci pedig azt hallgatta el Gréta elől, hogy szerinte Galomb mester készítette az óriási Ickabog-lábakat. Ugyanis azt is biztosra vette, hogy a lány apját megölték, miután végzett a titkos munkával, és nem akarta feléleszteni Grétában a reményt csak azért, hogy aztán ismét csalódnia kelljen. Pongrác nem tudta, ki faragta a lábakat, amiket a talpalók használtak, így nem világosíthatta fel Grétát az apja szerepéről a támadásokban.

– De mit tudni a katonákról? – kérdezte Pongráctól Gréta a hatodik káposztaraktárbeli találkozón. – Akik az Ickabog-védelmi hadtestben szolgálnak, meg a királyi gárdisták, ők is benne vannak ebben az egészben?

– Valamennyire biztosan – vélekedett Pongrác. – De csak a legfőbb irányítók tudnak mindent. A két báró meg az ap... az apám utódja, akiről fogalmam sincs, kicsoda. – Elhallgatott, és csak nézett maga elé.

Most Berci szólalt meg:

– A katonák biztos rájöttek már, hogy az Ickabog nem létezik. Hiszen évek óta fent táboroznak a mocsárnál.

– Az Ickabog igenis létezik – jelentette ki Márta.

Pongrác nem mert nevetni, de kedve se igen volt hozzá. Gréta szokása szerint eleresztette a füle mellett Ickabog-hívó barátnője megjegyzését, Berci viszont kedvesen azt mondta:

– Én is hittem az Ickabogban, amíg rá nem jöttem, mi folyik itt.

Nem sokkal később, miután megbeszélték, hogy másnap éjjel újra találkoznak, aludni tértek. Mind a négyen égték a vágytól, hogy megmentsek szeretett hazájukat, de újra meg újra arra jutottak, hogy fegyverek nélkül aligha győzhetik le Swindlert és rengeteg katonáját.

Másnap, a hetedik éjszakán, mikor a lányok beléptek a káposztaraktárba, Berci rögtön látta az arcukon, hogy valami rossz történt.

– Baj van – suttogta Gréta, amint Márta becsukta maga után a kamra ajtaját. – Lefekvés előtt kihallgattuk Dagony néne és Undok Janó beszélgetését. Inspektor jön hozzánk, holnap délután érkezik.

A fiúk egymásra néztek, és kiült az arcukra a félelem. Más se hiányzott, mint hogy egy messziről jött ember felismerje őket.

– Meg kell szöknünk – mondta Pongrácnak Berci. – Most. Még ma éjjel. Ketten meg tudjuk szerezni Undok Janótól a kulcsokat.

– Benne vagyok – vágta rá Pongrác, és nagy bőszen ökölbe szorította a kezét.

– Veletek megyünk Mártával – jelentette ki Gréta. – Van is egy tervünk.

– Miféle tervetek? – csodálkozott Berci.

A lány készen állt a válasszal:

– Szerintem menjünk fel északra, a katonák lápföldi táborához. Márta ismeri az utat, ő vezet majd minket. Ott aztán mindent elmondunk a katonáknak, amit Pongráctól megtudtunk. Azt, hogy az Ickabog nem létezik...

– De létezik – szólt közbe Márta, ám a többiek válaszra sem méltatták.

– ...meg hogy gyilkolják az embereket, és hogy Swindler meg Lebrencs ellopják az emberek pénzét. Négyen nem győzhetjük le Swindlert. De biztos vannak becsületes, jó katonák, akik fel fognak lázadni, és segítenek nekünk felszabadítani Duskáldiát!

– Jó terv – bólintott némi töprengés után Berci –, de szerintem ti, lányok, ne gyertek. Ez veszélyes vállalkozás. Jobb, ha ketten csináljuk Pongráccal.

– Nem, Berci. – Gréta szemében elszántság csillogott. – Négyen kétszer annyi katonát tudunk meggyözni. Kérlek, ne ellenkezz!

Ha nem változik a helyzet Duskáldiában, mire véget ér a tél, ennek az árvaháznak a legtöbb lakója a temetőben lesz.

Berci azért még vitatkozott egy kicsit, mielőtt beleegyezett, hogy a lányok is velük tartsanak – attól félt, hogy Gréta és Márta nem bírja majd az emberpróbáló gyaloglást télvíz idején –, de végül beadta a derekát.

– Jól van, nem bánom. De hozzátok magatokkal a pokrócotokat, mert hosszú az út, és nagyon hideg lesz. Mi akkor most Pongráccal megyünk, és elintézzük Undok Janót.

Így is történt. Berci és Pongrác beosontak Undok Janó szobájába, és lezajlott egy rövid, ám annál brutálisabb küzdelem. Ha Dagony néne nem ivott volna meg két palack jeroboámi bort a vacsorához, bizonyára felébredt volna a dübörgésre meg a kiáltásokra. Így viszont Pongrác nyugodtan magához vehette a sok sebből vérző Undok Janó csizmáját is, és miután rázárták a saját szobája ajtaját, a fiúk futhattak a kulcsokkal a lányokhoz, akik a bejáratnál várták őket.

Beletelt vagy öt percbe, mire sikerült kinyitniuk az összes zárat, lakatot és reteszt, de végül kitárult az ajtó. A téli hideg az arcukba csapott. Odakint épp akkor kezdett szállingózni a hó, mintha csak őket köszöntené. Gréta, Berci, Márta és Pongrác vetettek még egy utolsó pillantást az árvaházra, aztán a rojtosra kopott pokrócokkal a vállukon elindultak Lápfolde felé.

50. fejezet

Téli túra

Duskáldia történetében még soha senki nem élt át olyan viszontagságos utazást, mint amilyen a kis csapat lápföldi vándorútja volt.

Az ország száz éve nem látott ilyen hideg telet, s mire Jeroboám sötét körvonalai a távolba veszték Berciék mögött, már olyan sűrűn hullott a hó, hogy fehér függönyétől káprázott mind a négyük szeme. Vékony ruháik és a szakadt pokrócok nem védték meg őket a fagyos széltől, ami úgy mart minden porcikájukba, mintha megannyi apró, tűhegyes fogú farkas akaszkodott volna rájuk.

Ha Márta nincs velük, aligha találják meg a helyes utat, de a lány jól ismerte a Jeroboámtól északra elterülő vidéket. Bár az útjelzőket beborította a hó, felismert öreg fákat, amikre egykor szeretett felmászni, különös alakú sziklákat, amelyek kiskorában megmozgatták a képzeletét, meg roskatag birkaistállókat, amelyekről tudta, melyik szomszédé voltak egykor. Nem tévedtek hát el, és mégis, minél északabbra értek, annál jobban befészkelte magát a szívükbe a kétség, hogy túlélik-e a vándorlást. Aggodalmukról nem szóltak egymásnak, de lassan mind a négyüknek könnyörgött a teste, hogy menjen be valami elhagyott csűrbe, feküdjön le a hideg szalmára, és adja fel végleg.

A harmadik nap estéjén Márta rájött, hogy már közel járnak úti céljukhoz, mert megcsapta orrát az iszap és a pangó víz ismerős szaga. Ettől újraéledt bennük a remény: meresztgették a szemüket, hátha meglátják a táborozó katonák fáklyáit vagy tábortüzeit, s vágyakozó képzeletük kiáltásokat meg lószerszámok csörgését keverte a szél süvítésébe. Időről időre megcsillant valami a távolban, vagy épp zajt hallottak, de mindig kiderült, hogy csak a holdfény tükröződik egy befagyott pocsolyán, vagy egy faág reccsent a hó súlya alatt.

Végül megérkeztek a hatalmas, sziklával szabdalt, susogó sással benőtt mocsár szélére – és akkor rádöbbenek, hogy ott bizony nincsenek katonák.

A tél fagyos viharai visszavonásra kényszerítették a sereget. A parancsnok, akinek titkon meggyőződése volt, hogy nem létezik semmiféle Ickabog, úgy döntött, nem hagyja halálra fagyni az embereit csak azért, hogy Swindler báró kedvére tegyen. Tábort bontatott hát, és útnak indította az egységet dél felé, s ha a frissen lehullott hó nem borított volna el mindent, a négy barát talán már útközben felfedezte volna az ellenkező irányba haladó menetoszlop ötnapos nyomait.

– Nézzétek! – A didergő Pongrác felemelte a kezét. – Tényleg itt voltak...

A hóban egy tárkocsi állt. Látszott rajta, hogy elakadt, a katonák pedig nem bajlódtak vele a hóviharban, inkább hátrahagyták.

Odamentek a kocsához, és látták, hogy meg van rakva élelemmel: olyan ennivalókkal, amilyenekre Berci, Gréta és Pongrác csak az álmaikból emlékeztek, s amilyeneket Márta még soha életében nem látott. Kupacban álltak a krémes turonburgi sajtok, halmokban a lapuvári sütemények, rakásokban a lordográdi kolbászok és vadhúsos piték. Finomságok, amiket délről küldtek fel a táborparancsnoknak és katonáinak, hogy a nélkülözéstől sújtott Láp földén se maradjanak éhen.

Berci megpróbált kivenni egy húsos pitét, de zsibbadt ujjai lecsúsztak a megfagyott ételeket borító vastag jégrétegről. Csüggedten fordult a többiek felé. Mind a négyüknek lila volt a szája a hidegtől, és csak dideregtek, egyikük se szólt. Tudták, hogy itt a vég, menthetetlenül megfagynak az Ickabog mocsarának szélén, és már bele is törődtek a sorsukba. Gréta annyira fázott, hogy az örök álom ígérete kimondottan vonzónak tűnt számára. Meg se érezte a hó hidegét, amikor leroskadt a földre. Berci lekuporodott mellé, és átkarolta, de őrá is bénító álmoság tört. Márta Pongráchoz húzódott, a fiú megpróbálta betakarni a pokrócával. Nem telt bele sok idő, és a kocsi mellett összebújva mind a négyen öntudatlanságba süppedtek, s testükön a felkelő hold fényében lassan szövőgetni kezdte takaróját a hó.

Ekkor azonban hatalmas árnyék vetült a kis emberkupacra, és két óriási, mocsárfűhöz hasonlatos, hosszú, zöld szőrrel borított kar nyúlt le értük. Az Ickabog felemelte őket, olyan könnyedén, mintha kisbabák volnának, és elindult velük a lép mélye felé.

51. fejezet

A barlangban

Gréta néhány órával később felébredt, de először nem akarta kinyitni a szemét. Utoljára kicsi gyerekkorában érezte magát ennyire otthonosan, mikor még a foltvarrott takaró alatt aludt, amit az édesanyja készített, és téli reggeleken a kandallóban ropogó tűz hangjára ébredt. Most is hallotta a tűz ropogását, és sülő vadhúsos pite illatát érezte, ezért meggyőzte magát, hogy biztosan álmodik: azt álmodja, hogy otthon van apával és anyával.

De mivel a tűz zaja és az étel illata nagyon is valóságosnak tűnt, az jutott eszébe, hogy talán mégsem álmodik, hanem a mennyországban van. Halálra fagyott volna a mocsár szélén? Továbbra se mozdult, de kinyitotta a szemét. Lobogó tüzet pillantott meg, körben pedig egy tágas barlangnak tűnő helyiség egyenetlen falait. Ő és három barátja egy nyers gyapjúval kibélelt, jókora fészekben feküdt.

A tűz mellett méretes sziklatömb állt, amit teljes egészében barnászöld lápi fű borított. Gréta egyre bámulta ezt a sziklát, s mikor a szeme végre hozzászokott a félhomályhoz, észrevette, hogy a kőtömb, ami akkora volt, mint két ló, visszanéz rá.

A régi regék vagy sárkányként, vagy kígyóként, vagy lebegő szellemalakként írták le a láp szörnyetegét, a lány mégis rögtön tudta, hogy ez itt az Ickabog. Réműletében újra behunyta a szemét, fél kézzel tapogatózni kezdett a puha gyapjúhalomban, s mikor kitapintott egy hátat, megbökte.

– Mi van? – suttogta Berci.

– Te is láttad? – kérdezte csukott szemmel Gréta.

– Igen – felelte a fiú. – Ne nézz rá.

– Nem nézek.

– Mondtam nektek, hogy az Ickabog létezik – hallatszott Márta réműlt suttogása.

– Azt hiszem, pitét süt – jegyezte meg fojtott hangon Pongrác.

Mozdulatlanul, behunyt szemmel feküdtek, mígnem a vadhúsos pite illata olyan ellenállhatatlanul ínycsiklandozóvá vált, hogy mind a négyen kezdtek úgy érezni, akár az életük árán is érdemes lenne felpattanni és rávetni magukat, hátha le tudnak nyelni belőle pár falatnyit, mielőtt az Ickabog megöli őket.

Aztán hallották, hogy a szörnyeteg megmozdul. Hosszú, durva szőre zizegett, súlyos lába tompán puffant a földön. Utána döndült valami, mintha az Ickabog letett volna egy súlyos tárgyat. Végül egy mély, öblös hang így szólt:

– Egyetek.

Grétáéknak felpattant a szeme.

Azt gondolhatjátok, hőseink bizonyára megrökönyödtek azon, hogy az Ickabog emberyelven szól hozzájuk, csak hogy őket már az is annyira megdöbbenette, hogy a szörny létezik, tud tüzet rakni, és pitét süt, hogy ezen az apróságon fenn sem akadtak. Az Ickabog letett melléjük a földre egy durván faragott fatálat tele vadhúsos pitével, ami – ez most ötlött csak az eszükbe – nyilván a hátrahagyott tárkocsin talált élelemkészletből származott.

A négy barát félszegen felült, és belebámultak az Ickabog nagy, szomorú szemébe, ami a szörny testét tetőtől talpig beborító hosszú, durva szálú zöldes szőr függönye mögül meredt rájuk. A nagyjából emberforma lénynek borzasztó nagy hasa volt, és lapátszerű, szőrös mancsából egy-egy hegyes karom állt ki.

– Mit akarsz csinálni velünk? – kérdezte merészen Berci.

Újra felzengett a mély, öblös hang:

– Megeszlek titeket. De most még nem.

Azzal az Ickabog elfordult, magához vett két kéregből font kosarat, és elindult a barlang kijárata felé. Aztán, mint akinek eszébe jutott még valami fontos, megtorpant, hátrafordult, és azt mondta:

– Bömb.

Nem bömbölt tehát, csak egyszerűen kimondta ezt a szót. A négy fogoly rábámult. Az Ickabog pislogott egyet, majd megint elfordult, és két mancsában egy-egy kosárral kiment a szabadba. Kisvártatva hatalmas kőtömb gördült a barlang bejárata elé, bezárva a foglyokat. A négy barát hallotta, hogy friss hó ropog a szörny súlyos lába alatt, aztán a léptek zaja a távolba vészett.

Gomba

A Dagony nénénél üres káposztalevesen leélt hosszú évek után Gréta és Márta számára páratlan élmény volt lordográdi pitét enni. Márta az első falat után egyenesen sírva fakadt, és azt mondta, sose hitte volna, hogy étel ilyen finom lehet. Amíg ettek, egyikük se gondolt az Ickabogra. Aztán mikor a pite már elfogyott, de még világított a tűz, a jóllakottságtól felbátorodva felfedező sétára indultak a szörnyeteg barlangjában.

– Nézzétek! – mutatott Gréta a falra, ahol egy rajzot talált.

A képen száz bozontos Ickabogot üldöztek lándzsás pálcikaemberkék.

– Ezt figyeljétek! – Pongrác egy másik rajzra hívta fel a figyelmüket, ami egészen közel volt a barlang szájához.

A négy barát a lassan kihunyó tűz fényénél megszemlélte az ábrát, amin egy magányos Ickabog szemtől szemben állt egy tollforgós sisakot viselő pálcikaemberrel, aki kardot markolt.

– Szerintem ez a király – suttogta Gréta a kardos alakra mutatva. – Hát tényleg találkozott az Ickaboggal azon az estén?

Berci, Pongrác és Márta persze nem tudták erre a választ, de én igen. Most elmondom a teljes igazságot, és arra kérek titeket, ne nehezteljétek rám, amiért nem tettem meg ezt már korábban.

Frédi király valóban megpillantotta az Ickabogot a sűrű lápi ködben azon a végzetes estén, amikor Bazsaly főstrázsamestert halálos lövés érte. Azt is elmondhatom nektek, hogy a rá következő nap reggelén az öreg pásztor, aki azt hitte, a kutyáját felfalta a szörny, szükölést és kaparászást hallott az ajtó felől, és örömmel látta, hogy a húséges Foltos visszatért hozzá. Miután, mint tudjuk, Swindler báró kiszabadította a túskebokorból.

Mielőtt túlságosan szigorú ítéletet mondanátok a pásztorról, amiért nem értesítette róla a királyt, hogy Foltost mégse falta fel az Ickabog, gondoljátok meg, hogy szegény öreget nagyon kimerítette a hosszú utazás Lapuvárra és vissza. Meg hát a király amúgy se törődött volna sokat egy ilyen hírral.

Miután a saját szemével látta a szörnyeteget a ködben, senki és semmi nem tudta volna meggyőzni, hogy az Ickabog csak mese.

– Azt nem értem – morfondírozott Márta –, hogy miért nem falta fel az Ickabog a királyt.

– Lehet, hogy Félhetetlen Frédi tényleg harcolt vele, és elkergette, ahogy mesélik? – Pongrác hangján érződött, hogy ezt azért erősen kétli.

– Ha az Ickabog embert eszik – tekintett körül Gréta újra a barlangban –, furcsa, hogy sehol nem látni csontokat.

– Biztos azokat is megeszi – suttogta rémulten Berci.

Gréta most kapott csak észbe: bizony tévedés volt azt hinniük, hogy Bazsaly főstrázsamester baleset áldozata lett a lápon. Nem kétséges, hogy tényleg az Ickabog ölte meg.

Épp meg akarta fogni Berci kezét, hogy megszorítsa, és kifejezze, el tudja képzelni, milyen borzasztó lehet a fiúnak az apja gyilkosának barlangjában lenni. Ám ekkor felhangzottak odakintről a szörny közeledtét jelző súlyos léptek. A négy barát visszaiszkolt a gyapjufészekhez, gyorsan leültek, és igyekeztek úgy tenni, mintha el se mozdultak volna onnan.

Az Ickabog nagy zajjal félregördítette a kötömböt, s a barlangba behatolt a tél hidege. Még mindig erősen havazott odakint, a szörny bundáján megannyi hópehely csillogott. Tele kosarakkal érkezett vissza: az egyikben jó sok gomba meg némi tűzifa volt, a másikban fagyott lapuvári sütemények.

Az Ickabog Gréta, Berci, Márta és Pongrác pillantásától kísérvé megrakta a tüzet, majd letette mellé egy lapos kőre a tömbbe összefagyott süteményeket, hogy kiolvassza őket. Aztán nekilátott falatozni, amit igen érdekesen művelt: rendre feltűzött néhány gombát a mancsából kimeredő karomra, azokat egyenként bekapta, és látható élvezettel elmajszolta.

Egy idő múlva feltűnt neki, hogy négy foglya nézi őt.

– Bömb – mondta megint, és ismét az evésnek szentelte minden figyelmét.

Mikor a gomba elfogyott, óvatosan felemelte az időközben kiolvadt süteményeket a kőről, és hatalmas, szőrös mancsán odakínálta őket a négy barátának.

– Fel akar hizlalni minket! – suttogta rémülten Márta, de azért bekapott egy habcsókot hercegét, és egy másodperccel később mámoros élvezettel hunyta be a szemét.

Miután mindenki jóllakott, az Ickabog felkotorta a tüzet, szépen elrakta a kosarakat az egyik sarokba, aztán a barlang szájához bandukolt. Odakint már lemenőben volt a nap, és még mindig szakadt a hó. Az Ickabog nagy levegőt vett – olyan zajjal, mint amikor a dudás játék előtt felfújja hangszerét –, és énekelni kezdett egy furcsa, ismeretlen nyelven. A dal visszhangozva szállt az alkonyba boruló mocsár fölött. A négy barát hallgatta, s közben egyre laposabbakat pislogtak. Végül sorban lehanyatlottak a puha gyapjűfészekre, és elnyomta őket az álom.

53. fejezet

A titokzatos szörnyeteg

Gréta, Berci, Márta és Pongrác még jó pár napig nem mertek semmi egyebet csinálni, csak ették, amit az Ickabog a tárkocsiról hozott nekik, meg nézték, ahogy a szörny gombát majszol. Beszélgetni is akkor tudtak, mikor az Ickabog elment (mindig eltorlaszolta a barlang száját a sziklatömbbel, nehogy a foglyai megszökjenek), de olyankor is halkra fogták a hangjukat, hátha a szörny odakint áll, és kihallgatja őket.

Az egyik kérdés, ami gyakran szóba került köztük, hogy az Ickabog vajon fiú-e, vagy lány. Gréta, Berci és Pongrác azon a véleményen voltak, hogy csak hím lehet, hiszen mély, öblös hangja van, Márta viszont, aki juhokat gondozott, mielőtt az éhínség végzett a családjával, úgy gondolta, hogy az Ickabog nőstény.

– Nő a hasa – magyarázta. – Szerintem gyereket vár.

Ennél persze volt egy sokkal fontosabb kérdés is, amit meg kellett vitatniuk: hogy vajon mikor tervezi az Ickabog megenni őket, és lesz-e esélyük védekezni.

– Biztos vár még egy kicsit – jelentette ki Berci Grétára és Mártára pillantva, akik még mindig nagyon soványak volt. – Veletek a fél fogára se lakna jól.

– Én majd megpróbálom átkulcsolni a nyakát – tervezgette Pongrác, és mutatta, hogyan képzeli a mozdulatot –, Berci pedig behúz egy nagyot a hasába...

– Kizárt, hogy le tudjuk győzni – rázta a fejét Gréta. – Könnyedén megmozgat egy akkora kötömböt, mint ő maga. Semmi esélyünk ellene.

– Bár lenne valami fegyverünk! – Berci bosszúsan felpattant, és nekirúgott egy kavicsot a barlang falának.

– Szerintetek nem furcsa – vetette fel Gréta –, hogy az Ickabog mindig csak gombát eszik? Nektek nem úgy tűnik, hogy vérszomjasabbnak akar látszani, mint amilyen valójában?

– Juhokat eszik – jelentette ki Márta. – Honnan lenne itt ennyi gyapjú, ha nem falna fel juhokat?

– Az is lehet, hogy csak összegyűjti a tüskés ágakra akadt szőrösömókat – találgatott Gréta a puha bolyhokat nézegetve. – És még mindig nem értem, miért nincsenek csontok a barlangban, ha egyszer ragadozó.

– Na és a dal, amit esténként énekel? – szólt Berci. – Nekem borsózik tőle a hátam. Biztos, hogy csatadal, vagy ilyesmi.

– Engem is megrémít – bólogatott Márta.

– Vajon mitől szólhat? – töprengett hangosan Gréta.

Pár perccel később félregördült a kőtömb, és megjelent az Ickabog a két teli kosárral. Az egyikben szokás szerint gomba volt, a másik fagyott turonburgi sajtokat rejtett.

Mint mindig, most is szótlánul ettek. Mivel a nap már lemenőben volt, az Ickabog, miután felkotorta a tüzet, és elrakta a kosarakat, a barlang szájához ballagott, hogy elénekelje furcsa, érthetetlen dalát.

Ekkor Gréta felállt.

– Mit csinálsz? – suttogta rémülten Berci, és elkapta a lány bokáját. – Ül vissza!

– Nem – ellenkezett Gréta, és kiszabadította a lábát. – Beszélni akarok veled.

Azzal nagy merészen a barlang szájához sétált, és leült az Ickabog mellett a földre.

54. fejezet

Az Ickabog dala

Az Ickabog már teleszívta a tüdejét – a felfúvódó duda hangját idézve –, amikor Gréta megszólította:

– Milyen nyelven énekelsz, Ickabog?

A szörny lenézett a lányra, és láthatóan meglepődött, hogy ott találja maga mellett. Gréta először azt gondolta, nem kap választ, de kisvártatva jött a lomha, mély hangú felelet:

– Ickabul.

– És miről szól az ének?

– Az Ickabogok történetéről. Meg a te fajtádéről is.

– Az emberekéről?

– Az emberekéről, igen. A két történet egy történet, mert az ember egy Ickabogból szüretett.

A szörny ismét nagy levegőt vett, hogy rákezdjen a dalra, de a lány megint közbeszólt:

– Mi az, hogy „szüretett”? Ugyanaz, mint a születés?

– Nem – pillantott rá újra az Ickabog. – A szüretés egészen más, mint a születés. Úgy jönnek világra az új Ickabogok.

Gréta nem akart szemtelenkedni a hatalmas szörnnyel, ezért óvatosan tette fel a kérdést:

– Világra jönnek, de nem születnek?

– Nem – dörmögte az Ickabog. – A születés és a szüretés két nagyon különböző dolog. Mikor a kicsik szüretnek, mi, a szürlőik meghalunk.

– Mindenképp? – kérdezte Gréta. Észrevette, hogy az Ickabog beszéd közben szórakozottan a hasát cirógatja.

– Mindenképp – felelte a szörny. – Ez mindig így volt, és mindig így lesz az Ickabogoknál. Csak az emberek egyik furcsa szokása, hogy együtt élnek a gyerekeikkel.

– De hát ez nagyon szomorú – mondta Gréta. – Hogy meghaltok, amikor a gyerekeitek megszületnek.

– Nem szomorú – válaszolta az Ickabog. – A szűrlés a legcsodálatosabb dolog! Abban teljesedik ki az életünk. Amit teszünk, és amit érzünk, amikor szűrlünk, az határozza meg a kicsinyeink természetét. Nagyon fontos, hogy jó szűrlésünk legyen.

– Nem értem – rázta a fejét Gréta.

– Ha szomorú és kétségbeesett leszek, amikor meghalok – magyarázta az Ickabog –, a kicsinyeim nem maradnak életben. Sorban végignéztem a társaim halálát: reményvesztetten mentek el, és a gyermekeik csak percekkel élték túl őket. Az Ickabog nem tud remény nélkül élni. Én maradtam utolsónak, és az enyém lesz minden idők legfontosabb szűrlése, mert ha jól sikerül, a fajtánk fennmarad, de ha nem, az Ickabogok örökre eltűnnek... Tudod, minden bajunk egy rossz szűrléssel kezdődött.

– Arról szól a dalod? – kérdezte Gréta. – A rossz szűrlésről?

Az Ickabog bólintott, és a hófödte alkonyi lápra függesztette a tekintetét. Harmadszorra is nagy levegőt vett, és énekelni kezdett, de ezúttal azon a nyelven, amit a négy barát is értett:

Rég, az idők kezdetén

csak mi éltünk e földtekén.

Nem volt sehol az embernép,

a kőszívű, a zord.

E világ akkor régen

még maga volt az Éden.

Oh, milyen békés, milyen szép,

mily boldog kor is volt!

Hej, Ickabog, jöjj újra el,

mint hajdan, úgy legyél!

Jöjj el újra, Ickabog,

haj, Ickabog testvér!

De jaj! Égzengés közepett'

Keserűség megjelent.

A Rettenetből szűrletett,

s hasonlót még nem láttak.

Rút hangú volt, bántó szavú,

elcsúfitotta őt a bú,

így népéből kivettetett,

elűzték őt a társak.

Jaj, szűrless bölcsnek, Ickabog!

Már mindig bölcs legyél!

Szűrless bölcsnek, Ickabog,

haj, Ickabog testvér!

Számkivetve élt szegény,

majd szűrlésének éjjelén

Keserűség kiszenvedett,

és világra jött Gyűlölet.

Egy ádáz, csupasz bestia,

a Keserűség rút fia,

kit bosszú vágya éltetett,

s kinél rosszabb sosem jöhet.

Hát szűrless jónak, Ickabog,

jóságos legyél!

Szűrless jónak, Ickabog,

haj, Ickabog testvér!

S egy átkos napon Gyűlölet

az emberfaj szűrlője lett.

Jaj, mibelőlünk lettek ők,

kik életünkre törtek!

Nagy túlerővel jött a had,

lemészároltak százakat.

Vérüinktől áztak a mezők,

s ők még tovább gyötörtek.

Hát bátor légy, jó Ickabog!

Légy bátor, és ne félj!

Bátor légy, jó Ickabog,

haj, Ickabog testvér!

Mocsarakba úzótt el

otthonunkból az ember.

Temetőnké így teszi

a ködös sármezőket.

Már fajtánkból csak egy maradt,

kit nem ölt meg a tűz s a kard.

De élni fognak gyermek'í,

ha vérszomj hajtja őket.

Hát öld az embert, Ickabog,

a gyilkosuk legyél!

Öld az embert, Ickabog,

haj, Ickabog testvér!

Gréta és az Ickabog egy darabig szótlánul ültek, miután a szörny a dal végére ért. Lassan felbukkantak az égen a csillagok. A lány a holdat nézte, amikor megszólalt:

– Hány embert ettél már meg, Ickabog?

A szörny sóhajtott.

– Még egyet sem. Az Ickabogok a gombát szeretik.

– Az a terved, hogy akkor eszel meg minket, amikor eljön a szűrlésed ideje? Hogy a kicsinyeid abban a hitben szülessenek, hogy az Ickabogok emberevők? Azt akarsz csinálni belőlük, igaz? Hogy visszafoglalják az otthonotokat.

A szörny ránézett Grétára. Úgy tűnt, nem akar válaszolni, de végül bólintott nagy, bozontos fejével. Berci, Márta és Pongrác rémült pillantásokat váltottak a hátuk mögött, a pislákoló tűz fényénél.

– Tudom, milyen érzés elveszteni azokat, akiket a legjobban szeretsz – mondta csendesen Gréta. – Az édesanyám meghalt, az apám pedig eltűnt. Utána sokáig elhittem magammal, hogy életben van, mert másként, azt hiszem, én is meghaltam volna. – Felállt, és úgy nézett az Ickabog szomorú szemébe. – Szerintem az embereknek majdnem annyira fontos a remény, mint az Ickabogoknak. – A szívére tette a kezét. – Az anyám és az apám most itt vannak, itt élnek bennem. Ezért amikor majd megeszel, Ickabog, a szívemet hagyd utoljára. Szeretném, ha a szüleim addig élnének, amíg csak lehet.

Azzal otthagya a szörnyet, visszament a barátaihoz, és mind a négyen elhelyezkedtek a tűz melletti gyapjűfészekben.

Egy kicsivel később, bár már félálomban volt, Gréta hallani vélte, hogy az Ickabog szipog.

55. fejezet

Swindler megsérti a királyt

Az elszabadult postakocsi kínos esete után Swindler lépéseket tett a további hasonló esetek elkerülése érdekében. A király tudta nélkül közhírré tette, hogy a főtanácsosnak ezentúl joga van felbontani bárki levelét a célból, hogy árulásra utaló jeleket keressen benne. Ugyanebben a hirdetményben szíves tájékoztatásul fel volt sorolva, mi minden tekintetük árulásnak Duskáldiában. Változatlanul annak minősült az Ickabog-tagadás és Frédi mindennemű bírálása. Árulásnak számított rosszat mondani Swindler és Lebrencs bárókról, árulás volt sokallani az Ickabog-adót, és legújabbán árulással ért fel akár csak célozni rá, hogy Duskáldia már nem olyan boldog és gazdag ország, mint valaha.

Mivel az emberek most már se elmondani, se megírni nem merték egymásnak az igazságot, a fővárosba irányuló posta- és utasforgalom jóformán nullára csökkent. Swindlernek pontosan ez volt a szándéka, mert így belevághatott terve következő szakaszába. Ez abból állt, hogy rajongói levelek garmadáját küldette Frédinek. Ezeket persze nem írhatta mindig ugyanaz a kéz, Swindler bezáratott egy szakasz katonát egy szobába, ahova jó sok papírt meg pennát hozatott, és eligazítást tartott nekik.

– Természetesen dicsérjétek a királyt – utasította az írnokszolgálatra kijelölteket, miközben díszes főtanácsosi köpenyében fel-alá járkált előttük. – Hangsúlyozzátok, hogy ő országunk valaha volt legjobb uralkodója. Dicsérjétek engem is. Írjátok, hogy nem tudjátok, mi lenne Duskáldiával Swindler báró úr nélkül. Adjatok hangot meggyőződéseteknek, hogy az Ickabog sokkal több embert ölt volna meg, ha nincs az Ickabog-védelmi hadtest, és számoljatok be róla, hogy Duskáldia gazdagabb, mint valaha.

A következő naptól fogva a király sorban kapta a leveleket, amelyekből megtudta, hogy mindenki csodálatos uralkodónak tartja, hogy az országban sose volt nagyobb a boldogság, és hogy az Ickabog elleni hadjárat sikeresebb nem is lehetne.

– Úgy tűnik, minden pompásan alakul! – lengetett meg egy ilyen levelet örvendezve Frédi a két báró társaságában elköltött egyik ebédje közben.

Sokat javult a hangulata, amióta elkezdtek áramlani hozzá a hamisított rajongói üzenetek. A zord tél keményre fagyasztotta a talajt, így sajnos túl veszélyes lett volna vadászni járnia, ám ezen a napon egy vadonatúj, topázgombos, vérnarancs színű selyemkabátot viselt, amiben kivételesen elegánsnak érezte magát, és ez

még inkább felderítette. Roppant kellemes volt a szakadó hóesést néznie az ablakon át úgy, hogy a kandallóban lobogott a tűz, és az asztal szokás szerint roskadozott a drága ételektől.

– Nem is sejtettük, hogy ilyen sok Ickaboggal sikerült már végezetek, Swindler! Illetve, ha jobban meggondoljuk, azt se tudtuk, hogy több Ickabog van, nem csak egy!

– Öhm... igen, felség – dünnyögte Swindler, és dühös pillantást vetett Lebrencsre, aki egy adag ínycsiklandozó krémsajt bekebelezésén fáradozott. Swindlernek túl sok egyéb dolga volt, ezért Lebrencsre bízta a hamisított levelek kézbesítés előtti ellenőrzését. – Nem akartuk nyugtalanítani felségedet, de nemrég megtudtuk, hogy a szörny, hát, öhm... – finoman köhintett egyet – elszaporodott.

– Vagy úgy – bólogatott Frédi. – Nos, örvendetes, hogy ilyen tempóban irtjátok őket. Arra gondoltunk, ki kellene tömetni egyet, hogy alattvalóink megtekinthessék.

– Valóban, felség... ez remek ötlet – felelte fogcsikorgatva Swindler.

– Egyvalamit viszont nem értünk. – Frédi újra megnézte a levelet, és a homlokát ráncolta. – Nem azt mondta Szélhám professzor, hogy ha az Ickabog elpusztul, kettő terem a helyén? Nem lehetséges, hogy miközben irtani próbáljátok őket, valójában megduplázzátok a számukat?

– Ahm... nem, felség, mert... – Swindler fondorlatos elméjének fogaskerekei szédítő iramban pörögtek. – Mert rájöttünk, hogy ez megakadályozható... oly módon, hogy... öhm... hogy...

– Hogy előbb fejbe kólintjuk – segítette ki Lebrencs.

– Hogy előbb fejbe kólintjuk – bólogatott Swindler. – Úgy van. Ha meg tudjuk közelíteni az Ickabogot, és leütjük, mielőtt végeznénk vele, akkor a megkettőződési folyamat, úgy tűnik... úgy tűnik, leáll.

– De hát miért nem számoltál be nekünk erről a bámulatos felfedezésről, báró uram? – kiáltott fel a király. – Hisz ez mindent megváltoztat! Így egykettőre eltüntethetjük az Ickabogokat Duskáldiából, méghozzá örökre!

– Hát igen, jók a kilátások – hagyta rá kényszeredetten Swindler, és közben arra gondolt, mennyire szeretné lepofozni a vigyort Lebrencs képéről. – De azért még elég sok Ickabog maradt...

– Nem baj, az a fontos, hogy már látjuk az út végét! – Frédi letette a levelet, és megfogta a kést meg a villát. – Mily szomorú, hogy szegény Pondrow főstrázsamestert épp azelőtt ölte meg egy Ickabog, hogy elindultunk a végső győzelem felé!

– Nagyon szomorú, felség – bólogatott Swindler, aki korábban azt hazudta a királynak, hogy Pondrow hősi halált halt Láp földén, mikor útját állta a dél felé igyekvő szörnyetegnek.

– Ez a hír megmagyaráz valamit, amit eddig nem értettünk – folytatta eszmefuttatását Frédi. – A szolgák szüntelenül a himnuszt éneklék. Nektek is feltűnt, igaz? Nos, nem mondom, felemelő hallgatni, de azért egy idő után egy cseppet unalmas. Most viszont már értem: az Ickabogok fölötti diadalunkat ünneplik, nemde?

– Minden bizonnyal, felség – hagyta rá Swindler.

Valójában persze nem a szolgák, hanem a foglyok énekeltek, Frédi azonban nem is sejtette, hogy ötven-egynéhány ember raboskodik palotája tömlöcében.

– Rendezzünk győzelmi bált! – kiáltotta lelkesen. – Időtlen idők óta nem báloztunk! Nem is emlékszem, mikor táncoltam utoljára Eslanda kisasszonnyal.

– Az apácák nem táncolnak – dörmögte kurtán Swindler, és hirtelen felállt. – Egy szóra, Lebrencs.

A két báró már félúton járt az ajtó felé, mikor a király utánuk szólt:

– Megálljatok!

A bárók megfordultak. Frédi arcán neheztelés ült.

– Nem kértetek engedélyt, hogy távozhassatok a király asztalától.

A két báró összenézett, aztán Swindler meghajolt, és Lebrencs követte a példáját.

– Esedezem felséged bocsánatáért – szólt alázatosan Swindler. – Pusztán arról van szó, hogy ha meg szeretnénk valósítani felséged kitűnő ötletét, és ki akarunk tömetni egy Ickabogot, haladéktalanul intézkednünk kell. Különben a bestia, öhm... oszlásnak indul.

– Nem érdekel – felelte bosszúsan Frédi, s közben a nyakában viselt domborműves aranymedált markolászta, azt, amin a sárkényszerű, rubinszemű szörny ellen harcoló uralkodó volt látható. – Akkor is mi vagyunk a király, Swindler báró. Urad és parancsolód.

– Természetesen, felség. – A főtanácsos újra meghajolt. – Azért élek, hogy felségedet szolgáljam.

– Hm – nyugtázta Frédi. – Akkor viselkedj is úgy. Eredj, és intézkedj hamar a kitömött Ickabog ügyében! Mielőbb be akarom mutatni a népnek. Azután megbeszéljük, mikor legyen a győzelmi bál.

56. fejezet

A rabok összeesküvése

Amint hallótávolságon kívül értek a királytól, Swindler ráförmedt Lebrencsre:

– Az a dolgod, hogy ellenőrizd a leveleket, mielőtt Frédi megkapja őket! Most honnan vegyek egy döglött Ickabogot, amit kitömethetek?!

– Varrj egyet – tanácsolta flegmán Lebrencs.

– Varrjak egyet? Én varrjak egyet?!

– Mi mást tehetnél? – vont a vállát a kövér báró, és a szájába tömött egy habcsókot herceget, amit még a királyi asztalról mentett meg.

– Hogy én mit tehetnék? – háborgott Swindler. – Szerinted ez csak az én problémám?

– Te találtad ki az Ickabogot, nem én – felelte tele szájjal Lebrencs. Kezdett nagyon elege lennie belőle, hogy Swindler folyton ordibál, és parancsolgat neki.

– És te ölted meg Bazsalyt, nem én! – vágott vissza a főtanácsos. – Hol lennél most, ha nem fogom rá a szörnyetegre, amit tettél?

Swindler nem várta meg a választ, faképnél hagyta Lebrencset, és elindult a tömlöc felé. Ha mást nem, a raboknak megtilthatja, hogy hangosan énekeljenek. Hadd higgye a király, hogy megint vesztesre állnak az Ickabogok elleni háborúban.

– Csendet... Csendet! – bömbölte a tömlöcbe lépve, ott ugyanis egészen elképesztő zsilvaj fogadta.

Kacajok szálltak, zengett az ének, Fekelycsik, a lakáj a cellák között szaladgált konyhai edényekkel a kezében, és a kellemes meleg levegőt Bazsalyné frissen elkészült leányálmának édes illata töltötte be. A rabok arca nem volt már olyan beesett, mint mikor Swindler utoljára látta őket. Ez pedig nem tetszett a bárónak, egyáltalán nem tetszett neki. Az különösen bosszantotta, hogy Jamborszky kapitány szemlátomást újra erős és egészséges volt.

Swindler azt szerette, ha az ellenségei gyengék és reményvesztettek. Erre most azt kellett látnia, hogy még Galomb mester is formásra vágta hosszú, fehér szakállát.

– Ugye számon tartod – fordult a lihegő Fekelycsikhez – ezeket az edényeket, késeket meg egyebeket, amiket kiosztasz?

– Ó, hogylene, méltóságos uram – zihálta a lakáj.

Nem akaródzott bevallania, hogy Bazsalyné rengeteg utasításától annyira összezavarodott, hogy már rég fogalma sincs, kihez mi került. A fő-süteménykészítő igényei szerint megannyi merőkanalat, habverőt, üstöt, serpenyőt és tepsit kellett kiosztania, és az is előfordult, hogy véletlenül egy másik rabnak adta oda Galomb mester vésőkészletét. Úgy hitte, hogy esténként minden edényt, eszközt és szerszámot begyűjtött, de hogy az ördögbe lehetne biztos benne?

Fekelycsik amiatt is aggódott, hogy a porkoláb, aki nagy barátja a bornak, esetleg nem mindig hallja, miről sutyorognak egymás közt a rabok esténként, miután elfűjták a gyertyákat. De mivel a vak is láthatta, hogy Swindlernek épp nincs kedve aggasztó híreket hallani, inkább tartotta a száját.

– Nincs több éneklés! – kiabálta a báró, és szavai visszhangot vertek az elcsendesedett tömlöcben. – A felséges királynak fáj a feje!

Az igazság ezzel szemben az volt, hogy Swindler saját feje kezdett el lüktetni. Amint hátat fordított a raboknak, el is feledkezett róluk, és gondolatai visszatértek ahhoz a problémához, hogy miként tud egy élethű, kitömött Ickabogot produkálni a királynak. Talán Lebrencs nem is mondott butaságot? Mi lenne, ha például fognák egy bika csontvázát, és túsul ejtenének egy varrónőt, aki aztán sárkányszerű borítást varrna a csontokra, majd azt kitömnék fűrészporral?

Hazugságok hazugságok hátán. Ha az ember egyszer elkezd hazudni, muszáj folytatnia, és olyan lesz, mint a léket kapott hajó kapitánya, akinek mindig újabb meg újabb lyukakat kell betömöknie, ha nem akar elsüllyedni.

A fűrészporon és bikacsontvázon spekuláló báró nem is sejtette, hogy most fordított hátat a rá leselkedő legnagyobb veszélynek: egy szervezkedő rabokkal teli tömlöcnek, ahol kések és vésők rejtőznek a pokrócok alatt és a cellafalak titkos üregeiben.

57. fejezet

Gréta terve

Lápföldén még mindig vastag hótakaró borított mindent, de az Ickabog már nem gördített sziklát a barlang szája elé, ha a kosaraival beszerző útra indult. Mi több, Gréta, Márta, Berci és Pongrác is vele tartottak: segítettek neki felkutatni a kis lápi gombákat, amiket annyira szeretett, maguknak pedig elhoztak némi fagyott ételt a katonák hátrahagyott tárkocsijáról.

A négy barát napról napra erősödött, és egyre egészségesebbnek érezték magukat. Az Ickabog is pocakosodott, de ő azért, mert közeledett a szűrlése napja. Mivel a szűrléskor szándékozott megenni őket, Berci, Márta és Pongrác nem nézték túl nagy örömmel az Ickabog mind nagyobbra duzzadó hasát. Berci a maga részéről biztosra vette, hogy a szörny meg akarja ölni őket, és azt is eldöntötte magában, hogy az édesapja mégsem baleset áldozata lett: az Ickabog létezik, tehát nyilván ő ölte meg Bazsaly főstrázsamestert.

A gombagyűjtő kirándulásokon Gréta és az Ickabog gyakran félrehúzódtak a többiektől, és halk beszélgetésbe merültek.

– Szerintetek miről beszélget vele Gréta? – tette fel a kérdést suttogva Márta, miközben a két fiúval a lápot fürkészték olyan kis fehér gombákat keresve, amiket az Ickabog különösen szeretett.

– Biztos próbál összebarátkozni vele – vélekedett Berci.

– Hogy majd csak minket faljon fel, őt ne? – kapta fel a fejét Pongrác.

– Ilyen szörnyűséget ne is mondj! – szólt rá szigorúan Márta. – Az árvaházban Gréta mindenkiről gondoskodott. Néha még mások büntetését is átvállalta.

Pongrác meghökkent. Az apja azt tanította neki, hogy mindig mindenkitől a legrosszabbra kell számítani, és hogy az életben csak az viszi valamire, aki a csapatban a legnagyobb, a legerősebb és a legkönyörtelenebb. A régi beidegződésektől nehéz volt szabadulnia, de most, hogy az apja meghalt, az édesanyja és a testvérei pedig vélhetőleg börtönbe kerültek, nem akarta magára haragítani három új barátját.

– Bocsánat – motyogta, mire Márta rámosolygott.

Na mármost Berci jól tippelt: Gréta valóban össze akart barátkozni az Ickaboggal. De ezzel nemcsak magát és nem is csak a barátait szerette volna megmenteni, hanem egész Duskáldiát.

Ezen a délelőttön, miközben ő meg a szörny nem sokkal a többiek előtt sétáltak a lápon, Gréta megpillantott egy olvadó hófoltot, amin át néhány hóvirág dugta ki a fejét. Közeledett a tavasz, s ez azt jelentette, hogy hamarosan visszatérnek a katonák a mocsár szélére. Grétának kicsit összeszorult a gyomra, amikor megszólalt, mert tudta, mennyire fontos, hogy most ügyes legyen:

– Tudod, Ickabog, van az a dal, amit esténként énekelsz.

A behemót épp egy kidőlt fát lökött odébb, hogy megnézzze, rejtőznek-e alatta gombák.

– Igen, tudom, hogy van az a dal – felelte kuncogva.

– És hát abban arról énekelsz, hogy szeretnéd, ha az Ickabogok jószágosak, bölcsék és bátrak lennének, igaz?

– Igen – bólintott a behemót. Felszedett egy apró, ezüstszürke gombát, és megmutatta a lánynak. – Ez nagyon finom. Ilyen ezüstös színűt nem sokat találni a lápon.

– Szép gomba – mondta Gréta, miközben az Ickabog a kosárba pottyantotta a ritka ínycséget. – Aztán a dal végén arról énekelsz, hogy szeretnéd, ha az Ickabogok, vagyis a gyerekeid embereket ölnének.

– Igen – bólintott megint a szörny. Egy kiszáradt fa törzséről letört egy kis sárgás gombát, és azt is odamutatta a lánynak. – Ez mérgező. Ilyet soha ne egyél!

– Nem fogok. – Gréta nagy levegőt vett, és folytatta: – De vajon szeretne-e egy jószágos, bölcs és bátor Ickabog embert enni?

A szörny épp lehajolt volna egy ezüstszürke gombáért, ám ekkor megállt a mozdulat közben.

– Én nem szeretnék megenni titeket – függesztette a lányra a tekintetét –, de muszáj megennem, különben a gyerekeim elpusztulnak.

– Azt mondtad, remény kell nekik – emlékeztette Gréta. – Mi lenne, ha a szűrletésükkor azt látnák, hogy az anyjukat... vagy az apjukat... Bocsánat, nem tudom, hogy...

– Az ickárjuk leszek – világosította fel a szörny. – És nekem ők az ickaboglijaim.

– Értem. Szóval nem lenne-e sokkal szebb, ha az ickaboglijaid azt látnák, hogy az ickárjukat olyan emberek veszik körül, akik szeretik őt, és jót akarnak neki, és velük is barátságban szeretnék élni? Az nem adna nekik sokkal több reményt, mint bármi más?

Az Ickabog leült egy kidőlt fatörzsre, és hosszú ideig némán meredt maga elé. Berci, Márta és Pongrác távolabbról figyelték a jelenetet. Látták, hogy valami fontos történik Gréta és a szörny között, de – bár nagyon kíváncsiak voltak – nem mertek közelebb menni.

Végül az Ickabog így szólt:

– Talán... talán jobb lenne, ha nem ennék meg titeket, Gréta.

A szőrös óriás most először szólította a nevén a lányt. Gréta a mancsára tette a kezét, és egymásra mosolyogtak. Aztán az Ickabog folytatta:

– Mikor eljön a szűrlésem ideje, körülálltok majd engem, így az ickaboglijaim tudni fogják, hogy az ő barátaik is vagytok. Utána pedig örökre itt kell maradnotok velük a lápon.

– Hát azzal az a baj – kezdte óvatosan Gréta, kezét még mindig az Ickabog mancsán tartva –, hogy a társzekér nemsokára kiürül. És nem hiszem, hogy terem itt a lápon annyi gomba, ami elég négyünknek meg még az ickaboglijaidnak is.

Furcsa érzés volt ilyen tárgyilagosan beszélni arról az időről, amikor az Ickabog már nem lesz köztük, de úgy tűnt, a behemótot nem zavarja a dolog.

– Akkor hát mit tegyünk? – kérdezte kissé nyugtalanul.

Gréta még mindig ügyelt rá, hogy óvatosan fogalmazzon:

– Az a helyzet, Ickabog, hogy Duskáldia-szerte tömegével hálnak meg az emberek. Éhínség van, meg gyilkolják is őket csak azért, mert néhány gonosztevő mindenkivel elhitette, hogy te embereket akarsz ölni.

– Tényleg akartam embereket ölni, amíg meg nem ismertelek titeket – szögezte le a behemót.

– De már máshogy gondolkodsz. – Gréta felállt, szembefordult az Ickaboggal, és megfogta mindkét mancsát. – Most már biztos elhiszed nekem, hogy az emberek... vagyis hát az emberek többsége nem gonosz, és nem akar rosszat. Csak szomorúak, és nagyon kimerültek. És ha ismernének téged, ha tudnák, mennyire kedves, szelíd lény vagy, aki csak gombát eszik, akkor belátnák, mekkora butaság félni tőled. És biztosan azt szeretnék, hogy te meg az ickaboglijaid hagyjátok ott a lápot, és költözzetek vissza a dús mezőkre, ahol az őseitek éltek, és ahol sokkal szebb meg nagyobb gombák teremnek. És azt is akarnák, hogy a leszármazottaid az emberek barátai legyenek.

– Azt mondd, hagyjam itt a lápot? – Az Ickabog nyugtalanul fészkelődött. – Menjek az emberek közé, akiknek puskájuk meg lándzsájuk van?

– Hallgass végig! – kérte Gréta. – Ha az ickaboglijaid úgy szűrletnének, hogy több száz ember áll körülöttük, akik mind szeretik és védelmezni akarják őket, attól nem kapnának több reményt, mint amennyi bármelyik Ickabognak valaha jutott? Viszont ha mi négyen itt maradunk, és éhen halunk a lápon, mennyi reményük marad az ickaboglijaidnak?

Az Ickabog rábámult Grétára. Berci, Márta és Pongrác meg csak nézték őket, és fogalmuk se volt, mi történik. Végül hatalmas könnycsepp jelent meg az Ickabog szemében, olyan, mint egy üveggömb.

– Félek az emberek közé menni. Félek, hogy megölnék engem és az ickaboglijaimat.

– Nem fognak megölni – jelentette ki Gréta. Elengedte az Ickabog mancsát, és helyette két tenyere közé fogta a szörny busa fejét, az ujjai eltűntek a hosszú, lápifű-szerű szőrben. – Esküszöm, hogy megvédünk! A szűrlésed tényleg minden idők legfontosabb szűrlése lesz. Megmentjük az ickabogfajt... és Duskáldiát is.

58. fejezet

Heiman Henni

Mikor Gréta beszámolt barátainak a tervéről, Berci gondolkodás nélkül nemet mondott rá.

– Hogy én védjem meg a szörnyeteget? Még mit nem! – heveskedett. – Megfogadtam, hogy megölöm, Gréta! Az Ickabog meggyilkolta az apámat!

– Ez nem igaz, Berci – rázta a fejét a lány. – Senkit nem ölt meg. Csak annyit kérek, hogy hallgasd meg őt.

Így hát aznap este a barlangban Berci, Márta és Pongrác – most először – közelebb merészkedtek a rettegett szörnyhez, ő pedig beszámolt róla, hogy pontosan mi történt azon a régi estén, amikor szemtől szembe került egy emberrel a ködlepte lápon.

– ...és sárga szőr volt elől az arcán – mutatott az orra meg a szája közé.

– Bajszos volt – magyarázta Gréta.

– És csillogó kardja volt.

– Drágaköves – bólintott Gréta. – Csak a király lehetett az.

– És kivel találkoztál még? – kérdezte Berci.

– Senkivel – felelte az Ickabog. – Elfutottam, és bebújtam egy szikla mögé. Az emberek irtották ki a fajtámat. Nagyon féltem.

– Hát akkor hogyan halt meg az apám? – szegezte neki a kérdést Berci.

– Az ickárod volt az, akit lelőttek a puskával? – kérdezett vissza az Ickabog.

– Lelőtték? – Berci elsápadt. – Ezt meg honnan tudod, ha elmenekültél?

– Figyeltem őket a szikla mögül. Mi, Ickabogok jól látunk a ködben. Nem értettem, hogy mit keresnek emberek a lápon. Aztán láttam, hogy az egyik lelövi a társát.

– Lebrencs! – fakadt ki Pongrác. Eddig félt elárulni a barátjának, amit tudott, de most már nem bírta tovább titkolni. – Berci, egyszer hallottam, hogy apám azt mondja anyámnak, az előléptetését Lebrencs bárónak és a mordályának köszönheti. Még kicsi voltam... és sokáig nem is értettem, mire gondolt. Ne haragudj, hogy nem mondtam el neked... Nagyon féltem, hogy mit fogsz szólni.

Berci hosszú percekig hallgatott. Túlságosan jól emlékezett még arra a fájdalmas esti jelenetre a Kék Szalonban, amikor kitapogatta halott apja hideg kezét, és kihúzta a zászló alól, hogy az édesanyja megcsókolhassa. Eszébe jutott Swindler, ahogy azt mondta, nem nézhetik meg a holtat, meg Lebrencs báró, aki morzsákat köpködve magyarázta, mennyire sajnálja Bazsaly főstrázsamestert, akit nagyon kedvelt. Berci most a mellkasára tette a kezét, oda, ahol az apja kitüntetése rejtőzött az inge alatt. Odafordult Grétához, és halkán így szólt:

– Jól van. Csináljuk.

Így aztán a négy barát és az Ickabog hozzáálltak Gréta tervének megvalósításához. Sietniük kellett, mert gyorsan olvadt a hó, és tartani lehetett tőle, hogy a katonák hamarosan visszatérnek Láp földére.

Először is fogták azokat a fatálakat, amelyekről már elfogytak a sajtok, piték meg sütemények, és Gréta feliratokat vésett rájuk. Aztán a két fiú az Ickabog segítségével kiszabadította a tárkocsit a sár fogságából, közben pedig Márta jó sok gombát gyűjtött, hogy az Ickabognak legyen mit ennie, amíg dél felé vándorolnak.

A harmadik nap hajnalán indultak útnak. A tárkocsit, aminek a rakománya a fagyott élelem maradéka meg jó pár kosár gomba volt, az Ickabog húzta. A menet élén Berci és Pongrác haladt, egy-egy feliratos fatállal a kezükben. Bercién ez állt: „Az Ickabog ártalmatlan!” Pongrácén pedig: „Swindler hazudott nektek!” Gréta az Ickabog vállán ült, és nála is volt egy tál, ezzel a felirattal: „Az Ickabog csak gombát eszik!” Márta a kocsin utazott, az ételek meg egy nagy rakás hóvirág mellett, ami szintén fontos szerepet játszott Gréta tervében. Márta fatálán ez állt: „Éljen az Ickabog! Vesszen Swindler báró!”

Mérföldeken át egy lelket se láttak. Déltájban aztán összetalálkoztak két rongyos emberrel, akik egy csontsovány birkát vezettek. Az éhes és kimerült páros nem volt más, mint Heiman Henni, a szolgáló, akinek be kellett adnia az ikreit Dagony néne árvaházába, és a férje. Munkát keresve járták az országot, de senkihez sem tudtak elszegődni. Az éhségtől félholt birkát az út szélén találták, és magukkal vitték, ám az állat gypja olyan ritkás és durva volt, hogy nem lehetett pénzzé tenni.

Henni férje az Ickabog láttán térdre rogyott a döbbenettől, ő maga pedig kővé dermedt, és eltátotta a száját. Mikor a furcsa menet melléjük ért, és el tudták olvasni a feliratokat, a döbbenet mellett a bolondoknak kijáró szájalom is megjelent az arcukon.

Gréta, aki számított rá, hogy az Ickaboggal és a táblákkal ilyen hatást fognak kiváltani, lekiáltott nekik:

– Nem álmodtok! Ez itt az Ickabog. Látjátok, milyen békés és jámbor? Senkit nem ölt meg! Sőt megmentette az életünket.

Az Ickabog lehajolt, de csak óvatosan, nehogy a lány leessen a válláról, és szelíden megveregette a sovány birka fejét. Az állat nem szaladt el, bágyadtan bégetett egyet, aztán tovább rágcsálta a száraz füvet.

– A juhotok is tudja, hogy ártalmatlan – folytatta Gréta. – Gyertek velünk! Utazhattok a kocsin.

Heimanék olyan kimerültek és éhesek voltak, hogy bár még mindig nagyon félték az Ickabogtól, a birkájukkal együtt felkapaszkodtak Márta mellé a kocsira. Aztán a szőrös óriás, a hat ember és a juh folytatta útját Jeroboám felé.

Újra Jeroboámban

Már alkonyodott, amikor megpillantották a borászváros szürke sziluettjét. A csapat felkapaszkodott az utolsó dombra, ami még elválasztotta őket a városkaputól, s ott szusszanásnyi időre megálltak. Márta az Ickabog mancsába nyomott egy nagy csokor hóvirágot. Kölcsonösen ellenőrizték, hogy nem tartja-e valaki véletlenül fordítva a feliratos fatálját, aztán a négy barát komoly arccal kezét rázott, mert megfogadták egymásnak, ahogy az Ickabognak is, hogy a végsőkig védelmezni fogják őt, és akkor sem adják fel, ha puskával fenyegetik őket.

Ezután az Ickabog nekiindult a lejtőn Jeroboám kapuja felé. Az örök hamar észrevették, mi közeledik. Lövésre emelték a fegyverüket, ám Gréta felállt az Ickabog vállán, és integetett, Berci meg Pongrác pedig a magasba emelték a tábláikat. A strázsák kezében megremegett a puska, és a félelemtől tágra nyílt szemmel bámulták a feléjük cammogó szörnyeteget.

– Az Ickabog nem ölt meg senkit! – kiabálta Gréta.

– Hazudtak nektek! – harsogta Berci.

Az örök tanácstalanok voltak, hiszen a négy gyerekre nem akartak rálőni. Az Ickabog egyre közelebb ért hozzájuk. Rémisztő volt a nagysága, rémisztő a külseje, de hatalmas szemével jámboran hunyorgott, és egy csokor hóvirágot szorongatott a mancsában. A kapuhoz érve lehajolt, és egy-egy szál virágot nyújtott a katonák felé.

A strázsák elfogadták a hóvirágot, mert nem mertek tiltakozni. Ezután az Ickabog mindegyiküknek megveregette a feje búbját, ahogy a birkával is tette, majd beballagott a városkapun.

Mindenfelé sikolyok és kiáltások hangzottak fel, a polgárok vagy menekültek az óriási szörny elől, vagy beszaladtak a házukba fegyvert keresni, de Berci és Pongrác elszántan lépkedtek az élen, magasra emelték fatálukat, az Ickabog meg egyre nyújtogatta a hóvirágokat a járókelők felé. Végül akadt egy bátor fiatal lány, aki elfogadta. Az Ickabog megörült ennek, és öblös hangján köszönetet mondott, amitől először megint támadt némi sikoltozás, de aztán többen is közelebb merészkedtek a behemóthoz.

Nemsokára kisebb tömeg gyűlt össze körülötte, a jeroboámiak hóvirággal a kezükben nézegették, és megkönnyebbülten nevettek. Ettől az Ickabog szája is lassan mosolyra húzódott. Sose hitte volna, hogy egyszer ennyi ember örül majd, sőt hálálkodik neki.

– Mondtam, hogy ha megismernek, szeretni fognak – súgta a fülébe Gréta.

– Gyertek velünk! – biztatta a sokaságot Berci. – Délre tartunk, hogy találkozzunk a királlyal!

És a jeroboámiak, akik oly sokat szenvedtek Swindler rémuralma alatt, most hazasiettek, hogy felszerelkezzenek fáklyákkal, vasvillákkal és puskákkal. De ezekkel nem bántani akarták az Ickabogot, hanem éppen hogy megvédeni azoktól, akik rút hazugságaikkal mindenkit félrevezettek. A felfegyverzett emberek ezután a behemót köré gyűltek, és a menet elindult kifelé a városból – egyetlen rövid kitérőt téve.

Gréta ragaszkodott hozzá, hogy ejtsék útba az árvaházat. Az ajtót persze bezárva, elreteszelve és lelakatozva találták, de ezen az Ickabog egyetlen rúgása segített, és a lány besiettetett a gyerekekért. A kicsik felkapaszkodtak a tárkocsira, a Heiman ikrek futottak szüleik ölelő karjába, a nagyobb gyerekek meg csatlakoztak a kísérő tömeghez. Dagony néne közben rikácsolt, tajtékozott, és kiabált, hogy jöjjenek vissza. Hanem amikor az Ickabog az ablakon át ráhunyorogott, és az öregasszony megpillantotta a nagy, szőrös arcot, örömmel mondhatom, hogy rögtön elhallgatott, merthogy elájult.

A boldog Ickabog ezután folytatta útját Jeroboám főutcáján. Egyre többen csatlakoztak a csoporthoz, és senkinek nem tűnt fel Undok Janó, aki az árvaház felszabadításakor épp egy borozóban iszogatót, és most egy sarkon ácsorogva figyelte az elhaladó menetet. A verést, amit akkor kapott, amikor Berci és Pongrác elvette tőle a kulcsokat, azóta se bocsátotta meg. Most pedig kiokoskodta, hogy ha ezek a bajkeverők meg a túlméretes lápi szörnyük elérik a fővárost, akkor nagy bajban lesznek azok, akiket a veszélyes Ickabog meséje oly sok véka aranyhoz juttatott. Így hát Janó nem ment vissza az árvaházba, inkább elkötötte a borozó elől egy másik vendég lovát, és felpattant rá.

Az Ickabog lassan haladt, Undok Janó ellenben pár perc múlva már a déli országrészbe vezető úton vágatott azzal a szándékkal, hogy figyelmezteti Swindler bárót a Lapuvár felé bandukoló veszélyre.

60. fejezet

Lázadás

Nem tudom, miként lehetséges ez, de előfordul, hogy emberek, akiket sok-sok mérföld választ el egymástól, egyszerre döbbenek rá, hogy ütött a cselekvés órája. Talán a gondolatokat is úgy hordja szét a szél, mint a virágport. Mindenesetre lent, a palota tömlöcében a rabok, akik késeket, vésőket, serpenyőket és sodrófákat rejtegettek a szalmazsákjuk alatt meg a cellafal üregeiben, végre rászánták magukat, hogy a tettek mezejére lépjenek.

Azon a napon, amikor az Ickabog Turonburgba ért, Jamborszky kapitány és Galomb mester, akik szemközti cellában raboskodtak, már kora hajnalban éberen, sápadtan és feszülten ültek az ágyuk szélén, mert előző este megfogadták, hogy ez lesz az a nap, amikor vagy kiszabadulnak, vagy meghalnak.

Sok-sok emelettel feljebb Swindler báró szintúgy korán ébredt. Sejtelve sem volt róla, hogy odalent börtönlázadás van készülöben, és arról sem, hogy egy igazi, élő Ickabog közeledik Lapuvár felé, akit duskáldiaiak egyre duzzadó tömege kísér. Így hát a báró nagy nyugodtan megmosakodott, felöltötte díszes főtanácsosi talárját, aztán elindult a királyi istállók egy lezárt része felé, aminek a bejárata előtt már egy hete örök strázsáltak.

– Félre! – förmedt rá Swindler a szolgálatos katonára, és elhúzta az ajtó reteszét.

Bent az istállóban csapatnyi varrónő és szabó várakozott egy épített szörnyeteg körül. Az alkotmány bika méretű volt, és vastag bőr borította, amiből megannyi tüske állt ki. Faragott lábfejen félelmetes karmok meredeztek, a szája agyarszerű fogakkal volt tele, és a szeme borostyánsárgán világított.

A kimerült nők és férfiak félve pislogtak Swindlerre, miközben az lassan körbesétálta a művet. Közelről szemlélve látszott, hogy a bestia bőre összevarrt darabokból áll, hogy a szeme üvegből van, hogy a tüskék valójában a bőrön átszúrt patkószegek, és a karmok meg a fogak fából készültek, csak így-úgy befestették őket. Ha megbökték, a műszörnyből a varrásoknál hullott a fűrészpor. Mindezzel együtt az istálló félhomályában egészen élethű benyomást keltett, és a munkával megbízott emberek fellélegezhetek, mert Swindler szája úgy görbült, hogy azt akár mosolynak is lehetett nevezni.

– Gyertyafénynél megteszi – szólta a báró. – Csak rá kellennem drága királyunkat, hogy megfelelő távolságból nézze. Majd azt mondom neki, hogy a tüskéből meg a fogakból most is szívároga a méreg.

Az ál-Ickabog készítői megkönnyebbült pillantásokat váltottak. Éjjel-nappal dolgoztak egy egész héten át, alig várták, hogy végre hazatérhessenek a családjukhoz.

– Katonák! – kiáltott ki az udvaron várakozó gárdistáknak Swindler. – Vezessétek el ezeket az embereket! Aki patáliát csap – tette hozzá szenvtelenül, mivel a legfiatalabb varrónő már nyitotta a száját –, azt golyóval némítjuk el.

A katonák a parancs szerint elhurcolták az Ickabog-készítő brigádot, Swindler pedig kedélyesen fütyörészve felsétált a királyi lakosztályba, ahol ott találta a selyempizsamás-bajuszkötős Frédit meg Lebrencset, aki épp partedit gyúrt dupla tokája alá.

– Jó reggelt, felséges úr! – hajolt meg a báró. – Remélem, jól aludt felséged. Meglepetésem van a mi urunk és parancsolónk számára. Végre sikerült kitömetnünk egy Ickabogot! Felségednek nem kell tovább várnia, akár azonnal megtekintheti.

– Pompás, Swindler, pompás! – örvendezett a király. – És ha megtekintettük, azonnal útnak is indíthatjuk az országban, igaz? Hadd lássa a nép, hogy mivel állunk szemben!

– Ez utóbbit nem tanácsolnám, felség – rázta a fejét a báró, aki tisztában volt vele, hogy bárki, aki napvilágnál látja a kitömött Ickabogot, azonnal rájön, hogy hamisítvány. – Nem volna szerencsés, ha az egyszerű emberek pánikba esnének. Felséged természetesen elég bátor hozzá, hogy elviselje a látványt, de...

Ám mielőtt befejezhette volna érvelését, kicsapódott a királyi lakosztály ajtaja, és beugrott rajta az üzött és csapzott Undok Janó, akinek nem is egy, hanem két útonállóbandán kellett átverekednie magát, mire bejutott a városba. Mivel először eltévedt egy erdőben, aztán meg egy árok fölött átugratva leesett a lováról – amit aztán nem is tudott elkapni többet –, Janó majdnem az egész előnyét elvesztette az Ickaboggal szemben. A palotánál aztán a kétségbeeséstől hajtva betörte egy mosogatóhelyiség ablakát, azon át mászott be az épületbe, és a folyosókon végig két gárdista kergette, akik gondolkodás nélkül kardélre hányták volna, ha utoléri.

Frédi felsikkantott rémületében, és Lebrencs mögé bújt. Swindler felpattant, és előrántotta a törét.

– Van... egy... Ickabog... – zihálta térdre hullva Undok Janó. – Egy valódi... élő... Ickabog. És ide tart... vagy ezer emberrel. Az Ickabog... létezik!

Swindler természetesen egy szót se hitt el a hírből.

– A tömlöcbe vele! – förmedt a gárdistákra, akik ki is rángatták a kapálódzó Undok Janót a királyi lakosztályból, és gyorsan becsukták az ajtót. – Bocsásson meg felséged – fordult Frédihez a báró, még mindig törrel a kezében. – Megkorbácsoltatom az arcátlant, szintúgy az öröket, akik beengedték a palo...

Megint nem sikerült befejeznie a mondatot, mert újra kitárult az ajtó, és ezúttal ketten szaladtak be a lakosztályba. Swindler lapuvári kémei voltak, akik most kaptak hírt róla, hogy közeledik az Ickabog, ám Frédi – mivel nem ismerte őket – újabb rémült sikkantást hallatott.

– Méltóságos uram – hajolt meg Swindler előtt zihálva az egyik kém –, egy... Ickabog tart... a város felé!

– És jön vele... – nyögte a másik – egy egész tömeg. Az Ickabog létezik!

– Hát persze hogy létezik! – vágta rá bosszúsan a báró, mert nem felejtette el, hogy a király mindent hall. – Riadóztatni kell az Ickabog-védelmi hadtestet! Gyülekező az udvaron. Hamarosan megyek én is, és végzünk a bestiával!

Miközben beszélt, Swindler az ajtóhoz terelte, majd kilökte a folyosóra a kémeiket, és igyekezett túlharsogni rémült suttogásukat:

– Valóban létezik, báró úr, és az emberek szeretik!

– Láttam, méltóságos uram, a saját két szememmel!

– Megöljük ezt a szörnyet, ahogy megöltük a többit is! – harsogta Swindler a királynak címezve, aztán fojtott hangon hozzátette: – Tűnjetek el! – Azzal becsukta az ajtót, nyugalmat erőltetett magára, és visszatért a királyi asztalhoz.

Lebrencs eközben vidáman tömte magába a lordográdi sonkát. Biztosra vette, hogy agyafűrt barátja mesterkedése áll az élő Ickabogokról hablatyoló emberek rohama mögött, így a legkevésbé se izgatta magát.

Frédi ezzel szemben úgy reszketett, mint a nyárfalevél.

– A szörnyeteg már napvilágnál is előmerészkedik, Swindler! – nyafogta. – Eddig azt hittük, csak éjszaka támad!

– Valóban, felség, egyre vakmerőbbé válik – bólogatott a báró.

Fogalma sem volt, mi lehet ez az úgymond „valódi” Ickabog. Csak azt tudta elképzelni, hogy valami gazemberek összetákoltak egy álszörnyet, hogy a segítségével élelmet vagy aranyat zsaroljanak ki a szomszédjaikból. De persze az ilyen rendbontásnak is véget kell vetni. Swindler szemében egyetlen Ickabog létezett: az, amit ő talált ki.

– Gyerünk, Lebrencs! Meg kell akadályoznunk, hogy a bestia elérje Lapuvárt!

– Milyen bátor ember vagy te, báró uram! – nyöszögte Frédi király.

– Semmiség, felség – legyintett Swindler. – Életemet és véretem adnám Duskáldiáért. Ezt felséged igazán tudhatná már rólam!

A báró épp a kilincsre tette a kezét, amikor az előtérben ismét szapora lábdobogás hangzott fel, amit ezúttal kiáltozás és csörömpölés is kísért. Swindler döbbsen kitérte az ajtót, hogy megnézzék, mi folyik odakint.

Egy csapatnyi rongyos ruhájú rab szaladt a lakosztály felé. Élükön az ősz Galomb mester közeledett szekercével a kezében, valamint a szép szál Jamborszky kapitány, akinél puska volt – nyilván valamelyik palotaórtól szerezte. Mögöttük Bazsalyné futott lobogó hajjal, egy félelmetes méretű serpenyőt szorongatva, őt pedig Eslanda kisasszony szobalánya, Miranda követte, sodrófával felfegyverkezve.

Swindler gyorsan becsapta és bereteszte a királyi lakosztály ajtaját, ám néhány másodperc múlva Galomb mester szekercéje áthasította a fát.

– Gyerünk, Lebrencs! – kiáltotta Swindler, és a két báró átszaladt a szoba túlsó végébe, egy másik ajtóhoz, ami egy, közvetlenül a palotaudvarra vezető lépcsőre nyílt.

Frédi, aki el nem tudta képzelni, mi történik – hisz arról sem volt tudomása, hogy a palota tömlöcében embereket tartanak fogva –, túl későn kapott észbe. Mikor meglátta a felbőszült rabok arcát a résen át, amit Galomb mester szekercéje vágott az ajtóba, felugrott, hogy kövesse a két bárót, ám ők – csak a saját életüket féltve – a túloldalról bezárták azt. Így hát a pizsamás Frédi király ott állt a falhoz lapulva, és tehetetlenül pislogott, miközben a szökött rabok rátörték az ajtót.

61. fejezet

Lebrencs újra ló

Mikor a bárók leértek a palota udvarára, ott találták az Ickabog-védelmi hadtest felsorakozott katonáit, akik Swindler parancsa szerint felfegyverkeztek, és nyeregbe szálltak. Ám Bokk főstrázsamester (az a katona, aki sok évvel azelőtt elrabolta Grétát, és akit Swindler Pondrow meggyilkolása után parancsnokká léptetett elő) nyugtalanul ráncolta a homlokát.

– Méltóságos uram – léptetett oda a báróhoz, miközben az sietve felkapaszkodott a lovára –, valami baj lehet a palotában. Nagy ricsajt hallottunk...

– Azzal most ne törődj! – torkolta le Swindler.

Üvegcsörömpölés hallatszott, és a katonák mind felnéztek.

– Betörték a király hálósobájába! – kiáltotta Bokk. – Fel kell mennünk segíteni!

– Felejtsd el a királyt! – ordította Swindler.

Ekkor a királyi hálósoba ablakában megjelent Jamborszky kapitány. Lenézett, és haragosan odakiáltott a bárónak:

– Nem menekülsz, Swindler!

– Dehogynem – dörmögte a báró, azzal megsarkantyúzta sovány, sárga kancáját, és kinyargalt a palota kapuján.

Bokk főstrázsamester nem merte nem követni, ahhoz túlságosan félt Swindlertől, így hát ő és az egész Ickabog-védelmi hadtest sietve a nyomába szegődött. Lebrencs még fel se kecmert a nyeregbe, amikor Swindler elindult, így utolsóként zötyögött ki a kapun. Kétségbeesetten markolta lova sörényét, lábával a kengyel után tapogatózott.

Sokan bizonyára beletörődtek volna a vereségbe, ha lázadó rabok kiűzik őket a palotából, és egy ál-Ickabog masírozik feléjük vasvillás tömeg kíséretében. De nem úgy Swindler báró! Hiszen még ott lovagolt mögötte egy csapat jól képzett és állig felfegyverzett katona, és vidéki kúriája pincéjében hegyekben állt az

arany. Így hát fortélyos elméje már szötte is a legújabb tervet. Elsőként lelöveti az ál-Ickabog készítőit, a tüntető tömeget pedig megfélemlítéssel engedelmességre bírja. Ha ezzel megvan, visszaküldi Bokk főstrázsamestert és a katonáit a palotába azzal a parancssal, hogy az utolsó emberig mészárolják le a lázadó elítélteket. Persze lehet, hogy a rabok addigra megölik a királyt, de sebaj, még könnyebb is lesz kormányozni az országot Frédi nélkül.

Miközben kifelé nyargalt a városból, Swindler arra a keserű következtetésre jutott, hogy ha nem hazudott volna annyit a király félrevezetése érdekében, akkor nem követett volna el bizonyos hibákat. Például nem segítette volna késekhez és serpenyőkhöz azt a nyavalyás fő-süteménykészítőt. Azt is megbánta, hogy nem bérelt fel még több kémeket, akkor talán időben értesülhetett volna róla, hogy egyesek egy Ickabog-utánzatot készítenek. Ráadásul olyat, ami a jelek szerint élethűbb annál, amit reggel az istállóban látott.

A báró – nyomában az Ickabog-védelmi hadtesttel – végignyargalt Lapuvár meglepően néptelen utcáin, majd kiért a Turonburgba vezető országútra. Ott aztán megértette, miért voltak olyan üresek a főváros utcái, és fellángolt benne a harag. A lapuváriak, mikor híret vették, hogy egy igazi Ickabog közeledik nagy tömeg kíséretében, kitódultak a városkapun, hogy mielőbb láthassák a csodát.

– Félre, a mindenségit! Félre! – üvöltött Swindler az útját álló emberekre, akik felháborító módon inkább izgatottnak tüntek, mintsem rémültnek.

Úgy megsarkantyúzta a lovát, hogy annak kiserkent a vér a vékonyából, s a nyeregben zötyögő Lebrencsnak – akinek az arca érdekes zöld árnyalatot vett fel, mert nem jutott ideje megemészteni a reggelit – esélye sem volt tartani vele a tempót.

Aztán a bárók és a katonák egyszer csak megpillantották a hömpölygő tömeget. Swindler úgy megrántotta a kantárszárat, hogy szerencsétlen lova majd felbukott a hirtelen fékezéstől. A több ezer nevető és éneklő duskáldiai között egy hatalmas teremtmény közeledett: akkora volt, mint két ló, a szeme lámpásként ragyogott, és tetőtől talpig hosszú, lópifű-szerű, barnászöld szőr borította. Egy kamasz lányt vitt a vállán, előtte pedig két fiú lépkedett, magasra emelt fatáblával a kezükben. A szörny időről időre lehajolt, és – hihetetlen módon – mintha virágot osztogatott volna.

– Ez szemfényvesztés – motyogta első megrökönnyödésében Swindler. – Ez biztos valami szemfényvesztés! – ismételte immár hangosabban, és a nyakát nyújtogatta, meg meresztgette a szemét, hátha sikerül rájönnie a trükk nyitjára. –

Nyilván egy lápi fűből készült maskara. Ketten rejtőznek benne, egyik a másik nyakában ül. Fegyvert vállhoz, emberek!

A katonák azonban egyáltalán nem siettek engedelmeskedni. Amióta a hadtestnél szolgáltak, és az volt az állítólagos feladatuk, hogy megvédjék az országot az Ickabogtól, nos, azóta nem találkoztak még egyetlen szörnyel sem, s nem is igazán számítottak rá, hogy valaha dolguk lesz eggyel. Ennek ellenére most cseppet sem voltak meggyőződve róla, hogy ami itt van, az szemfényvesztés. Épp ellenkezőleg, úgy látták, a behemót nagyon is igazi. Simogatja a kutyák fejét, virágot oszt a gyerekeknek, hagyja, hogy egy leány a vállán üljön... A legkevésbé sem tűnt vérszomjasnak. Emellett a katonák tartottak is a több ezer embertől, akik szemlátomást mind rokonszenveztek az Ickaboggal. Mit tennének, ha rálőnének?

Végül az egyik legfiatalabb katona nem bírta tovább.

– Ez nem szemfényvesztés. Nem maradok itt tovább.

És mielőtt bárki útját állhatta volna, elnyargalt.

Lebrencs, akinek végre sikerült a kengyelbe dugnia a lábát, most az élre lovagolt, hogy elfoglalja a helyét Swindler oldalán.

– Mit csináljunk? – tette fel a kérdést, miközben az Ickabogot meg a közeledő jókedvű, éneklő tömeget fürkészte.

– Gondolkodom – morogta Swindler. – Gondolkodom!

Csakhogy a báró fürge elméjének fogaskerekei ezúttal elakadtak. A vidám, mosolygó arcok, azok zavarták legjobban. A nevetés az ő szemében már luxuscikk volt, hasonló a lapuvári süteményekhez vagy a selyem ágyneműhöz, és a látvány, hogy ezek a rongyos emberek felszabadultan kacagnak, jobban megrémítette, mint ha mind puskát szegeztek volna rá.

– Lelövöm – mondta Lebrencs, azzal felemelte a mordályát, és megcélozta az Ickabogot.

– Ne légy bolond! – szólt rá Swindler. – Nem látod, hogy túlerőben vannak?

Ám alighogy kiejtette az utolsó szót, az Ickabog vérfagyasztó üvöltést hallatott. A körülötte állók tolongva hátrálni kezdtek, az arcokra rémület ült ki. Sokan eldobták a virágukat, és volt, aki futásnak eredt.

Az Ickabog most újabb rémisztő ordítás kíséretében térdre roskadt. Gréta leesett volna a válláról, ha nem kapaszkodik olyan kétségbeesetten.

És akkor nagy, sötét repedés jelent meg az Ickabog hatalmas, duzzadó hasán.

– Igazad volt, Swindler! – kiáltotta Lebrencs, és újra a vállához emelte a mordályt. – Tényleg emberek bújnak meg benne!

S miközben a tömegből sokan sikoltozni és menekülni kezdtek, Lebrencs báró megcélozta az Ickabog hasát, és tüzelt.

62. fejezet

A szűrlés

Ezután több dolog történt majdnem egyszerre, így a jelenlévők semmiképp se láthattak mindent, de én szerencsére be tudok számolni nektek az összes eseményről.

Lebrencs báró golyója egyenesen az Ickabog megnyíló hasa felé repült. Berci és Pongrác, akik felesküdték a szörny védelmére, mindketten a lövedék útjába vetették magukat, s a golyó mellkason találta Bercit. Mikor a fiú a földre zuhant, fatálja, amin „Az Ickabog ártalmatlan” felirat díszelgett, ripityára tört.

Eközben egy újszülött Ickabog, ami már akkor nagyobb volt, mint egy ló, kimászott ickárja hasából. Rettenetes szűrletés jutott neki, hiszen világrajöttekor a szűrlőjét rettegés járta át a puskától, és az volt az első élménye, hogy valaki meg akarja ölni. Így hát azonnal rohanni kezdett Lebrencs felé, aki közben nekilátott újratölteni a mordályt.

A katonák, akik segíthettek volna a kövér bárónak, annyira megrémültek a közeledő új szörnyetegtől, hogy eszükbe se jutott tüzet nyitni, inkább hanyatt-homlok menekültek az útjából. Swindler távozott a leggyorsabban: pillanatok alatt eltűnt, mint a kámfor. Az újszülött Ickabog szörnyű ordítást hallatott – ez mindmáig kísérti rémálmaikban azokat, akik tanúi voltak a jelenetnek –, és rávette magát Lebrencsre. Másodpercek múlva a báró már halott volt.

Mindez nagyon gyorsan történt. Az emberek sikoltoztak és zokogtak, Gréta pedig ott térdelt a haldokló Ickabog mellett, aki Bercivel együtt az út porában hevert. Márta és Pongrác Berci fölé hajoltak, és ekkor barátjuk – nagy meglepetésükre – kinyitotta a szemét.

– Azt hiszem... ezt megúsztam – suttozta a fiú.

Benyúlt az inge alá, és előhúzta apja nagy ezüstmedálját. Ott volt benne Lebrencs golyója. Az érdemérem megmentette Berci életét.

Gréta, mikor látta, hogy barátja él, újra az Ickabog felé fordult, és a keze közé fogta szőrös arcát.

– Nem látom az ickaboglimat – suttozta a haldokló Ickabog üveggömbszerű könnycseppekkel a szemében.

– Nagyon szép – mondta Gréta, aki már maga is sírt. – És nézd csak...

Most egy második ickabogli bújt elő az Ickabog hasából. A tekintete barátságos volt, és szelíden mosolygott, mert szűrletésekor az ickárja Grétát nézte, látta a lány könnyeit, és elhitte, hogy egy ember szerethet úgy egy Ickabogot, mintha egy vérből valók volnának.

A második ickabogli a zshivajjal és felfordulással mit sem törődve letérdelt Gréta mellé, és megcirógatta az ickárja arcát. Szeretettel nézték egymást, aztán a nagy Ickabog szeme lassan lecsukódott, és Gréta tudta, hogy többet nem nyílik ki soha. Bozontos szőrébe fúrta hát a fejét, és keservesen sírt.

– Ne légy szomorú – hallatszott ekkor egy ismerős, öblös hang, és valaki megsimogatta a fejét. – Ne sírj, Gréta. Ez a szűrlés. A legcsodálatosabb dolog a világon.

A lány a könnyeit kipislogva felnézett az ickaboglira, aki az ickárja hangján szólt hozzá.

– Tudod a nevemet...

– Persze hogy tudom – bólintott szelíd mosollyal az ickabogli. – Úgy szűrlettem, hogy mindent tudok rólad. És most meg kell keresnünk az ickabobomat.

Gréta kikövetkeztette, hogy az Ickabogok így nevezik a testvérüket. Körülnézett, és mikor látta, hogy Lebrencs holtan hever az úton, az elsőszülött ickaboglit pedig vasvillákkal és puskákkal felfegyverzett emberek állják körül, gyorsan a második ickaboglihoz fordult.

– Gyere velem!

Felkapaszkodtak a tárkocsira, és megálltak kéz a kézben. Gréta lekiabált a tömegnek, kérte, hogy figyeljenek rá. Mivel ő volt a lány, aki az Ickabog vállán ülve utazta keresztül az országot, a közelben lévők úgy gondolták, érdemes meghallgatniuk, és pisszegtek a többieknek, hogy maradjanak csendben. Így Gréta kisvártatva beszélni kezdhetett:

– Ne bántsátok az Ickabogokat! – Ez volt az első mondata, mikor a tömeg végre elhalkult. – Ha kegyetlenek vagytok velük, az ő gyerekeik is kegyetlenek születnek!

– Kegyetlenek szűrletnek – javította ki az ickabogli.

– Kegyetlenek szűrletnek, igen – helyesbített Gréta. – De ha a szűrletésükkor jóindulatot éreznek, ők is jóindulatúak lesznek. Az Ickabogok csak gombát esznek, és szeretnének jóban lenni velünk.

Szavai bizonytalan mormogást váltottak ki a tömegben. Gréta ezután elmondta, hogy Bazsaly főstrázsamestert akkor régen Láp földén Lebrencs báró ölte meg, nem pedig egy Ickabog, és hogy Swindler aljas szándékkal kezdte el terjeszteni a vérengző lápi fenevad hazug történetét.

Az emberek ekkor úgy döntöttek, ideje beszélniük Frédi királlyal. Felrakták az Ickabog és Lebrencs báró holttestét a tárkocsira, húsz erős férfi beállt a kocsirúdhöz, és elindultak a palota felé. Gréta, Márta és a kedves ickabogli kart karba öltve haladtak az élen, hátul pedig harminc felfegyverzett polgár vigyázta az elsőszülött ádáz ickaboglit, aki máskülönben tovább gyilkolt volna, hiszen félelemben és gyűlöletben szűrletett.

Berci és Pongrác eközben összedugták a fejüket, majd kiváltak a menetből. Hogy hova mentek, azt csak később tudjuk meg.

63. fejezet

Swindler báró utolsó terve

Mikor Gréta az Ickabogokat kísérő tömeg élén a palota udvarába lépett, meglepődött, hogy az milyen keveset változott. Még mindig csobogtak a szökőkutak, sétálgattak a pávák, és magán a palotán is csak annyi változás látszott, hogy kitört az egyik második emeleti ablak.

Aztán kitárult a nagy, aranyozott ajtó, és két rongyos ruhájú, elgyötört ember lépett ki rajta: egy szakállas, ősz férfi szekercével a kezében, meg egy asszony, akinél malomkerék méretű serpenyő volt.

Gréta az ősz férfira meredt, és érezte, hogy megrogy a térde. A jóságos ickaboglinak kellett megtartania, hogy ne essen össze. Galomb mester az örömtől kábultan sietett oda rég elvesztett lányához, és azt hiszem, fel se fogta, hogy Gréta mellett egy igazi, élő Ickabog áll. Apa és lánya sírva ölelkeztek össze. Aztán Gréta a könnyei függönyén át megpillantotta Bazsalynét. Az özvegy kétségbeesetten pásztázta a tömeget, természetesen a fiát kereste.

– Berci él! – nyugtatta meg a lány. – És itt van, csak még akadt egy kis dolga... De nemsokára jön!

Közben egymás után szaladtak ki a bebörtönzött emberek a palotából. Örömkialtások harsantak, ahogy mind többen találtak rá szeretteikre a tömegben. Az árvaházi gyerekek közül is sokakat karjukba zártak halottnak hitt szüleik.

Aztán még egy sor dolog történt, például harminc erős férfi körülvette az ádáz ickaboglit, és elvezették, hogy ne ölhessen meg senkit. Gréta megkérdezte Galomb mestert, hogy Márta lakhat-e náluk, és az egyik erkélyen megjelent Jamborszky kapitány a zokogó Frédi királlyal, aki még mindig pizsamát viselt. Mikor a kapitány azt mondta, ideje kipróbálni, milyen az élet király nélkül, szavait hatalmas ujjongás fogadta.

Hanem most hátat kell fordítanunk az örömteli jelenetnek, hogy megkeressük azt az embert, aki a leginkább felelős volt a Duskáldiában történt szörnyűségekért.

Swindler báró a várostól sok-sok mérföldre, egy néptelen földúton nyargalt, amikor egyszer csak lesántult a lova. A báró dühöngött, és kegyetlenül megsarkantyúzta szerencsétlen jószágot, mire az – végleg megaléelve a mostoha bánásmódot – felágaskodott, és levetette a hátáról a gazdáját. Mivel Swindler ezután ostorral esett neki, még meg is rúgta, majd bebicegett az erdőbe. Örömmel közölhetem, hogy ott később rátalált egy jólelkű földműves, aki aztán meggyógyította a lábát.

Mit volt mit tenni, Swindler gyalogszerrel folytatta útját vidéki birtoka felé. Menet közben felhúzta hosszú főtanácsosi köntösét, hogy ne essen hasra benne, és lépten-nyomon hátrapislogott, üldözők felbukkanásától tartva. Nagyon jól tudta, hogy Duskáldiában nincs maradása, ezért azt tervezte, hogy a kúriája borospincéjében elrejtett temérdek aranyból felpakol annyit a hintájára, amennyit csak lehet, aztán átszökik valahogy a határon Pluritániába.

Késő este lett, mire sajtó lábbal megérkezett a birtokra. Besántikált a kúria ajtaján, és ordítva hívta a komornyikját, azt a Serbling Ottót, aki egykoron Gombos Hugó anyjának és Szélhám professzornak a szerepét alakította.

– Idelent vagyok, méltóságos uram! – hallatszott egy hang a pincéből.

– Miért nem égnek a lámpák, Serbling?! – bömbölte Swindler a sötétben a pincelépcső felé botorkálva.

– Gondoltam, jobb, ha nem látják, hogy van itthon valaki, uram! – kiáltott vissza a komornyik.

– Aha – dörmögte a báró, miközben lefelé sántikált a lépcsőn. – Szóval hallottad a hírt.

– Igen, méltóságos uram – jött a visszhangzó felelet. – És feltételeztem, hogy méltóságod csomagolni szándékozik.

– Úgy van, Serbling. – Swindler egy gyertya távoli fényköre felé bicegett. – Pontosan ez a szándékom.

Az évek során felhalmozott aranyat rejtő borospince ajtaja félig nyitva volt. A báró belépett rajta, és a félhomályban ott találta a komornyikot, aki ezúttal ismét Szélhám professzor jelmezét viselte: a fehér parókát és a vastag pápaszemet, ami mögött az igazi szeme gombostűfejnyinek látszott.

– Úgy gondoltam, célszerű álruhában utaznunk, méltóságos uram – magyarázta Serbling, és a báró felé nyújtotta özvegy Gombosné fekete ruháját és vörös parókáját.

– Jó ötlet. – Swindler ledobta a főtanácsosi talárt, és gyorsan felhúzta a maskarát. – Mi bajod, Serbling, náthás vagy? Olyan furcsa a hangod.

– Csak a pince pora miatt, uram – felelte a komornyik, és kicsit távolabb húzódott a gyertyától. – Mit óhajt kezdeni méltóságod Eslanda kisasszonnyal? Még mindig be van zárva a könyvtárszobába.

– Maradjon is ott – felelte rövid tűnődés után Swindler. – Megérdemli, amiért makacsul kikoszarozott.

– Ahogy méltóságod óhajtja. Bátorkodtam befogatni a hintóba, és az arany nagy részét is kihordtam már. Segítene méltóságos uram kivinni ezt az utolsó ládát?

– Remélem, nem akartál nélkülem kereket oldani, Serbling – dörmögte Swindler.

Volt egy olyan gyanúja, hogy ha tíz perccel később érkezik, hült helyét találta volna a komornyiknak.

– Dehogyan, méltóságos uram – biztosította Serbling –, ilyesmi fel se merült bennem! Witzler, a lovász lesz a kocsisunk. Már útra kész, kint vár az udvaron.

– Helyes.

Swindler és a komornyik közös erővel felcipelték az utolsó láda aranyat a lépcsőn, majd a néptelen házon át kivitték a sötét hátsó udvarba, ahol a megpakolt hintó várta őket. A díszes kocsi tetejére jókora ládák voltak szíjazva, s még a befogott lovak hátán is kétfelől arannyal teli zsákok lógtak.

Miközben feltuszkolták az utolsó ládát a hintó tetejére, Swindler megkérdezte:

– Mi ez a furcsa zaj?

– Nem hallok semmit, méltóságos uram – rázta a fejét Serbling.

– Mintha nyöszörögne valaki.

Ahogy ott állt a sötétben, Swindlerben felrémlett egy régi emlék: a mocsár, a tejfehér, sűrű köd, és a tüskés ágak fogságába esett kutya erőtlen, panaszos hangja. Amit most hallott, hasonló volt ahhoz, mintha valaki vagy valami vergődve szabadulni próbálna valahonnan. És Swindlert most is ugyanaz a nyugtalanság töltötte el, mint akkor, közvetlenül azelőtt, hogy Lebrencs elsütötte a mordályát, amivel elindította kettejüket a meggazdagodás, az országot pedig a romlás felé.

– Nem tetszik nekem ez a zaj, Serbling.

– Azt nem csodálom, báró úr.

A komornyiknak hirtelen megváltozott a hangja. A hold éppen kibújt egy felhő mögül, és mikor Swindler meglepetten Serbling felé fordult, a saját puskái egyikének a csövével találta szemben magát. Aki pedig a fegyvert rászzegezte, nem Szélhám professzor volt, de nem is a komornyik, hanem Bazsaly Berci. A hold sápadt fényében a fiú annyira hasonlított néhai apjára, hogy Swindler egy pillanatig azt hitte, Bazsaly főstrázsamester tért vissza a túlvilágról bosszút állni.

Körülpillantott, mint a sarokba szorított vad, és a hintó nyitott ajtaján benézve meglátta az igazi Serbling Ottót, aki megkötözve, felpeckelt szájjal feküdt a kocsi padlóján – ő volt a különös nyöszörgés forrása –, az ülésről pedig Eslanda kisasszony mosolygott rá, szintén puskával a kezében. A báró már nyitotta a száját, hogy segítséget kérjen a lovásztól, de amikor felnézett a bakra, nem Witzlert látta ott, hanem Pondrow Pongrácot. (Witzler a vágatva érkező fiúk láttán arra a helyes következtetésre jutott, hogy itt baj lesz, úgyhogy elkötötte Swindler lovai közül a kedvencét, és elnyargalt az éjszakába.)

– Hogy értetek ide ilyen gyorsan? – Csak ez a kérdés jutott hirtelen a báró eszébe.

– Kölcsönkértük egy gazda lovait – felelte Berci.

Az igazsághoz hozzátartozik, hogy Swindlerrel ellentétben Berci és Pongrác kiváló lovasok voltak, így az ő jószágaik nem sántultak le útközben. Sokkal előbb érkeztek a birtokra, mint a báró, így bőven jutott idejük kiszabadítani Eslanda kisasszonyt, kideríteni, hol az arany, megkötözni Serbling Ottót, és részletes vallomást csikarni ki belőle mindarról, amivel Swindler az orránál fogva vezette az ország teljes lakosságát, beleértve a komornyik szerződését előbb özvegy Gombosné, aztán Szélhám professzor szerepére.

– Ne hamarkodjátok el a dolgot, fiúk – próbálkozott a megrettent báró. – Elég arany van itt mindnyájunknak. Osztózzunk meg rajta!

– Ne akarj osztózni azon, ami nem a tied, méltóságos báró úr – intette Berci. – Most szépen visszajössz velünk Lapuvárra, és ott a törvény elé állsz.

64. fejezet

Az új Duskáldia

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy Duskáldia nevű picinyke ország, amit újonnan kinevezett tanácsosok kormányoztak, élükön egy főminiszterrel, akit történetünk idején Jamborszky Jánosnak hívtak. Duskáldia népe azért választotta meg főminiszternek Jamborszkyt, mert a kapitány talpig becsületes és őszinte ember volt, Duskáldia pedig olyan ország, ahol már mindenki belátta, milyen fontos az igaz szó. Lapuvártól Láp földéig mindenhol örömmünetet ültek, amikor Jamborszky főminiszter bejelentette, hogy feleségül veszi a nemes Eslanda kisasszonyt, azt a jólelkű és bátor nőt, aki értékes bizonyítékokkal szolgált Swindler báró ellen.

A király, aki hagyta, hogy kifosszák és tönkretegyék boldog kis birodalmát, törvény elé állíttatott, csakúgy, mint a főtanácsos és mindazok, akik hasznot húztak Swindler hazugságaiból. Utóbbiak között ott volt Dagony néne, Undok Janó, Fekelycsik és Serbling Ottó is.

A tárgyaláson a király nem tett vallomást, csak sírdogált. Swindler báró minden kérdésre megfelelt ugyan a maga rideg és gögös modorában, viszont annyi hazugságot hordott össze, és annyi embert rágalmazott meg saját gátlatlanságának elkövetésével, hogy jobban járt volna, ha ő is inkább csak pityereg, mint Frédi. Az ítélelhirdetés után mind a ketten a palota tömlöcébe kerültek, a többi bűnösrel együtt.

Egyébiránt meg tudom érteni, ha úgy érzitek, jobb lett volna, ha Berci és Pongrác lepuffantják Swindlert. Elvégre a bárónak sok száz ember halála száradt a lelkén. Vigasztalásképpen elmondom, hogy maga Swindler is szívesebben lett volna a sírban, mint a rideg tömlőben, ahol kénytelen volt azt enni, amit elé raktak, durva pokróccal kellett takarózni, ráadásul mindennap reggeltől estig hallgathatta Frédi zokogását.

Mivel meglelt az összes arany, amit Swindler és Lebrencs ellopott, mindenki visszakapta elvesztett sajtoltját, sütödéjét, tejüzemét, sertéstelepét, hentesboltját vagy épp szőlőjét, és újraindulhatott a híres duskáldiai élelmiszerek és borok termelése.

Igen ám, csak hogy akik a válság éveiben nőttek fel, azoknak nem volt lehetőségük megtanulni, hogyan kell sajtot, kolbászt, bort meg süteményeket készíteni.

Ezek közül a fiatalok közül jó páran könyvtárosok lettek, ugyanis Eslanda úrnő remek ötlete nyomán – és az ő szakértő segítségével – a sok feleslegessé vált árvaházat könyvtárrá alakították át. Azonban még így is rengetegen maradtak munka nélkül.

Ez vezetett oda, hogy megalapították Duskáldia ötödik nagyvárosát. Ickabon lett a neve, és a Flúma-folyó partján épült fel, Turonburg és Jeroboám között.

A másodszülött Ickabog, mikor hallotta, hogy gondot okoz a sok képzetlen ember, szerényen felajánlotta, hogy megtanítja őket gombát termeszteni, merthogy ő ahhoz nagyon értett. A gombatermesztők pedig olyan sikeresek lettek, hogy a telepük egykettőre virágzó várossá nőtte ki magát.

Mondhatjátok erre, hogy ti nem szeretitek a gombát, de ha megkóstolnátok az ickaboni gombakrémlevest, garantálom, hogy egy életre megszeretnétek. Turonburgban és Lordográdban számos remek új receptet dolgoztak ki, amelyekben az ickaboni gomba szerepelt hozzávalóként. Hadd mondjam el, hogy még mielőtt Jamborszky feleségül vette Eslanda kisasszonyt, Pluritánia királya felajánlotta a főminiszternek bármelyik lánya kezét egy évre elegendő duskáldiai gombás malackolbász fejében. Jamborszky erre elküldte a királynak ajándékba a kolbászt, és mellékelte hozzá egy meghívót az esküvőjére. Szintúgy a küldemény melléklete volt Eslanda levele, amelyben a kisasszony közölte Porfirio királlyal, hogy jobban tenné, ha hagyná, hogy a lányai maguk válasszanak férjet, ahelyett hogy élelmiszer-beszerzési cserealapnak próbálja használni őket.

Ickabon mindazonáltal más volt, mint a többi duskáldiai város, ugyanis Lapuvárral, Turonburggal, Lordográddal és Jeroboámmal ellentétben nem egy, hanem három híres árucikkal dicsekedhetett.

Először is ott voltak, ugye, a gombák – mindegyik olyan szép, akár egy gyöngyszem.

Másodszor ott voltak a halak. Az ickaboni halászok pompásabbnál pompásabb lazacokat és pisztrángokat fogtak ki a Flúma-folyóból. És jó, ha tudjátok, hogy a város egyik terének közepén büszkén magasodott annak az idős hölgynek a szobra, aki oly lelkesen tanulmányozta a Flúma őshonos halfajait.

A harmadik nevezetes ickaboni áru pedig a gyapjú volt.

Tudni kell, hogy Jamborszky főminiszter határozatban kimondta, hogy azok a láp földiek, akik túléltek a hosszú éhínséget, jobb legelőket érdemelnek a juhaiknak, mint amilyeneket fent északon találnak. Mikor ezek az emberek kaptak néhány dús füvű mezőt a Flúma partján, nos, akkor aztán megmutatták, mire képesek. A duskáldiai gyapjú a világ legpuhább, legselymesebb gyapja volt, abból készültek a legszebb és legkényelmesebb ujjasok, harisnyák és sálak. Heiman Henni és családja juhái kiváló gyapjút adtak, de a legfinomabb ruhaneműkhöz használt gyapjú szállítója nem volt más, mint Pondrow Márta és Pongrác, akik virágzó juhtenyészetet vezettek Ickabon határában. Bizony, Pongrác és Márta összeházasodtak, és elmondhatom, hogy boldogan éltek együtt, öt gyerekük született, és Pongrácra idővel átragadt a láp földi tájszólás.

Be kell számolnom még két emberről, akik frigyre léptek. Miután kiszabadultak a tömlöcből, és már senki nem kényszerítette őket, hogy egy tető alatt éljenek, a két régi barát, özvegy Bazsalyné és Galomb mester rájöttek, hogy nem lehetnek meg egymás nélkül. Így hát Berci vőfély lett, Gréta pedig koszorúslány, és a faműves meg a fő-süteménykészítő örök hűséget esküdtek egymásnak. Így történt, hogy Berci és Gréta, akik oly régóta testvérként szerették egymást, immár valóban testvérek lettek. Bazsalyné süteményboltot nyitott Lapuvár szívében, ahol tündérbölcsön, leányálmon, habcsókok hercegén, tarkabarka tirádán és mennyek reményén kívül még ickapuffot is árult, ami az elképzelhető legkönnyebb és leghabosabb felfújt. Finom mentoloscsoki-reszelék borította, amitől úgy festett, mintha lápifű-bundája lenne.

Berci apja nyomdokába lépett, és beállt közlegénynek a duskáldiai hadseregbe. Amilyen bátor és igazságszerető fiatalember volt, azt hiszem, cseppet sem lesz meglepő, ha a főparancsnokságig viszi.

Grétából a világ első számú Ickabog-szakértője lett. Számos könyvet írt e csodás teremtmények bámulatos tulajdonságairól és szokásairól, s neki köszönhetően az Ickabogok országos védettséget nyertek, és közszeretnek örvendtek Duskáldiában. A szabadidejében Gréta együtt dolgozott édesapjával a közös faművesműhelyükben. Sikeres vállalkozásuk egyik legkelendőbb terméke a faragott játék-Ickabog volt. A másodszülött ickabogli a műhelyhez közel, az egykori királyi vadsparkban lakott, és továbbra is Gréta jó barátja maradt.

Lapuvár központjában épült egy múzeum, ami évről évre rengeteg látogatót vonzott. Jamborszky főminiszter és tanácsosai alapították – Gréta, Berci, Márta és Pongrác támogatásával –, azzal a céllal, hogy Duskáldia népe soha ne felejtse el, milyenek voltak azok az évek, amikor az egész ország bedőlt Swindler hazugságainak.

A látogatók megtekinthették Bazsaly főstrázsamester ezüst érdemérmét – amiben még mindig benne volt Lebrencs golyója – és Gombos Hugó eltávolított szobrát, aminek a helyére Lapuvár legnagyobb terén annak a bátor Ickabognak a szobra került, aki egy csokor hóvirággal a mancsában útra kelt Láp földéről, s ezzel nemcsak a saját fajtáját mentette meg, hanem az egész országot. Kiállították a múzeumban az ál-Ickabogot is, amit Swindler készíttetett bikacsontvázból, bőrből és patkószegekből, valamint a hatalmas portrét, amelyen Frédi király egy olyan sárkányszerű Ickaboggal harcol, ami csupán a művész képzeletében létezett.

Van azonban valaki, aki nagyon is valóságos volt, és akinek a sorsáról még nem számoltam be: az elsőszülött, ádáz ickabogli, aki megölte Lebrencs bárót, s akivel utoljára akkor találkoztunk, amikor harminc erős ember elvezette.

Mi tagadás, ez a teremtmény nem kis problémát jelentett. Gréta mindenkinek elmagyarázta, hogy semmilyen módon nem szabad bántani, mert akkor csak még jobban meggyűlöli az embereket, és majdani szűrlésekor olyan ickabogliknak ad életet, akik nála is ádázabbak lesznek. Vagyis a végén Duskáldiában valóban előállhat az a helyzet, amiről Swindler legnagyobb hazugsága szólt. Az ickaboglit kezdetben bezárták egy nagy ketrecbe, hogy ne bánthasson senkit, ám a gondozására és a gombával való ellátására a munka életveszélyes volta miatt nemigen akadt önként jelentkező. Egyedül Bercivel és Pongráccal viselkedett kevésbé ellenségesen, hiszen ők a szűrlése pillanatában védelmezni próbálták az ickárját. Csakhogy Berci a hadseregben szolgált, Pongrác pedig juhtenyészetet vezetett, így egyiküknek sem jutott ideje arra, hogy naphosszat az ádáz ickabogli mellett üljön, és nyugtatgassa.

A megoldás végül a legváratlanabb helyről érkezett.

Frédi, mióta tömlöcbe került, mást se csinált, csak kesergett. Való igaz, hogy önző, híú és gyáva volt, de soha senkinek nem akart ártani. Más kérdés, hogy a viselkedésével rengeteg embernek nagyon is ártott. Trónfosztása után egy kerek éven át teljes kétségbeesésbe süppedve élt, részben nyilván amiatt, hogy immár tömlöcben lakott, nem palotában, de főleg, mert mélységesen szégyellte magát.

Belátta, hogy rémesen uralkodott, borzasztóan viselkedett, és egyetlen vágya volt, hogy jobb emberré váljon. Így aztán egy napon – a szemközti cellában búslakodó Swindler nagy megrökönyödésére – Frédi közölte a porkolábbal, hogy elvállalja az ádáz Ickabog gondozását.

És bizony szavának állt. Bár az első reggelen – és még számos reggelen utána – sápadt volt a félelemtől, és remegett a térde, de bement az Ickabog ketrecébe, és hosszan beszélt a teremtménynek Duskáldiáról, a szörnyű hibákról, amiket királyként elkövetett, meg arról, hogy bárki meg tud javulni, ha igazán akar. Frédinek ugyan esténként vissza kellett térnie a cellájába, de azt kérte, hogy az Ickabogot ne tartsák ketrecben, hanem engedjék ki egy szép mezőre. A kísérlet – mindenki meglepetésére – sikert hozott, sőt az Ickabog másnap reggel morgósan köszönetet mondott Frédinek.

Ahogy teltek a hónapok és az évek, a volt király lassan egyre bátrabb, az Ickabog meg egyre szelídebb lett. Mikor végül elérkezett a szűrlés napja – Frédi akkor már aggastyán volt –, az Ickabog hasából két kedves és szelíd ickabogli bújt elő. Frédi úgy gyászolta az ickárjukat, mint aki a testvérét veszítette el, és pár nappal később ő maga is örök álmra hajtotta a fejét. Szobrot ugyan egyik városban sem emeltek az utolsó királynak, de a duskáldiaiak néha virágot vittek a sírjára, és ennek Frédi nagyon örült volna.

Hogy az emberek szűrlői valóban az Ickabogok voltak-e, azt nem tudom. Talán az is egyfajta szűrletés, amikor jó vagy rossz irányba változunk. Azt viszont tudom, hogy az országokat – éppúgy, mint az Ickabogokat – megszelídíti a jóindulat és a kedvesség. Így aztán elmondhatom nektek, hogy a kis Duskáldia népe azóta is boldogan él.